Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Elzevier
C. 136.

KW 224
D 56

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

De LEODIENSI REPVBLICA.

Auctores Præcipui

Partim nunc primum editi. in quibus

Deſcriptæ antiquitates, antiſtitum Hiſtoria, et alia habentur.

Edidit

MARCVS ZVERIVS BOXHORNIVS.

Cum Privilegio

Amſtelodami,
Apud Ioannem Ianſsonium.
Anno 1633.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Koninklijke
Bibliotheek
te 's Hage.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

AD LECTOREM PRÆFATIO.

BEnevole Lector. *Ecce tibi compendium abſolutiſſimum Reip. Leodienſium: ad quod ſymbolas ſuas præſtantiſſimi quique in hoc genere ſcriptores contulere. Operam autem ſedulo dedimus ut ne quid, quod alicujus momenti eſſe videbatur, omitteretur. Habes hic agri Leodienſis deſcriptionem accuratiſſimam, Vrbium antiquitates, & quæ in ijs viſu digna, Diplomata veterrima, in quibus multa alibi non obvia habentur, atque etiam hiſtoriam Epiſcoporum Leodienſium, qua meliorem, aut elegantiorem in-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

*venire non potuimus. Sed ſu-
ſpenſum te diutius non tenebo.
Habe tantum in frontiſpicio
hanc auctorum tabellam.*

DESCRI-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

DESCRIPTIO
AGRI
LEODIENSIS,

AVCTORIBVS

L. GVICCIARDINO,

ABRAHAMO ORTELIO,

VALERIO ANDREA.

Ioannis Placentii Hiſtoria Epiſcoporum Leodienſium.

Diplomata Leodienſia nunc primum junctim edita è Bibliotheca M. Z. B.

Alia, ad res domi foriſque à Leodienſibus geſtas ſpectantia, paſſim excerpta.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

CAROLI LANGII

AVGVSTA EBVRONVM LEODICVM

Pleraque cenſentur Cerealibus oppida campis;
Sunt quæ vitigeris nobilitantur agris.
Quædam etiam effoßis fiunt præclara metallis,
Divitias aliis paſcua læta ferunt.
Illa ſitu ſpecieque decus famamque merentur,
Manibus hæc laxis, ædibus illa ſacris,
Pluribus inſignis nomen dedit amnis honeſtum,
Quo meat & remeat velificata ratis.
Hæc urbes aliæ: & dum ſingula quæque ?atitur,
Pæne effert ipſis cornua ſideribus.
Aſt ego læta fruor ſimul omnibus; omnes Divi
In gremium quondam depoſuere meum.
Hic frugum omne genus, ſeu vis quæ falce metuntur,
Sive colona avido quæ legit uſta ſinu.
Triticeæ inprimis ſegetes. Ennæa quot olim
Quamvis divina conſita glēba manu,
Laſerpitiferæ quot non videre Cyrenæ;
Tam ſunt Hasbaniæ rura beata meæ.
Plurimus hic etiam Bacchus, gratiſſimus ori

Dum

Dum ferus arentes Sirius urit agros.
Nemo mihi jactet ſummis quæ divite vena
Terra viſceribus forte metalla trahit:
Hæc quoque dona mihi terra pater ubere dextra
Et dedit, & grandi fœnore cincta dedit.
Quadringenta auri redeunt mihi millia in anno:
De carbone atro quem mea mittit humus.
Nec ferri eſt uſura minor, ſed & ubera plumbi
Vectigal grande & marmora noſtra ferunt.
Prætereo invitus, quorum hic inſigne macellum eſt,
Capreolos pingues, lanigeroſque greges.
Prætereo variis pomaria fructibus aucta,
Alcinoi quantas non dedit hortus opes,
Naiadumque domos gelidos per compita fontes,
Qui mihi meſſe auras, grataque pocla ferunt:
Et te Moſa canam. Nam quot, tot munera cœli,
Si mutare aliis non licet ulla mihi?
Ergo inter primos quos Gallia procreat amnes,
Non tibi poſtremus Moſa feretur honos,
Innumeris tua me felix beat uſibus ora,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Et tuus innumeras alveus edit opes,
Ora dat immenſas ſylvas, tectiſque focisque
Materiem, omnigenis luſtraque tuta feris,
Prataque vel denſo paſſim redolentia fœno,
Vel detondenti pabula læta boui.

DESCRI-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

DESCRIPTIO
EPISCOPATVS
LEODIENSIS.

A

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

L. GVIC.

EPISCOPATVS LEODIENSIS.

DIOECESIS, ſeu Ditio Leodicenſis, à Septentrione pariter atque occaſu terminatur Ducatu Brabantiæ: ab ortu partim Moſam habet,ac Ducatum Limburgenſem, partim Provinciam Namurcenſem: ab auſtro denique Lucemburgenſi Ducatui confinalis eſt. cœlo fruitur clementiſſimo temperatiſſimoque. ſolum tritici aliarumque frugum, item fructuum tractui conceſſorum feraciſſimum, nec amœnum minùs. adeò ut per totam ferè Provinciam, imò & terras conterminas, ſatis bonum naſcatur vinum, etſi magnam partem exile, carnes, piſces, & omne genus ferinæ non præſtantes hic tantùm, ſed & abundantes. plurimæ ferri, nonnullæ & plumbi venæ. neque deſunt fodinæ vitrioli ſulphuriſque, etiam auro, non ſpecie minùs quàm bonitate laudabili, nonnuſquam intercurrente. Montium item & lautumiarum adfatim; è quibus cùm alia ſpecioſiſſimorum operariorum lapidum genera, tum alabaſtrites in primis, nigris maculis interſtinctus, ac diſcolor illud pulchreque variegatum marmor, ſuprà in Namurcenſi tractu deſcriptum, copioſè effoditur. Occurrunt de-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

nique propè innumerabiles venæ, profu
diſſimique meatus ſubterranei : unde m
randis planè operibus, ſumtibuſque vel f
dem ſuperantibus, maximo ſæpè oper
rum, huc & illuc ſerpentium, ac ſub i
ſum adeò Moſæ ſupernatantis alveum v
nas illas rimantium, etiam vitæ pericul
eruitur lapis ille niger atque uſtibili
quem in Hannoniâ quoque & Namurcen
tractu reperiri narravimus. Sed videlic
Leodicenſem hunc cæteris multò meli
rem, adeóque copioſiùs longè & abu
dantius hinc educi. ita ut è ſolo urbis Le
dici territorio, leucæ circiter ſpatium an
bitu ſuo includente, non ipſis dumtax
civibus, etſi incredibilem pæne copia
ejus abſumant, quam largiſſimè de ca
bonario iſto lapide proſpiciatur, ſed & f
ras quotannis pretio minimùm centen
rum millium ſcutatorum, utcumque v
admodum væneat, evehatur. Vtuntur
homines iſthoc lapide, non ſecùs quà
alii Belgæ uſtibili illo ceſpite ſuprà nob
deſctipto, lapidem dixi, quia materies f
nè lapidi quàm ſimillima, etſi levior t
men, & ſecari facilior. color ei nigerri
mus, ac vulgò audit *charbon de Liege*, ca
bo Leodicenſis. ignem mox ut ſentiſce
cœpit, apprehendit, accenſus vero paul
tim inardeſcit, ac vehementiſſimum ed
æſtum. unde jactare ſolent, & quidem v
rè, Leodicenſes, tria præcipuè ſingular
ſibi ſuppetere, panem videlicet pane m
lioren

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

orem, ferrum ferro durius, ignemque gne calidiorem. ſed proprietas quædam iuic ſaxo,omnium niſi fallor aliorum uſtiilium proprietati contraria,quod ſi aquam njicias. accendatur, reſtinguatur verò, ſi leum. qui odoris gravitatem non fert, is auxillulùm ſalis,quo & cæteri egent carpones, injiciat: mox purgabitur vitium. uod & maximus vates ita per viam inuit:

Excoquitur vitium atque exudat inutilis humor.

Inventum fuit hoc carbonarii lapidis genus in Leodicenſi iſto tractu anno jamum 1198, idque ut narrant ſcribuntque peregrino quodam religionis ergo. qui ùm fabro cuidam, velut divinâ virgulâ, um monſtraſſet, mox diſparuit. nec de uctore quidquam prætereà conſtitit. Gignit item ager Leodicenſis magnâ copiâ præſtantiſſimum genus nitri. & ut paucis licam, regio eſt prorſus felix & admianda, in tantum ut vulgò dicatur, *le Paadis des Preſtres*, Paradiſus Sacerdotum. Ioannes Mandevillius, Eques Britannus, demque medicinæ doctor clariſſimus,qui nter alias ſuas heroicas actiones, tam vaiè tamque mirabiliter (ut ex ipſius alioumque ſcriptis conſtat) per orbem terræ peregrinatus eſt, negat ſe ullam vidiſſe regionem (ſive quod cœli temperiem, ſive ructuum terræ bonitatem attinet, ſive deique ſitum & innumerabiles commodi-

A 3 tates

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

tates gratiaſque ſumma cum libertat
conjunctas) quæ præ Leodicenſi hac ip
arriſerit. quare poſt varios caſus labore
que pæne inæſtimabiles, Leodicum ſeſe
tanquam in tutiſſimum portum recepi
ibique reliquum vitæ exegit, mortuus tan
dem anno 1372, & quàm honorificenti
ſime tumulatus in Cœnobio Guilielmita
rum, extra portam Aureujam. ubi & ho
die tumulus ejus viſitur ſcitiſſimis epita
phiis exornatus, una cum aliis aliquot vi
ri monumentis, quæ ceu ſacras quaſdam
reliquias viatoribus monachi illi oſten
dunt.

Habet Epiſcopatus iſte ditioni ſuæ ſub
jectas complures urbes, arces, pagos, &
municipia, tum ſupremas etiam quaſdam
dignitates. præter enim antiquam illam
Epiſcopalem cathedram, & Ducatum
Bullionenſem, inſcribit & Marchionatum
Francimontanum, necnon Comitatus
Lootzenſem & Hasbanienſem. multas in
ſuper numerans Baronias, duaſque & quin
quaginta primarii nominis, ac ditiſſimas
Abbatias. Continentur autem hac ditio
ne, præter ſemiſſem illum urbis Traject
ad Moſam, cujus ſuprà meminimus, vi
ginti & quatuor opida muris clauſa: Leodi
cum nempe, quæ totius terræ metropo
lis, Bullonium, Francimons, Lootzia, Borc
wormia, Tungri, Huyum, Haſſeletum, Di
nantum, Maſacum, Stochemum, Bilſa,
Trudonopolis, Tuinum, Viſetum, Vare-
mum,

num, Beringa, Herca, Bréa, Pera, Hamonum, Sineja, Foſſa, & Covinum. Pagos dſerunt eſſe ſuprà mille ducentos in quibus Baroniæ complures & toparchiæ. Sed deſcribamus hinc noſtro more, initio facto ab ipſo capite, ſingula corporis hujus membra.

LEODIUM
vulgo *Luyck*.

LEODICVM, ſive Leodium, quæ & Legia dicitur, eo tractu eſt poſita, quem in Commentariis narrat Cæſar habitatum fuiſſe ab Eburonibus: qui Duce atque auctore Ambiorige, ex inſidiis ceciderunt Cottam Sabinumque, Imperatoris ejus legatos unâ cum legione & cohortibus quinque Romanorum. Hubertus Thomas, hujus terræ hiſtoriographus, vir eximie doctus, & ob raras virtutes inter intimos Secretarios Friderico Comiti Palatino, Sacri Imperii Septemviro Electori, Legiæ quidem nomen derivat ab occisâ illâ Romanorum militum legione: ſed conditorem ei adſignat Ambiorigem illum ſupradictum: quem ob ingratam ſuam perfidiam ad necem uſque perſecutus eſt idem Cæſar. Alii nomen ſumſiſſe volunt ab amne Legiâ, qui ab Anſinm pagum natus, tertiâ inde leucâ urbem illa-

bitur, ac Moſæ inibi ſe commiſcet. Ri
chardus Vaſſemburgius & cum eo Ioan
nes Placentius in hiſtoriis ſuis narran
Divum Hubertum Aquitanum, primun
Opidi Præſulem, primum etiam eju
conditorem reverà fuiſſe, cùm anteà ni
hil eſſet quam pagus, conditóque impo
fuiſſe vocabulum Legiæ. Alii rurſus no
conditorem eum, ſed inſtauratorem fuiſ
ſe contendunt: urbi autem antiquam &
inde à Græcis originem tribuunt. Vtut ſit
& ex poſitu admodum opportuno, & mu-
torum quorumdam ſemirutorum parieti-
bus, aliiſque id genus venerabilibus mo
numentis intus foriſque extantibus, vetu-
ſtiſſimam urbem eſſe colligitur. Vtitur ea
in gravioribus ac majoris momenti rebu
pervetuſto ſigillo, cum tali elogio: *Legia
Romana Eccleſiæ unica filia*. unde varia por-
rò deducunt argumenta ad dignitatem
ſimul & antiquitatem urbis demonſtran-
dam. Sita eſt prorſus mirificè inter colles
& montes in amœniſſimâ valle ad Mo-
ſam flumen, quod duplici cornu eam ſcin-
dit, pluſculas creans inſulas habitatas, ſub
grad. longitudinis quidem 28, latitudinis
verò 50, & minut. 51. Præter Moſam
& Legiam ſupradictos, interluitur etiam
aliis tribus rivulis, Vta, Veſa & Amblua-
ria, qui orti in Arduenna ſilva, Moſam hic
influunt, & præſtabiles præbent piſces.
nominatim verò is Vta, qui cùm varia gi-
gnat eorum genera, tum præſertim ſuaves

illos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

los ac delicatos Vtinenſes. ne quid di-
am de optimis troctis, & tot aliis piſci-
us, ſuprà dum Moſam deſcriberemus,
rolixius explicatis. Manant inſuper tota
rbe & aliæ quædam non limpidæ minus,
uàm juges aquæ; unde pulchri porrò &
rigidi paſſim fontes, tanta copia, ut ne do-
nibus quidem deſint, imò binos eos ter-
ioſque nonnullæ numerent. rem non uti-
em minùs, quàm præclaram! Opidum
apax valdè & amplum, ſic ut arduos
uoſdam montes, compluſculas valles, va-
ios aquæ perennis rivos, & pulcherrimas
liquot vineas complectatur. unde Philip-
ous Cominæus amplitudine urbem Rho-
omago parem facit, etſi multò tamen re-
verà ſit major. Plurima continet ædificia
miræ pulchritudinis, idque è vivo ſaxo:
præſertim verò palatium Præſulis, ea ma-
gnificentia ſplendoréque ſtructum, ut ſi
operi ſumma manus accederet, meritò nu-
merandum ſit inter orbis prima, cœpit à
fundamentis magnanimus ille Erardus à
Marca, S. R. E. Cardinalis. civium item
domus pulchræ & commodæ. Sed quod
cultum Divinum attinet, non eſt ulla per
Galliam univerſam, perque Inferiorem ſi-
mul & Superiorem Germaniam urbs, quæ
ſi ædium quidem ſacrarum cœnobiorum-
que & id genus locorum copiam, ſive ma-
jeſtatem etiam & ſplendorem, ſive opu-
lentiam denique reſpicis, cum Leodico
comparanda ſit. Habet enim hæc noſtra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

octo luculentiſſima Canonicorum Coll
gia, & in iis ampliſſimum illud Divi Lan
berti, civium tutelaris. quod (ut mox di
cturus ſum) inſtitutum fuit à Divo Hube
to, approbante Pontifice Maximo, ac ta
amplo dotatum cenſu, tantaque ac tali au
ctoritate inſtructum, ut ſecundum Epiſco
pum, in adminiſtrando Epiſcopatu pluri
mum poſſit. non admittitur verò hic ullu
Canonicus, niſi vel ſtirpe nobilis, vel do
ctoris ut minimum, Licentiative (ut vo
cant) titulo commendetur. admiſſi, ni
& ſacris initiati ſint, quandocumque pla
cuerit, ab inſtituto reſilire, & uxoribu
copulari poſſunt. Viſuntur in venerand
iſta æde complures reliquiæ ſacræ, mir
auri atque gemmarum ornatu collucen
tes. Inter alia verò equeſtris ſtatua Div
Georgii, juſtæ magnitudinis, ex auro pu
ro: quam Carolus Audax, Dux Burgun
diæ, in pœnitentiæ ſignum, ac ceu mul
tam ſibimet ipſi impoſitam, quod expu
gnatam (ut infrà dicemus) urbem crude
liter nimis atque immaniter tractaviſſet
templo quondam donavit. Habet inde qua-
tuor longè ampliſſimas Abbatias virorum
quarum in ſuburbanis quidem & extra
portam, vel primaria illa Divi Laurentii
intra pomœrium verò ea Divi Iacobi. am
bæ Ordinis Divi Benedicti: ambæ pul-
chris copioſiſque Bibliothecis inſtructæ.
Habet tres Abbatias fœminarum. Item
quatuor Ordines mendicantium: quo-
rum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

m ſunt qui duplex habent cœnobium, ta Sodales Divi Franciſci, alterum Ob- vantium, alterum verò Conventualium. bet triginta & duas parochias. inter as potiſſimum eminent eæ Beatæ Vir- nis, Divi Ioannis Baptiſtæ, & Sancti Ser- tii. Habet denique alia multa templa, & naſteria, Xenodochiaque optimè in- truta, ac lautè ſatis dotata. ſic ut intus fo- que centum & amplius numerentur mplorum moles. unde ſuo jam-tum quod eo magis conſiderandum eſt) ævo, xit alibi, nec immeritò, noſter Petrar- a: *vidi Leodium, inſignem clero locum.* Ha- et item Leodicum triginta & duo arti- um Collegia, quorum ingens in univer- republica eſt auctoritas: ita ut nullum omulgari poſſit edictum, nullum pu- licè capi conſilium, niſi accedat eorum nſenſus. ac præcipuum quidem eſt illud aſculariorum: antiquiſſimum verò fer- riorum. Urbs eſt admodum frequens. ives ejus ingenioſi, ſagaces, & ad quid- is audendum promti. verum peſſima & nveterata quadam conſuetudine, ad gnaviam, ac mutua inter ſe diffidia, quàm aborem & amicitiam proniores. auda- es tamen, robuſti, ac militiam palàm emper profitentes. Nec in literis un- quam caruere viris Illuſtribus. quales non ta pridem Notgerus, Franciſcus, & Ste- hanus, omnes patriæ Præſules: item Adel- mannus, Egbertus, Lambertus, Antiſti-

tes verè

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

tes verè docti & reverendi, ac multor
librorum ſcriptores. Hodie florent H
ricus Benius, Conſiliarius, vir inſigni
doctus, & facundus in primis Orat
Balduinus Vaus, Iuriſconſultus clariſſim
Gilbertus Limburgius, magnus Medic
qui cum laude Epiſcopis aliquot ſuper
ribus inſervivit. Sermo iſtorum comn
niter Gallicus: ſed quia Galliam inter
que Germaniam & hanc Belgicam r
ſtram poſiti; corruptus valdè & perabſ
dus: at quem poliant in dies ac emende
ita ut ſtirpe nobiles, quique in aliquo c
dine, purè ſatis & expeditè loquantur

Eſt Leodicum quidem urbs Imperi
lis, ſed in quam tamen nihil juris habe
Imperator, niſi quod bellum cum Tur
geſturo ſuppeditare debeat pauculos a
quot milites, ſeu pecuniam potius in e
rum ſtipendia erogandam. At in civili ſ
mul & eccleſiaſtica re ſupremo Epiſco
ſui imperio ſubeſt: iis interim privilegi
atque immunitatibus gaudens, ut ceu li
bera quædam reſpublica, à Conſulibu
ſuis, Senatoribus, aliiſque Magiſtratibu
Opidanis, populariter gubernetur, & i
Eccleſiaſticis quidem primò Coloniã, in
de Romam: in civilibus verò, modo n
certam pecuniæ ſummam lis excedat, Spi
ram, & Imperialem inibi Cameram pro
vocat. Fuit olim, quàm noſtro hoc ævo
florentior; ut in qua uſque adeò honeſta
omnes litteræ diſciplinæque viguerint, ut

(au-

ctore quem dixi Huberto Thoma) nicilium hic uno eodemque tempore erent, ac Muſarum ſacris operarentur em filii Regum; viginti quatuor, Du-n; viginti novem, Comitum: Dyna-um verò & Procerum, longè plures. tantorum Principum filii, ſi non om-, quod multi tamen adfirmant, ad ſal- bona ex parte, Canonici erant (vide eſo in quanto tunc pretio res eccleſia-æ!) auguſtiſſimi ejus Collegii, Divo mberto ſacri. Sed devaſtarunt exinde ni, Normanni, & recentiore memo-, anno ſcilicet 1468, Carolus Dux rgundiæ. qui indignè admodum ferens, od Epiſcopos ſuos peſſimè ſemper Leo-cenſes tractarent, aliaque parùm ex æ-o & bono molirentur, graviter iis in-nſus, urbem priùs obſeſſam cepit, captam rò, ſolis templis exceptis, totam crude-er diruit, atque ſolo æquavit. At cum mpore tamen & per longam pacem, non ſtaurata dumtaxat, ſed & ampliata eſt, que meliorem, quàm aliquot anteà ſæ-ulis fuerat, ſtatum & faciem reſtituta. Vi-tur etiamnunc, in memoriam tam hor-endæ cladis, tabula quædam lapidea, extra ortam Divi Martini, verſus meridiem, n præalta turri. quam Mouchonenſem ocant, appenſa. ubi & Gallicis rhythmis memoratur, quomodo reparata fuerit ci-vitas à tredecim ſuis Fermentariis (ita

enim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

enim eſt titulus) quorum caput tun
Decanus Hinsberlaus Samrollius.

TRAIECTVM AD MOSAM

vulgo *Maeſtricht*.

TRAIECTI ad Moſam, quidquid a- lii ſcribant, & nomen juxta, & e- mon vetus eſt, inde videlicet ductu quod trajiciatur ibi id flumen, voce Te- tonica Latiari omnino & ex amuſſi, quod ajunt, reſpondente. Latini, ad in- rioris Trajecti, Utrecht Belgicè dicti in Hollandiæ finibus poſiti, differentia vocarunt quoque Trajectum Superius. pidum oportunè prorſus & commodè tum: nempe ad ipſum flumen, quod m dium ferè interluit, ponte magnifico pulcherrimi operis, eoque è lapide, ac Cornelio Tacito nominato, & Leodi quatuor leucis diſſito, ſtratum. eſt aute urbs ſolo ampla, antiqua, & probe adve ſus hoſtiles inſultus munita, pulchris d nique & crebris ædificiis denſa. duo ea potiſſimum templa: quorum alterun ipſomet Rege, qua videlicet Duce Br bantiæ, gaudens Canonico, Divo Serv tio ſacrum eſt. ei, qui populos iſtos om nium primus ad fidem Chriſtianam co vertit, primuſque hic egit Antiſtiten

quo

od munus tam ſanctè adminiſtravit, ac ctantiſque miraculis claruit, ut meritò inuerit Divi vocabulum. obiit præſul ctiſſimus anno nonageſimo quinto ſu- trecenteſimum. viceſimus verò, idem- & ultimus Præſulum Trajectenſium Divus Lambertus, is, qui martyrio bi coronatus eſt. quam ingratitudinem dem & crudelitatem iſtius gentis gra- ter & indignè ferens Divus Hubertus, ntificiam ſedem, Summi Pontificis nu- & auctoritate, uti latius infrà narra- mus, Leodicum tranſtulit, anno ſeptin- nteſimo decimo. In æde Divi Serva- plurimæ adſervantur ſacræ Domini no- i Ieſu Chriſti, Deiparæ Virginis, & a- orum Divorum reliquiæ, quæ ſtatis an- temporibus, & per alias quaſdam oc- ſiones, magna cum gravitate ſolenni- teque populo exhibentur ſpectandæ. lterum è primariis templis Divæ Virgi- i dedicatum eſt. Habet inde Trajectum obiliſſimum illud & peramplum Cœno- ium, quod Biſſen vulgò appellant, E- uitum Teutonicorum, ordinis Divæ lariæ Hieroſolymitanæ. locum, vel fre- uentiſſimæ aulæ excipiendæ, non ido- eum minus, quàm capacem. Quia verò naximi nominis & momenti eſt iſtud Sodalitium, ac Teutonicæ genti præ cæ- eris proprium: cujus gẽtis hic noſter tra- ctus non exiguum membrum eſt, in quo quatuor ordinis ejus cœnobia, arces mul-

tas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

tas & pagos ſub ditione ſua tenentia
tra ſcopum non erit, ſi breviter refera
ejus originem, ac deinde nonnihil
mus de progreſſibus, atque præſenti ſ
Sed quo melius clariuſque intelligatu
ea quam diximus, & conſimiles aliqu
li conjunctæ res, altius paullo exor
dum eſt. Dico itaque anno jam-tum
leſimo nonageſimo nono, & ante rec
ratam ab exercitu Chriſtiano Hiero
mam, mercatoribus Italis, ab infide
inibi Satrapis, factam fuiſſe templi in
norem Deiparæ Virginis ædificandi
teſtatem. qua illi obtenta, gemina, vi
unius, templa, geminaque, alterum v
alterum verò fœminis, condiderunt
nobia. quæ ab exteris quidem religi
ergo, ad ea loca ſe conferentibus, inib
figentibus ſedes, ſuſtentabantur. Co
biis paullopoſt acceſſit & Xenodochi
Divo Ioanni ſacrum. cujus illi præfe
religioſis nimirum & idoneis viris, cu
dos commiſere pauperiores Chriſtia
eos autem Religioſos loci tunc temp
Patriarcha candidæ crucis ſigno ad
teram inſignitos Hoſpitalarios nom
vit. atque à tenui iſto & levi princ
originem traxit ordo Equitum Divi Io
nis. qui, quod ob egregia merita (ſi
piè credendum eſt) Domino Deo e
cordi, ad tantam deinde potentiam
progreſſi, ut inter alia quædam præc
geſta, Saracenis manu armata eripue
Inſu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ſulam Rhodum, anno Domini 1308.
de & Equitum Rhodienſium titulo ſe-
ipſi inſignierunt. tenuerunt autem &
ide propugnarunt hanc Inſulam: do-
c terribili tandem exercitu, formidan-
que potentia ab Solimanno Turcarum
nperatore obſeſſi: poſt toleratam ſex ip-
s menſes obſidionem, & horribilem il-
n tempeſtatem: cum non ferrentur ipſis
cæteris Chriſtianis, pernicioſis inter ſe
civilibus bellis implicatis, ullæ prorſus
ppetiæ: duro neceſſitatis telo coacti, &
uno è ſuis inſuper proditi, compoſi-
one cum hoſtibus facta ſe dediderunt, &
cum illum, ſub finem anni Chriſtiani
522. Turcis ceſſerunt. Atque hoc pacto
niſſa eſt, non ſine graviſſimo damno,
aximaque Chriſtiani nominis ignomi-
a, noſtra illa ad Orientem rupes & pro-
ugnaculum, quod tutiſſimum plane præ-
abat Latinis in Aſiam Palæſtinamque
ndentibus commeatum. Equites autem
ſi, in Italiam inde tranſgreſſi, obtinue-
nt non multo poſt ab Imperatore inſu-
m Melitam, inter Africam & Siciliam
tam, eamque hactenus quidem feliciter
ccupant, glorioſa ſæpe pro ſanctiſſima
oſtra fide ſuſtinentes certamina. quinimo
uper anno milleſimo quingenteſimo ſe-
ageſimo quinto, admirando plane & in-
udito animi robore, propulſarunt inſtru-
ctiſſimam illam Turcici Principis claſ-
em, tanto in ipſos impetu, tamque acri
B obſi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

obſidione, licet irrito prorſus conatu, ſ
vientem: cæſo interea hoſtium archith
laſſo Draguto, ipſoque hoſtili exercitu m
rum in modum afflicto. uti plenius ip
in Commentariis noſtris exſequimu
Tradit libro operis ſui viceſimo primo cl
riſſimus ſcriptor Raphael Volaterranu
Equites iſtos Rhodienſes, vel ſi mavis D
vi Ioannis, eſſe Ordinis Sancti Auguſtin
quod ipſum teſtatur & Hiero. Paullus, l
bro, cui titulus, *de Ecclesiis*. at non obſt
tamen hoc votum, quo minus in boni
ſibi hæreditate relictis, ſuccedant. ne
enim nullum omnino habent cum mund
commercium: ſed cœlibatus dumtax
lege obſtricti ſunt. reſtringitur verò e
rum ſucceſſio intra ſimplicem uſumfru
ctum, neque ad proprietatem extenditu
quia ſcilicet aliunde, & per *Commend*
quas vocant, de rebus ad vitam tolera
dam neceſſariis, ipſis abundè proſpectu
eſt. ita quidem ut directum rerum dom
nium revertatur ſine ulla omnino contro
verſia ad proximos quoſque agnatos. pro
ut pluribus quidem ſententiis deciſu
fuiſſe refert doctiſſimus Iuriſconſultoru
Paponus, natione Gallus, in celeberrim
illis collectaneis deciſionum, libro viceſi
mo primo, titulo primo.

Anno deinde milleſimo cẽteſimo vice
mo octavo inſtitutus fuit eadem in urb
nobiliſſimus Ordo Equitum Templari
rum, idque à novem raræ virtutis

pietat

ietatis hominibus, quorum præcipui qui-
em Hugo Paganus, & Godefridus à
anĉto Alexandro. eos autem inhabitan-
es peculiarem quandam in templo par-
em Patriarcha vocavit Templarios, &
ubra, ut tradunt, cruce ſignavit. Inſtitu-
um eorum & ſcopus, ut auxilium ferrent
c defenderent peregrinos, religionis er-
o ea loca viſentes. unde factum, ut la-
entibus luſtris maximam ſibi auctorita-
em & famam, nec minores opes & di-
gnitates paraverint. ſedenim annis preter-
propter ducentis elapſis, cum prolapſi eſ-
ent in hæreſim, & ex hæreſi porrò, ut fie-
i amat, in obſcœna quædam & nec no-
minanda peccata: tandem Pontificatu Cle-
mentis quinti, Imperatore Alberto Au-
ſtriaco, cæteriſque Principibus Chriſtia-
nis conſentientibus, cæſi paſſim ipſi atque
extincti, opes verò eorum & facultates
Rhodienſibus illis in parte ſunt attributæ.
Nec multo ab inſtitutis Templariis tem-
pore, fundatus fuit in illa ipſa Hieroſoly-
mitana urbe ſub præſidio Divæ Mariæ
Virginis, ordo Equitum Teutonicorum,
pari prorſus intentione, parique cum ſu-
perioribus illis pietate. excipiebant enim
& ipſi tenuiores peregrinos, eoſque dili-
genter fovebant, & ſanctiſſimam fidem
manu armata propugnabant. Primus ordi-
nis conditor natione Teuto fuit, cujus &
patria ſimul & vocabulum ignoratur. is,
cum aliquot popularibus, Hieroſolymæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

jam à Chriſtianis receptæ ſubſtitit. cumque & uxorem haberet, & ab opibus ſatis eſſet inſtructus, populares ſuos pio animi motu ad ſacroſanctum ſepulchrum, magno indies numero confluentes, linguæque illius & itinerum parum gnaros, caritate ſua ſuadente commiſeratus, & fortunis ſuis & tecto benigne impertiebatur. adjunxit hic poſtea domui ſuæ ſacellum dedicatum Deiparæ Virgini. quo concurrentes paullatim infiniti propemodum Chriſtiani, alius quidem hoſpitibus ibi curandis, alius vero fidei defendendæ, Equitum Divæ Mariæ vocabulum nacti ſunt, & nigra ſuper candidam veſtem cruce à Patriarcha ſignati. Inde & numero ſimul & opibus auctiores crearunt inter ſe Magnum Magiſtrum, ſtatueruntque in primis & ante omnia, ne quis admitteretur in Ordinem, niſi & Teutonicæ nationis, & nobili ſtirpe prognatus. vovent autem, inter alia quædam, perpetuo ſeſe paratos fore, defendendæ ſanctiſſimæ Crucis & Chriſtianæ religionis ergo, quodvis ſubire rerum ſuarum diſcrimen. barbam, iis tantum qui ſacris operantur exceptis, promittunt loco precum horariarum orationem Dominicam recitant: neque vero tenentur litteras diſcere. quas eorum leges & inſtitutum approbavit auctoritate ſua Pontifex Maximus. Tranſierunt hi Equites, poſt amiſſam à Chriſtianis Ptolomaida, quo Hieroſolyma capta ſeſe receperant, in Su-

periorem

eriorem Germaniam. ubi virtute & ar-
nis belli ſubjecerunt ſibi Provinciam il-
am ad ſinum Balthicum, cui nomen Bo-
uſſiæ. quam, ſublatis ex ea profanis &
dololatricis ritibus, introductaque vera
Divini cultus ratione, jure belli ad noſtra
ſqne tempora poſſederunt: reſidente Ma-
no ipſorum Magiſtro in urbe, quam ip-
imet condiderunt ad Viſtulam flumen, &
e nomine Divæ Mariæ, cujus nempe
uſpiciis militant, Mariæburgum dixerũt.
Creſcentibus vero deinceps mirum in
nodum eorum opibus atque potentia, tres
andem creati ſunt Magni Magiſtri, quo-
um unus apud Germanos; alter in Livo-
ia; tettius denique, qui & totius Ordi-
is caput, in Boruſſia ſibi haberet ſedem.
amque in eum locum res ipſorum redie-
ant, ut vel magnis Principibus potentia
nihilo eſſent inferiores. unde non raro cum
pſis Poloniæ Regibus, orta utrimque
contentione ſuper confiniis, aperto Mar-
e auſi ſunt decertare, & inſignes interdum
eportarunt victorias: nihil veriti, quo-
ieſcumque poſtularet neceſſitas, vel uni-
verſum ſuum imperium fortunæ arbitrio
intrepidè objectare. Incipiente vero re-
centioribus paullo temporibus inter eos
regnare faſtu, & ſuccedente poſtpaullo
diſcordia, quæque dira imperiorum &
gentium omnium peſtis eſt, ambitione, ci-
to facileque attriti ſunt. ita quidem ut ad
ultimum præliantes cum Caſimiro Rege

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Poloniæ, magna ſua cum ſtrage Equit
noſtri ſuccubuerint, fuerintque coacti
verba Regis jurare, & patronum ipſu
agnoſcere. Accidit inde anno undecim
ſupra ſeſquimilleſimum, ut electus in Ma
gnum Magiſtrum Albertus Marchio Bra
deburgenſis, excelſus atque magnanimu
juvenis, Sigiſmundo, Caſimiri in regn
ſucceſſori, præſtare noluerit debitum f
dei ſacramentum. unde aſperrimum int
eos exortum eſt bellum: quod magn
utrimque contentione perſeveravit uſqu
ad annum 1521. quo tempore quadrien
nales inducias pacti ſunt. Interea vero Ma
gnus Magiſter Albertus, poſt adhibitum
aliquod impetrandi ab Imperatore ſubſi
dii ſtudium, ipſe Noribergam ad Comi
tia, cauſſam ſuam commendaturus, pro
fectus eſt. ſed viſo nimirum, Germano
Imperatoris cum Gallis bello, ac Turca
rum in Pannoniam impetu, tum & ruſti
corum tumultu, plus ſatis diſtringi, nequ
poſſe ipſius rebus attendere, captata for
taſſis occaſione, cum Polono tranſegit, ſe
que obſequium illi & obſervantiam præ
ſtiturum juravit: mutato interim, præte
jus & fas, in Boruſſia rerum ſtatu, admiſſa
que doctrina & ritibus Lutheranis, factu
inde à Rege, ex Magno Magiſtro, Dux &
Princeps Boruſſiæ, uxorem duxit Doro
theam, filiam Regis Danorum. unde con-
citatus in hominem univerſus Teutonico-
rum Equitum Ordo, eum, etſi Boruſſiæ
compo-

emporem, & magno illo Rege ſuffultum,
ulo tamen & dignitate Magni Magiſtri
ivavit, ſuffecto in ejus locum Gualtero
ombergio. Ipſe, quia variè laceraba-
r in omnibus ferè Germanorum comi-
s, & videbat implorari contra ſe opem
perii. ſcripto ſeſe utcumque apud hunc
undum purgavit. ſed proſcriptus eſt tan-
m Cæſaris Cameræque, ut vocant,
perialis ſententia, & judicatus imperii
oſtis, anno 1537. quæ ſententia tamen
ecutioni numquam mandata eſt. imo-
erò Albertus numquam poſteà deſtitit
incepto, ſed ubicumque potuit nobi-
ſſimæ Sodalitatis opes attrivit. Atque
lis eſt hodiernus Teutonici Ordinis ſta-
s, etſi divitis adhuc ſatis & præpotentis.
Livonia ſiquidem, & per utramque
ermaniam, Superiorem dico & Inferio-
em, multa hodieque poſſidet opida, plu-
imas arces, & pagos, innumera denique
grorum jugera. præcipua ejus ſedes Mer-
ethaliæ viſitur, non incelebri Franciæ
rientalis opido, Magni ejus Magiſtri ho-
iernum nomen & titulus, *VVolfardus*
ei gratia Adminiſtrator in Boruſſia, &c.
ed ut revertamur deinceps ad intermiſ-
am deſcriptionem Trajecti, ſciendum
ſt, Opido duos Dominos eſſe partem ete-
im, quatenus Dux Brabantiæ, poſſidet
ex Philippus: partem Leodicenſis Epiſ-
opus. quæ poſterior opidi pars, ſcriben-
e Ioanne Placentio, antiquitus data fuit

 in feu-

in feudum à Poro Lovanienſium Con
te, Divo illi Servatio, cujus ſupra memin
mus. quod videlicet Comitem liberaſ
ab virulento quodam è naribus exhala
fœtore. atque hinc eſt , quod tranſl
Leodicum cathedra Pontificia , Pont
fices Leodicenſes in hanc Opidi part
ſucceſſerint : quodque duplicem juriſ
ctionem & duplex tribunal , abſque no
bili ulla finium differentia , cives Tra
ctenſes agnoſcant . quo verò & ſubdit
ſuos Princeps, & ſubditi viceverſa Prin
pem ſuum dignoſcant, invaluit inde à pr
ſcis temporibus conſuetudo , ut præfer
tur in filiis genus maternum. hoc pacto;
ſi alterutrius , ſive Regiæ , ſive Epiſcop
lis juriſdictionis mulierem , duxeris ti
uxorem, filii eo conjugio nati, illius futu
ri ſint ſubditi, cui ſubjecta eſt mater. ex
teri autem , ſiqui ſuas hic figant ſede
primo ſtatim ingreſſus die profiteri tene
tur utri Principum velint eſſe ſubjecti ,
ſub eo poſtea vivunt , ejuſque ſequunt
auſpicia. Sciendum tamen , ſupremu
Opidi Dominum eſſe Ducem Brabanti
qui & multos ſupremi dominii ſui actus i
eo exercet . inter alios quidem , ut ſol
curet ſignandas pecunias : ſolus , prim
ſuo in urbem ingreſſu (quod in aliis quo
que ditionis ſuæ opidis ſolet) exulibu
Trajectenſibus faciat gratiam , & exil
pœna abſolvat : iis inquam , qui caudam
Principalis equi , vel ſi major eorum nu

merus

rus. funem è cauda ſuſpenſum, manu
ntingunt, & una cum Principe Opi-
m ſubeunt. Verum quidem, de ſuperio-
ate & juriſdictione urbis Trajecti va-
rs inter Ducem Brabantiæ & Epiſco-
m Leodicenſem, eaſque non veteres
do, ſed recentes quoque & nuperas
ntilari controverſias, nullo unquam
npore ſatis planè deciſas. quare, quid-
id hactenus ſcripſerim, nolim tamen
erutri partium ullo modo præjudica-
m, ſed refero me ad juſtitiam cauſſæ.
ajectenſes fuere Matthæus Herbenus,
rardus Marbæſius, & Matthias Min-
conius, viri docti, & ſcriptis clari.
Trajecto circiter ſemileuca diſtat in-
ns quidam & amœniſſimus mons, Mo-
pæne contiguus. in vertice arcem ha-
t fabre admodum factam, unde pulchro
ne adſpectu agros undique circumje-
os latiſſime detegas. umbilicum occu-
t religioſum Ordinis Divi Franciſci
enobium, in quo rite & ordine cele-
atur cultus Divinus. Mirum verò, quod
m ſummum montis ipſius ſolum & fru-
uum omne genus & frugum mirè ſit
rax, viſcera tamen ſcateant lapide quo-
am molli, arenoſo, & parvo negotio ſe-
ili. cujus ingens aſſiduè hic effoditur
opia, idque tam accurata conſervandi &
ontis & fodientium cura, tamque altis,
ngis, flexuoſis, & periculoſis quoque
neatibus, tanta denique (vide quid non

B 5 uſus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

uſus efficiat !) fodiendi, educendi, & e
ad navim uſque vehendi facilitate, qu
tam, niſi oculis uſurpaveris, ne mente q
dem concipias, tantum abeſt ut credas. D
ſtribuitur porro hic lapis, adminiculo fl
minis, in Provincias circumjectas, m
gno Trajectenſium quæſtu.

BVLLONIV

vulgo *Bullion.*

BVLLONIVM, arcem validè ſ
munitam, Ivoſio quatuor, Leodico
decim leucis abjunctam, editoque mo
impoſitam: ad cujus radices hodie quid
ampliſſimus pagus eſt, ex opido olim ha
contemnendo natus. Ipſa arx cincta
muro egregiè firmo, & vel magni in
ad tutelam præſidii capax: ita ut ſitu p
riter atque operibus judicaretur olim
expugnabilie. ſed cum ventum nuper fu
ſet ad rem, non reſpondit profecto eve
tus famæ (quæ in aliis etiam arcibus ſ
pe mendax) nam à variis hoſtibus, in
breviſſimum temporis ſpatium, non uni
auſpiciis oppugnata, quater adeo opp
gnantibus ceſſit, ac poſtremo quide
ſub annum 1552, cum pænuria int
preſſam. neque foris auxilii compoten
deditione ceperunt Galli. Retinet hodi
que Builonium dignitatem Ducatus,

vete

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

teri opido ſuo acceptam, & in adſi-
s aliquot pagos imperium poſſidet. Ab
c ipſa ditione, veluti avito patrimo-
o, cognomentum acceperat celeber-
mus ille Princeps Godefridus Bullo-
us, qui cum Euſtathio Balduinoque fra-
ibus primus ſe obtulit ad bellum &
peditionem ſacram, concilio Claro-
ontano anni 1096. Admiſſus, quo
ſet ad tantum iter inſtructior, Duca-
m hunc pretio vendidit Leodicenſium
æſuli Audeberto, majori profecto
enditoris, quàm emtoris ipſius gloria.
ı bello autem & ipſe & fratres plurima
didere, ac præclara quidem virtutis ſuæ
ecimina. ſic ut Hieroſolyma anno 1099
apta, ipſe omnium primus muros victor
onſcenderit, inſequente mox fratre Eu-
athio. propter quæ tam eximia utriuſ-
ue merita, exercitus Godefridum ac cla-
ıat Regem, & corona ſceptroque inſi-
niendum cenſet. ſed renitentem, nec ab
nimo unquam impetraturum ſe adfir-
ıantem, ut auro coronari in ea urbe ſu-
tineat, (ó hominem & verba aurea!) in
ua Dominus & Servator noſter redimi-
us fuiſſet corona è ſpinis contexta. re-
num ergo, ſed ſine titulo Regis, adiit: &
c intra annum extincto ſuffectus eſt Bal-
luinus frater. qui, quod coronatus fuerit,
ıumeratur omnium Regum Hieroſoly-
nitanorum primus. Videtur quidem ad
præſens hic Ducatus in ditione Eccleſiæ
Leodi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Leodicenſis: at obtendit hic ratio[illegible] quaſdam & jura Dominus Sedanen[illegible], tanquam hæres clariſſimæ domus M[illegible]chiæ; ſic ut Ducem Bullonii ſe inſcrib[illegible]. Ipſa ſditio tamen, vi pacis anno 155[illegible], inter Chriſtianiſſimum & Catholic[illegible] Reges initæ, reſtituta eſt Leodicenſi[illegible] Præſuli: verum id citra jurium Dom[illegible] junioris Sedanenſis, patri anno 15[illegible] ſurrogati, præjudicium.

FRANCIMONTIVM.

FRANCIMONS, alias muris cla[illegible]ſum, nec incelebre fuit opidum: h[illegible]die vero murorum expers, pagi dum[illegible]xat, etſi ampli ſatis ac vaſti, vocabulu[illegible] ſuſtinet. arcem tamen ſic ſatis munita[illegible] habet, & à magno illo Erardo Cardina[illegible] nuper inſtauratam. Diſſidet à metropo[illegible] ſua quatuor leucis, & Marchionatus tit[illegible]lum ſibi vindicat, juriſdictionem in p[illegible]gos aliquot circumjectos obtinens. Iu[illegible]ta opidum pagus eſt, cui nomen Tho[illegible] variis optimi plumbi venis affluen[illegible] Montes pago vicini lautumiis abunda[illegible] nigri illius ac pulcherrimi marmoris, N[illegible]murcenſi ſupra nobis deſcripto congen[illegible]ris.

LOSSA

LOSSA,

vulgo *Lootz*.

L OOTSIA, vulgo *Lootz*, Trudonopoli ſeſquileuca, Leodico quatuor s leucis abjungitur, opidulum tolerae, & inſigni in pagos agroſque juriſtione conſpicuum, adeo ut & Comita titulo celebretur. quam dignitatem nperior eſſe huic Statui antiquiſſimam, ue inde à Carolo Magno, etſi à veteri odam ſuo Dynaſta audierit aliquando mitatus Dioſtienſis. Habuit eo titulo illuſtres aliquot & famoſos Principes: ſitque tandem, Imperatoris illius donane, Rogerio Dano, uni è Paribus Frane, quos Itali *Palatinos* dicimus, Pulcio, jardoque & Arioſto in pœmatibus ſuis modum celebratos. Poſtea vero reſum genuinum ſuum ac præſens nomen, & Præſulum Leodicenſium poteſtatem venit.

BORCWORMIVM

vulgo *Waernia*.

BORCWORMIA adſidet rivo Ieckeræ, qui non longè à loco natus, m interluit, inde vero per Tungros rajectum defluens, in Moſam inibi ſe exonerat,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ſe exonerat. Diſtat autem Borcwort
ab metropoli ſua quatuor leucis, eſt
tectis ac civibus ſatis frequens, & C
mitatus Aasbaniæ caput.

Deſcribemus hinc curſu eodem quo
pimus, quàm breviſſimè fieri poterit,
tera hujus diœceſis opida: nec obſer
bimus tamen uſquequaque methodum
lam quam ſecuti ſumus in aliarum P
vinciarum deſcriptione. quia ſcilicet o
da nimis hic diſgregata. quare præci
primum & digniora quæque percur
mus, mox ad ea minorum gentium,
que inde porro ad alia quædam loca n
moratu digna tranſituri.

TVNGRI
vulgo *Tongens.*

OPIDVM Tungri poſitum eſt
jamdictum Ieckeram, & Leodi
Trajectoque pari trium leucarum int
vallo abjunctum. Nomen habet, (ut ſc
bit Munſterus: nam alii longè vetuſt
rem ei originem tribuunt) à Tungr
Germaniæ populis, qui Rheno inter p
mos trajecto, ac bona inibi terræ pa
occupata, opidum hoc ſtruxerunt. Atq
ab hiſce populis, ſunt qui tradant,
ante Iulii Cæſaris in has oras adventu
natum inclytum illud nomen *German*
Teutonibus *totum, ſeu prorſus & om*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ut ſic dicam) *numeris virum* deno-
n Alemanni etenim cæteri, viſa in-
e iſtorum hominum fortitudine, no-
randos eos duxerunt hoc nomine;quod
ide, tanquam vicini, etiam ipſi par-
carunt, ac Germani communiter di-
tunt. Erant autem id temporis Tun-
civitas maxima, & complurium in
tantia ac finitimis locis, vel condi-
rm ab hiſdem populis, vel ſubacta-
ll, caput. Ab hac gente originem du-
t Principes illi Pipini, unde natus
eà inclytus ille Carolus Magnus. Le-
r iſta civitas, omnium univerſæ Gal-
c Germaniæ prima, Chriſtianam fi-
n amplexa, idque opera maximè &
cionibus Divi Materni, anno jam tum
t. Is Beatus Maternus, Ticini in Lan-
ardia natus, primum egit hujus Eccle-
Præſulem, mortuus, uti tradit Ioannes
entius, anno 138. Ultimus, qui &
us, Tungrorum Epiſcopus, Valenti-
fuit, mortuus anno 308. Ex quo tem-
e Divus Servatius ſedem Epiſcopalem
jectum ad Moſam tranſtulit. unde,
mox dicemus, anno 713, ab Divo Hu-
to Leodicum porrò tranſlata eſt. De-
avit hanc nobilem urbem, cæſis ad in-
necionem civibus, dirutiſque inter alia
s centum primariis templis, unde &
plitudinem ſimul & magnificentiam
is facilè colligas, crudeliſſimus ille
nnorum Rex Attila, Deſtruxerunt ite-
rum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

rum, Imperatore & Galliæ Rege Car
Calvo, Normanni. Ita ut ex maxima p
tentiſſimaque civitate, quæ & varios o
habuit Reges, Menapium, Godefridu
Carolum, Inachum, Ambiorigem, &
biliſſimorum ferociſſimorumque popu
rum domina fuit, in modicum infirmu
que opidulum (ea eſt felicitatis &
rum humanarum inconſtantia) tand
migraverit, ac presbyteris hodie pare
nec de veteri illo ſplendore aliud ho
reliquum habeat, quàm veſtigia quæd
& rudera intus foriſque viſenda. inter
vero admirandam illam viam, quæ
Tungris recto itinere, per octoginta c
cirer leucas, id eſt Italica milliaria pa
ducenta, Lutetiam uſque porrigitur. qu
viam ingentes quædam toto paſſim iti
re viatoribus occurrentes reliquiæ, tot
olim lapidibus ſtratam fuiſſe palam oſt
dunt. amplius, extant paſſim veſtigia co
tinuati olim & cohærentis muri, qui
viam utrimque muniverit, & quo mar
nata ipſa, pulvilli, ſeu aggeris ſpeci
obtinuerit. quod tam arduum opus poſ
ritas admirata, tridui atque trinoctii ſ
tio à malis geniis excitatum confin
Gallicè audit *la Chauſſée*, quod noſtra
bus ſonat *Strada laſtricata:* ac Roman
omnino videtur & priſcum opus, qu
moliti ſint ipſi, ut populos illos haber
occupatos, ne videlicet nihil agendo
le tandem agere diſcerent. Viſitur eti

Tung

ungris extremæ antiquitatis temp lum,
erexiguum illud, & Herculi olim, ut ex
ei ejus effigie portæ impoſita liquet, à
entilibus dedicatum. Item templum pul-
herrimum, nec novitii operis, Divæ
irgini ſacrum. in quo plurimæ oſten-
untur venerabiles Virginis-matris, ac di-
ipulorum Servatoris noſtri reliquiæ, au-
o & gemmis incluſæ. Celebratur hoc o-
ido jam ab aliquot annis retro ſingulis
eptimanis perinſignis quidam equorum
ercatus, quod jumenti genus è Germa-
ia Belgicaque abunde huc ſolent con-
ucere. Hubertus Thomas, cujus ego, ut
ominis eruditi, honorificam alibi facio
entionem, Tungrorum muros vetuſtiſ-
mis illis temporibus Oceani fluctibus
erberatos fuiſſe contendit, idque conje-
turis quibuſdam & argumentis, nulla om-
ino veritate, imo ne ſpecie quidem veri
ixis. ſic ut prodat (quod bona hominis
ratia dixerim) parum ſe attendiſſe ipſius
pidi ſitum, & quàm illud à mari abjun-
tum, imo quàm non potuerit unquam
lud, citra reliqui tractus totius inunda-
onem, eo pertingere. Nam à ſeptentrio-
e quidem, ſi attendatur, Geldria, ditio
ranſiſulana, Friſia, tot fluminibus aliiſ-
ue obſtaculis præpeditæ, tranſitum ei
mnino præbere nequeunt: à meridie,
allia ſimul & Germania, terræ ex ea qui-
em parte ab Oceano remotiſſimæ, idem
egant, ab occaſu, ſemiſſis Brabantiæ, to-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ta Hannonia, item Flandria, multis flumi-nibus montibuſque ſe opponunt. Reſtat igitur videamus, an ad Caurum fortaſſe, quà Oceanus Tungris eſt proximus, locum habeat iſthæc aſſertio. ſed ab hac etiam parte, qui exactius calculabitur, centum & amplius milliarium ſpatium inter mare Tungroſque intercedere deprehendet. quare priuſquam iſtos illud queat alluere, neceſſum ſit totam Brabantiam, totamque adeo Flandriam, & Zelandicas omnes Inſulas inundari. rem, vel primo ſtatim intuitu, geographorum tabulas conſulenti, vanitatis atque mendacii convincendam: ideoque indignam ſanè, quam viri docti, & præſertim ex ipſo loco oriundi, memoriæ prodant. imo eo indigniorem, quo plures ipſi auctoritate ſua incogitantes & parum cautos ſcriptores in fraudem inducunt, maximo & lectorum, & ſcriptorum etiam, fide propterea ſæpius excidentium, detrimento. In hoc opido ſunt qui extare velint nobiliſſimum illum fontem, quem libro hiſtoriæ naturalis trigeſimo primo his verbis deſcribit Plinius, *Tungri, Civitas Galliæ, fontem habet inſignem, plurimis bullis ſtillantem, ferruginei ſaporis: quod ipſum non niſi in fine potus intelligitur. purgat hic corpora. tertianas febres diſcutit, calculorumque vitia. eadem aqua, igne admoto, turbida fit, ad poſtremum rubeſcit.* Monſtrant autem hi homines iſto loco fontem quendam antiquum,
cujus

cujus aqua ſubturbida, eumdemque cum Plinii illo eſſe, ac vires ei deſcriptas obtinere, pertinaciter adſerunt. Verum eos, prævia diligenti inquiſitione, conſultiſque eximiis aliquot non indigenis tantum, ſed & exteris medicis; neque fontem Huberto Thomæ nominatum hoc loco extare, neque vires illas & facultates habere, uſquam invenimus. Contra ſolidis argumentis colligimus, fontem Plinio celebratum, Tungris octo circiter leucis, Leodico quinque, Limburgo duabus & ſemi, Spada denique, pago vel hinc ſatis nobili, medio tantum milliari abeſſe, manantem in pulchro nemore, ſilvæ Arduennenſis ramo. ubi porro, & quidem hac ipſa Leodicenſi ditione, ac territorio Marchionatus Francimontani, etiam alii aliquot limpidiſſimarum, & ad varios morbos expugnandos utiliſſimarum aquarum fontes, quorum æſtimatiſſimus tamen, atque certiſſimus, addo & uſitatiſſimus, is quem Savenerium vocant, manantem in alto monte. cujus aquæ, ſi quis ex Medicorum præſcripto ac legibus præparatus acceſſerit, nam alioqui nihil proſunt) medentur præcipuè febribus tertianis, aquæ intercuti, calculo, phtiſi & obſtructionibus. quia vero & ſtomachum purgant, & epar egregiè refrigerant, fit ut iſchiadi etiam aliiſque arthritidis è dolore exortis generibus, plurimum adferant juramenti, ſapor earum ferrugineus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

quod ipſum non niſi in fine potius intell
gitur. eædem igne admoto fiunt turbid
ad poſtremum vero jam defecatæ rub
ſcunt. quæ omnia, niſi me animus falli
inde procedunt, quod cum tractus iſte ſc
teat venis ferri, aqua eas perlabens etia
qualitatis earum particeps fiat. atque hin
acidus ille in aquis ſapor. qui tamen i
tantum abeſt ut noceat, ut ſive jejunus ea
ſive poſt ſumtum cibum potaveris, no
eos tantum quos dixi effectus gignant, ſe
& digeſtioni multum conducant, & ſto
machum tibi inſigniter acuant. unde &
ingens quotannis ſub Iulium menſem, pu
ta maximè tempeſtivum, & propin
quarum ſimul & remotarum gentium a
hos fontes concurſus. quanto vero inten
ſior Solis æſtus, tanto ſalubrior judicatu
aquæ iſtius potatio. aquæ, quam Pliniana
illi & loco & facultate conformem, imo
prorſus eandem eſſe, nemo eſt qui non vi
deat, licet ille non omnes ejus proprieta
tes attingat, Nam quod quidam objiciun
de civitate Tungrorum; ſcilicet eam vo
cem non pro ſola urbe, ſed univerſo il
larum gentium tractu, capiendam. Qui
dam ſcriptor, dum ut mihi quidem vide
tur, ſententiam noſtram conatur refelle
re, negat inter cætera Plinium unquam i
his oris fuiſſe, ac niti in iſtis adſerit alie
na fide. Sed quod pace ipſius dixerim, ip
ſemet fallitur. luſtravit enim hæc loca ma
gnus ille naturæ Myſtes, & in ipſam u

qu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

que Friſiam penetravit, ut è ſcriptis ejus abunde conſtat. Idem ille quem dixi ſcriptor Huberto etiam Thomæ adſtipulatur, & Tungros ait fuiſſe urbem maritimam quod fieri tamen non poſſe ex argumentis paullo ante adductis vel cæco apparet. De civitate & gente Tungrorum honorificam ſæpè mentionem faciunt, præter recentiores, Cornelius Tacitus, Strabo, Julius Capitolinus. & ſuperſunt in hunc uſque diem tota paſſim hac Belgica plurima nominis atque magnitudinis nobiliſſimæ hujus nationis monumenta: qualia Tongrenhemium, juxta Coloniam Agryppinam. Tongerloa apud Brabantos, & Tongrinum in Comitatu Namurenſi.

HVYVM
vulgo *Huy*.

HVYVM antiquis temporibus opidum erat famoſum, amplum & potens, dicebaturque ex quorumdam ſententia *Benefactum*. ſed crebro deinde à barbaris nationibus dirutum, & dignitatem ſimul, & nomen amiſit. Hodie, Huyum dicitur, à cognomine rivulo, qui natus ad Havelangam pagum, magno & turbido impetu, maximè vero cum imbribus adaugetur, ad Caurum properat, ac Moſæ hoc ipſo loco commiſcetur. qui Moſa opidum Huyum interluit, ac in duas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ferè æquales partes ſcindit, ſed conjun-ctum pulcherrimo & mirando ponte. Diſſidet Huyum Leodico quinto milliari, a mediocris ſane locus eſt. bona & valid arce communitus, quæ urbem ex edit monte deſpicit, opus dicti illius Epiſcopi Cardinalis. Ager opido circumjectu dives eſt optimi ferri venis, ideoque com plures hic officinæ ferrariæ. pecoris iten ſat magna vis.

HASSELETVM
vulgo *Haſſelt*.

HASSELETVM adſiſtet flumini Demeræ ſupra fusè deſcripto, & Traiecto ad Moſam quatuor, Leodico vero ex leucarum intervallo abjungitur, opidum minimè contemnendum, ædificiis ſimul & civibus frequens. Civem dedi Franciſcum Titelmannum, Ordinis D. Franciſci virum longè doctiſſimum, & complurium operum editorem. In finibus Haſſeleti & ad Demeram flumen, Curinga eſt, amplus atque amœnus admodum pagus, ſpectabilis luculento illo palatio, quod ædificari hic juſſit, & pulcherrimis hortis inſtruxit idem ille quem dixi Cardinalis. Hoc loco, ceu amœniſſimo quodam ſeceſſu, utuntur creberrimè Reverendiſſimi iſti Præſules, & cum aula in eo ſubſiſtunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

DINANTVM vulgo *Dinant*.

DInantvm, ut volunt, dictum eſt leviter immutata voce, à Diana, quæ & templum hic habuit, & ſacerdotes. qui ad aram ejus, haud ſecus quam in celeberrima illa apud Epheſum æde, ſacrificaverint. Adſidet dextræ Moſæ fluminis ripæ, & Boviniaco, quod ad alteram ripam eſt, leucæ tantum quadrante, Leodico, plus duodecim leucis abjungitur. Fuit vero & iſtud opidum magni nominis, ac mercimoniis olim floruit. ſed cum bella, tum alii rerum humanarum caſus ſæpius deſtruxerunt. Inter alios vero dirui juſſit Carolus Dux Burgundiæ. & cum iterum ſurrexiſſet, ac mediocri eſſet loco, cinxit magno exercitu Galliæ Rex Henricus ſecundus. qui Mariæburgo victor rediens, mox in deditionem accepit, ſed Germani militis inſolentia factum, ut injuſtiſſimè diriperetur. arx, utcumque machinis concuſſa, primos tamen incurſus animoſe ſuſtinuit: ſed cùm iterum iterumque horribili tormentorum ſtrepitu tunderetur, obſeſſi, auctoribus Germanis, dediderunt ſe Gallo. qui & arcem mox demolitus eſt, alto monti impoſitam. Atqui & opidum hodie inſtauratur,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

& reſurgit paullatim ipſa arx. quia ſcilicet ager opido circumjectus, probus, & com pluribus nigri marmoris, ferri, æris, ac aliorum etiam lapidum operariorum ve nis, longè uberrimus. unde & divite multi cives, quique paſſim in ipſa uſque Britannia negotientur. Dinanti natus fuit Henricus Deverius, Iuriſconſultus doctus, & ſcriptis clarus.

MASACVM
vulgo *Maſeijck*.

MASACVM, Stochemio quidem duabus, Leodico vero ſeptem leucis abjungitur, opidulum non incelebre ad lævam Moſæ ripam. Primo hinc milliari Thora eſt, amœniſſimus locus, & magna eminentique pervetuſti & instituti & conditus Abbatia memorandus. nec admittuntur enim in nobiliſſimum iſtud Canonicarum collegium niſi Comitiſſæ, ut vocant, & Baroniſſæ, vel ut minimum Equitum nobili ſtirpe prognatorum filiæ. ſicut alibi ſcripſimus de Canonicis illis Montenſibus. Licet vero & iſtis, ubi viſum eſt, nubere. ſed non gaudet hac facultate Antiſtita. quæ ſupremã in agros & pagos aliquot circumjectos, non in eccleſiaſticis tantum, ſed & civilibus cauſſis, juriſdictionem exercet, lautiſſimo cenſu inſtructa. agit in clientela Sacri

Roma-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

omani Imperii, ea & auctoritate & æeminentia, ut gaudeat monetæ ex ro argentoque ſignandæ facultate. ita idem ut ſplendide prorſus & magnifi- vivat, Sacellanos atque Canonicos, em alios minorum gentium admini- tos, ad cultum Divinum alat. Condidit bilem Abbatiam Anfridus Comes Hu- ienſis, anno circiter 972.

TOCHEMIVM
vulgo *Stockem.*

STOCHEMIVM, bonum ſic ſatis opidulum, ad eamdem eſt Moſæ ri- am, Trajecto dumtaxat tribus, Leodi- o ſeptem leucis abjunctum, & ab eo uem diximus Cardinali reparatum.

BILSA.

BILSA, modicum item eſt opidum, altero à Trajecto, quarto à Leodico milliari. Iuxta Bilſam ad teli jactum, & altera ferè à Trajecto leuca perinſignis ad Demeram flumen pagus eſt, Sedi Leodicenſi ſubditus, & ampliſſima Abbatia, Munſter Bilſen vulgo appellant, conſpicuus. Eam itidem colunt Canonicæ nobili ſtirpe prognatæ, quæ & ipſæ, cum viſum eſt nubunt, quarumque Antiſtita & ampliſſi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ampliſſima juriſdictione, & lucnlentiſ-
mis annuis cenſibus gaudet. Ipſe locus
amplus eſt, & magnificus, templo ac mo-
naſterio ad miraculum pulchro, aliiſq;
horſum ſpectantibus ædificiis exornatu.
Oſtendunt hic integrum cornu monoce-
rotis, ſex & amplius pedes longum. quod
allatum adfirmant à filia quâdam neſcio
cujus Ducis Britanniæ. quæ religioſam
vitam profeſſa, ſanctiſſime apud iſtas vi-
xerit, ita ut ipſum Cœnobium, in memo-
riam ejus nominis, dedicatum ſit Sancto
Amori.

Dum alteri operis hujus editioni im-
ponerem ſummam manum, deſignabant
hoc loco, & jam delineabant novum
quemdam, etſi à multis annis excogitatum
aquæ ductum, per quem Demera fluvius
duorum vel circiter milliarium ſpatio
juxta urbem Trajectum, ubi ſolum de-
preſſius, & recipiendis aquis accommoda-
tius, duceretur in Moſam flumen. nobilem
ſane ac laudandam inventionem! nam per
hunc ipſum canalem conduci poterunt na-
ves ex Moſa in Demeram, atque hinc
porro in Diliam, Rupelam, Scaldim, adeo-
que in ipſum mare, idque per opida mul-
ta & pagos, aliaque primaria tractus loca,
in geographicis tabulis annotata. ma-
gno hercules horum & vicinorum homi-
num bono, qui non ultra cogentur tot &
tantas è Gallia ac Leodicenſi Provincia
merces, tam longinquo itinere, tamque
immen-

menſo ſumtu, & temporis impendio, quid jam de periculis, deque tædio r viam devorando attingam, per Hollanam Geldriamque conducere.

RVDONOPOLIS vulgo *Sint Truyen*.

TRVDONOPOLIS, vulgo Sint Truyen) ſedes olim, ut volunt, entronum, populorum veteris Galliæ, orum largiter meminit Iulius Cæſar. ungris tertio tantum, Leodico vero ſex milliari abjungitur, opidum bonum ac ulchrum, cujus incolæ lingua utuntur rabantina, quæ & quatuor ultra verſus eodicum leucis in frequenti eſt uſu. qua-, etſi pareant Sedi Leodicenſi, Brabanti men haberi atque agnoſci volunt. Eſt hic obile illud Cœnobium D. Trudonis, opio à ſe faciens nomen, adeo potens & locuples, ut ipſum opidum Abbas è ſemiſſe oſſideat, cumque legendi ſunt Magiſtrais, parem cum ipſo Epiſcopo numerum ligat. Dedit locus clariſſimum illum Roolphum, Antiſtitem Trudonenſem. viumà litteris notum. Iuxta eſt celeberrinum illud Bernſemium, Cœnobium Iluſtriſſimi Ordinis Equitum Teutonicoum.

TVINVM
vulgo *Thuijn.*

TVINVM, non incelebre in Ha nonia opidum, Montibus tantu quinque, Leodico vero novemdeci leucis diſtat. Non procul Tuino & Cov no, inter Sabim & Moſam flumina, di tione Leodicenſi, duo extant & pulch ſimul & opulenta cœnobia. quorum alte nomen eſt *Aſne*, alteri *Lobbe*, ſeu Lo bienſi, quod ſic dictum volunt à propu gnaculo quodam Iulii Cæſaris, & *Caſtr* ut addunt *Labienis*, à Labieno videlice Imperatoris ejus Legato, militum Duc fortiſſimo.

VISETVM
vulgo *Weſet.*

VISETVM diſtat Leodico altero milliari: Varemium, quarto: Beringa denique, ſexto: loca ſatis celebria, & peropportunè ſita. Herca, Bréa, Pera, Hamontum, Leodico pari ſeptem leucarum intervallo abjunguntur, loca haud magni nominis, & in quibus vix quidquam notabile.

SINEIA.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

SINEIA.

SINEIA, opidum perantiquum, etſi valdè exiguum, Leodico diſſidet octo leucis: Foſſéa, decem: Covinum, octodecim. ſuntque opidula mediocria, nec omnino contemnenda. Et hactenus quidem de opidis muro clauſis: ſequitur ut oſtremus & alia quædam loca, memoratu haud prorſus indigna. & prima quidem occurrit.

FLORENNA.

FLORENNA, Bellomontio Namurcoque pari quinque leucarum ſpatio diſſita, bonum olim opidulum, ſed per ultima iſthæc bella miſere mutilatum deſtructumque à Gallis. qua facie & in hunc uſque diem conſpicitur.

CEREIA.

CEREIA, pulcherrimum propugnaculum, ubi habitaſſe volunt Cæræſos, populos Cæſari celebratos, Leodico trium leucarum intervallo abjungitur. Dirutus fuit etiam iſte locus, ac diu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ac diu ita manſit, ſed inſtauravit tand
magnanimus ille Cardinalis Erardus.

EBVRA.

SVPEREST porro hodieque primo a
urbe milliari pagus Ebura, quo lo
adſerunt olim fuiſſe maximam & prin-
riam civitatem antiquiſſimorum Ebur-
num,qui & nomen ab ea acceperint. Iu-
ta pagum complures inveniuntur ve
præſtantiſſimi ſulphuris.

HERSTELLA E IVPILIA.

PARI fere intercapedine diſtat ab u
be Herſtalla, locus unde inditum n
men Pipino ſecundo. Item Iupilia, loc
itidem memorabilis. quare & utriuſq
haud raro meminerunt Scriptores. In co
finiis autem iſtorum locorum, & ſecu
dum utramque Moſæ ripam, complur
olim extabant palatia; & ampliſſima ſple
didiſſimaque prætoria Principum Pipin
rum, juſtis fere ſuburbiis paria; ad qu
ſæpius ipſi divertebantur, animumqu
honeſta & utili voluptate recreaban
nam, ſi verum amamus, nulla uſquam
fingi quidem aut cogitari poteſt Provin
cia, quæ, ſeu aëra forte adſpicias & m

dam cœli temperiem, ſive flumina, ſil-
, montes, valles, vineas, fruticeta, &
dquid præterea tale eſt, adque venatio-
, piſcationis, & aucupii uſum requiri-
, contempleris, vel amœnior ſit qu m
c noſtra, vel felicior. quare & Carolum
gnum plurimum eam frequentaſſe, &
ſchalia feſta crebro inibi tranſegiſſe,
moriæ proditur. Eſt præterea primo
urbe milliari pulcherrimus quidam &
œniſſimus mons, ſed abruptus idem,
propemodum inacceſſus, ut qui uni-
m habeat tantum ab ortu adſcenſum.
oque vulgariter audiat *Chevre-mont*,
aſi dixeris *Mons Caprarum*. Is finiti-
a quæque longè lateque detegit, & flu-
en in Arduenna natum ac radices ejus
eterfluens, è ſublimi deſpicit. In ver-
te antiquiſſimis illis temporibus ædifi-
ta erat prænobilis quædam & ampla
x, cujus etiam hodie memorabiles o-
nduntur reliquiæ. Eam arcem occu-
ſſe denique legitur crudelis quidam &
humanus tyrannio: qui fretus aſperita-
ipſius loci, finitimum omnem tractum
iſerrime devaſtabat, ſic ut ipſa etiam ci-
tas & ſuburbia ejus extrema quæque pa-
rentur. & perennabat ſane peſtis, niſi
ovo ei & inaudito ſtratagemate in hunc
odum iviſſent obviam. Invitaverat for-
immitis prædo Leodicenſium Præſu-
m, qui Monulphus tunc, ordine duode-
mus, teſtem eum adhibiturus infantis
ſui

ſui baptiſmo. Epiſcopus datan occa-
nem & alios à tyrannide liberandi lub
arripuit, & ſelecta militum manu,
quos habitus ſacerdotes argueret, co-
tatus, arcem & Dominum ejus adiit, ſ-
ſequentibus porro & aliis viris militi-
bus. mox ſine ullo temporis diſpendi
prædones irruunt, eoſque ad unum o-
nes cædunt, ſic ut ne nuntius quid
cladis ſupereſſet: hinc eodem adhuc t-
rore perciti, deteſtabilem illum loc
una opera funditus demoliti ſunt. at
ex illo tempore, id eſt anno (ut volu
octogeſimo ſupra quingenteſimum,
quid iterum ſimile patiantur, jurare
gunt Epiſcopos ſuos cives Leodicen
numquam ſe permiſſuros ut reparetur
la rupes.

INSTITVTI
Leodienſis Epiſcopatus.

INSTITVIT olim ampliſſim
iſtum Leodicenſem Epiſcopatum H
bertus Aquitanus, Bertrandi, terræ ill
Dynaſtæ, filius. etſi alii faciant multo a
tiquiorem. Is Hubertus, religione imp
ſus, Aquitaniam ſuam deſeruit, & Br
bantiam adiit, ubi arctiſſimam amiciti
coluit cum Lamberto Epiſcopo Tra
ctenſi ad Moſam. Cumque poſteà deſid
rium ſubjiſſet videndi ſummum Pon

ſice

Pontificem, & ſacra illa loca perluſtrandi, homo Romam profectus eſt, quo cùm nuntius adferretur, crudeliter interfectum ſſe à Trajectenſibus Divum Lambertum, Sergius Pontifex Hubertum noſtrum reavit Epiſcopum Trajectenſem. Hubertus, Trajectum redux, benignè à civibus llis ſuſceptus eſt. ſed cum abhorreret eos tque deteſtaretur ob nefariam Divi Lamberti cædem, cogitare mox cepit de transerendo aliovorſum Epiſcopatu, ac Leodium abiens, urbem illam vel condidit primus, vel inſtauravit, Legiamque (ut diximus) nuncupari voluit. exornavit deinde ulcherrimis ædificiis ad Divinum pariter humanum cultum. moxque legibus rius latis, & approbante Summo Pontice, Epiſcopalem cathedram Trajecto eodicum tranſtulit, anno Chriſti 713, ranſportato eodem & corpore Divi Lamberti, cujus nomini ac honori dedicavit oſtea peregregium illud Cœnobium, um auguſto illo Canonicorum Collegio aullo antè commemorato. ubi mortuus andem poſt ſanctiſſime actam vitam, adcribi meruit etiam ipſe Divorum conortio. A clariſſimo autem illo Divo uſue ad hunc Erneſtum numerantur in ea ede Epiſcopi octo & quinquaginta. in uibus non pauci inveniuntur viri pii & ancti. ſed nec hodie bonitas gravitaſque piſcopalis defecit. Nam & inter recenores mirificè nuper claruit Erardus à

Marca, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Card
nalis, Roberti fortiſſimi viri frater. qui
eo fuit apud Principes Chriſtianos pr
tio, eaque & auctoritate & gratia po
luit, ut pacatam habuerit regionem p
triginta ipſos annos, & quietem ita fund
rit, ut & hactenus ea perſeveret. Ide
non urbem modo, ſed & totam quàm la
tè patet ditionem, variè paſſim reparav
opidis aliquot arcibuſque (ut ſuprà oſte
ſum eſt) à fundamento inſtauratis. atq
ut dicam paucis, ita liberaliter & profu
reipublicæ ſe impendit, ut merito omn
eum ſuſpexerint, glorioſoque Patris p
triæ nomine decoraverint. Obiit magn
ille Antiſtes, ut conſtat è regio ejus tum
lo in choro (ut vocant) ædis D. Lambe
ti viſendo, anno à Chriſto nato 153
Viſitur inibi ſtatua ejus ænea, ad vivum (
volunt) efformata & genibus nixa cui a
ſtat imago mortis, ſic ut fieri ſolet expre
ſa, cum breviſſimo iſto, ſed ſcito adm
dum epitaphio, *Erardus à Marca morte*
habens præ oculis, vivus poſuit. Cardina
ſucceſſit Cornelius de Berges, Domin
Sevenbergæ. qui quod animo eſſet pro
feſſioni Eccleſiaſticæ parum addicto, d
gnitatem Epiſcopalem ceſſit Georgio A
ſtrio, filio naturali Imperatoris Maximi
liani, Archiepiſcopo Valentino, digno ſ
ne ac reverendo Antiſtiti. cui mortuo ſu
rogarunt coadjutorem ejus Robertum, fr
trem Illuſtriſſimi Marchionis Bergozo
m

mii, juvenem doctum pariter & religioſum. Is, quod valetudine eſſet parum firma, & atra bili infeſtaretur, abdicavit ſe nuper hac dignitate, dum molior primam operis hujus editionem. quare ob raras ſuas virtutes, & flagrantiſſimam populi ſimul & auguſti Collegii gratiam, ſuffectus ei Gerardus Groesbequius, Collegii Divi Lamberti Decanus, nobiliſſimus certè ac venerandus Præſul, & in tanta exiſtimatione & fama, ut allectus poſteà fuerit in Collegium Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium. Huic denique viam univerſæ carnis ingreſſo ſurrogatus eſt liberis omnium votis, & ſollennibus ceremoniis, utriuſque Bavariæ Ducis frater, hujuſmodi ferè inſcribens titulos: *Reverendiſſimus & Sereniſſimus Princeps ac Dominus, Dominus Erneſtus, Sanctæ Eccleſiæ Colonienſis Archiepiſcopus, Sacri Romani Imperii per Italiam Archicancellarius, Princeps Elector, Eccleſiæ Leodienſis Epiſcopus, Monaſterienſis, Hildeſemenſis & Friſingenſis Adminiſtrator, Princeps in Stabel, Comes Palatinus Rheni, Superioris & Inferioris Bavariæ, VVeſtphaliæ, Angariæ, & Bullonii* Dux, *Marchio Francimontanus, &c.* Princeps equidem ſupremi loci & ordinis, ac rariſſima quadam virtute præditus. Eligitur porro Epiſcopus Leodicenſis à Collegio Divi Lamberti, approbatur ab univerſo populo, tãdem vero, ut cæteri omnes Catholici Præſules, à Romano Pontifice con-

firmatur. nec Epiſcopus tantum eſt, ſed & Sacri Imperii Princeps, Dux Bullonii, Marchio Francimontanus, Comes Lootſenſis & Hasbanienſis. quæ loca ſubſunt, ut diximus, huic Epiſcopatui, & ab eo dependent. Annui ejus reditus ſanequàm luculentiſſimi, ut qui tricena fere millia ducatorum excedant, imo ſi populis ſuis Epiſcopus recte utatur, & captare norit eorum benevolentiam, numquam deerunt extraordinaria quædam ſubſidia, ne quid dicam de ſacerdotiis, vel ut vulgo appellant præbendis ac beneficiis, diſpoſitioni atque arbitrio ejus reſervatis. Atque hæc de Leodico. procedamus deinceps ad Aquaſgrani, ſi breviſſime tamen præmiſerimus, uti rem conſideratu non indignam, quam ingens ſit differentia inter terram viroſque Leodicenſes, necnon agrum & homines Aquiſgranenſes, quamquàm ſexto duntaxat milliari abjunctos, imo conterminos inter ſe atque adfines. Leodicum ergo alieno imperio premitur; Aquiſgranum eſt ſui juris: ſubſunt diverſis Epiſcopis; etſi ambæ in clientela Sacri Imperii: Leodicum utitur lingua Gallica; Aquiſgranum Germanica: viri Leodicenſes, alacres, feſtivi, tractabiles; Aquiſgranenſes, melancholici, ſeveri, difficiles. In ſumma, tantum alteri & natura, & moribus, totaque adeo vitæ ratione ab alteris differunt, quantum Galli diſcrepant à Germanis. quod non parvum ſane diſcrimen

eſt. Sed non eſt quod miremur tantopere gentem genti diſcrepare, cùm idem in ſingulis pæne hominibus obſervemus. illud magis mirandum, quod videlicet tanta ſit inter cœlum & ſolum utriuſque gentis, ſub eodem climate, diſſimilitudo. conſtat enim æſtatem tempeſtivius multo incipere apud Leodicenſes, ideoque & fructus ſimul & fruges prius hic matureſcere: imo nives interdum & glaciem apud Aquiſgranenſes conſpici, cûm eorum apud Leodicenſes ne veſtigium quidem apparet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ABR. ORTELII
RÆCIPVARVM
IN AGRO LEODIENSI
civitatum
ESCRIPTIO.

HVJVM.

HVIVM oppidulum ad utramque eſt Moſæ ripam, quas ponte lapi-
eo, longo atque ampliſſimo, connectit.
elior tamen ejus pars ad dextram eſt.
bi forum & in ejus medio fons, multa
mpla, & ipſum primarium D. Genitrici
crum, à Theoderino XXIV Leodien-
um Epiſcopo, ut habent Placentii anna-
s, conſtructum, ſed civium impenſis.
agna mole, lapide coloris ſubcinericei,
uem & hic exciſum ferunt, in altitudi-
em admirandam extructum. cui impen-
et in alto montis jugo arx illa nobilis &
expugnabilis, ab Erardo à Marca Epi-
copo inſtaurata. ubi & puteum in ipſa
pe duriſſima exſcindere aggreſſus, opus
ndem immenſo labore, ac diuturno, ma-
niſque impenſis abſolvit. Nomen ſume-
e putatur ab *Hoia* fluviolo, qui ad VII
inc M. è rupibus prorumpens ipſum prius
ppidulum in varios diviſus alveos per-

fuit, ac juxta pontem, de quo jam dixi
mus, Moſæ confunditur. Fuiſſe hoc olim
magni nominis, & ſuos habuiſſe Comi
tes aſſerunt, quibus parebat ab una part
Hasbania, ab altera Condruſi, qui hodie
que antiquum ſuum nomen retinent; a
tandem ſedi (ut nunc loquuntur) Leodien
ſi donatione acceſſiſſe. Primum poſ
ipſam

LEODIVM

Inter urbes Leodienſis ditionis locum ob
tinet. Inter Hujum & Leodienſum, quod
iter eſt V M, ſecundo flumine, multi ſun
ad utramque ripam pagi. Et ad ſiniſtram
quidem *Gemeppe* vulgo dictus, longiſſima
ædificiorum non contemnendorum ſerie
ripam ejus exornat. Ceterum Moſæ ipſius
eadem fere facies, ac ea, quam modo ut-
cunque adumbravimus, niſi quod rupes
paullo ſint accliviores, nec tam duro lapi-
de, vinetis ut plurimum à ſummo ad ip-
ſum uſque fluminis alveum conſitæ, vel
ſilvis horridæ, ſi quæ ad ſolem orientem
aut meridianum non ſpectant. Leodium
primo aſpectu oſtentat in ſiniſtra ripa
(nam dextra vinetis plena eſt) magna &
populoſa ſuburbia ad collium radices, in
quorum jugis multa ſunt & pulcherrima
Monaſteria. Inter quæ magnificum illud
ac nobile D. Laurentio dicatum, ab Ra-
ginardo Epiſcopo, ut habet Sigebertus,
circa ann. ſal. MXXV. ædificatum. Eſt in
hac

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ac quoque regione Guilelmitarum cœnobium. in quo epitaphium hoc Ioannis Mandeville excepimus:

HIC IACET VIR NOBILIS DOMINVS IOHANNES DE MANDEVILLE AL' DOMINICVS AD BARBAM MILES DOMINVS DE CAMPDI NATVS DE ANGLIA MEDICINE PROFESSOR DEVOTISSIMVS ORATOR ET BONORVM LARGISSIMVS PAVPERIBVS EROGATOR, QVI TOTO QVASI ORBE LVSTRATO LEODII DIEM VITE SVÆ CLAVSIT EXTREMVM ANNO DOMINI M. CCC. LXXI. MENSIS NOVEMBRIS DIE XVII.

Hæc in lapide, in quo cælata viri armati imago, leonem calcantis, barba bifurcata, ad caput manus benedicens, & vernacula hæc verba:

Vos KI PASEIS SOR MI POVR LAMOVR DEIX PROIES POR MI.

Clypeus erat vacuus, in quo olim lami-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

nam fuiſſe dicebant æream, & ejus in e
itidem cælata inſignia, leonem videlice
argenteum, cui ad pectus lunula rubea, i
campo cæruleo, quem limbus ambire
denticulatus ex auro. ejus nobis oſtende
bant & cultros, ephippiaque, & calcari
quibus uſum fuiſſe aſſerebant in peragran
do toto fere terrarum orbe, ut clarius eju
teſtatur Itinerarium, quod typis etian
excuſum paſſim habetur. Et hæc quiden
ad ſuburbia. hinc colles longius receden
tes amplam relinquunt planitiem, quan
Moſa, receptis aliquot ex Arduenna ſil
va profluentibus fluviolis, in varias inſu
las partitur, ſic hujus urbis inſervien
commoditati, ut vix ullus ſit in ea vicus
qui non ſuum fluentum habeat. Si qui
nunc velit ſingulatim perſequi, quantum
hæc planities, una cum vicinis ab utraque
parte collibus, templis auguſtis, ac cœ
nobiis, ædificiis præterea magnificis, pu
blicis & privatis, pontibus marmoreis
fontium limpidiſſimorum copia, reliquiſ-
que rebus quæ pro tantæ urbis capture
quiri poſſint, ſit decorata: pluſculum im-
pendendum ſit operæ quam Itinerario
conveniat: nobis ſit ſatis aream ipſam, &
rerum ſummas attigiſſe, cum ei luſtran-
dæ nec quantum opus fuiſſet temporis
impenderimus, & ſit aliorum encomiis
jampridem celeberrima. Initium ejus am-
plitudinis fecit Divi Lamberti religio, &
pietas, cum ante illud tempus vicus tantum
eſſet,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ſet, & præcipue florerent *Heriſtallum* &
pilla ſub Pipinis, quæ hinc non procul
: utramque Moſæ ripam, loco amœno
fertili, nunc
antum ævi longinqua valet mutare vetuſtas)
vicos abiiſſe videmus, & vix ruinas ſu-
reſſe domicilii tot clarorum Princi-
im. Cædem Divi Lamberti refert Re-
no Prumienſis, ad ann. ſal. circiter DCXXI
Dodone quodam aliiſque viris ſceleratis
erpetratam, in hoc eodem vico; quod vir
nctus aulicorum culparet vitia: & fer-
r ita manſiſſe vicus ut erat, uſque ad
np. Caroli Magni ætatem, quando ab
uberto Aquitanorum duce, qui unus erat
t ejus proceribus, Divi Lamberti cor-
oris reliquiæ, una cum ſede Epiſcopali,
rajecto huc tranſlatæ fuerunt. quo etiam
itea è Tungrorum urbe delatæ fuerant.
rbem muro cinxit, ut eſt apud Sigeber-
im, *Notgerus Epiſcopus*, ac XXXVI anno-
im, quibus huic Eccleſiæ præfuit ſpatio,
c etiam magnificis operibus decoravit,
t non immerito ejus quodammodo con-
itor diceretur. Exceſſit hic è vivis ann.
il. MVII, ſepultus ad D. Ioannis Euange-
ſtæ; quam ædem, Aquiſgranenſi perquam
milem, & rotundam penitus, niſi quod ad
itera ſacella poſtmodum acceſſere, con-
idit ipſe ſuo ſumptu, & in ea Canoni-
orum collegium inſtituit. Quin & ipſam
D. Lamberti Baſilicam ab Huberto Du-
e, de quo ſupra, dicatam, cum vetuſtate
dilapſa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

dilapſa eſſet, à fundamentis renova[...]
Moſam fluvium urbi induxit, cum antea [...]
ejus flueret pomœrio: & alia præte[...]
quamplurima, vel primus condidit ipſe, [...]
ab aliis inchoata conſummavit, & ampl[...]
ribus dotavit reditibus Monaſteria, [...]
templa: uti in ejus Vita, quam in hac [...]
dem æde in tabula membranea videas, [...]
ſius declaratur. ubi & arcem quæ Mon[...]
caprini dicitur, ſui juris feciſſe, & caſtr[...]
Huijenſe ſuæ itidem acquiſiviſſe Eccle[...]
legitur, idque conſtare ex diplomate [...]
thonis III. Aug. apud quem auctorit[...]
valebat plurimum, ut & apud ejus ſucc[...]
ſorem Imp. Henricum II. Bavarum. [...]
ad recuperandum caſtrum Valentianas, [...]
confinio Franciæ ac Lotharingiæ, qu[...]
Balduinus Flandrenſis invaſerat, ſuppet[...]
tuliſſe, eadem hæc habet tabula; & e[...]
multa commemorat illuſtria facino[...]
Hanc ex autographo deſcribebat Hieron[...]
mus Scholierius, hujus itineris comes: [...]

*Anno Dominicæ nativitatis mil[...]
ſimo ſeptimo, quinto Idus April[...]
obiit felicis recordationis Domin[...]
Notgerus Epiſcopus Leodienſis: cuj[...]
corpus in loco retro altare tranſlatu[...]
& inhumatum eſt. Qualis enim, qu[...]
& quantus ipſe fuit, teſtantur p[...]
partè geſta Pontificum Leodienſium [...]*

ex qu[...]

equibus collecta ſunt quæ ſequun-
t'. Subſtitutus eſt Eraclio quadra-
gimus ſextus Dominus Notgerus, à
Sacto Gereone archiepiſcopo Colo-
nſi ſacratus, genere quidem Ale-
annus & Theutonicus, ac omni mo-
m elegantia inſignitus. Ipſe igitur
Suevia natus nobilitatem generis
entia & moribus illuſtravit. Not-
rus monaſterium beati Lamberti
ge in melius quam antea fuerat
mutavit. eccleſia enim quam bea-
s Hubertus ædificavit, ad lapſum
clinaverat: hac diruta templum ſe-
ginta Canonicorum juxta magnifi-
ntiam dilatati cordis ſui exaltavit,
namentis ditioribus decoravit, clau-
rum & domorum ædificia renova-
it. In crucibus aureis, quas Notge-
s in dicta eccleſia Sancti Lamberti
tiam fecit, ſcriptum eſt hoc metrum:

Certa ſalus vitæ Notgerũ ſalvet ubique.

Qualiter enim præfatus Notgerus ci-
itatem Leodienſem, quæ eo tunc par-
a erat, à mortifero Caſtri montis ca-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

prini jugo potenter & ſapienter eripu in geſtis ejus plenius continetur. Vn quidam loquens in perſona dicti Sue ſic ait:

Legia dotatur per me, Caprimons ſpo
liatur;
Hic ruit, hæc ſurgit; manet hæc, ne
ille reſurgit.

Eccleſiam parochialem Beatæ Mar ad fontes templo B. Lamberti adja centem & palatium domus Epiſcopa lis ſimul cum templo, multiplicatis o perariis, & magnificatis impenſis, fundamentis uſque ad perfectionem conſurgere fecit. Eccleſiam Sanct Pauli à feneſtris ſupra conſummavit & bonis adjectis, ubi viginti tantum erant Canonici, triginta perfecit. Re Otho tertius bona quæ Eraclius eccle ſiæ Sancti Martini contulerat tan quam præſtita eidem, eo defuncto, i fiſcum regium revocavit, quæ Notge rus ſuis meritis præclaris ſeverando Re gem recuperavit. Clauſtrum ipſiu eccleſiæ inſciſſo colle publici montis tri

pli

ici vallo & muro cum turribus ſu-
limibus communivit. Notgerus per
obertum majoris eccleſiæ Præpoſitum
rocuratorem ſuum etiam abſens ec-
eſiam Sanctæ Crucis conſtruxit, quam
auſtro debite communivit, ac agris,
ecimis, & aliis bonis, quibus XV
atribus illic Deo ſervientibus victua-
um neceſſaria proveniant, ditavit. In
ua idem Robertus, VI Idus Martii
pultus eſt. Sed & etiam Nithardo
ajoris eccleſiæ cuſtode adminiſtran-
e prædictus Notgerus in honore B.
artyris Dionyſii condidit eccleſiam:
a qua primum quidem viginti dele-
ati ſunt Canonici; procedente vero
empore decem additis in trecenarium
rofecerunt numerum. Deinde præ-
atus Notgerus eccleſiam in honore B.
oannis Euangeliſtæ ex ſuis ſumpti-
us à fundamentis uſque ad conſum-
mationem condidit. In qua XXX Ca-
onicos ad clericatus executionem in-
ſtituit, & pretioſis reliquiis merito,
cilicet cum faucibus B. Vincentii
Levitæ,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

*Levitæ, & martyris, nec non Sancto-
rum Fabiani & Sebaſtiani, commu-
vit. Idemque Notgerus jam dictam e-
cleſiam S. Ioannis bonis perſonis initi-
vit. Nam Præpoſitum & Decanum e
congregatione elegit cuſtodē magiſtru
ſcholarum; ac Cantorem, diſtributo u-
nicuiq; officii & laborum ſuorum ſo-
latio, conſtituit. Altare majus ma-
propria conſecravit, & oratoriū B. Hi-
larii & Remigii in dicta eccleſia co-
ſtituit Notgerus eccleſiam parochiale
B. Adalberti ædificavit, cui jus bapti-
ſterii & extremæ unctionis totius i-
ſulæ condidit, & in eccleſia Aque-
deſtructa à Normannis* XXVI *[illegible]
Canonicos inſtituit. Notgerus eti-
Caſtrum Hoijenſe eccleſiæ Leodie-
ſi acquiſivit; prout privilegium O-
thonis Imperatoris id plenius teſt-
tur. Eraclius fundamenta monaſte
B. Laurentii juxta muros Leodien. j-
cit, itaque ſeriatim fiebat opus, jam-
que ex parte ſurrexerant à fundame-
to murorum parietes. Opus itaq*

incept-

nceptum per Eraclium eo defuncto ermanſit imperfectum, donec Notge-us qui ſucceſſit epiſcopus, æquatis andem parietibus murorum, tectum uperponi fecit. Moſam qui extra ci-vitatem fluebat civitati introduxit, & circa clauſtra Sanctorum Pauli & oannis ad radices montis, in quo ec-leſiæ ſanctorum Martini, Laurentii, Crucis & Petri ſitæ ſunt, & circa clau-tra Sanctorum Lamberti & Diony-ſii, per medium civitatis in communes ſus, ut fluminis impetus lætificaret ivitatem Dei, fluere juſſit. Vnde:

Ad Lamberte tua, Dionyſi, Paule, Ioannes,
Notgerus clauſtra nandi Moſæ dedit amnes;
Curſu flumineo lætare Legia claro.

Vix aliquid magni aut præclari operis ſt in civitate Leodien. quod ipſe non ecerit aut perfecerit, ut magis feciſſe ivitatem quam coluiſſe videatur. Vn-le in præconium laudis ſibi debitæ aucis iſta de ipſo comprehenſa ſunt oc metro:

Legia lege ligans ..... cum ſibi leges,
Notgerum Chriſto , Notgero ceter
debes.

Foſſenſem Eccleſiam condidit, ac mur & turribus circumductis idem communivit. Tuinum caſtrum fecit & communivit in defenſionem ... epiſcopalis & protectionem Lobienſis. in qua etiam abbatem eorum inſtituit, meritiſque Beati Notgeri & auctoritate Imperiali Gemblacenſis eccleſia vel abbatia ceſſit eccleſiæ Leodienſi. In eccleſia collegiata Sancti Rumoldi Machlinienſis inſtituit Notgerus duodecim primas prebendas. Prerogativa bonæ fidei & meritorum conſtitution Principum curia fecit eum patronum pueriles ætatis Ottonis Imperatoris. Vnde

A Suevo regitur rex magnus tertius
Otto.

Cujus Suevi ſtudio & diligentia quam ſupra ætatem ſuam puer ill profecerit: quomodo Alpes cum exercitu ſuperavit: quantum Tremonen

ſes mul

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

*s multitudine civium & magnitu-
ine opum adverſus Imperium erectos
umiliaverit : quomodo civitatem eo-
um contriverit, ut in ſignum dele-
onis milium in ea ſparſerit : quomo-
o totam Italiam curſu quindecim
nnorum ſibi ſubjecerit : quam glo-
oſe in urbe diademate Imperii coro-
atus fuerit : quomodo quos armis ad
timendum ſubegerat, clementia ad
amandum ſublevabat, & diſpoſita
acificis legibus trans alpes Romana
rbe, quam glorioſus victor ad Rhe-
um redierit, & digna Imperatore
ſſerit : Aquenſem eccleſiam exor-
avit : Si hujus narrationis hiſtoriam
elioribus debitam ſcriptoribus ſe-
undum ſuum ordinem ingredi aude-
mus, plus eſſet opere propoſito quam
ac digreſſione inſereremus. Tempo-
bus ejus ſiccitas magna vernalis e-
enit; unde & ſatio primitiva impe-
ita & fames ingens ſecuta eſt: fertur
nim precibus ejus annonam pluiſſe de
elo in Hasbania. alii etiam piſcicu-*

los parvos de cœlo pluiſſe ferebant. I
ſtea nix nimia de cœlo decidit. Imb
etiam continuus, qui autumnalem ſ
tionem denegaret omnino: Epiſcop
vero Notgerus indicto communi j
junio periculum imminens repul
Terræmotus quoque factus eſt per
magnus, Cometaque apparuit ſplen
didiſſimus, nonodecimo Kal. Ian. cir
horam nonam: fiſſo cœlo quaſi fac
ardens cum longo tractu inſtar fulgu
ris illapſa eſt terris, tanto ſplendo
ut non ſolummodo qui in agris era
ſed etiam in tectis irrupto fulmine f
virentur: qua cœli fiſſura ſenſim ev
neſcente, interim viſa eſt figura qu
ſerpentis, capite quidem creſcente cu
ceruleis pedibus. quæ pericula oratio
viri Dei ſunt annihilata. Caſtru
præterea Valentianas in marcl
Franciæ ac Lotharingiæ, quod Baldu-
nus Comes Flandrenſium invaſer
Imperator Henricus obſedit, concu-
rentibus ad conſilium ejus Rober
Rege Francorum, & Richarto Com-
te N

e Normannorum: ſed quia idem rex
'e obſidione redierat inefficax, vocato
'bi in auxilium prædicto Epiſcopo
Notgero, contra Balduinum profici-
citur. ejus auxilio & conſilio muni-
us Caſtrum Gandavum invadit, &
epopulata terra aliquos Flandrenſium
rimores capit. Vnde Balduinus per-
erritus Imperarori ſatisfecit, Valen-
ianas reddidit, datiſque obſidibus cum
acramento fidelitatis ei manus dedit.
Et quanta fuerit illi in educandis pue-
is ſcholaribuſque diſciplinis inſtruen-
lis ſolicitudo, hinc maxime probatur,
uod ſemper dum in via pergeret, lon-
e ſeu prope ſcholares adoleſcentes ſe-
um ducebat, qui uni ex Capellanis
uis ſub arctiſsima ſcholarium parerent
liſciplina, quibus etiam librorum co-
iam cum ceteris ſcholaribus & uten-
ilibus circumferri faciebat, ſicque fie-
bat ut quos plerumque rudes & illite-
ratos à clauſtro abduxiſſet, ipſos quos
rius magiſtros habuerant in littera-
um eruditione redeuntes ſuperarent.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Cujus eruditionis occaſione plurim
eorum etiam in religionis ac ſanctitat
diſciplina circa eum in tantum prof
cerunt, ut idonei fierent rectores eccle
ſiarum. Ex illis quippe multæ civita
tes gaviſæ ſunt ſe hab.re paſtores; qu
rum Saliburgenſis eccleſia archiepiſco
pum habuit, Gauterum; Camera
cenſis duos; alterum alteri ſucceden
tem, Rothardum & Erluinum; Vir
dunenſe Monaſterium beate; Tullen
ſis eccleſia, Herelonem; Trajectenſis ec
cleſia Adelbadum: licet à multis etiam
aliis epiſcopalem gradum non aſſecuti
qui ſub eo nihilominus coaluiſſen
quamplurimæ correctæ ſunt eccleſiæ; e
quibus Diramus poſtea Leodienſis Epi
ſcopus Bavenburgenſem eccleſiam re
ligionis & artium liberalium diſcipli
na illuſtravit. Otbertus cum quibuſ
dam aliis ſecum hinc abductis. A
quenſium clericorum vitam pernicioſ
licenti contagio depravatam, ad ſan
ctæ religionis ſtatum pro poſſe reduxit
Quid de Hulbodo dicamus? qui dum

ad. leſ.

adoleſcentulus à ſcholari diſciplina hinc aufugiſſet, Pariſios veniens S. Genovefæ Canonicis adhæſit; in brevi multarum ſcholarū inſtructor fuit. Vbi cum aliquandiu Domino Notgero ignorante moraretur, tandem canonica epiſcopalis ſententiæ executione compulſus eſt redire, pluribus ibi relictis ſtudiorum ac moralitatis inſignibus. Cujus vitam bene ſatis morigeratam ad virtutes acceptans epiſcopus gratia ac donis muneratam ad virtutis ſtudium amplius accendit. Idem poſtea ſub Pontifice Baldrico Pragam Boëmiæ civitatem tranſmiſſus, cum nonnulla ibidem Chriſtianæ religionis documenta dediſſet, ad nos iterum cum honore remeavit. Multi quoque alii ſub tanto patre educati, religionis ſtudiis liberalibus diverſa illuſtravere loca; quorum vita religioſis moribus & doctrinis inſignita, paternæ probitatis evidens eſt documentum. Nec hoc ſilendum, quod inter cætera probitatis opera prudenti admodum uſus conſilio,

in tres aquas portiones prædia eccle-
ſiaſtica diviſit, quarum unam ſib
ſuiſque ſucceſſoribus retinuit, alte-
ram Eccleſiis & monaſteriis impar-
tiit, tertiam militibus, qui eccleſiam
armis protegerent, conceſſit. Et ut d
ſanctis ejus moribus aliqua adhu
breviter enarremus, erat pauperibu
mitis, ſuperbis divitibus terribilis,
bonusquibuſque lenis & manſuetus,
iniquis malicioſis hominibus metuen-
dus, potentibus venerabilis, mediocri-
bus amabilis & admirabilis, ſapien-
tibus & doctis eruditor clementiſſi-
mus, ſenum & debilium ſuſtentatio-
nis baculus, juvenum & adoleſcen-
tum correptor ſtudioſus, providus in
conſilio, circunſpectus in facto, clarus
in eloquio, diſcretus in ſilentio. quem
ſummi proceres, Romanæ videlicet
urbis Antiſtes & Imperator, tanto
extulerunt honore, ut primus eorum
in diſceptationibus Præſulum ciſalpi-
norum ſuas ei vices injunxerit: Im-
perator vero in diſponendis regni ne-
gotii

otiis præcipuum procuratorem habue-
it. nunquam corpori in ſe locum de-
it, & à ſuis familiaribus deſidiam
nimi pro poſſe ſemper expulit. Cum
lericis divinæ paginæ quæſtionibus e-
odandis quoties vacaret intentus,
tiam laicos adoleſcentes quibus edu-
andis inſtabat, ætati & ordini ſuo
ongruus artibus implicabat. His & ſi-
nilibus inſiſtens laboribus pater ve-
erandus triginta ſex in epiſcopatu
eregit annos, multoſque à nobilitate
aterna non degenerantes reliquit filios,
nter quos piæ memoriæ dominus Wa-
zo præ ceteris emicuit. Igitur deductis
Notgerus univerſis laboribus ad hono-
rem Imperii, & decorem domus Ec-
cleſiæ Dei, bona fide & bono fine di-
verſis in locis & temporibus feliciter
laboravit. Vnde ſcriptum eſt:

Quatuor explevit partes extenta plagarũ
Fama ſuis meritis.

Conſtituto ſuper Renũm monaſterio
ſanctimonialium in villa Iulica, ſicut
privilegia ejuſdem eccleſiæ in Bibliæ con-

ſcripta teſtantur, rediit Leodium, ja in proceſſa ætate, & ubi epiſcopali of ficio verbo & exemplo clerum & po pulum ad meliora provehere ſolicit fuit. unde ſcriptum eſt:

Vulgari plebem, clerum ſermone La
    tino
Erudit & ſatiat magna dulcedine verb
Lac præbens teneris ſolidamque valen
    tibus eſcam.
Sponte cadunt hereſes ſub forti milit
    Chriſti,
Fraus & ficta fides, timor & commen
    ta fugantur,
Et depreſſa tremunt tanquam ſub judic
    morum.

Hoſpitalis adeo fuit, ut de eo ſcribitur

Nunquam ſic colitur totis affectibu
    hoſpes;
In laribus putat eſſe ſuis qui venera
    exul;
Pauperibus victus, nudis non deſi
    amictus.

Ita ſermo Dei vivus & efficax & pe netrabilior omni gladio ancipiti in e fuit, ut quiſquis decretorum eccleſia violator extitiſſet, ſi poſt commonitio- nem contumax & quaſi lapidatus cor-

dis du-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

e duritia fuiſſet, pœnam perdura-
nis ſuæ portaret, in quem epiſcopa-
l auctoritate maledicta congeſſiſſet.
nde ſcriptum eſt:

Nam ſumus experti, quicunque fuit violator
Eccleſiæ, poſtquam hunc feriens anathemate vinxit,
Corpore & excluſit ſacro vel ſanguine Chriſti,
Ivit in exitium, reſipiſcere ni properaſſet.
Si rabie caruit, ſed non purigine turpi
Et reliqua ſcabie quam poſtea nemo piaret:
Aut fregit collum, aut amatos perdidit artus.
Talis erat reprobis, tam formidabilis omni
Perjuro prædoni; fur nec perfidus auſus
In faciem veniſſe ſuam.

uando à majoribus negotiis ad quie-
em evadere poterat, ad ſanctum Io-
nnem ſe conferebat, & in domo ad-
ærente interiori clauſtro, quam ſibi
dificaverat, dum erat ibi tanquam
n familiari ſinu operis ſui, orationi &
auperū alimoniæ vacabat. Ibi tabella-

riis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

riis & ſcriptoribus ſcribenda dictab.
Epiſtolam operis ejus, ſententiæ val-
tudine & ornatu verborum lucidam,
de pueritia Sancti Lamberti, & meri-
to Lamboaldi confeſſoris & Landera
virginis, oppido Flandriæ Gandis
eccleſia Sancti Bavonis legi, & viſu
eſt nobis copia dicendi ſtylum ipſu
majeſtati perſonæ cōvenire: & ideo lo
ipſa in quibus ſcripta ipſius vel de ip
reperiuntur, & verſus aliquos, anti-
quitatis de multitudine acceptos, ei-
dem verbis, & metro quo in antiqu
libris inventi ſunt, annotare curavi-
mus, ne ex favore magis quam ex co-
gnitione loqui videamur, & in aſſer-
tione veritatis, ſi in commendation
bonorum quæ ipſe fecit ſtare vellemus
& valeremus peccare nos non crede-
remus. Ab ordinatione enim ſua pe
annos ſexies ſex, hoc eſt, triginta ſex, in
epiſcopali opere laboravit, & tunc cur-
ſu conſummato fide ſervata, ſeptim
annorum ſenario, ad ſabbathum quie-
tis diſpoſitione carnis migravit.
Vnd

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ade ſcriptum eſt in verſibus prædictæ atiquitatis,

Præfuit eccleſiæ per decem luſtra vel annum.

el *ibi pro* & *poſito*. Et *quia ſine dore non perditur, quod cum amore ſſidetur: tota civitas, tota patria ſequio funeris affuit; ſenes cum junioribus, puſilli cum magnis affluunt e caſtellis & oppidis. Clerus tanquam amilia ſpiritualis ad plangendum uum patremfamilias convenit; & ut reviter dicam, de tota regione catervatim ruunt ad flendum ſuper eum ui vixerat lætitiæ multorum. Ita non ufficit veſpere & mane dies unus ad olemnitatem exequiarum; quia quibet principalium eccleſiarum quas ſe in civitate fecerat vel perfecerat, d vitandum ingratitudinem humando corpori ſe debere ſingulares exequias rofeſſa eſt. Prima igitur dies luctuoſæ elebritatis in eccleſia Sancti Lamberti deducta eſt. Secunda in eccleſia Sanctæ Crucis. Tertia in eccleſia Sancti*

Martini

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Martini. Quarta in eccleſia San- Pauli. Quinta in eccleſia Sancti Ioan- nis, ubi ipſe ſupremo voluntatis ſ- teſtamento, in ſignum ſervata uſq- in finem humilitatis, in angulo cryp- humilioris in Oratorio Sancti Hilar- ſepeliri conſtituit. quod & factum eſ- Præſcripta & plura alia clarius ha- bentur in geſtis pontificum Leodien- ſium. Sed præter ea Notgerus præſcri- ptus multa magnalia & opera bon- in iſtis & aliis partibus operatus eſt- quæ non ſunt ſcripta in geſtis pontifi- cum prædictis. Vtinam plures tales epi- ſcopi modernis tēporibus invenirentur

Non procul ab hac D. Ioannis æde, i- eademque inſula (quales Moſam in vario- diviſum alveos facere, jam demonſtratum- quæ eſt etiam omnium maxima, templum eſt aliud pulcherrimum D. Iacobo dica- tum, à Balduino Epiſcopo erectum ann- MXIV. ut idem refert Sigebertus Gem- blacenſis. Sunt omnino in hac urbe octo inſignia *Canonicorum collegia*, *parochiale Eccleſiæ* triginta duæ, unde ejus amplitu- dinem colligas, & ipſa quatuor Fratrum mendicantium contubernia, Franciſcano- rum etiam duplicatum. *Aulæ*, quæ è re-

gione

gne Divi Lamberti eſt, fundamentum
ſuit Erardus à Marca, operum magnitu-
de ſat notus, idemque abſolvit celerita-
admiranda, ut Imp. Carolum V. Aug.
ea exciperet: magnum vero illud opus
ſua mole ſpectabile, nec reliqua cultus
dicatioris in eo deſiderantur. Sed *virida-*
in primis mirabamur, in quibus plan-
t lectiſſimæ, eoque ordine diſpoſitæ, ut
nil fieri poſſe elaboratius judicaremus.
is fontium præterea amœnitate non
nmopere delectetur, pulchriſve ſtructu-
ex diverſo marmorum genere compo-
s? unde aqua, magna erumpens copia,
atiſſimum etiam frigus vicinis conciliat
rticibus, & ejus late per fornices rela-
ntis volutant murmura. In hac aula ha-
tavit ipſe ejus conditor, & reliqui om-
s ab eo Epiſcopi, cum ante id tempus
lli eſſet certa ſedes. Ipſi autem ex Ro-
ani Imperii Principibus ſunt inſigni-
titulis Ducatus Buillonii, & Comi-
tus Loſſenſis, & ampla admodum eſt
rum ditio, quæ communi nomine
eodienſis, ſumpta ab hac ipſa urbe ap-
ellatione, dicitur. Vnde ſit *Leodio* no-
en, nobis non conſtat, ac ut de eo mul-
æ circumferuntur opiniones, ita nihil
uod cujuſquam videatur momenti. Ver-
aculo ſono *Liege* efferunt; voluntque
onnulli ſic appellari rivulum, qui per
orum fluit ex proximis ortum du-
ens collibus: ſed hæc opinio à paucis
reci-

recipitur. immo ſi ille rivulus nomen h[...]
beat, à maxima parte ignoratur. Et h[...]
quidem de publicis operibus, quantu[...]
huic narrationi ſufficiat. quis vero enum[...]
ret quantum privati ornatus in ſingu[...]
Canonicorum, & virorum doctorum, qu[...]
bus in primis hæc abundat civitas, ædib[...]
paſſim reperias? ac ut ipſas ædium è ſol[...]
do marmore moles prætereas, quis no[...]
mirifice oblectetur *tot hortorum ac virid[...]*
riorum amœnitate? quæ vel in planitie ju[...]
ta aquas, vel in ipſis collium qui hic in[...]
pendent jugis, ſuos quoque habent *fonte[...]*
& pulcherrimo fruuntur tantæ urbis pro[...]
ſpectu. hinc oriente die tot clarorum æd[...]
ficiorum culmina aſſurgere, eadem dec[...]
dente paullatim capita ſubmittere videa[...]
Quid refertiſſimas dicamus bibliothecas[...]
picturas, ſtatuas, eaſque vel hujus memo[...]
riæ artificum, vel antiquas? ita ut in ha[...]
ſola urbe videre contingat, quæ magn[...]
vix labore in diverſis Orbis terrarum par[...]
tibus peregrinando reperias. Cujus qui[...]
dem rei vel ſolæ fidem faciant, pulchra[...]
illæ ædes, quas D. *Lævinus Torrentius*, vi[...]
eximius, & noſtro hoc ſæculo Lyric[...]
princeps carminis, ſuo ſumptu exſtruxit[...]
in quibus, ut loco ab omni ea parte aper[...]
to; quæ ad ſalubritatẽ requiritur, adjutus[...]
ita ſingulas earũ partes congrue diſponen[...]
do (ut in eo *Lamberti Lombardi*, pictori[...]
quondam & philoſophi celeberrimi inte[...]
Eburones, felicem in architectura ma[...]

nam

um agnoſcas) ſinguliſque ſua aptando
rnamenta, eſt adſequutus, ut his amœ-
ius nihil eſſe poſſit, nec quamvis non ita
mplo in ſpatio laxitatem deſideres. Sed
as præcipue honeſtat ipſe, comitate er-
a litterarum ſtudioſos ſingulari, & inſi-
ni bibliotheca librorum etiam manu-
criptorum, æreis præterea imaginibus an-
iquis, ac vaſis, figuris hieroglyphicis cir-
umquaque inſignitis, ejus capacitatis
ualia nunquam antea videramus. numiſ-
nata vero antiqua ea habet tum copia,
um raritate (vocabulum inter ejus rei
tudioſos notum agnoſcis) quibus ipſa in-
idere poſſit Italia: nec enim alibi plura
Romanarum gentium facile reperiri poſ-
e nomina exiſtimamus. Secundus ab hoc
t in antiquitatis ſtudio D. *Arnoldus à Vachtendonck*; in eo enim & ipſe egregie
erſatus, & antiquitatis inſtructus eſt non
xigua ſupellectile: candorem vero in-
enii, cum pari certantem eruditione,
uis in eo ſatis amaverit? Claret & *Domi-
ici Lampſonii* ſingularis eruditio, & in
armine vel Latino vel Græco caſtitas &
cumen, in hac eadem civitate; quæ &
uper admodum *Caroli Langii* ſui funus
xtulit, magno cum omnium bonorum
eſiderio. Et, ſi quis ſingula revolvat tem-
ora; vix ullum fuiſſe comperiet, quo ſua
æc non habuerit præclara quædam lumi-
a. Sed longius fortaſſe ſumus prolapſi,
uam hæc ferat narratio, dum amicitiæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

indulgemus, & ab amicorum virorum
conſuetudine ægre divellimur. Hac e
urbe nobiliſſima juxta & ampliſſima
ſummatim luſtrata, viſum eſt

TVNGORVM OPPIDVM

III abhinc diſtans M. petere, quamvis
eo ſuſceptæ peregrinationis tenorem
vertentes, ne tanti quondam nominis
cum negligeremus. In itinere viſum
multis in locis ruinæ turrium, quas pu-
bamus tempore Francorum, qui hos ol
agros incolebant, ſpeculas fuiſſe. for
apparent quadrata, ac rudioris ſtructur
& ſunt in locis eminentioribus omnes,
tumulis ad id ipſum, ut videtur, agge
impoſitæ. Illi vero tumuli tres juxta pr
ceras arbores ſenſim faſtigiati, & virid
ejuſdem videntur argumenti cum e
quos ſupra deſcripſimus: & fidem faciu
omnium fere ætatum hiſtoriæ, quantu
his in locis ſit bellatum, dum Galli p
triam libertatem acerrime propugnant,
pulchram petunt per vulnera mortem (ut i
quit ille) ſed hoſtium tamen magnos li
quentes cladis acervos. Ipſum porro o
pidulum (nihil enim aliud nunc reſtat
tam clara olim urbe) ad Iecoram eſt fl
violum, qui juxta Trajectum in Moſa
influit, ſitu omnino eminenti, & circum
quaque ſenſim acclivi, deſinenteque in p
ludes, aut profundas convalles: ubi ab u
parte, qua magni & tortuoſi anfractu

Ocean

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Oceani brachium ipſos muros quondam
luiſſe vulgo creditur. Ad cujus rei fi-
em allegant, majorum ſuorum memo-
a, nec ita longo abhinc tempore, adhuc
uſu fuiſſe in diſtinguendis ea in parte
grorum limitibus, vocabulum *Zeedeick*,
uo paſſim appellant aggeres ad coërcen-
um maris impetum congeſtos. Alii, &
ortaſſe verius, ſtagnum fuiſſe, vel lacum
alunt, cum idem *Zee* vocabulum Ger-
anis ſuperioribus in primis, pro ſtagno
pius, vel lacu accipiatur. Vrbis hujus
nplitudo quanta olim fuerit, ut ex hiſto-
iis conſtat, ita ejus quæ hodieque reſtant
urorum rudera, id ipſum manifeſto oſtē-
unt, quibus ab una adhuc parte longo cir-
uitu ambitur. ac inter ea & recentiorem
urum, qui oppidulum nunc claudit, plu-
ima quotidie eruuntur ædificiorum fun-
amenta, plurima & antiquitatis monu-
enta, nummi, gemmæ variis inſcalptæ fi-
uris, vaſa fictilia: inſcriptiones, aut ſtatuæ
ullo majores raro, ut nec in ipſo oppi-
o quicquam ejuſmodi videas; niſi quod
n ſacellulo rotundo, quod juxta ſummum
emplum eſt, & à Divo Materno ædifica-
um referunt, nonnulli & Romanorum
ſſe opus exiſtimant, vidimus muro inſer-
um lapidem vetuſtate adeſum, in quo ve-
igia apparent imaginis imberbis galeatæ
c criſtatæ, dextra haſtam, ſiniſtro vel cly-
eum, vel gladii capulum tenentis, quam
ortaſſe Minervæ imaginem non incom-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

de dixeris. Ipſi incolæ Herculis eſſe pu
tant, cujus & caput eſſe in alio muri eju
dem lapide, cum tamen manifeſto Gor
gonis eſſe faciem anguinei crines, nod
ſub mento collecti, arguant. Sed vulgi
error, temere rebus ignotis nomina affi
gere: & fortaſſe in eo quoque falluntu
quod fontem illum, qui non procul à ve
tere muro eſt, eundem eſſe autumant. cu
jus Plinius lib. ſuæ hiſtoriæ xxxi mem
nit; in eo Plinii loco civitatis nome
quo potius uſus videtur in propria ſigni
catione, pro oppido accipientes, ut ide
ſane ſit; multum ab eo ſapore, quem d
ſerte explicat ille, degeneravit: de effic
cia ipſi viderint. nec admodum mov
mur, quod eo levatos eſſe multos referan
hallucinantur enim homines in applic
tione cauſſarum ut plurimum, & ſæ
medicinæ acceptum ferunt, quod natu
ſua quadam vi ſine cujuſquam adminicu
perfecit, Hæc fere ſunt, quæ hac ætate r
ſtant ex antiqua illa & famoſiſſima oli
Tungrorum urbe, quæ quondam principe
in Germania ſecunda locum tenuit,
Tungris illis proculdubio nomen ſorti
quos Cornelius primos fuiſſe, qui Rhe
tranſgreſſi Gallos expulerint, & ſe nu
Tungros, nunc Germanos nominaſſe tr
dit, *novo, & tunc primum addito* (alias, *an
to*) *vocabulo*. quod quidem tempore C. C
ſaris jam erat vulgatiſſimũ, obliterato pri
re illo, cujus in ſuis Commentariis prorſ
nulla

llam facit mentionem : ſed has ipſas
des *Iburonibus* tribuit. Quos cum ma-
is aliquot præliis ſuperatos , vicinis
tionibus direptioni expoſuiſſet : ve-
imile eſt , ejus gentis reliquias , ubi
ullatim ad ſuas ſedes ſe recepiſſent , ab-
to Eburonum nomine; quod Ambiori-
s caſus odioſum omnino& capitale apud
ctorem exercitum effecerat, vetus Tun-
orum reſumpſiſſe: quod apud Tacitum,
poſteriores inde ſcriptores, ad hanc uſ-
e memoriam, tam eſt celebre, quam de
buronibus perpetuum ſilentium. In quo
æſar quod volebat, ne quid ejus obſta-
t felicitati, eſt adſequutus, ut nomen ci-
tatis ac ſtirpis extingueret. Ceterum
id hoc loco olim fuerit, vel quando pri-
um hæc urbs fuerit condita, veteres no-
s incertum reliquere. Eſt in libello, qui
b Antonini Pii nomine circumfertur,
inerarium, quod *Caſtello*, nunc *Caſſel*, in
ibus occiduis Flandriæ, *Coloniam A-*
ppinam ducit, in qua *Perviciniacum* eſſe,
od nunc *Peruvves* dicunt, & nomen, &
corum ordo , & ipſa adeo convincit di-
antia. Hinc ad M. paſſ. XIV *Aduacam*
ungrorum (ſic enim potius legendum pu-
mus, quam *Ad Vagan Togrorum*, ut non-
ulla habent exemplaria) ſubjungit. Vt
'ungrorum hoc oppidum ſit, in numero
uidem paſſuum errorem eſſe, erit neceſ-
; eſſet enim longe juſto minor ; non vi-
emus tamen quem alium potius eſſe lo-

cum exiſtimemus. Nam quamcunque ta
dem hic libellus ætatem referat, hoc o
pidum diu ante ſteriſſe, nemo inficias ib
& in eo omnes conſentiunt Hiſtoriæ, lo
ge eſſe antiquius Cameraco, Iuliaco,
reliquis, quæ in eodem recenſentur Iti
rario, & quidem potens & amplum fu
ſe. Cumque in eodem ſit tractu, per qu
Caſtello vel Perviciaco Coloniam pet
tibus ſit faciendum iter, non videtur
regia illa via ſilentio præteriri potuiſſe:
facilius fuit ſcribam in numeris erra
quam ut tantæ urbis nomen omiſiſſe c
damus, ut in hoc eodem libello eor
dem prorſus locorum diſtantiam, ali
atque aliter notatam, videas. Quid v
prohibet quin hic Ptolemæi Ἀτȣάκȣ
vel quomodocunque legatur, & Cæſa
item *Atuatucam* referamus? (ſic enim v
tuſtiora habent exemplaria, non ut nu
legimus *ad Vatucam*, contra Latini ſerm
nis conſuetudinem, nec reperitur in a
caſu hoc vocabulum in ejus commen
riis, quod ſane dubitationem hanc tol
ret.) Videntur enim illa in idem reci
re, niſi quantum vulgi imperitia tempo
ſucceſſu tandem, in propriorum no
num prolatione, quod ipſum & hac m
moria uſu venire videmus, immutat;
non mirum ſit, Romanos, aut Græcos h
mines, diverſis temporibus in eorum ſ
ptura variaſſe. Hæc ſi ita ſint, jam ha
mus quid de hoc dicamus oppido: *Caſt*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ſa videlicet fuiſſe, etiam ante Cæſaris in Gallias adventum; quod cum loci natura eſſet egregie munitum, Romani in eo duce ſuos milites in hibernis continebant: & hinc fortaſſe paullatim ſumpſit incrementa, quo tẽpore Galli, qui antea diverſi plurimum, & ut cuique commodum videretur, in agris caſas habebant, nulla habita viarum aut munitionis ratione, bello ſæpius laceſſiti, oppida claudere, & ſua in ea quæ ſalva eſſe vellent comportare, cœperunt. Sic & aliis quoque in locis ex caſis factas tandem urbes legimus. Sed hæc ex conjectura. Si quis vero curioſius ſingula Cæſaris verba expendat, quibus de Aduatuca facit mentionem, reperiet, cum nullo melius, quam hujus ipſius oppidi ſitu, eam loci natura convenire. Vt enim diſpoſitionem illam hibernorum, de qua lib. 5. agit, diligentius attendas, quæ millibus paſſuum centum continebatur: non potuerunt illa Q. Titurii Sabini, & L. Aurunculeii Cottæ caſtra ad Rhenum propius eſſe, ut & hac ratione in mediis Eburonum ſedibus ponerentur, & tamen Rheno ſubeſſe, reſpectu aliorum hibernorum, quæque prima Germanorum impetum exciperent. Huc accedit, quod Sicambros ad diripiendos Eburones evocatos, ubi Rhenũ tranſiſſent, longius progreſſos refert, ut ad hũc venirent locum: nec hominibus in bellis & latrociniis natis, paludes dicit, aut ſilvas in mora fuiſſe, neque prius viſos à Roma-

nis miliribus, objectis ab ea parte ſilv
quam caſtris appropinquarent. Sic enim
ipſis incolis accepimus; omnem illam r
gionem, quæ ad Moſam vergit, ad ipſu
uſque oppidum, ſilvam quondam inge
tem, & continuam fuiſſe, ita perplexam,
impeditam, ut unius vix diei itinere,
eum fluvium penetraretur. & hæc quide
erant, ante conditas urbes, Gallorum pr
pugnacula. Valles præterea magnas, & c
les in his locis non deſideraveris, ut or
nia quadrent Cæſaris deſcriptioni, quæ
cilius agnoſcet quiſquis tam elegantem
munitum urbis ſitum diligenter expend
rit. Tungris Leodium revertimur, & hi
per *ſilvam Arduennam*, pagum vulgo

SPA

dictum, ob fontes acidos celebrem, qui
diſtat M, petivimus. Ad medium fere I
pagus eſt *Cenei* dictus, & in eo pons lap
deus, ad quē Veſa fluvius Vtam alium a
nem recipit, & juncti Leodium petu
Hinc *Louvegnie* pagus, & ipſa *Spa* in pr
fundiſſima valle, præruptis ab omni fe
parte circumcinctus montibus, ædific
plurimis, etiam ultra quam ferat pagi co
ditio, excultus, ad excipiēdos advenas, q
è longinquis regionibus ad hos medica
fontes confluunt: eſtq; eorum ab initio ſ
tim æſtivi temporis ad ipſum uſque h
mis initium maxima in eo frequentia.
medio foro fons eſt itidem acidus, quem
Sancti Remacli nuncupant, ab Epiſco

Leo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Lodienſi, cui & paret hic locus, opere oratus marmoreo, & inſcriptione: SNITATI SACRVM. Illi vero fon- omnium celeberrimi in altiſſimo ſunt ntis jugo, inter ſilvas, ad medium fere ad quos arduo omnino & lapidoſo iti- ne aſcenditur, vehementi totius corpo- exercitatione, quod ipſum ad recupe- dam valetudinem, naturæque excitan- n vigorem non minimi videbatur eſſe menti. His fontibus nomen eſt apud gus *La Saviniere*, quo & montem nun- pant, è quo erumpunt: aquam vero *po-* , quod nobis *poiſon* interpretabantur ea- m ratione, qua quod ceteri Galli *mai-* , ipſi ſua lingua *mahon* proferunt; ratio- mque reddunt, quod ante exploratum us uſum & naturam, letalem eam judica- nt: hanc vero ſuam linguam vernaculam, *omanam* adhuc vocant, & Germanos *ſchons* appellant, vetere ſcilicet *Tuiſco-* *m* vocabulo, & multas adhuc voces re- nent ex veteri illa lingua, ſuam propius ccedente ad originem, quas noſtra hæc olitior jampridem exploſit. Ceterum os fontes nemo melius deſcripſerit uam ipſis C. Plinii verbis lib. XXXI. ubi nquit: *Tungri civitas Galliæ, fontem habet nſignem, plurimis bullis ſtillantem, ferrugi- ci ſaporis, quod ipſum non niſi in fine potus ntelligitur; purgat hic corpora, tertianas fe- bres diſcutit, calculorumque vitia; eadem aqua gne admoto turbida fit ad poſtremum rubeſcit.*

LEODIVM EPISCOPATVS ET PRINCIPATVS,

Ex Bibliotheca Belgica.

LEODIENSIS ditio, vetus Ebur-num, Condruſiorum, Pæmanorum Tungrorum ſedes fuit; civitaſque ip olim etiam *Legia* dicta, (à *Legione* Ro-mana, quæ hoc loco ſtationem atque hi-berna habuit, auctore Heutero) vulgo *Li-ge*, Germanis *Luttich*, Flandris *Luyck*: E-piſcopatus ac Principatus Leodicenſ metropolis eſt, à qua provincia nome habet. Terminant ditionem hanc à ſe-ptentrione & occidente Brabantia; a oriente Moſa & Namurcum; à meridi Luceburgum. Eſtque partim Trans-Mo-ſana, partim Cis-Moſana. Regio tota a-mœna eſt, frumenti triticique fœcunda parens.

Plurimus hic etiam Bacchus, gratiſſi-mus ori,
Cum ferus arentes Sirius urit agros:

ut canit Car. Langius in Proſopopeia ejuſdem, qua terræ illius temperiem fer-tilitatemque depingit. Habet præterea *Leodium* optimas plumbi ferrique fodi-nas: lapidicinas item non paucas. Eruun-turque è terræ viſceribus λιθάνθρακες,

ſive

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ve carbones, alendis fovendiſque igni-
us apti, & Hannonienſibus odore ſuo
ulto gratiores. Cetera Guicciardinus de
rræ ſitu fructuque proſequitur. Comple-
itur Leodicenſis Principatus urbes mœ-
bus pridem clauſas XXIV. pagos 1800,
enſente eodem Guicciar. Ducatum ad
æc Buillonium, Marchionatum Franci-
ontanum, Comitatum Loſſenſem &
asbaniæ; qui tituli ſunt Principis.

LEODIVM, partim in altiſſimis ſitum
ontibus, partin in latiſſimam planitiem
ſe extendit. Primum illius conditorem
aciunt S. Hubertum Epiſcopum, Waſſe-
urgius & alii: rectius ſentiũt qui inſtau-
atorem volunt fuiſſe, tranſlata eo ſede E-
iſcopali. Sunt in hac urbe octo Canoni-
orum Collegia, ex quibus S. Lamberti
athedrale eſt: Abbatiæ 4. Eccleſiæ pa-
œciales, ut vocant, 32.

TVNGRI, vulgo *Tongeren*, ad Ieco-
am flu. hodie humile & ignobile Has-
aniæ opidum, alioqui antiquiſſimum &
vetus Tungrorum ſedes, cujus nominis
& alibi his in locis exſtant veſtigia, Ex
hac urbe Pipini ac Caroli Magni majores
orti. In hac, Hunnorum per Europam
inundatione, Divorum templa ſupra cen-
tum, ſtructuræ admirandæ, funditus e-
verſa. Sedes olim Epiſcopalis, à S. Ser-
vatio. ann. 444. Trajectum tranſlata.
Ceſſit deinde dominium ejuſdem San-
cto Huberto, primo Leodicenſi Epiſc.
Caroli

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Caroli Martelli donatione. Vide p[...]
apud Guicciard.

BORCHWORMIVM, L[...]
dicenſ. *UUaremiam* vocant mutilata [...]
ce, Hasbaniæ caput eſt, ad Iecoram [...]
qui paullò infra naſcitur, ac Tungror[...]
urbem interſecans in Moſam illabitur. [...]
ſtat Leodio quatuor milliaribus.

HVIVM, Heutero *Hovium*, Δι[...]
λάϐως, vulgo *Huy*, ab Hoyo ſive Huy [...]
qui illic rapidiſſimus Moſam influit: o[...]
dum primarium Condruſiorum, vul[...]
Condrons, quæ ad Moſam regio eſt v[...]
ſus Luceburgios Pontem habet operoſ[...]
ſimum, qui urbem ipſam velut media[...]
interſecat: Arcem munitiſſimam & ſtr[...]
cturæ artificio in primis elegantem. Car[...]
& Epiſc. Groesbequii opus. Diſtat Le[...]
dio quinto milliari.

CÆNACVM, ſive *Chineium*, ant[...]
quiſſimum Condruſii opidulum, Canon[...]
corum Collegio nobile. Diſtat Leodi[...]
octo milliaribus.

DIONANTVM, *Dinant*, ad duo[...]
decimum à Leodio lapidem, ſitum ad dex[...]
teram Moſæ ripam, in magna atque an[...]
guſta valle inter altiſſimos montes: à Ca[...]
rolo Burgundo ferè ſolo æquatum, inſtau[...]
ratum poſtea à Card. Marcano, qui arcem[...]
adjecit in eminentiſſimo rupis vertice? &[...]
illam an. 1554. ab Henr. II. Gal. Regi[...]
milite pænè attritam.

FRANCIMONTIVM, olim[...]
opi-

idum muris clauſum, nunc muris disje-
ẽ patet: & Marchionatus titulo gaudet,
aemque oſtentat, à Card. & Epiſc.
rcano ſtructam.

FOSSA, Canonicorum Collegio in-
nis, auctore Notgero Leodien. Epiſc.
Foſſenſem Eccleſiam condidit, ac muro
turribus communivit, ut habet Hiſtoria
tæ ejus, apud Ortelium in Itinerario.

VISETVM, vulgo *VVeſet*, ad ripam
oſæ, inter Leodium & Trajectum, ab
ulpho Marcano Epiſc. muris ac turri-
s vallatum.

TVDINIVM, ſive *Tuinum*, vulgo
uyn, abeſt Leodio decimo nono, Mon-
bus Hannoniæ quinto tantum milliari:
jus licet finibus contineatur, ſubeſt ta-
en Leodienſi Epiſcopo: ut &

COVINVM, ſive *Chouvinum*, vulgo
uvenes, ſive *Couve*, opidulum mediocre,
ſtans Leodio octodecim milliaribus.

FONTANA, vulgo *Fonteine l'E-
ſque*, quaſi Fons Epiſcopi, in confiniis
annoniæ & Leodicenſis agri. Vnde de
re illius opiduli, cui accenſeri debeat,
ecdum definitum eſt. Hujus non memi-
it Guicciard. ſed loco ejus FLOREN-
IAM, *Florenne*, habet, adſitam Philip-
ipoli, diſſitamque Mariæ-Montio quin-
ue milliaribus: ſatis lautum aliquando
pidulum, ſed à Gallis everſum.

BVLLONIVM, *Buillon*, à Leo-
io viginti circiter milliaribus diſſitum,
Ducatus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Ducatus iſlius caput: olim foſſis vallis &
clauſum. Arcem habet munitiſſimam & ...
inexpugnabilem. Ab hoc *Godefridus* Bul-
lonius nomen habet, qui, ſuſcepta in ...
ram ſanctam expeditione, ditionem ...
illam Oberto Leod. Epiſcopo ven-
didit.

LOSSA, *Lootz*, Comitatus am...
ſimi caput; qui mortuo ſine hærede Lu-
dovico Comite, feudi jure Principat...
Leodicenſium eſſe cœpit. A Carolo Ma-
gno originem habet, qui Ogerio Da...
Franciæ pari, ob virtutem dono dedet...
Diſtat Leodio quarto, ſeſqui-millia...
Trudonopoli.

TRVDONOPOLIS, ſive *S. T...
donis opidum*, ad tertium à Tungris, ſ...
tum Leodio lapidem, ab opulentiſſima ...
Trudonis, ord. Bened. Abbatia nom...
habet, penes cujus Abbatem opidi Do...
nium eſt. Hic Nerviorum *Centrones*, qu...
rum apud Cæſarem mentio, habitaſſe ...
tat Heuterus, ex Gallica voce *Centr*...
quem vide lib. 1. de Veterum Belgio, ca...
11. Alii Cortracum Flandrorum iis ſede...
aſſignant ut ſupra monui: quos Divæ...
ſequitur.

BILSENA, opidulum ad Demera...
flu. qui hic ferè naſcitur, & Haſſeletũ d...
currit. Diſtat Leodio milliaribus quatuo...

HASSELETVM, Loſſenſis Com...
tatus opidum, ad Demeram flu. Cui etia...
adjacet Herkenſi itinere *Curingia*, u...
amo...

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

amœniſſimum palatium viſitur, à Card. Marcano exſtructum.

Sequuntur minorum gentium opidula, *Hicum*, *Beringia*, *Pera*, *Brea*, ſive *Brey*: *Beſeica* ſive *Dryopolis*, ad Moſæ ripam: *Stehemum*: vulgo *Stockem*, cui adhæret ar munitiſſima, à Card. Marcano reſtituta urbs ipſa muro deſtituta.

TRAIECTVM, *Maeſtricht*, utramque Moſæ ripam poſſidet, & quatuor Leodio milliaribus diſſidet. Eſtque Brabantici ...que juris, de quo propterea alibi dicta ...n repeto.

DE

DE BVRGVNDI IN AGR[VM] Leodienſem emptione,

ET LEODII ALIORVMQVE OPIDOR[VM] expugnatione, facta anno cIↄ CCCC LXVI.

HISTORIA ſcribente PHIL. COMINÆO.

CAPVT I.

ABHINC elapſis aliquot annis, n[...] non eorum Dux Burgundiæ bell[...] habebat in Leodios. Cumque Rex e[...] eo loci occupatum videret, in Britann[...] novas adverſitates moliri cœpit, inter[...] ſubminiſtratis clam Leodienſibus quæ[...] continuationem turbarum eos animare[...] Dux contra in regem verſus, ut conf[...] deratis auxilio eſſet, ad pacem aliqua[...] induciaſve eum adegerat. An. Chriſtia[...] M. CCCCLXVI. Dinandium, infinit[...] Leodiorum oppidum opulentiſſimum [...] munitiſſimum, ſecundum amplitudine[...] ſuam, obſeſſum & captum eſt. Cui [...] cauſſam dedit negotiatio vaſorum æ[...] Cyprio factorum, quæ celebre nomen [...]

ea c[...]

ecivitate tum habebant. Dux Burgundiæ
Philippus (qui mortem obiit menſe Iunio,
ani modo dictum ſequentis) illuc lectica
ſ, ut erat decrepitus ætate, vehi juſſit:
tito ejus cives odio habebat, ob crude-
liſſima facinora, quæ in ſubditos ejus co-
mitatus Namurcenſis incolas, exercue-
rit. Præcipue vero nulli ſceleri peperce-
rit in oppidulo quodam minuto, Bou-
nes vocabulo, quadrante ſolo miliarii
Dinandio, medio ſaltim Moſa amne, diſtan-
to. Paullo quidem ante id obſederant,
mine inter caſtra & urbem medio, octo
egros menſes, circaque univerſa de-
prædati, depopulatique, nullo, ut dixi, ho-
ſtilitatis genere omiſſo, fuerant. Obſidio-
r toto tempore duobus æreis, aliiſque
mentis, continuo miſeros vexaverant,
nibus pro lubitu vi globorum traje-
ſis, ita infeſta omnia habentes, ut ſubter-
eis cellis degere, vitamque ærumnoſe
ere eoſdem compellerent. Verbis vix
errari poterit immane odium, quo duæ
citates iſtæ invicem diſſidebant, neque
men interim crebra inter liberos utriuſ-
e civium matrimonia ceſſabant, remo-
res namque erant ab omnibus aliis o-
entioribus oppidis. Anno qui deſtru-
onem Dinandii præceſſit, quo tempore
obſidione Lutetiæ Carolus domum re-
rat: ejus cives pacificationem cum Phi-
po inierant, ſoluto certo pecuniæ nu-
ro, ſeque à ſocietate Leodiorum ab-

junxerant; itaque porro ſuo Marte vicos obſederant. Quæ quidem indicia & i. tia vera ſunt propinquæ ruinæ, cum, quorum mutuis ſubſidiis conſtat felicis, ſeparant ſtudia, & in diverſa differunt. Idem dico de Principibus fœdere j ctis, quod de iſtis civitatibus, omni genere talium ſocietatum. Verum, q niam exiſtimare licet neminem eſſe non vel viderit vel legerit hoc genus empla, plurimum ubique occurrentia, n addam plura: Hoc ſolum affirmans reg noſtrum Ludovicum hanc ſeparando hominum artem melius notam habu omnibus aliis, quos ego noverim, princ bus. Pecunia illi hoc nomine nulla, n labor, nulla beneficia, magni habeban tam dominis quam miniſtris redimer juxta prodigus erat.

Sic vero & Dinandii, mox à pacif tione cum Philippo inita, pœnitentiam habuere, & quatuor primores civium rum crudelibus ſuppliciis interfecere, q rum præcipua ea compoſitione auctor fuerat: confeſtimque in Namurcenſi di ne bellum redintegrarunt. Eis de cau accedentibus Bouviniorum querelis, P lippus excitatus oppidum obſidione c xit, duce reipſa omnium Carolo: eod venit & San Paulinus, Coneſtablius Fr ciæ, cum auxiliario milite, relicta do ſua; nec tamen auctoritate aut permi Regis, nec cum regiis copiis, ſed quas in

nib

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

bus Picardiæ ſua ſponte coegerat. Ma-
no faſtu & confidentia cives oppido eru-
ionem fecerunt, ſed maximo ſuo detri-
ento, octavo die poſtquam tormentis ci-
tas undique concuſſa fuerat, neque ami-
s fœderatiſque eorum tempus ad conſilia
ſuccurſu parando relictum eſt. Ita Op-
dum captum & funditus everſum eſt,
ctogenti amplius captivi Moſa merſi, in
nſpectu Buvinienſium. Fatalem puto
nc cladem his hominibus, ob inſignem
rum malitiam, fuiſſe; tamen & vindictæ
hil ad crudelitatem ſummam defuit.

Poſtridie quam captum fuerat Dinan-
um, Leodii cum magnis copiis adfuere,
ntra quidem fidem datam, opitulaturi.
rant enim abjuncti ipſis, expreſſo pactio-
bus diffidio, uti ab eis viciſſim Dinandii
ceſſerant. Philippus quidem ob ſummam
nectutem domum reverſus eſt: Carolus
ro cum exercitu recta in venientes
eodios contendit: eos obvios habuimus
te exſpectatum.

Noſtra enim prima acies, Ducum inſci-
, via regia exceſſerat: & incidimus in
ſtructos, omnibus copiarum ducibus ſua
tione præſentibus. Iam dies in noctem
onus erat, tamen ad aggrediendum ho-
em comparare nos juſſi ſumus. Eo mo-
ento advenere legati Leodiorum ad Ca-
lum, obſecrantes per beatæ Virginis ho-
rem, cujus ea die pervigiliũ erat, miſe-
retur eorũ, excuſanteſq; culpam quibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

modís poterant. Copiæ vero non vide bantur hoc idem ſentire, quod legati narrabat, ſed omnibus modis inſtruct exſpectare potius conflictum. Tame poſtquam bis terve itum reditum que fue rat, conceſſum iis eſt jurare denuo in pa cem anni præcedentis, certo ſoluto pe cuniæ numero, & injunctum, ut, in me liorem fidem ſacramenti ſemel rupti, tre centos darent obſides, quorum nomina adverſariis inſcripta, Epiſcopus Leodien ſis, per illic præſentes miniſtros ſuos jan notaret, ipſos autem intra octavam ſe quentis diei horam ſiſteret. Eam nocten Burgundiorum exercitus magno metu, turbatione duxit; nullibi enim munitu clauſusve erat, idque in loco Leodiis per commodo, qui univerſi pedites erant, no tamque regionem melius nobis habeban Fuere inter eos qui tenebris nos aggred vellent, & certe, mea opinione, poteran magno detrimento afficere; vicit tame ſententia pacem ſervandam ſciſcentium Cum prima luce in ordinibus conſtitit no ſter exercitus, diligentiſſime ſtationen ſuam quoque ſervante; erant ſane non pœ nitendæ copiæ. Tria millia equitum, miſ cenſus, duodecim tredecimve millia ſa gittariorum, cum magna multitudine liorum peditum, ex vicinis locis colle ctorum. Recta in hoſtem itum eſt, ad re cipiendos obſides, quorum ſi copia no eſſet, illico confligendum ſciebamu

Offe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Offendimus agmina eorum ſeparata, jamque per cuneos palabant in diſceſſum, inſtar multitudinis nullo idoneo duce. Iam imminebat media dies, & nuſquam adhuc obſides comparebant. Carolus Mareſchallum Burgundiæ, exercitui præſentem, interrogat, irruendum eſſet in perfidos; an paratæ acies ſuſtinendæ? Ille irruendum, reſpondit, poſſe abſque diſcrimine deleri, neque diſſimulandum crimen, quo nobis inſultarent. Ab hoc Contæi ſententia requiſita eſt; qui idem ſuaſit, adjiciens nullo poſt tempore tantam vindictæ juſtæ opportunitatem habituros: hoſtemque manipulatim Carolo palantem oſtendebat, velut abiturum; neque rem ullo modo differendam. Rogatus ultimo Coneſtablius, contrariæ fuit opinionis; cauſſatus, contra exiſtimationem promiſſumque facturum, qui confiſos verbis ſuis interficeret. Tantam hominum multitudinem, talibus negotiis non facile redigi in unam ſententiam, quale quidem hoc de obſidibus foret, iiſque tanto numero. Suadebatque ad eos mittere inquiſitum quid ageretur. Diſputatio trium horum cum Carolo non parum temporis exemit. Et hic quidem ex una parte acerrimos vetuſtiſſimoſque hoſtes ſuos videbat profligatos, nullo cum ſuorum fere periculo: Ex altera lædendæ fidei exprobratio animum quatiebat. Ad finem decretum eſt Tubicinem mittendum ad eos. Ei obviam facti ſunt ob-

ſides, qui adducebantur: Militi vero maximopere diſplicebat Coneſtablii conſilium, videbat enim ante oculos expoſitam ſpoliis prædam. Confeſtim Leodium miſſi legati ſunt, ad confirmandam pacem. Vulgus urbanum, notæ inconſtantiæ, homines miris modis exagitavit, exprobrans non auſos aggredi ſuorum agmina Burgundos: tormenta etiam coram adducta exoneraverunt velut metum facturi, inſolentiæque barbaræ multa alia oſtendere. Carolus retroceſſit in Flandriam. Eo tempore exceſſit vivis pater ejus, Philippus: quem magnificentiſſimo exſequiarum apparatu, ſollemnibuſque pompis, Brugis ſepulchro tradidit, mortemque, miſſis nuntiis Regi ſignificavit.

CAP. II.

Vt Leodii pacem Carolo juratam ruperint. Vtque ab eo acie profligati ſint: Utque Rex affirmavit ſe eos relicturum, ſi Carolus contra Britanniæ Duci abſcederet.

ABHINC, & continuo poſt, ſecreta negotia inter hos Principes verſabantur. Rex adeo incenſus ira erat contra Duces Britanniæ & Burgundiæ, ut non poſſet magis. Hi vero difficulter admodum participare res ſuas poterant. Legati enim & tabellarii plurimum impedimenti pa-

ebantur : Tempore vero belli maritimo inere proficiſci neceſſe habebant, & pro iinimo opus erat ut Britannia venientes ajicerent in Angliam, hinc terreſtri iti-ere Douverium, inde denuo mari Cale-um peterent. Quod ſi recta contendere ellent, magno periculo iter erat. Totis is diſſentientium Principum annis, ut & quentibus, ad viginti uſque cæteris, his induciis, illis diſſimulationibus, aliis ello profeſſo tranſactis, dum quiſque onvenientium fœderatos ſuos compre-endit ſuis pacificationibus, Deus hanc ngularem gratiam Franciæ Regno tri-uit, ut inteſtina diſſidia, & civiles pugnæ inglorum, in ipſorum regionibus, non eſſarent : Hæ, quindecim præterpropter nnis, ante noſtræ hiſtoriæ res inceptas, uerant exorſæ, continuatæ per infinitas ngenteſque clades partium, quibus mul-a egregiorum virorum millia confecta unt. Nemo non ducum adverſarios Pro-litores nefarioſque homines vocabat: duæ quippe familiæ erant, quarum utraque Re-giam dignitatem vindicabat : Lanclaſtria videlicet, & Yorchenſis. Neque enim ul-um dubium eſt, ſi Angli eo rerum ſtatu fuiſſent, quo ante eas colliſiones florue-rant, Franciæ plurimum negotii hoc tem-pore exhibituros fuiſſe. Rex vero Britan-num evertere conabatur : hanc enim faci-lius ſe rem expediturum opinabatur, mi-norum nempe contra virium, quam ſi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Burgundiæ familiam aggrederetur. Omnes enim inimicos ſuos illuc confugiū habere, ut fratrem nuper, alioſque, quicunqu aliquid adverſum ſeſe machinarentur. Ha propter magno opere ſollicitabat Burgundum, ingentibus donis & promiſſis pellicere ſperans, ut relinqueret fœdus cum iis initum, offerens pariter ſeſe Leodiorum, aliorumque, qui Carolo infeſti eſſent, ſocietatem relicturum; Quod quidem conficere non poterat. Burgundum enim de novo exercitum ducebat in Leodios, qui commode pacem ipſi juratam ruperant; vique occupaverant & ſpoliaverant oppidum quoppiam, Luny nomine, præſidio Ducis expulſo: non morati obſides quos præcedente anno dederant capitali ſupplicio obnoxios, ſi qua in re turbas contra pacta ipſi dediſſent; inſuper eum in caſum non modica pecunia condicta. Carolus copias ſuas coegit prope Lovanium, vicinum Leodio oppidum, in territorio Brabantiæ. Illic eum acceſſere Comes San Paulinus, Coneſtablius Franciæ, (qui tum per omnia ſe Regis partibus reddiderat, eumque eo morabatur hactenus) & Cardinalis Baluenſis, cum aliis; qui indicarunt, Leodios Regi confœderatos eſſe, induciis ab eo initis comprehenſos; Regemque auxilio ipſis adfuturum, ſi Carolus eos bello aggrederetur. Tamen obtulerunt, ſi conſenſu ipſius Rex poſſet Britannum bello perſequi, non impeditu-

rum

am quo minus, ut vellet, cum Leodienſi-
us tranſgeret.

Expeditio horum legatorum brevis it, eaque publice audita; nec præter u-um diem affuere. Dux Burgundiæ, excu-andi ſui, reſpondebat, ſe bello laceſſitum à Leodiis, quodque pax non ab ipſo, ſed ab iſdem rupta fuerit; injuſte facturum ſi ea gratia confœderatos ſuos deſtitueret. Legati dimiſſi ſunt, cum jam Carolus equum ſſet adſcenſurus, poſtridie ſcilicet, quam venerant, ubi clara voce ipſis dixit, rogare e Regem ne Britanniæ bellum inferret. Conſtablius inſtare, dicens, neutrum ab pſo eligi, & nihil Regi relinqui, omnia ibi eum ſumere: velle nimirum Regis amicos pro lubitu aggredi, nec concedere illi, ut ſuos idem inimicos ulciſceretur, eodem exemplo. Hoc quidem iniquum eſſe, & Regem minime conceſſurum. Dux valedicens legatis: Hoſtes, inquit, mei jam convenere, & intra tertium diem me expectant, acie conflicturi; Si eo prælio inferior diſceſſero, facile credo vos facturos quæ volueritis; ſi vero vicero neque vos Britanniæ moleſti eritis. Sic equum adſcendit. Legati diſceſſere in ſua hoſpitia, abitum paraturi. Carolus vero Lovanio cum ingenti inſtructoque exercitu diſcedens obſidione cinxit urbem, nomine Saintonium. Copiæ, ut dixi, præmagnæ erant: quicquid enim de Burgundia progredi potuerat, eis acceſſerat; Non me-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

mini ampliore exercitu cinctum vidiſſ
Paullo ante diſceſſum deliberavit obſid
interficeret, an quid aliud de iis ſtatuere
Aliqua conſilii pars occidendos ſuadeba
interque hos, de quo ſæpe jam locutu
ſum, Contæus, quem nunquam alias ta
crudelem ſententiam dixiſſe audiveran
Eaque ratione utile ſit Principi pluriu
conſilio uti: & ſapientiſſimi enim non
nunquam delirant, aliquando ex affectibu
in rem præſentem, vel amoris vel odi
quandoque, ut contradicant aliis, ſæpi
& turbato aliunde animo. Nec in univer
ſum pro conſilio habendum eſt, quod fer
tur poſt prandii tempus. Dicere hic qui
poterit, viros, qui tale quid aberraverint
non debere haberi auctoritate conſiliario
rum. Cui reſpondendum arbitror, omne
nos communi ſorte homines eſſe, quiqu
lecturus ſit eos ſolum, qui nunquam non
eadem ſapientia dicant ſententiam, ſint
que pari per omnia animi conſtantia, e
proficiſcendum eſſe, ultra humana nego-
tia, in cœlum: alibi enim nequaquam,
quod quærat, inventurum. Conſiliis qui-
dem adhibendi ſunt maxime, qui ſapien-
tiam ſemper promtam habent, nec tamen
ejiciendi, ſi qui, raro tamen, humani quid
fuerint aliquando perpeſſi. Nos ad deli-
berantem Carolum revertemur. Duo
treſve alii, propter ſummam, meritoque
talem, auctoritatem viri, Contæo acceſ-
ſere. Habent enim ampliora hoc quoque
genus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

enus Conſiſtoria, qui ad nutum aliorum
iſcunt, non magnopere de re ipſa ſol-
citi, ſtudentes ſolummodo probare ſeſe
icui, qui ſit ampliori exiſtimatione. Poſt
iterrogatus Dominus de Hymbercourt,
mbiano vicinis locis oriundus, Heros
iter ſapientiſſimos atque acutiſſimos,
uos unquam viderim: reſpondit, vide-
i ſibi, ut Deum plane noſtris partibus
djungeremus, totique mundo palam fie-
et, non ſanguinarium aut crudelem eſſe
rincipem, dimittendos, quanti eſſent,
bſides: conſiderato inſuper quod bona
pſi fide ſeſe ſtitiſſent, arbitrari pacem om-
iino ſervandam à ſuis: Verum ut ante ab-
ceſſum ipſis indicaretur, gratiam Ducis
ianc non vulgarem eſſe, injuncto inſuper
it adniterentur populum ad fidem cuſto-
liendam reducere: ſin, & hoc fieri non
poſſet, ipſi tamen, agnoſcentes ſummum
hoc & incomparabile beneficium, perfi-
lorum rebus, ipſoque adeo bello, tam in
hos, quam in Epiſcopum ſuum, qui apud
hos eſſet, abſtinerent. Placuit hæc ſen-
tentia Principi, obſideſque poſtulatis ef-
ficiendis fidem obligaverunt. Inſuper ip-
ſis dictum eſt, ſi exemti jam hoſtibus, in-
ter eos poſtea caperentur, capitale ſuppli-
cium nullis precibus amolituros. Sic ad
ſuos redierunt. Non abs re recenſebo hoc
loco de Contæo, quod incidit: Poſt ſangui-
nariam hanc ab eo ſententiam prolatam in
homines, quorum plerique ſola probitate
in

in noſtras manus venerant : Quidam co-
ſiliariorum mihi in aurem hæc verba -
xit. Vides hunc hominem? Utut ſe-
ctutis ſit non primæ, tamen firma oppi-
valetudine eſt. Verum ego ingenti co-
tra pignore contenderim, illum abhi-
annum nullum victurum : idque dico
terribilem hanc ſententiam, quam mo-
dicentem audivimus. Sic certe event-
res habuit: paulo poſt enim Contæus o-
jit: ad mortem tamen uſque, etiam in i-
ultimo prælio, optimi, fideliſſimique Pri-
cipi ſuo, viri, officio perfunctus. Nos
propoſitum revertimur. Auditum eſt C-
rolum Saintonium obſidere cœpiſſe :
cum tormenta illic firmaſſet, cœpta eſt o-
pugnatio. Intra urbem erant tria præt-
propter Leodii militis millia, ſub imper-
fortiſſimi cujuſdam Baronis : ejuſdem q-
pacem tractaverat anno præcedente, cu-
acies noſtræ eis occurriſſent, ut ſupra di-
ximus. Tertio ab obſidionis initio, di-
Leodienſes ingenti multitudine, (trigin-
ta millia perhibebantur, tam boni qua-
inertes, pedites plerique, nec ultra quin-
genti Equites.) magnaque copia tormen-
torum ſuccincti, adfuere eam ſolutur-
Decima matutina hora erat, cum in pa-
go quodam bene munito, dimidio à no-
bis miliari, Bretan nomine, cinctoque pa-
ludibus, conſedere. Erat inter eos Fran-
ciſcus Royerius, Ballivus Lugdunenſis
tum Regis ad ipſos legatus. Rumor illico
in

noſtra caſtra adfuit. Sane confitendum t inſigni noſtrorum vecordia ſpeculato- s equites non fuiſſe diſpoſitos circa ca- a: neque advenientem hoſtem ſenſi- us, niſi pabulatoribus, ab eo in fugam njectis, nunciantibus. Nullibi Duci rgundiæ affui, ubi eum bene ſuo ductu ilitem ordinare viderim, præter hoc lo- . Omnes extemplo acies campo immi- , paucis exceptis, quos ad continuan- m obſidionem reliquerat, quorum quin- enti aut ſexcenti Angli erant. Vtroque gi latere mille ducentos cataphractos iſpoſuit, ipſe è regione ejus conſiſtens. ullo cæteris remotius, cum octingen- rum cataphractorum globo, accedente editatu electiore ſagittariiſque, & cæte- orum equitum agmine. Ravenſteinius, ax ejus, cum prima acie, omnes pedites, am & eques deſcenderat, cum parte ſa- ittariorum, & tormentis nonnullis, ad ſque foſſas hoſtium acceſſit: quas illi præ- ltas amplaſque, aquis etiam plenas, aſſe- erant. Illinc ſagittis, teliſque aliis, & ormentorum ictibus depulſi ſunt, præſi- dia ſuperata, & tormenta capta. Inter hæc, cum noſtris aliquando ex voto res non ſuccederet, rediere animi Leodienſibus: contiſque prælongis, ſeu ſariſſis, ſagitta- rios noſtros, quique eis aſſiſtebant impu- lerunt: uniuſque aciei interemere ad quin- gentos milites, jamque omnes noſtrorum cunei tremere incipiebant, & inſtar ha- bere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

bere jam fugitivorum : cum à duce ... miſſi ſunt aciei ſuæ Sagittarii, quorum ... mores erant Philippus de Crevecœ... Eordæus, vir prudens, aliique generoſ... ri: qui ingenti virtute, accenſus velut ... ſcientia magnanimitatis, mentibus, in ... ſtem invecti ſunt, eoſque uno momen... profligaverunt. Equites, de quibus dic... eſt, ad latera pagi utrinque diſpoſitos f... ſe, nihil poterant hoſtibus damni face... neque adeo Carolus ipſe ex eo, quo c... ſtiterat, loco, ob interjectas paludes: ... rum illuc conſtituti erant eventus d... gratia : ſi forte pulſis noſtris foſſas tr... greſſi hoſtes fuiſſent, ut in planitie ſe ... quentibus objeciſſent. Illi vero jam ... giebant quam longæ paludes erant : ... que erat qui inſtaret, extra pedites. I... quidem de ſua acie nonnullos eo Equi... miſerat, qui inſequerentur, ſed ii opus ... bebant per ambages circuire paludes, ... duo fere milliaria, quo tempore nox ſup... veniens plurimis Leodienſium ſaluti f...

Alii ad obſidionem remiſſi ſunt, pro... enim ex urbe tumultus audiebatur, & ... tuebat Carolus eruptionem. Et verum ... pinabatur, ter enim portis egreſſi, tot... retro repulſi ſunt, neque ſegniter r... miles obſeſſus gerebat. Hoſtes vero n... ſtri, cum jam acie pulſi eſſent, recollig... re agmen ad impedimenta ſua cœp... rant, ſed parum ibi commorati, etia... illinc pulſi ſunt. Novem circiter mil...

oc...

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

cubuere, qui ſane prudentibus non exi-
gus numerus videtur: vulgi autem con-
ſtudo eſt augere copiam mendacio, ut
ſtquam ego rebus interfui, nullibi fere
di non per jactantiam unius vicem cen-
tu nominari: in gratiam quidem Prin-
cum, qui damno ſuo nonnunquam tali-
ls fictionibus fidem adjiciunt: certum
men eſt noctem plurimos texiſſe, citra
cam intra quindecim millia utique non
riiſſent. Victoria parta, quoniam jam
x incubuerat, Dux cum omnibus cæteris
piis rediit in caſtra, ſolis mille ducentis
u tibus exceptis, qui ultra duo milliaria
ſti inhærebãt, quibus quid impedimen-
fuerit, ſupra dictum eſt: neque ſic ii ma-
um quid effecere, noctis ſuperventu, niſi
od, nonnullis occiſis, alios quoſdam ca-
ivos adduxerunt. Major autem fugien-
um pars in civitatem ſe recepit. Eo die
time, ordinibus conſtituendis, & mi-
e in aciem locando, nobis adfuit Con-
us, qui paucis poſt in oppido Huzio,
acidoque & optabili fine dies ſuos clau-
. Fuerat fortitudine & ſapientia vir
bilisſimus, ſed cruentæ illi ſententiæ
interimendis obſidibus, de qua ſupra
actum, non diu ſuperfuit. Carolus,
m primum arma poſuiſſet vocato Se-
etario, litteras ad Coneſtablium alioſ-
e, qui quatuor ante dies cum eodem
ovanio diſcedenti adfuerant Lega-
ti Regis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ti Regis, exaravit: certos eos de victo
ſua faciens, ſimul orans, nequid in Brita
num tentaretur. Paucis à conflictu h
diebus jam non mediocriter fracta e
pervicacia ſtolidi hujus populi, & quide
non admodum magno detrimento acc
pto. Verum quicunque fuerit, nemini ſu
ſerim, dum vitari poterit ullo modo, r
ſuas diſcrimini conflictus reponere.

Quippe ob parum aliquid hominu
quod tali congreſſu quis amiſerit, virt
vireſque cæteræ omnes, plus quam cred
bile eſt, flacceſcunt, tam exiſtimatio
hoſtium, quibus ante terrori erant, qua
contemtu Imperatorum, quique iis in
miores aſſunt. Miles ipſe molitiones o
cultas ſubibit, poſcet audacter palam, qu
prius nec in mentem ipſi veniſſent, & ir
ſcetur, minabiturque, non impetratis qu
velit. Sumtibus triplis opus erit ad e
quæ ſimplicibus ante conſtiterant, Si ve
ſapiet qui tali aliquo infortunio fuerit pe
cuſſus, nullum periculum cum his poſt ſub
ibit, qui ſemel fugerint: ſed tenebit ſe tu
tum in præſidiis ſuis, quæretque objicer
ſuis aliquid facile ſuperatu, ut victoria qu
licunque etiam amiſſa confidentia mili
reſtituatur, timorque fugetur. Certe inf
nita mala ſequuntur prælio victum, ne
facilia corrigi. Verum tamen eſt quæren
dos cõflictus iis qui negotia ſuſcepta con
ficere properant, quique peditibus probi
abundant, melioribus quam vicini, hoc eſt

u

t hodie fortuna vertitur, Anglis aut Hel-
etiis. Nec hæc dico contemtu cæterarum
ationum: ſed hos conſtat illuſtriſſimas
btinuiſſe victorias: & ita ingenia horum
nt, ut ægre poſſint trahere expedi-
ones, quin in pugnam educantur, quod
ontra eſt Italis & Gallis, qui ſunt acutio-
es, & meliores ducere rem. Contra hæc,
ui acie ſuperaverit, exiſtimationem ſuam
agnopere augebit apud omne hominum
enus: libentius alacriuſque ipſi parebunt
mnes ſubditi: Quicquid petet, hac gloria
onficiet: miles ipſi ad cætera omnia
romtior erit & fortior. Tamen & hoc
enus poſt res ſucceſſas ſæpius faſtu & in-
olentia ludum perdit: quod licet mihi vi-
; perſpectiſque exemplis confirmare:
loderatio autem victoriæ & uſus, ut ipſa-
et, ſola Dei benigniatte conferuntur.
ui Santoniæ obſidebantur, cum vide-
nt ſuos ſuperatos, ſeque circum undique
hoſte cinctos, opinantes majorem eſſe
adem, quam quæ erat: dedidere civita-
m, poſuere arma, decemque lectos à Ca-
lo homines, ipſius arbitrio permiſere:
uos ille capitali ſupplicio affecit: erant-
ue inter hos ſex de numero obſidum qui
ucis ante diebus fuerant dimiſſi, talibus
uidem conditionibus, ut ſupra memora-
m eſt. Sic exercitum Tungros tranſtu-
, jam præſtolantes obſidionem: tamen
vitas nullius firmitudinis erat: &, priuſ-
uam tormenta ſentirent, cives paribus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

conditionibus ſe nobis tradiderunt, dati quoque pariter decem hominibus, inte quos & ipſos quinque vel ſex eorumden obſidum offendimus. Omnes, ut priores ſupplicio affecti ſunt.

CAP. III.

Ut, cum quidam civium Leodienſium deder civitatem vellent, alij eamdem defendere, Hymbercurtius invenerit quo pacto aſtu eam, nomine Ducis Burgundiæ intraret.

HINC ad Leodium ſigna movit Carolus: cujus urbis cives grandi tu multu rerum diſſidebant. Pars tenere & defendere civitatem volebant, dicente ſatis ei rei copiarum intus eſſe: præcipu hujus conſilii erat Baro quidam, nomin Raſius de Laitre. Cæteri contra, cum agi & ferri omnem circa regionem cernerent preferebant pacem, qualibuſcunque etian conditionibus. Sic propinquante urb Carolo, occultis quibuſdam indiciis, d pace, per humilimos homines, ut capti vos, & hoc genus, civibus ſpes data ſunt. Principes hujus negotii erant qui dam ex iis qui paulo ante obſidum nomi ne apud nos fuerant, nuper intereemti contrariam ſervantes ſententiam, grati que ob beneficium à Duce perceptun Hi ad nos produxere trecentos viros, pr

cer

eres urbani populi, ſolis lineis induſiis
ctos, nudis tibiis, nudoque capite: tali
abitu offerebant Carolo claves civitatis,
edentes ipſi, ſeque, & omnia ſua, nihil
xcipientes, præter ignem & direptio-
em. Eo die nobiſcum erat, nomine Re-
is Legatus, Dominus de Movy, cum ſe-
retario quodam ejuſdem, Iohanne Pre-
otio: qui advenerant paria iis poſtulatu-
i, quæ per Coneſtablium paucos ante
ies Rex propoſuerat. Sic compoſitis re-
us ſine impedimento ſtatim urbem in-
re concluſerat Carolus, eoque fine
ymbercurtium præmiſerat, quippe qui
ptime omnibus civibus notus, neminem
on viciſſim noverat, aliquot annis, dum
ax integra foret, nonnullorum negotio-
um inibi procurator.

Tamen introitus ipſi tum negatus eſt,
actuſque de via devertere in Abbatiam
uamdam, ſitam non longe ab una porta-
um: comitatus erat circiter quinquagin-
cataphractis, aliiſque, ad numerum du-
entorum militum, pugnæ idoneorum,
uorum & ego pars eram. Dux ipſe nun-
ium miſit, ne moveret ſe abinde, ſi pu-
ret ſecure ibi eſſe poſſe: quod ſi locus
a firmitate non eſſet: ad eum retroce-
eret, via enim non erat, ut ea ipſi ſuc-
urri poſſet, tota quippe rupibus obſita.
ymbercurtio placuit neutiquam inde
ecedere, erat enim munitiſſimus locus,
cumque retinuit ſex ſeptem notæ fidei

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

homines ex iis qui ex urbe prodierant
eam Carolo tradituri, ut illis uteretur, mo
dis poſt narrandis , cum nona in noctem
hora eſſet, audivimus tintinabulum move
ri, ad cujus ſonum coire cives conſueve
rant. Metuebat ad hujus motum Hymber
curtius, ne advenirent nos aggreſſuri, no
verat enim optime Baronem Raſium d
Laitre, alioſque intus plures paci omnibu
modis infeſtos eſſe: quæ ejus ſuſpicio ve
ra atque bona erat, hoc enim conſilii ce
perant, & jam in eo erant, ut proſilirent
porta: Dixit itaque ſuis: ſi occupare aliqu
negotio objecto homines poſſemus a
mediam uſque noctem, plane voto no
potituros arbitrarer. Tum enim feſſi fat
gatique erunt, & dormiendi capientur de
ſiderio: interim qui contra ſunt pacem
effugient, animadvertentes ſpe ſe ſua fru
ſtratos eſſe. Vt hoc aditus fieret, duos ci
vium prædictorum in urbem ablegavi
ſcriptos ipſis dans nonnullos futuræ pac
articulos, ſatis civitati commodos. Ho
moliebatur ſolum ut tempus protrahere
colloquendi & conſultandi eis materiam
objiciens: habebant enim moris, ut nun
quoque obtinent, in Palatium Epiſcopa
omnis plebs concurrere, cum quid di
gnum conſultatione obvenerit: eoqu
convocantur ſono illius tintinnabuli, quo
illic eſſe ſupra notavimus. Sic duo noſt
legati, qui fuerant inter melioris anim
obſides, accedunt portam (via quippe lon
ginqu

nqua non erat , ad alterum ſagittæ ja- um,) ubi magnam multitudinis vim in mis offendunt: Pars volebant nos aggre- iundos, pars vetabant. Noſtri clara voce vitatis magiſtro indicant , portare ſeſe riptas , ex eorum parte bonas , res qua- iam , miſſos ab Hymbercurtio , vicario ucis Burgundiæ in tota hac tractatione; onſulte facturum ſi ad Palatium eas audi- im populus coiret. Statim audivimus in- icem rei ſonum tintinnabuli,quo cogno- imus occupatos eſſe in audiendis legato- im ſcriptis. Ipſi ad nos non redierunt, d ab horæ unius porro ſpacio majorem iore tumultum ad portam percepimus.

Tum , periculi propinquitate animad- erſa, quæ ſane accreſcebat raptim , ſub- iſit quatuor illos reliquos cives, inſtru- tos litteris in hanc ſententiam. Seſe, no- ine Ducis Burgundiæ, deſignatum civi- iti gubernatorem,ideoque minime con- enſurum perditioni ejus : non diu enim ſſe , cum ipſe velut civis ejuſdem fuerit, urifabrorum collegio ſociatus , cujus e- iam inſignia veſtitu prætulerit:itaque op- ime facturos ſi ipſius potius quam cujuſ- iam alterius verbis fidem adhibeāt.Sum- na,ſi ad pacis vellent bona pervenire, re- ionemque & civitatem imminenti exi- io ſubtrahere , oportere ut ea facerent, uæ præſentibus litteris eſſe comprehenſa onſpicerent,ita tamen ut urbi prius ipſum mmitterent, Hos quatuor homines opti-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

me ad rem pertinentibus rebus inſtruxe
rat: qui illico progreſſi ad portam, ape
tam eam offenderunt. Pars urbani vulg
aſperis minacibuſque verbis eos excepi
alii audienda quæ ferrent, conſuluerun
Sic retroceſſere ad palatium. Extempl
denuo ſonum concilii audivimus, non
ne ſumma exſultatione: tumultuſque a
te auditus plane conſedit: reapſe diu a
modum commorati ſunt in Palatio,
ad duas ipſas ultra mediam noctem h
ras. Ibi concluſum eſt, pace jam ini
ſtaturos cives, primoque mane unam e
portis Hymbercurtio tradituros, quo f
cto, illico ex urbe Raſius profugit, cu
omnibus ipſius ſententiam ſequentibu
Non tot verbis huic negotio immorat
fuiſſem (nam res ipſa paucis poterat ab
ſolui) ſi non voluiſſem demonſtrare, ſæ
pius tali dexteritate & promptitudin
quæ ingenio procedunt acuto, & ſubact
ſenſibus, magna pericula, damna, & a
verſitates evitari poſſe. Sequenti man
cum exortu ſolis adfuerunt plurimi ob
dum, nunciaturi Hymbercurtio, poſtula
re cives ut in Palatium ipſe veniret, qu
univerſum vulgus coiſſet, ibique juramen
to confirmaret duos articulos, de quibu
in metu populus eſſet: qui erant de igne
& direptione: poſthæc ipſi tradituros e
ſe unam ex portis. Ille rei indicium Ca
rolo fecit, acceſſitque eos, & juramentu
præſtitit: mox reverſus ad portam, de
cender

endere juſſis qui præſidio tenebant è ci-
ibus, in eam admiſſus eſt. Extulit inde
atim vexillum cum inſignibus Burgun-
iæ Ducis, duodecimque cataphractos,
t ſagittarios non paucos, cuſtodiæ im-
oſuit. Hinc ad aliam portam progreſſus,
uæ muris incluſa erat, eam Spurio de
urgundia commiſit, qui eo loco agmi-
is partem ducebat, tertiam aſſignavit
Mareſchallo Burgundiæ, quartam non-
ullis de nobilitate, qui cum ipſo advene-
ant. Ita quatuor portæ optime munitæ
unt milite Burgundo, Duciſque vexillis
eſuper exornatæ. Sciendum, ad hæc me-
ius capienda, eo tempore Leodium unam
otentiſſimarum civitatium fuiſſe, princi-
emque, à quatuor aut quinque, omnium
ropinquarum regionum, maximeque po-
uloſam: Tum vero ex vicinia undique
anta hominum multitudo in eam conflu-
erat, ut agnoſci nullo modo poſſet dam-
num, quod prælio victis illatum fuerat. Ni-
hil opum copiarumque omnis generis ci-
vibus deerat; erat tum propinqua hyems,
ngenteſq; pluviæ, ut majores irruere non
poſſent. Regio ipſa natura ſua tam mollis
& uliginoſa ut non poſſit magis: adhęc ex
noſtra parte victui & ſtipendiis neceſſaria
rorſus defecerant: etiam copię velut jam
iſſolvendæ, neque Carolo animus erat ad
ivitatem obſidendam, neque, ſi fuiſſet, rem
otuiſſet aggredi; tantis rerum omniũ an-
guſtiis. Quod ſi duos ſolos dies deditionem

protuliſſent, ea, qua venerat, via, rece ſiſſet.

His conſideratis licet expendere maxi mam gloriam hoc rerum noſtrarum ſu ceſſu debitam Hymbercurtio: cujus eff ctus ſola Dei gratia ipſi datus eſt, cont omnem rationem humanam: neque ip voto ſibi poſcere tantum boni auſus fui ſet, quantum ſupervenit. Quantum hom judicare poſſit, omnem hunc honorem eumque ſequentia bona Deus ei largitu eſt, ob pietatem & clementiam anim quibus paullo ante uſus fuerat in dimiſſio ne obſidum conſuadenda, uti ſupra recen ſuimus: quod repetere hoc loco juva propter morem principum, qui pœniten tia ſeſe affligere ſolent, & de nimia in dulgentia queri, cum alicui gratiam ali quam fecerint, cauſſantes, ipſis eam rem male expetere & oportere aliis caſibu cautiores & adſtrictiores ignoſcendi eſſe aut quicquid ejus generis mitioris ſenten tiæ cuipiam indulſerint: cum officium contra ipſorum rigorem ſtrictum expo ſcat. Meo animo prorſus male hoc dictum ſit proceduntque talia corde futili & mi nime magnanimo, ſiquidem, ut loquuntur, ita & fecerint.

Princeps enim quilibet, vel aliquis vir alius, qui nunquam in vita deceptus fue rit, ſimilis ſit per omnia beſtiæ. neque no titiam, neceſſe eſt, habeat vel boni vel mali, quæve inter hæc differentia verſe

tur:

r : & hominum porro non omnes eo-
em ſunt ingenio: igitur propter malitiam
nius alteriuſque non omittenda ſunt be-
eficia erga plures, cum tempus & utili-
s ea poſtulant. Certa ea perſuaſione ſum
ptimo judicio diſpiciendum, quales ſint
omines quibus tale quid conferatur: om-
es enim magnis benefactis digni non
int. Mihi vero res omnino creditu ab-
rda ſit virum cordatum poſſe ingratum
ſe ei, à quo grande aliquod beneficium
cceperit. In hoc vero probe animus ad-
ertendus erit Principi, nam de ſtulti ali-
ujus promotione nunquam ſtabile emolu-
entum proveniet: perſuaſumque habeo
oc elucere ſublime cumprimis & ca-
um ingenium viri potentis, ſi norit ho-
nines virtute præditos, conſultoſque ſa-
ientiæ eligere, quibus ſeſe cingat. Ita
nim comparatum eſt in rebus morta-
ium, ut ſimilis opinione omnium habea-
ur iis, quibuſcum arcana ſua participat
uiſque. Et, ut hanc diſputationem ab-
olvam, meo conſilio Princeps nunquam
enefaciendo bonis laſſabitur. Vnus quip-
e ſolus, vel & minimus, horum, cui quis
enefecerit, fortuna ferente, tali eam gra-
iam obſequio rependere poteſt, talique
aſu gratitudinem ſuam declarare. ut uno
fficio omnem malitiam atque ignaviam
æterorum, qui contra fecerint, poſſit re-
dimere. Cujus rei inſigne exemplum no-
bis præbent obſides iſti noſtri, quorum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

partem audiviſtis bonam, & beneficia
pendere ſtudioſam, partem malam pro
ſus fuiſſe atque ingratam, & hanc quide
majorem illa. Non enim præter quinq
aut ſex, de tanto numero, negotium
votum Ducis Burgundiæ deduxere.

CAP. IV.

Ut Dux Burgundiæ Leodium intraverit, t
que Gandavenſes, qui ante male eun-
dem tractaverant, nunc ſeſe
illi ſubſederint.

POSTRIDIE quam portæ noſtris
rant traditæ, intravit civitatem Car
lus, inſigni & triumphali pompa. Vigi
cubiti de muro perrupti ſunt, foſſæque e
dem ſpatio complanatæ. Cum ipſo intr
iere ad duo millia cataphractorum, arm
omnibus armis, pedites, totidemque S
gittarii; & ſic tamen in caſtris plurim
copiæ remanſerunt. Ipſe eques intrav
ſtipatus ſatellitio ſuo, primoribuſque m
litiæ, ſplendidiſſime, ut poterat, quiſq
exornatus. Hoc paratu recta ad ſummu
urbis Templum proceſſit, ibique deſce
dit. Et, ut rem abſolvam, aliquot poſt di
ibidem tranſegit, quibus capitali ſupplic
affecit quinque vel ſex eorum, qui int
obſides fuerant, interque eos Tabellariu
Civitatis, quem magnopere oderat: N
vas etiam leges, & ſtatuta quædam c

bus ſcripſit: grandique tributo omni-
ls impoſito, cauſſatus eſt deberi etiam
opliora ſibi, ob præteritorum annorum
ptas pacificationes: omnia ipſis arma
tormenta ademit, omniaque præſidia
mœnia urbis deſtrui juſſit. His tranſa-
is omnibus, ad ſuas reverſus eſt ditio-
s, quibus omnibus inſigni gaudio &
ſequio exceptus eſt; præcipue vero à
andenſibus, qui, antequam cum exerci-
in Leodienſes proficiſceretur, fere re-
llaverant, junctis aliis nonnullis urbi-
is. Tum vero ut victor glorioſus ab
s quoque receptus eſt. vexillaque om-
a à primoribus civitatis ipſi prælata
nt Bruxellas uſque, idque peditibus.
uod eo nomine faciebant, quia, cum
oſt exceſſum Patris, Gandavum, pri-
iam omnium civitatum hæreditariarum
itraret, perſuaſum habens ab hujus civi-
us amplius quam cujuſvis de cæteris, ſe
nari, exemplumque ea in re hujus reli-
uas omnes ſecuturas, (quo in ultimo
ne vere conjecerat,) poſtridie ejus di-
i cives ſeſe omnes armati in forum
ontulerant, cum imagine ſancti cu-
iſdam, Levini nomine: quam feren-
es pulſaverant domum minutam quam-
am, Cuillettam vocabulo, in qua reci-
iebantur vectigalia nonnulla frumento
mpoſita, ad ſolvenda civitatis debita,
uæ contracta erant duobus illis an-
is, quibus belligerati Gandavenſes
cum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

cum Philippo, Caroli patre, fuerant. H
ſata hac domuncula, clamorem exti
rant, Sanctum illum ſuum tranſire i
velle, idque erecto ſtatu corporis, eo
nomine momento totam corruera
Quod videns Carolus & ipſe in for
prodiverat, ut eos alloqueretur: Vbi l
na pars primatum civitatis armati ill
præſtolabantur, tranſeuntique ſe com
offerebant. Ille juſſit ad Curiam civita
eos remanere: unde ſenſim à plebe in
rum & ipſi propulſi ſunt. Tum ipſe eod
advectus, juſſit, Sanctum illum ſuum
tro in templum reducerent. Pars, ob
cundatura ipſi erat, pars vero prorſus n
gabat mandato obſequi. Tum quorumda
inter incolas nomina ei detulerunt, qu
rundam pecuniarum cauſſa. Promiſit j
ſtitiam adminiſtraturum. Cumque ja
prorſus cerneret non poſſe eos devert
re, rediit in hoſpitium ſuum, ipſis in fo
relictis: ubi per integros octo dies con
morari ſunt. Sequenti die ſcriptos ipſi o
tulere articulos quoſdam, quibus omn
ab ipſo repoſcebant, ablata per bellum
patre, interque alia, ut ſingula opificum c
vitatis collegia ſua haberent vexilla, u
conſueverant, quorum ſumma ſeptuagin
ta duo faciebat. Metu periculi præſentis
aſſenſus eſt poſtularis, & privilegia qua
vellent, dedit. Cum primum aſſentienti
vocem audiſſent, omnia illa vexilla medi
foro firmarunt, qua ad id negotium jam
parat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

pata habebantur. Unde facile demonſtrunt, etiam nolente illo, eadem prolatos fuiſſe. Bona vero conjectura dixer, reliquas urbes Gandavenſium exemp facturas, cum in eam civitatem intret.

Plurimæ enim cæterarum quoque reklarunt, hanc ſecutæ, ita ut magiſtratum cædibus, aliiſque maleficiis, rem ſancent. Quod ſi proverbio patris ſui crediſſet, dicere ſoliti. Gandavenſes amare nſueviſſe filium quidem Principis ſui, ium vero nequaquam, non fuiſſet decepus. Et veritate rei, à Leodienſibus, non e inconſtantior hoc populo. Vno tamen gotio, ſecundum cæteram quidem maiam ſuam, honeſtiores ſunt, quod perſoim Principis nunquam lædunt. Optiates etiam civitatis, & proceres, ſunt rdati bonique viri, & peſſimæ plebis verdiam oderunt. Neceſſitas ſuaſerat Calo diſſimulare hæc omnia, ne, cum in odios moveret, hoſtem domeſticum à rgo non relinqueret, & ita diſtraheretur ibus: verum diſpoſuerat apud animum, victor reverteretur, optimis remediis s ad ſanitatem reducturum. Et ita evens fuit: namque, ut incepi dicere, vexillilla ſua pedites ipſi prætulere Bruxellas que, junctis omnibus privilegiis inſtruentiſque, quæ ſigillo ſuo firmaverat priquam Gandavo exiret: Cumque Brulli s magnum provincialium concilium

coactum

coactum fuiſſet, quo & non pauci e[xte]rorum Principum legati aderant, pl[eno] ſenatu, ea ipſi vexilla obtulerunt, c[um] cæteris omnibus privilegiis inſtrumen[tis]que, quæ extorſerant, ut quæ iis vel[l]et, faceret.

Tum fæciales exercitus ipſius, vexi[lla] quibus affixa erant, haſtis detrahere j[uſſi] ſunt: ipſaque miſſa ultra mare Boloni[am] octavo à Caleſio miliari, ubi aſſer[va]bantur & illa, quæ ſuperioribus be[llis] iiſdem Philippus, Caroli parte, cum [ſub] jugum victos miſiſſet, ademerat. Ca[n]cellarius autem Ducis ſuſceptis privi[le]giis ipſorum, hoc ſuſtulit abolevitq[ue], quo de ſummo Civitatis Magiſtratu [ſta]tuebatur. Namque, omnibus cæte[ris] Flandriæ civitatibus, Principi jus eſt a[n]nuatim mutare Magiſtratus, rationeſ[que] adminiſtrationum ab eis capere. Gan[da]vi vero, reſpectu hujus privilegii, n[on] poterat, præter quatuor viros elige[re], qui reliquos poſt crearent viginti du[os] numero. Sex enim & viginti prætorib[us] tota paret civitas. Hi magiſtratus civi[ta]tum cum Comiti Flandriæ favent, pace [eo] anno fruitur, quæque poſcit, facile imp[e]trat: Si vero averſis in eum animis, p[le]rumque turbæ ſeditioneſque ſuboriunt[ur]. Vltra hæc Gandavenſes duci penderu[nt] triginta & ſex millia florenorum auli[cis] ejus, coactique ſunt nonnullos de ſuis [in] exilium mittere: Cætera omnia privil[egia]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ſi receperunt. Cæteræ omnes civitates finora pecunia expiarunt: non enim contPrincipem quicquam commiſerant. Atce his omnibus perſpicere licet bona viđoriam ſequentia, pariterque incommoda vtos. Quapropter non ſine ſumma rerum eaction e aleæ res in pugnam committenc ſunt: quod ſi neceſſitas tale quid interit, omnia prius perpendenda erunt bienti, quam ſummam diſcrimini ultio commiſerit, idque non ſine metu fortnæ: Qui enim per metum quid faciunt, nnia agunt circumſpecte, ſæpiuſque rem votum expediunt, quam qui cum faſtu arrogantia aggrediuntur: Quamlibet, nem Deus ſelegerit, eum ſequatur felitas, nulla contra opera valente.

Leodienſes vero, de quibus tractatum pra eſt, jam quinque annos excommucati fuerant, diſſidii cauſſa, quod cum piſcopo habebant: cujus rei nulla fere ıra erat ipſis, ſed ſtolidam pervicaciam am obnixis animis proſecuti ſunt, nec tionem furoris cuiquam reddere potueınt: præter ſuperbiam, & arrogantiam. ui rei dicere Rex Ludovicus, mea ſaientia, perbene, ſolebat: Ubi Faſtus & latio præcedunt, plerumque ignominia c detrimentum preſſo pede ſequuntur. le quidem hoc crimine minime tangeıtur.

CAP.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Cap. V.

Vt Rex confœderationem cum Leodienſi[...] ruperit, quo de cuſtodia in Caſtro Peron[...]nenſi liberari poſſet.

SATIS largiter exſpatiati ad Rege[...] in Peronenſi cuſtodia commora[...]tem jam redeamus, edoctis lectoribu[...] quid uſu comperrum nobis hac in re v[...]deatur factu ſapientius. Portæ exituſq[...] ejus civitatis ita uti dictum eſt per hom[...]nes lectos duabus tribuſve diebus cla[...] cuſtoditi ſunr: interea Regem Dux n[...] acceſſit, nec de ejus famulitio permiſſu[...] erat eumdem viſere, niſi admodum pa[...]cis, idque per oſtiolum minutum. N[...]minem quidem ſubmovit aulicorum C[...]rolus, ſed ſolis ſuis, iiſdemque pauciſ[...]mis, ad Regem introitus patebat, minim[...] vero Conſiliariis Regiis, aut aliqua ali[...]quin auctoritate præditis. Prima die m[...]rabilis metus & conſternatio totum opp[...]dum habebat, rumore dira omnia fre[...]mente. Altera fervor Ducis non nihil r[...]mittere cœpit. Conſilium congregatu[...] à maxima diei parte in multam uſque no[...]ctem ſuſtinuit. Rex omnes ſollicitari fa[...]ciebat in ſubſidium, quos ullo modo p[...]terat, nec parcus erat pollicitationum. I[...] id ad quindecim millia Coronatorum e[...]pendi juſſit, verum qui ei rei præfectu[...] erat mala fide eam adminiſtravit, ut Re[...]

poſ[...]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

poſtmodum compertum eſt. Maximo hic opere timebat eos quos ante miniſtros habuerat, quoſque cum exercitu Burgundorum adveniſſe ſupra memoravimus, jam auctoratos Duci Normanniæ, fratri Ludovici. In Burgundi conſilio diverſæ opiniones diſceptabantur. Major pars fidem datam Regi ſervandam ſciſcebat, præcipue ſi in pacis articulos, ut ij ſcripto comprehenſi fuerant, conſentiret. Nonnulli captivum illum detineri volebant citra ambages, ut erat. Aliorum erat ſententia extemplo accerſendum eſſe Ducem Normanniæ, pacemque talem concludendam, quæ omnibus Franciæ principibus accepta utiliſque foret: Videbant hujus auctores, re ita definita, injecto velut fræno regis poteſtatem commode reſtringendam, quem & arctiori cuſtodia ſepiendum cenſebant, gnari tantum Principem, ſemel aptum, niſi cum auctoritate teneretur, poſt offenſionem tam ingentem ſæviter vindicaturum. Hæc opinio tam parum aberat ut obtineret, ut jam pranſum paratumque viderim hominem itineri immittere, pluribus litteris inſtructum, ad Ducem Normanniæ tum in Britannia degentem, neque deerant niſi ſolius Caroli. Tamen conſilium hoc effectum non habuit. Rex oblationes ingentes faciebat, obſides Ducem Borbonium, cum fratre Cardinale, Coneſtablium alioſque plures nominans, ut pace concluſa liceret ipſi Com-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

pendium uſque abire, illico etiam factu
rum ut Leodienſes damna data ex arbi
trio Caroli compenſarent. aut ſeſe ip
ſummet pro hoſtibus eos habiturum
Quos obſides nominabat, ſeſe ipſimet ut
gebant, certe palam, neſcio an parite
privato conſilio, neque parum æſtim
quin ſecus, quodque ſemel inde libera
nunquam fuerint redituri. Tertiam han
noctem veſtitum non ponebat Carolus
duabus tribuſve vicibus in lectulum cor
pus declinabat, ſed ut mox ſurgeret, ſpa
tiareturque per conclave, uti animo tur
bato moris habebat. Eam noctem un
cum ipſo cubiculo dormiebam, deambu
lantique ex intervallo comes ibam, Man
orto majore quam unquam iracundia fuit
minis ingentibus fremens paratus ma
gnum aliquid conficere; tamen eo conſe
dit fervor, ut ſi Rex jurare pacem, & co
mitari ipſum ad pœnas à Leodienſibus ſu
mendas, ulciſcendumque propinquum
Regis, Epiſcopum ipſorum, vellet, re
componi poſſet. Hoc concluſo ſubito pro
diit ad Regi in cuſtodia ſignificandam
ſententiam. Regi non defuit amicus præ
monitor, de cætero ſecurum animum ha
bere jubens, modo in hæc duo aſſentire
tur; ſecus in ſummum quod metuere poſ
ſet periculum ſe conjecturum. Cum in
præſentiam ejus veniſſet, vox Duci tre
mebat, tantum concitatus erat, & ad ira
cundiam paratus. Humilem habitum cor

pori

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

poris præferebat, ſed voces & geſtus aſperi erant, ita interrogavit Regem an pacis tractationem ratam habere, ut ea ſcripto tradita, & in eam conſenſum fuerat, & jurejurando firmare vellet. Rex citra ambages velle reſpondit. In veritate nihil inibi innovatum erat ab eo quod ad Lutetiam placuerat, quo ad Carolum quidem, ducemque Normanniæ, Regem autem, plurimum. Nam erat præſcriptum, renunciaret Ducatu Normanniæ, caperetque ejus vicem Campaniam, Brienſem, aliaſque regiones vicinas, in partem hæreditariam. Ad hoc rogabat Carolus, placeret ne comitari ipſum Leodium, ad ulciſcendum ſcelus quo læſerant ipſum, adventu Regis incitati: recenſuit hinc propinquitatem ſanguinis, quo Ludovicum Epiſcopus contingebat, Borboniorum quippe domo oriundus. Reſponſum à Rege eſt poſt juratam pacem, ut cuperet, volentem ipſi eo comitem iturum, comitatu quam grandi parvove Duci videretur. His verbis apprime gaviſus eſt Carolus, extemploque articuli pacis allati ſunt, deque Regia ſupellectile deprompta aurea Crux, Carolo Magno quondam geſtata, quam Victoriæ appellabant, ſicque Pax jurejurando firmabatur; Hoc facto omnes per civitatem illico campanæ compulſæ, hominumque incredibilis lætitia excitata eſt. Alio poſt loco Regi placuit honorem mihi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

dicto bene geſtæ rei in hac conventio[illegible]
tribuere. E veſtigio in Britanniam neg[illegible]
tii ſucceſſum Dux, miſſo exemplari pac[illegible]
ficationis, nuntiari fecit, qua quidem [illegible]
ſocietate principum ipſe permanebat. S[illegible]
hæreditatem luculentam adipiſcebat[illegible]
frater Regis Carolus, comparatione qu[illegible]
dem eorum quæ in Britannia conven[illegible]
rant, qua compoſitione præter annuu[illegible]
aliquem reditum pecuniarum ad eum n[illegible]
hil pertinebat.

Cap. VI.

Ut ad bellum cum Leodienſibus Ducem R[illegible] fuerit comitatus, quibus antea ſocietatem junxerat.

PACE, quod dictum eſt modo, conclu[illegible]ſa, perendie recta profecti ſunt C[illegible]meracum, inde in territorium Leodie[illegible]ſium. Erat hiemis initium, peſſimaqu[illegible] aër tempeſtate, Regem comitabantur co[illegible]poris cuſtodiæ, Scoti, paucique de nobil[illegible]tate Gallica, ſed accerſivit in ſubſidiu[illegible] trecentos Cataphractos. Exercitus Du[illegible] bipertitus erat, Alteram aciem duceb[illegible] Mareſchallus Burgundiæ, de quo ſupra f[illegible]cta eſt mentio, cui inerant Burgundi om[illegible]nes cum Nobilibus Sabaudis, cum magn[illegible] numero militis Luxemburgici, Namur[illegible]cadi, Hannonici, & Limburgici. Alter[illegible] præerat Dux ipſe. Cum prope civitate[illegible]

hoſtiu[illegible]

ſtium ventum eſſet, convocavit conſi-
um Carolus, Viſum eſt nonnullis alte-
m copiarum partem retromittendam
ſe, cum Leodienſibus muri & portæ
æterito anno proruti everſique eſſent,
eque aliunde ſpem auxilii haberent, ac-
edente præſentia Regis, qui in Caroli e-
olumentum contra ipſos omnia judica-
rus haberetur. Duci aliter tum viſum,
ec ſine ſubſecutura gratulatione, neque
nim alio loco propinquior ſummæ cladi
uit quiſquam; ſuſpectum habebat Re-
em, quæ res ipſum ſapiente hoc conſilio
ſtruxit, ut pati non poſſet affirmantes ni-
is ipſi copiarum adeſſe. Sane contra-
um ſentientes magna vel arrogantia vel
ultitia fuere, quibus obnoxios paribus
ebus multos vidi militares alios Primo-
es, uti videlicet opinionem audaciæ ſibi
onficerent, vel defectu prudentiæ, in ge-
endis rebus perſpiciendis; quos quidem
arum morantur Principes, ſi qui cor ha-
ent. Hoc negotium doctiſſimus erat Rex
oſter, felicis memoriæ; timidum enim &
ollicitum agebat in rebus aggrediundis,
æterum ubi quid ſuſceperat, tum perſpi-
aciter omnia providebat ut rariſſime non
eſtinatum finem tangeret, potireturque
ptato eventu inimicorum omnium in-
ratiis. Sic definitum eſt ut dictus Bur-
undiæ Mareſchallus cum copiis ſuis uni-
erſis protinus civitatem inimicam intra-
et, quod ſi negaretur aditus, vi rem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

conficerent, ut poſſent. Iam hinc ind
Leodienſium nuncii ibant, quærente
componere diffidium, cumque Rex & Ca
rolus Namurcum venirent, legati eorun
ibi erant, ſed adventu principum retro
greſſi ſunt. Cum prope urbem appuliſſe
exercitus, fatua plebs obviam ſe effudit
ſed nullo negotio disjecta eſt, non pauci
interfectis; cæteri retulerunt ſeſe, quo tu
multu elapſus Epiſcopus ipſorum ad no
pervenit.

Erat in civitate Legatus Pontificis, mi
ſus ad cognoſcendam componendamqu
cum Præſule populi litem, quorum iſti e
rat ſacris jampridem interdictum, ob e
quæ ſupra recenſita ſunt. Hic Legatus ex
cedens commiſſam ſibi poteſtatem, ſpem
que fovens ſeſe Epiſcopali cathedra poti
turum, favebat civibus, eoſque ad capien
da arma inſtigabat defenſionem neceſſa
riam jactans, cum aliis minime prudenti
bus conſiliis; re vero ita vertente fuga e
vadere voluit, Captuſque mox cum quin
que & viginti equitibus ſplendide inſtru
ctis, quod cum Burgũdo relatum eſt man
davit qui ceperant ut in locum tutum ho
minem tranſveherent, atque ut mercato
argentum quod poſſent extorquerent, di
ſimulato ſuo imperio, nam ſi palam fore
conſcium ſe captivitatis, videbat retiner
non poſſe, ſed in reverentiam ſedis Apo
ſtolicæ libertati reſtituendum. Non po
terat hoc confieri, altercantibus inter ſ

capto-

aptoribus, & publice ad prandium Ca-
olo venere nuntiatum, qui partem emo-
imenti vindicabant, quapropter miſſis
tellitibus in ſuam eum poteſtatem re-
epit, ereptum diſceptantibus; reddique
mnia ei ablata juſſit, neque vulgari eum
onore affecit. Ingentes hæ primæ acieĩ
opiæ, quas Mareſchallus Burgundiæ cum
ſymbercortio ducebant, recta ad ur-
em tendebant, illico intraturas ſeſe
onfiſi, avaritiaque inducti diripere ma-
bant univerſam, quam de ulla compoſi-
ione audire, licet offerrentur conditio-
es. Sic neque exſpectandum Princi-
um ſuperventum rati (qui ad ſeptimum
ctavumve milliare ſequebantur) tantum
roperabant ut ad noctis initium ſubur-
iorum unum inirent, recta quidem con-
ra civitatis portam, quam ut potuerant
opulus inſtauraverant. Colloquio habi-
o, nihil pacificum concluſum eſt: Nox
ene obſcura deprendit incertos hoſpi-
orum, neque ſpatia divertendi inve-
ientes, & perdito ordine palantes. Pars
patiabantur per plateas, alii Duces, ſo-
ios, præfectoſque inclamabant. Ioannes
'illettius aliique Leodienſium Tribuni
ilitares hanc futilitatem conſpicati, ani-
nos erexere ad magnum aliquid auden-
um, quibus commodum non leve præ-
abat Vrbis incommodum maximum,
roruta nimirum mœnia; poterant e-
im undecumque vellent in hoſtem

 prodire,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

prodire. Ita per ruinas & rudera progre
ſi primores copiarum à fronte, lixas aute
& militaria miniſteria, ad caput ſuburb
ubi intraverant, magno numero equos c
rantia, per vineas & colliculos improv
incurrebant, quorum & magnam cæde
fecere: ingens turba fugiebat hinc ind
pudorem tenebris dementibus; tam ſtr
nue Leodienſes iis inſtitere ut ſupra octi
gentos ceciderint, quorum in nume
centum erant Equites cataphracti. Quib
in hac acie virtus erat major & conſiliu
promtius, denſato agmine, Vexillis ſigni
que erectis recta ad portam urbis conte
debant, plerique omnes nobiles, armiſqu
incluti viri, metu ne illinc erumperet h
ſtilis multitudo. A continentibus imbr
bus humus erat perquam cœnoſa, lamina
que luti militum pedes ſupra talos tege
bant, Equiteſque omnes pedibus aſtaban
Semel univerſa plebis colluvies ejicere
urbe ingenti clangore coruſcationeque f
cium tendebat; noſtris ex adverſo quatu
tormenta ænea erant, quibus per longu
plateæ tribus quatuorve vicibus exoner
tis ſtragem magnam faciebant, quo adac
clauſis ſunt portis recedere à ſuburbii i
curſu. Ex altera parte, qui eruperan
nonnullos currus carrucas nacti, cum pr
pe civitatem eſſent, illis ſeſe obmuniver
ſatis equidem miſere, ad ſextam enim m
tutinam ab altera à media nocte hora illi
delituere; Exorto autem jubare, ut cor
ſpect

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ſpectu mutuo res geri poterat, retropulſi ſunt, quo in conflictu Dux ipſorum Ioannes Villettius vulneratus eſt, quo ex vulnere tertia poſt die intra civitatem exſpiravit, cum uno alteroque de cæteris Præfectis.

Cap. VII.

Ut Rex & Dux, cum univerſo exercitu reliquo ad Leodium ipſe venerint.

Eruptiones ex obſeſſis civitatibus, uti nonnunquam non inutiles videantur, neceſſariæque adeo clauſis intra mœnia, ita raro non ſunt periculoſæ iiſdem: Decem enim hominum damnum, magis noxium eſt his, quam obſidentium centum, ingens enim numeri diſcrimen eſt, neque obſeſſis ſufficere amiſſis integros datur, & ſic perdere poſſunt Ductorem aliquem, cujus imperio nudata præſidia, nihil quærant, niſi relinquere civitates. Terror hujus conflictus ad Caroli uſque caſtra pervenit, qui ad quintum milliare ab urbe tum conſederat. Prima rei facies cædem univerſæ primæ aciei portrabat. Ille tamen illico itineri ſe dedit cum totis ſuis copiis, vetito ne clades Regi enuntiaretur. Cum ex altera parte prope civitatem veniſſet, alii venere indices, omnia bene habere affirmantes, neque tantum occiſorum numerum eſſe, quantum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

putaverant, deque illuſtribus viris nem-
nem deſiderari præter Equitem unu
Flandrum, Baronem Serginium, non eſ
tamen extra grande periculum atque l
borem, quicunque meliorem copiaru
partem facerent: totam enim nocte
conſtitiſſe in paludibus, juxta portam i
ſam hoſtilem, & peditum disjectoru
bonam partem ita animos ex fuga remi
ſiſſe, ut nequaquam exſpectari ab ipſis in
gentia facinora poſſint, utque per omni
ſibi cara aditum accelerarent, ut in diver
ſa urbis defendendæ loca diſtrahatur mul
titudo, quæ uno illis modo immineret; ac
ſummam ut & de apportandis victui ne-
ceſſariis curarent, ipſis enim nec fruſtum
unum panis ſupereſſe. Dux trecentis ex-
peditis equitibus ſummo ſtudio properare
juſſis, quantum cibi poterat, ſubmitte-
bat illico; duos jam dies cum nocte una
famem toleraverant, neque potus erat co-
pia, niſi ſi qui utriculis quippiam ſecum
portarant, inſuperque tempeſtas atrociſſi-
ma, neque ulla ratione illac urbem intra-
re potuiſſent niſi ex altera parte Carolus
negotium multitudini faceſſeret. Vulnera-
ti inſuper erant multi, interque eos Prin-
ceps Auraicus, quem pene nominare præ-
terieram, qui virtutis ſuæ egregia tum do-
cumenta dedit, neque unquam ſtatione
ſua ſe movere voluit. Pariter bene rem
geſſere Launæus, & Vrſeius, præclara vir-
tute viri; Præterita nocte amplius duo
homi-

ominum millia aufugerant. Iam veſper
iei erat cum indicium memoratum Ca-
olo allatum eſt, iſque miſſis, quos dixi, il-
co ad Vexillum ſuum prodiit, totam
em Regi nuntiaturus. Rex mutato malo
untio apprime gaviſus eſt; eventus enim
æquior ingenti ipſi incommodo eſſe po-
erat. Mox raptim ſuburbiis copiæ ad-
notæ ſunt, Equites cataphracti cum ſa-
gittariis, relictis equis, juncti denſatis cu-
neis ea occupatum ibant; Primi diverſo-
ria tenuerunt Naturalis Caroli frater, Spu-
rius, uti appellabatur, de Burgundia, cui
magnarum rerum in exercitu adminiſtra-
tio credebatur, Baro de Ravenſtein, Comes
Roſſius, Coneſtablii filius, cum aliis viris
fortiſſimis & nobiliſſimis. Nullo negotio
hoſpitia in ſuburbio illo capta ſunt ad uſ-
que portæ confinita, quam uti alteram,
de qua dictum ſupra, pro copia inſtaura-
verant cives. Dux in medio ſuburbii con-
ſedit. Rex noctem iſtam in ſuburbano
quopiam, amplo & bene ædificato ad
quartam ab urbe milliaris partem com-
moratus eſt, circumcinctus grandi tam
ipſius quam noſtrorum militum numero.
Situs civitatis è vallibus & collibus con-
ſtat, regione perquam fertili, mediam-
que tranſit Moſa fluvius: amplitudine
parem Rothomago dixerim, tum qui-
dem mirifice frequens habitabatur. A
porta, quam noſtra acies adſidebat,
ad alteram uſque, quam prima te-
ne-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

tenebat, per civitatem ituro via erat a
modum brevis,extra autem oppidum ci
cuitus ad tria milliaria habebat, tantu
intererat anfractuum & interruptarum vi
rum, & jam hiemale ſidus omnia teneba
Muros habebant Oppidani prorſus diru
tos, erupturiſque undique viæ pateba
per ruinas, qua vellent exire, perparum
prætendebatur vallum, nam foſſas petra
rum rupiumque, quæ mœnibus pro fun
damento fuerant, aſperitas nullas admi
tebat. Adventus Principis prima illa ve
ſpera magno ſolatio ſtatim primæ aci
fuit, coactis hoſtibus dividere vires, a
duabus partibus rem tutandam. Med
nocte ingens repente tumultus nos con
cuſſit; Carolus illico in plateam evaſera
neque diu poſt ſupervenere Rex & Cone
ſtablius, feſtinationi ſummæ nihil reliquun
facientes. Hi clamabant, hac porta pro
dire hoſtes, illis metus atque horror no
cturnus alias vociferationes dictabat: te
nebræ tam ſpiſſæ, tamque tempeſtas mali
gna erant, ut ad timore omnia percellen
da factæ viderentur. Duci non deerat a
nimoſitas, ut nec unquam, aliquando ta
men conſilium, & ordinandarum rerum
proſpicientia; Et ut dicam quod res eſt,
deſiderabant ſolitam in eo multi cordati
homines virtutem & conſtantiam, cum in
Regis res ageretur præſentia. Is tum im
perium velut vacans ſumebat ibi, audi
tæque ſunt voces jubentis per exercitum,
ut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Coneſtabilem cum monuit quos habe-
t milites, ad illum locum traduceret,uti-
ıe enim inde venturum hoſtem,ſiquidem
ſet. Qui vidiſſet geſtum, & vocem au-
iſſet imperantis, Regem ſummæ virtu-
s f.c le æſtimaſſet, prudentiſſimumque
ııque non tum primum tantarum rerum
ępeditioni adeſſet. Tamen effectu tu-
ultus caruit, reverſique in ſua ambo ſunt
rincipes hoſpitia. Altero primo mane
ex & ipſe ſuburbium intravit, divertit-
ıe in domunculam quampiam ſatis exi-
ıam, proximam diverſorio Caroli. Ad-
at ipſi cuſtodia corporis centum ſatelli-
s Scoti, reliqui Equites in propinquo
icum quendam inſederant. Dux animo
at anxio valde, ne vel urbem Rex intra-
t, vel ante eam captam effugeret, aut
rorſus ipſi aliquod detrimentum faceſſe-
et, tam prope hoſpitium habens: itaque
recentos equites, florem ipſum familia-
ium ſuorum, in horreum clam colloca-
it quod ſolum, amplum ſatis, utriuſque
iverſorium intererat. His mandatum erat
iligentiſſime ſpeculari quid circa Regem
geretur, parieteſque effractos habere ut
oſcente re promtiſſime erumpere poſ
ent. Octo continuos dies ita ibi inſum-
imus, quorum ultimo urbs capta eſt, nec
Carolo nec alio quopiam arma ponente.
Veſpera ultimæ noctis conſilium initum
ſt mane ſequenti hoſtem aggrediundi, is
lies erat Dominicus, triceſimus Octobris

Anni

Anni cIↄ cccc lxviii. Capta redd... que indicia futuri aſſultus ſunt cum p... mæ aciei copiis, nimirum ubi tormen... unius ſonum, poſtque duorum grandiorum geminos audiviſſent, nullis ſequentibu... liis, audacter rem capeſſerent. Idem ex a... parte facturum Ducem, horaque deſtina... tur octava matutina. Sub noctem præ... dētem tum primum Carolus arma poſ..., omneſque idem agere præcepit, ut recr... ti viribus, firmiores in hoſtem venire; ... præcipue idem juſſi ſunt trecenti illi qu... in horreo ſtationem habuiſſe diximu... Eodem tempore, velut indicium ad e... delatum fuiſſet, oppidani eruptionem d... creverunt ex noſtra parte obſidionis fac... re, uti ex altera pridem fecerant.

Cap. VIII.

Vt mirificam in Burgundos eruptionem Le... dienſes fecerint, ubi Dux cum Rege ſummo interque periculo fu runt.

Hic conſiderandum dicimus, quo pa... cto præpotens etiam fortiſſimuſqu... qu s Princeps ſubito in magnum venir... periculum, paucis contra hoſtibus, va... leat, uti conſtet omnia conſilio diſpi... cienda, priuſquam res bellica effectu... mandetur. In tota Vrbe nec unus era...

homi...

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ıomo militaris, præter incolas accolaſ-
ue. Nullus ſupererat Eques, nullus ſtir-
e manuve homo nobilis, quos paucos
ıabuerant, præteritis diebus vel occiſi
el vulneribus debilitati aberant: non e-
ant iis neque porta neque murus, neque
oſſa præſidio, tormentiſque in univer-
um ſpoliati carebant: nihil penitus præ-
er civitatem tuebatur plebem urbanam,
c octingentos ad ſummum pedites de
roximis montibus pone civitatem, quæ
egio Francimontium appellatur, ſem-
er quidem ſtrenuorum militum laude
oncelebrata. Sic omni auxilio deſpera-
o (Rege quippe in hoſtilibus caſtris
ræſente) concluſere ingentem facere
ruptionem, ſummamque rei omnem
leæ committere. neque enim interi-
ns ſui incerti erant. Conſilium ipſorum
uit per ruinas murorum pone hoſpitium
Caroli prodire quotquot apti eſſent ul-
imo conatui milites, qui erant ſexcenti
Francimontani, auctore domino ædium
n quas Rex diverterat, ut & earum qui-
us ſe Dux tenebat: Per rupis cujuſ-
iam cavernam nullo negotio ad prin-
ipum diverſoria accedere improviſi po-
erant, modo nihil ipſi ſtrepitus face-
ent. Erant quidem vigiliæ nonnullæ
ranſeundæ, ſed eæ nullo labore oc-
idi poſſe videbantur: aut ſane pariter
um ipſis agmen ad locum deſtinatum
enturam. Cum proditoribus hoſpi-
tibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ſpitibus Principum, tranſactum erat
recta ad ædes ipſorum miles duceret,
neve ulla ratione alibi occuparetur, quo
ri poſſe ſperabant ut inopinantes oppri
rent, priuſque quam quiſquam ſubſidio
nire poſſet. Adhæc neque difficilem
greſſum futurum noto viarum comp
dio, neque invitis moriendum eſſe tan
rei conamine, quippe qui viderent ine
tabile undique imminere periculum. It
per deliberando concluſum eſt omnem
bere plebem ea porta erumpere, quæ re
in longam illam plateam duceret, ubi n
ſtræ pleræque copiæ hoſpitabantur, qu
grandi cum clamore invaſas disjici po
confidebant. Non deerat audacibus ſp
inſignis victoriæ, & ut peſſime res cad
ret, glorioſa morte occumbendum vid
bant. Quamlibet mille inſtructos milit
& vincere aſſuetos habuiſſent, nil min
fuiſſet inſigne hoc facinus, quod audac
tamen ſua parum abfuit quin, ut erant, e
fectum darent. Vt concluſum itaque er
ſexcenti illi Francimontani per muroru
rudera prodiere, nondum, uti exiſtimo, de
cima hora veſpertina. Vigilum pleroſqu
in ſtationibus ſuis conciderunt, inter quo
tres Barones Burgundi de familia Caro
periere; quod ſi recta nullo ſtrepitu priu
quam quo tendebant edito, perrexiſſent
citra omnem difficultatem in ſuis ſibi ſtra
tis utrumque Principem confeciſſent. A
tergo diverſorii Ducis tentorium quop
pian

iam fixum erat, quo utebantur Dux, qui
unc eſt, Alenconius, & Baro Cranius
odem contubernio. Eo contis trajecto
mulum unum atque alterum pereme-
ınt; hinc infeſtus per exercitum ſtrepi-
ıs obortus in cauſſa fuit ut nonnulli vel
rma caperent, vel prodirent rem ſpecu-
turi; tum relictis tentoriis ad Principum
oſpitia contendere. Horreum, quo à Du-
e clauſos trecentos milites dictum eſt,
roximum erat iis domibus. ubi nonni-
il conſtitere per perforatos ad repenti-
ım exitum parietes haſtis hoſtem im-
etentes. Trecenti illi milites nobiles
uas ante horas arma poſuerant, ut matu-
næ urbis aggreſſioni firmiores intereſ-
ent, itaque inermes plerique deprehenſi
ınt, non nemo tamen raptim arma ſum-
erat ad Alenconii tentoria ſono audito.
li per dicta foramina ingruentibus ſtre-
ue repugnabant, foreſque defenſabant,
uo ſane uno Salus utriuſque Principis
onſtitit; hoc enim impedimento factum
ſt ut multis ſpatium daretur ad armis te-
enda corpora, & in publicum proſilien-
um. Cubabam eam noctem in cubiculo
Caroli, quod exiguum ſane erat, ſociis duo-
ous cubiculariis aliis: Supra nos ſtationem
ervabant duodecim ſoli ſagittarii, qui
um armis diſcincti alea ludebant: Satel-
itium alterum plurium cuſtodum corpo-
is longe & ad portam ipſam urbis aberat.
Ad ſummam aderat hoſpes cum cohorte

hoſtium, & domum ipſam jam oppugna-
bat, idque tam repente ut ſumma diffi l-
tate ſpatium nobis daretur armandi ge-
aque muniendi Principis, quo facto ſ-
cendimus illico, in plateam prodituri. i-
dimus ſagittarios noſtros maximo lab e
ab aſſilientibus hoſtibus defendentes e-
neſtras oſtiumque ædiculæ, & in ipſis p-
teis immenſus clamor omnia tenebat. li
vociferabantur, vivat Rex, alii, Vivat B-
gundia, nonnulli, Vivat Rex, cædite h-
ſtem. Nonnullo temporis ſpatio ita obſ-
ſimus, priuſquam cum Sagittariis noſt
prodire domo poſſemus, quod anxios n
mirifice habebat. neſcios videlicet ut-
rum partium Rex foret, quidve eo fieri.
Cum primum duabus tribusve facibus i-
ſtructi erupiſſemus, alios nonnullos e
noſtris offendimus, alioſque circumund
que prælantes; ſed is tumultus bre
exſpiravit, concurrente undique mili
ad Ducis diverſorium. Primus ex Opp
danis hoſpes Caroli trucidatus eſt, neq
tamen tam cito ſpiritum vulneratus em
ſit, quin loquentem ipſemet audierim
cæteri quoque omnes, vel pauciſſim
demtis, interemti ſunt. Pariter aggreſ
erant etiam Regis domum, intranſque eju
dominus, à Scotis ſatellitibus ſtrenue re
gerentibus, & ipſe cæſus eſt. Scoti no
moverunt ſe quopiam, ſed preſſo pede Re-
gem ſuum defendebant, ingenti emiſſo
ſagittarum nimbo, quibus plures de

no-

ris quam hoſtium vulnerabant. Qui de
ppidanis receperant porta proſilire, pro-
liere quidem, ſed vim magnam militum
x adverſo offendere, qui jam eo conflu-
erant, ab his nullo negotio repulſi ſunt;
nultumque deerat ut ſtrenuitatem reli-
uorum æmularentur. Vt tumultus hoſte
verſo ſedatus eſt, è veſtigio Dux cum Re-
ge convenere colloquio, cumque undique
nterfectorum cadavera paterent, metue-
bant cladem ſuorum eſſe eam; ſed occiſi
pauci inventi ſunt, vulneratorum ingens
numerus fuit. Dubitandum tamen non
ſt, niſi in via ſubſtitiſſent, & ad tento-
ia Ducis Alenconii repugnantes nonnul-
os offendiſſent, recta hoſpitum noſtro-
um ductum ſecutos utrumque Princi-
pem interemturos fuiſſe, quo facto, uti
go exiſtimo, & reliquum exercitum
diſjeciſſent. Rex & Carolus mox ſua di-
verſoria repetiere, neuter non attonitus
anta obſeſſorum audacia; conſilium de-
nde habitum eſt, ſequenti die quid fa-
ciendum foret de jam concluſæ urbis ag-
greſſione; Rege non parum anxio, qui
maximopere timebat ne re ſequius ca-
lente, & civitate non obtenta, malum
n ipſum recideret, Duce vel detenturo,
vel omnino captivum abducturo, quip-
pe quem eo caſu videbat ab altera parte
de bello Gallico ſecurum eſſe non poſſe,
ſi Regem dimitteret. Hic videre quili-
bet poterit miſerabilem fortunam ho-

rum tantæ potentiæ Principum, qui nu omnino ratione alter alteri confidere, de eo ſibi boni quid ſpondere potera Fecerant, nondum quindecim diebus e pſis. Pacem, inſtar ſtabiliſſimæ, quam jurejurando ſolemni ratam ſervatur promiſerant, tamen fieri nequaquam p terat, quin ſuſpectos ſeſe mutuo haberen

CAP. IX.

Vt Leodienſium Vrbs, aggreſſa, capta, ſp liataque ſit, nec Templis quidem exceptis.

REx, ut anxietate ſe hac evoluere hora una ab hoc tumultu, cumque ſuum ſe diverſorium retuliſſet, voca nonnullis intimioribus Ducis miniſtr qui jam conſilio interfuerant, de concl ſione percontatus eſt. Reſponſum ab h fuit, ſententiam ſtare craſtino diluculo V bem invadendam eſſe, uti pridem fuer concepta, ad quod multa ſapienter R monuit, ob oculos ponens rei difficult tem, nec mine non lubenter aures pr bente; quippe ſingulis timentibus mul tudinem audaciamque jam ultimo con ſtatam urbanæ plebis; habebantque o nes in votis exſpectare diem etiam unu atque alterum, vel ad pacificationem h ſtium conſilia flectere. Venere ad aur Ducis hi ſermones me præſente, Re

om-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ꝯnibus omnes adſcribentibus, quos ta-
ꝛn geſtatorum pro ſe quiſque augebat,
ꝛtu ne male expeterent auctoribus, Ca-
ꝛus reſpondit Regem ea ſententia eſſe
ı hoſti conſultum vellet, neque in bo-
ꝛm partem interpretatus eſt, rem quippe
ıter caſuram, neque eſſe obſeſſis ullo-
ꝛm aut munitionum aut tormentorum
ꝛæſidium, quæque in portis reparaſſent,
ꝛm denuo jacere proruta; itaque nequa-
ꝛam eſſe tempus extrahendum: Se nullo
ꝛnere craſtinum aſſultum dilaturum eſſe,
d conſilio capto ſtaturum: Regi ſi pla-
t dum caperetur civitas Namurcum ſe
ꝛnferre, ſe volente iturum, non alia ta-
ꝛen conditione quam ne inde ſe commo-
ꝛret donec quorſum cederet craſtina ag-
ꝛeſſio perſpiceretur. Hæc Reſponſio nul-
omnino præſentium placebat, omnibus
ꝛirifice timentibus rei exitum Regi re-
ta eſt ſententia Caroli, verbis non gra-
ibus tamen, ſed quam fieri potuit leniſſi-
ꝛis. Is tamen ſagaciter quod ſimulabatur
ꝛtellexit, affirmavitque nequaquam ſe
Ꝛamurcum deceſſurum, ſed affuturum
iſcrimini, ut cæteros. Mihi videtur, ſi
beundi conſilium habuiſſet, ea id nocte
ꝛceſſere potuiſſe non difficulter, aderant
nim ſtipatores ipſi centum ſagittarii
um Aulicis aliis nonnullis, neque longe
recenti cataphracti: Verum citra ambi-
guitatem, ubi honor & exiſtimatio cer-
ꝛebantur puſillanimitatis argui prorſus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

nolebat. Reliquum noctis paulliſper quieti milites dedere, diei ſuperventu præſtolantes, armis non poſitis; Alii & ultimis ſuis votis ſatisfaciebant, periculo non proletario imminente. Sole clarum mane faciente, deſtinataque hora admota, quam octavam fuiſſe memoratum eſt, tormentorum ſonis condictis primæ aciei, quam per tranſverſam civitatem non longe nobis abfuiſſe, ſecus licet ea ambituris, diximus, ſignum dari Carolus jubet. Id illi ubi audivere extemplo aſſilire urbem cepere. Tubicines Duces incinebant. Vexilla murorum ruinis appropinquabant, miles ordine ſuo infeſtus ingruebat. Rex cum ſuo egregio comitatu in medio plateæ movebatur, ſtipatoribus cataphractis, aulica nobilitate denſum agmen facientibus. Cum eo ventum eſſet ut manus jam manui conferenda videretur, nulla omnino ex hoſtili parte defenſio apparuit, neque vigilias præter duos aut tres viri ſervabant. Cives cæteri omnes pranſum ſeſe contulerant, quia Dominicus eſſet dies, de aggreſſione ſecuri, & in ſingulis ædibus menſas ſtratas parataſque offendimus. Vile atque nullius rei negotium eſt quod multitudo talis facit, ſiquidem ducibus idoneis caret, quorum reverentia & metu fortiter facere adigatur, excepto quod tempora ſua horaſque habet, quibus in furorem data ſane timeri cum ratione poteſt. Iam ante hoc ul-

timum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

num diſcrimen Leodienſes erant ad-
odum viribus defecti, tam quod militis
aximam partem amiſerant duabus eru-
ionibus iſtis, ubi & ductores plerique
ccubuerant, quam quod continuo octi-
io infinitis laboribus & ærumnis erant
acerati: Omnes enim ſtare ad ruinas
urorum neceſſe habebant, præſidiis om-
bus circa nudati, uti dictum eſt, &
em iſtum Dominicum refocillationi ve-
t deſtinatum habebant: quo ſane con-
arium ſunt experti; ſic neque ex noſtra
eque altera Burgundorum parte reper-
is eſt tum qui repugnaret aggredienti-
us. Prima acies prior nobis urbem te-
uit, paucos ea trucidavit, plebe con-
rtim ultra pontem, Moſam ſuperante,
l ſilvam Arduennam & inde quo quiſ-
ue poterat, fugiente. ubi noſtræ copiæ
ndebant, non vidi præter fœminam u-
am treſque viros interemtos, neque exi-
imo ducentorum ad omnia ſtragem fa-
tam eſſe, ita vel effugiebant omnes, vel
emplis domorumque ſecretis, occule-
antur. Rex hoſpitium petiit, videns
eminem reſiſtendo eſſe, quodque uni-
erſæ copiæ duobus locis urbem ingreſ-
æ forent, quarum ad quadraginta mil-
a cenſum fuiſſe exiſtimen, Dux, ut
roceſſerat in civitatem longius, refle-
it iter, Regemque in Palatium dedu-
it, mox revertit ad ſummum urbis tem-
lum, Sancto Lamberto dedicatum,

quod miles ingredi moliebatur capti[s] extrahendis ſpoliandiſque civibus int[e]ctus, & quamvis jam imperio Principis [di]ſpoſiti Aulici ſtationem ſervarent, non p[o]tuere tamen diſtinere vulgus militu[m], quin duabus portis fanum oppugnare[t]: vidi tum ſupervenientem Carolum ſua m[a]nu militem unum trucidare, itaque ta[n]dem periculo exemta eſt ea ædes, neq[ue] direpta, licet mox & qui eam fuera[nt] ingreſſi homines, & bona eorum fueri[nt] capti. Reliqua Templa, numero ſane n[on] pauca, (auditui enim ab Hymbercurti[o] qui optime omnem urbis ſtatum novera[t] ſingulis in ea diebus totidem ſacra cel[e]brari quot Romæ conſueverint) maxima[m] partem ſub prætextu captivandorum h[o]ſtium, ſpoliata ſunt. Ego nullum præte[r] ſummum quod dixi, ingreſſus ſum, cæter[a] rumor dictavit, & vidi argumenta quæ fi[]dem facerent: itaque longo poſt tempor[e] Pontifex magnis ſacramentis mandavit ut quicunque inde quid rapuiſſent, raptum ve poſſiderent, reſtituerent ſacris locis, & a Duce certis hominibus inquiſitio pe[r] omnes ſuas terras demandata eſt, ut Pon[ti]ficis poſtulatis ſatisfieret. Civitas tota capta & ſpoliata intra meridiem erat: quo [t]em Palatium ſe recepit Carolus. Rex jam pranſus erat, & magna lætitiæ ſigna rebus ſucceſſis monſtrabat, laudatis ſummopere ſtrenuitate & magnanimitate Burgundi, gnarus ad eum omnia referri: ſuo

autem

ıtem in pectore æque nihil deſiderabat,
ıam uti ocyus in regnum ſuum redire
oſſet. A prandio convenere ambo Prin-
ipes, ſingulari cum gaudio, ſique Rex
ɔſentem laudaverat, præſentem Carolum
ɔnge extollebat amplius, idque bona cum
ɔſius gratia. Revertar nunc ad miſeræ
lebis calamitates, quæ urbe ſua diffugie-
at, ut firmem fidem initio harum Com-
ıemorationum dictorum, ubi ſermonem
abui de infortuniis, quæ viderim eos ſe-
ui qui adverſam pugnam feciſſent, ſive
ı Principes Duceſve, ſive inferiores etiam
ɔteſtates eſſent. Miſerabilis hæc multitu-
lo per Ardennate territorium cum infan-
ibus fæmelliſque palabat: Baro quidam
:jus regionis incola, qui ad eam uſque ho-
am partis eorum fuerat, magnam ejus
:opiam disjecit, utque Victoris benevo-
entiam acquireret, ſcripſit Duci, addens
ıumero occiſorum captorumque, licet u-
:rique non pauci forent, ſicque in gratiam
:eceptus eſt. Alii Macieras, Galliæ oppi-
lum ad Moſam, confugere. Duo treſve
ɔrdinum ex iis ductores capti ſunt, inter
ıos nomine Maduletius, Caroloque exhi-
ɔiti, quos trucidari juſſit. Pars cætera fri-
gore, fame, vigiliis, interiere.

Cap. X.

Vt in Regnum ſuum Rex, conſenſu Caro[li] fuerit reverſus, utque reliquiæ Leodienſium & Francimontanorum ab iſto ſint confectæ.

QVARTO quintove à capta Leodi[o] die cœpit ſollicitare per fidos quo[s] putabat homines ſibi Ducem Rex de diſ[ceſ]ceſſu ſuo, ipſeque admodum ſapienter il[lum] allocutus, promte parato ſe uteretur ſi ulla inſuper in re opus haberet, exhortatus eſt, ſi vero nihil præſentia ſua emolumenti ipſi factura eſſet, cupere abire Lutetiam, ut in Curia Regni Pacificationis articuli publicarentur, hæc enim Franciæ vetus conſuetudo eſt., eo in conſiſtorio omnes conventiones publicare, quæ citra hunc ritum parui fuerint momenti, etſi verum ſit Reges in eo quoque omnia poſſe. Inſuper precabatur Carolum, ut ſecutura æſtate ad menſem aliquem unum in Burgundia convenirent, mutua ſeſe converſatione exhilaraturi. Ad extremum conſenſum eſt à Carolo, licet nunquam non ſubmurmurabundo. Placuit eidem ut Pacis concluſiones denuo Regi prælegerentur, ſiquidem indidem pœnitentia ductus, mutare quid vellet, arbitrio ejus permiſſurum, remque totam denuo integram ei offerre, dicente, additis nonnullis excuſationibus

ꝑus quod eo perductus eſſet. Adhæc po-
ſtulabat à Rege ſcripto uti adderetur, ne-
otium Baronis Launæi, Vrſei, Ponceti-
ue Revierii, videlicet hos reſtituendos
oſſeſſionibus ſuis, ut ante belli initium
s optimas maximaſque tenuiſſent. Di-
licuit hæc Regi poſtulatio (neque enim
us partium hi, & tum in miniſterio Ca-
oli fratris erant, non Regis ipſius,) &
onſenſurum ſe ea conditione dixit, ut tan-
ndem Dux erga Nivernium Croioſque
ceret. Sic rem ſilentio Burgundus preſ-
t, tanto enim odio erant ipſi dicti homi-
es, ut de iis in gratiam recipiendis nullo
enere adigi poſſe videretur. Ad reliqua
nnia reſpondit Rex, nihil demere velle,
d firmata ſervare ut Peronæ juramento
ncita erant. Sic diſceſſus Regi permiſ-
us eſt, qui comiter ſalutato Duce itineri
e dedit, ad dimidium ab eo miliare de-
uctus. Cum in diverſa uterque profectu-
us eſſet, Carolum Rex interrogavit: ſi
orte fortuna fratri meo, qui in Britannia
unc eſt, non placuerit hæreditatis portio,
uam inveſtram ipſi gratiam daturus ſum,
uid placet eo caſu à me fieri? Carolus ſub-
to, non perpenſo ſermone reſpondit. Si
uidem fiat ut ille nolit, tuum erit ſatisfa-
ere ipſi: Mea quod intereſt, id utriq; defe-
o veſtrum. Ex hac interrogatione atque,
eſpõſione magnæ deinceps natæ res ſunt
it ſeries operis docebit. Sic ut voluit, Rex
iſceſſit, comitantibus ipſum Cordæo, &
Muræo,

Muræo, quorum iſte Magnus Prætor Hannoniæ,ultra limites provinciarum roli. Hic Leodii interim ſubſtitit. Vrb omni ex parte crudeliſſime tractabatur incolæ ejus ante diris modis ſubditos I cis ab avo uſque ipſius vexaverant. Qu quid promiſſum conventumque fuerat p lubitu irritum habuere, omni fide & re gione neglecta & conculcata. Iamq vertebatur quintus ex quo Dux ipſe eo v nerat, nec minus, factam illi pacem ſ quenti anno ruperant. Multo etiam an tempore à Pontifice excommunicati fu rant, ob immania facinora in Epiſcopu patrata,ſed nec his modis de ſcelerata ob ſtinatione malefaciendi fidemque franger di, cohiberi poterant,neque reverentiar ullam aut obedientiam cuipiam præſta bant. Rege profecto extemplo Carolu cum parvo agmine Francimontium pete re concluſit: quæ regio paullo ultra Leo dienſe territorium ſitum habet aſperum montibus, horridumque ſilvis, unde melior pars militis venerat, urbem defenſuri, præcipueque ei qui ultimam eruptionem,ſupra recenſitam,fecerant. Priuſquam eo Carolus proficiſceretur, magno numero captiva plebs interlabente civitatem fluvio merſa eſt, quæ hactenus in domuum latebris lætitans, eruta fuerat. Deinceps deliberatum eſt flammis abolere oppidum, cumprimis populoſum ſemper: definitumque eſt tribus eam locis incendere, ad

quod

ιod negotium deputati ſunt tria quatuor-
: millia militum Limburgenſium, qui vi-
ni erant Leodienſibus, pareſque lingua
habitus ſimul ut à conflagratione tem-
a defenderent, Principio reſciſſus eſt in-
ens per tranſverſum Moſam pons, inde
ollocati in ſtationes multi milites ad tu-
lam domuum, quibus Canonici habita-
ant, majoriſque cumprimis Templi, ut
apereſſet locus divinarum rerum facien-
arum. Pariter proviſum eſt & cæteris
nis. Hoc expedito profecti ſumus ad
'rancimontanos, ut dictum eſt, Vt pri-
num extra oppidum fuimus, vidimus ig-
em tenentem plurimas jam ædes excite-
iore fluminis parte. Caſtra Carolus po-
it ad quartum ab oppido militare, ſed ſo-
ıus urbis crematæ tam nobis clare audi-
us eſt, quam ſi in loco præſentes eſſemus,
ui rei neſcio an ventus cauſſam dederit,
n, quod in ripa fluminis caſtra metaba-
nur. Perendie ultra profecti ſumus, qui-
que in civitate remanſerant, deſolationi
jus inſiſtebant, uti in mandato habebant,
Omnia tamen Templa conſervata ſunt
(vel paucis certe adflictis) & pluſquam
recentæ Domus, habitandæ ſacerdoti-
bus, unde factum eſt ut cito civium nume-
rus redaugeretur, plurimis confluentibus
ad concolenda loca Clericis relicta. Pro-
pter immenſam vim glaciei & frigoris co-
acti ſunt plerique de exercitu noſtro pe-
dites petere Francimontium, ubi nullas
urbes,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

urbes, nulla oppida clauſa, pagos villasque meras offendimus, Dux quinque aut ex dies in valle quapiam minuta commora- tus eſt, pago Pollenea nomine. Copiæ no- ſtræ duarum acierum erant, ut eo facilius regio vaſtaretur. Caſæ, ædificiaque omnia imperio Principis ſunt exuſtæ, ruptæ n- nes molæ ferrariæ, unde victus vel maxi- me incolis parabatur. Fugitivi per ſilvas arbuſticetaque undique indagati, extrac- que ſunt, cum quas eodem opes dete- rant. Plurimi occiſi, alii captivi ducti; - que non plurimum argenti miles obtin. Vidi ibi incredibilem vim frigoris. Et ex nobilitate qui gelu pedem perder, nunquam poſtea reſtitutum; erat aulico rum puerorum, cui hyems duos de ma digitos præmorderat: Puerperam cum cens edito infante frigore enectam co ſpeximus. Tribus integris diebus vinu (quod uſui nobilitatis de commeatu D cis dividebatur) ictibus ſecurium in fr ſtra deciſum eſt, gelu enim in cupis co creverat, ut milites partem ſuam quiſqu manu captam pileo aut ſacciperio indere uti res poſcebat. Poſſem alia mirand commemorare, faſtidium lectori ipſa pro lixitate facturus; ſed fames nos inde re fugere magnis paſſibus coegit, cum oct ad ſummum dies ſubſtitiſſemus. Carolu Namurcum exhinc petiit, à quo Braban tiam, ubi magna ſubditorum exultatione exceptus eſt.

EIVS

EIVSDEM BELLI HISTORIA

Scripta AB ÆGIDIO à ROYA,

Abbate Monteregali.

PHILIPPVS igitur Dux anno 1462, maximum belli apparatum cunctis ſuis Nobilibus indicens, ſe quaſi proceſſurum in hoſtes Crucis ccinxit, navalem pariter & terreſtrem onatus educere copiam, mox à proofito per Leodienſes avertitur; qui onfœderati Ludovico Regi Francoum, Epiſcopum eorum repulerunt, ui de domo Borboniæ filius erat foros ejuſdem Philippi Ducis Burgundiæ, llegantes cauſam repulſionis, cum nol: celebrare, nec ſacerdos effici, quemam admiſerunt potentem virum ex lemannia, fratrem Palatini Colonienſ: qui veniens tandem ad illos, pulicam ſatis guerram minatus eſt infer. Hac difficultate orta, Philippus Dux con-

convocat ſuos, & quid expediret a
dum, maturo terminatum eſt con
eum non proficiſci, ſed mitti po
ſtatutum tempus comparendi fi
ſuum naturalem Antonium, qui gr
ſimum id onus magnifice paragendi lo-
co patris acceptavit. Navigio igitur
nes Sluſam præparato, manu robu
rum juvenum, non paucis admo
electis militibus etiam ab omni p
confluentibus, alto ſe committens p
go, pervenit Marſiliam: qui dum a
nato exercitu magnum adhuc m
ſpatium peregiſſet, applicuit in reg
nem quandam, ubi Mori vel Æthio
erant incultores, contra quos geſtis a
quibus pugitivis, cum paulatim ſ
variis amiſerat ægritudinibus redit
fecit in Portugalliam: ubi receptus b
nigne litteras recepit à Duce Calab
doli machinati declarativas. Contin
igitur regreſſus, pluribus ſuorum am
ſis, inglorius inde per terram, relict
navibus & bellicis inſtrumentis, pa
ſuo Philippo receptas tradidit litter
Quibus perlectis, tunc primum reb
confeſſis nuper per Ioannem Conſte
fidem adhibuit in teſtimonium rebe
lionis Leodienſium; ad quas ipſe D
Philippus ſedandas, blandis verbis be
nigne voluit exhortari, & admone
ſtuduit omnibus modis ad eos ſcriben
ut deſiſterent à rebellione ſeu potiu
repul

epulſione, Epiſcopo eorum demon-
ſtrata, eo quod nollet prefixe ad libitum
orum celebrare. Fuit autem Epiſcopus
orum filius Duciſſæ Borboniæ, ſoro-
is ejuſdem Philippi Ducis Burgundiæ,
ui ſucceſſerat Domino Ioan. de Heynx-
erghen per reſignationem; quam ob
auſam bono nunquam animo extite-
unt, eo quod exoſam graviter haberent
omum de Burgundia. Fugaverunt igi-
ur ſtatim Epiſcopum, & apud Hugo
illam fortem ejuſdem patriæ ſæpius ip-
um inquietabant. Sed miſſis tandem
mbaſſadis mitigatus modico eſt eorum
nimus, promiſitque primam celebrare
Miſſam ſequenti anno, atque officium
Epiſcopale taliter adimplere, quod me-
ito contenti non haberent ſuper illo
onqueri.

Ipſo die B. Iacobi Apoſtoli decol-
atus fuit Dominus Ioannes Conſteyn
iles, Camerarius Ducis Burgundiæ
ro demeritis, quod contendebat do-
num Burgundiæ intoxicare, præcipue
Comitē de Charlois. Vnde ab ejus con-
eſſione totum proceſſit initium guer-
arum inter ipſum Regem novum &
Ducem Burgundiæ. Vnde Dux mox
untios direxit ad novum Regem, &
ræcipue Dominum de Chimay: qui,
ræfato Rege durius reſpondente quam
ecuit, reportat qualiter Rex interro-
averat ab eo, an Dux Burgundiæ plus

quam alii Principes de Chalybe durio formatus eſſet. Et breviter; Domini de Chimay retulit, quod omnibus mo dis Rex loca ſibi reſignari petiit inva diata pro ſumma 1400000. & jam Rex 400000. numerare Philippo Du ci voluit, ut rehaberet villas. ſc. Ambianis, Abbatis villam, Monſtrolum Peronam, S. Quintinum, Royam, &c.

Anno Domini M C D LXIII oriri cœpit inter Leodienſes & eorum Epiſcopum gravis diſcordia, Scientes autem Epiſcopum ſuum eſſe de ſanguine Duci Phillippi, timuerunt publicam tam cito guerram indicere. Sed perpulchra ambaſciada miſſa petierunt a Ludovico Rege Francorum jamdudum promiſſam ab eodem Rege aſſiſtentiam ſibi dari. Rex autem Ludovicus diſſuadens guerram, uſque ad tempus opportunum juſſit differri, donec res aliter deduceretur. Sciebat enim cautiorem invadendi modum. Putabat enim per generalem cruce ſignationem, quæ fiebat ex mandato univerſalis Eccleſiæ per Pium Papam, plures & quammaxime præſtantiores Nobiles & Barones evocandos fore ex omni Dominio Philippi Ducis. Siquidem ad eum eam ob rem Bulla Papalis miſſa fuit: qua in tantum perſuaſus extitit illuſtriſſimus Princeps, ut niſi à ſuis abductus fuiſſet, haud dubie juxta propoſitum ſuum iter arripuiſſet.

f. Sed diſſuaſiones omnium ſuorum
bbilium diverterunt animum tanti
Incipis in tempus aliud. Sicque con-
ſus ſummus Pontifex non percepit ab
e quam promiſerat aſſiſtentiam: nihi-
Ininus excuſavit ſe per ægritudinem
cam incurrerat, & per commotionem
odienſium.

Anno Domini M. CD. LXIV. Regreſſus
e terra qui mari perrexerat, pugnatu-
s ſuper Turcas Dominus Antonius,
turalis filius Philippi Ducis Burgun-
æ. Hic fortiter agere cœpit ut Leo-
enſes expugnarentur, eo quod illi de
Inanto ſe reddiderant infeſtos. Simi-
ler Comes Caladrenſis de mandato
tris ſui maximam colligere cœpit ar-
nturam, & miſſis diverſis Heraldis
t nuntiis, omnium Nobilium infra-
ſiptorum facta eſt conſigillatio, non
co conjuratio: videlicet primo Dux
turicenſis, frater Regis Franciæ, Dux
itanniæ, Dux borboniæ, Dux Ca-
briæ, Carolus Comes Caladrenſis,
udovicus Comes ſancti Pauli, Comes
migniaci, Comes de Dunoys, Comes
Alebret, Comes Marchiæ Princeps
rangiæ, Dux de Zommerzet, An-
gcus, qui cum Domino Antonio Bur-
gndiæ venerat, & quam plures alii,
orum memoriam agit Hiſtoria ſuper
s authentice facta; qui omnes parave-
nt convenire ad aſſignatam dietam.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Quæ res dum cognita eſſet, cogita[illegible]
expedire quoſdam, priuſquam ab ipſ[illegible]
invaderetur: & collectis armis in D[illegible]
cem Borboniæ primo debacchatur, c[illegible]
magnam ejus partem demolitus eſt [illegible]
deprædavit.

Anno M. CD. LXV. Rege Francoru[illegible]
Borboniam devaſtante, Principes ſup[illegible]
riori anno colligati moverunt ſe ab [illegible]
mni parte deſcendentes & intrantes R[illegible]
gnum, ſed prævenien e Carolo Com[illegible]
Caladrenſi, filio Ph lippi Ducis Bu[illegible]
gundiæ cum Comite ſancti Pauli ce[illegible]
riſque ſibi deputatis vix numero 100[illegible]
virorum arma gerentium, eo quod m[illegible]
gna pars Nobilium contra Leodienſ[illegible]
in Hannonia & Brabantia per Phili[illegible]
pum Ducem fuerant aſſignata; nihil[illegible]
minus cum tam parua comitiva ide[illegible]
Comes Franciam pe ens aliqua cep[illegible]
fortalitia, nec non villas firmatas, d[illegible]
nec ad duo milliaria de Pariſiis perve[illegible]
niſſet uſque ad ſanctum Dionyſium, u[illegible]
pacifice intromiſſus, ſe cum toto exe[illegible]
citu ſuo ante civitatem poſuit, ut a[illegible]
omn bus cerneretur.

Exercitus Pariſios ingredi putans[illegible]
ictibus & convitiis repulſus eſt. Hæ[illegible]
aſpiciens ipſe Comes, citra mandatu[illegible]
patris Inſulam Franciæ petit, & proce[illegible]
dens cepit villam S. Claudij, nec no[illegible]
villam de Legny ſupra Maternam, col[illegible]
locans in eis ſuos, qui tuta ſervarent e[illegible]

loca,

ca, ſi opus fuga fuiſſet: ſicque perre-
t ad ſex milliaria citra Pariſios uſ-
ue ad caſtrum Montis Henrici: & ibi
ſtra metatus expectavit adventum ce-
rorum principum, ad duas dietas di-
intium.

Iſtis Regi ſignificatis, properat per
em & noctem, ut inopinate Comi-
m Caladrenſem expugnaret, & ſuos
ene aut caperet aut interimeret fere,
ſcendens cum 40000. Verum inter
obiles Regis erat Carolus Andega-
nſis, Comes Senomanniæ, qui noti-
cari fecit Comiti S. Pauli, tenenti
imam aciem Domini Caladrenſis, ut
æcaveret de conflictu: quoniam Re-
s animus erat impugnare Comitem
aladrenſem. Vix primæ cuſtodiæ lo-
is, & ecce pedetentim Regis exercitus
dinatiſſime incedens cinxerat eam, &
omes ſancti Pauli vir bello peritus,
fugam ſuos compulit, cupiens aciem
militer ordinare, non valuit ad nutum
um cogere illos; quare dimiſſis illis
erſus mediam aciem, ubi Comes Cala-
enſis erat, iter maturant, fortiter ap-
opinquante Regis exercitu, & brevi-
r in ſeipſos mutuo crudeliter irrue-
int, Erat vero dies Martis, ut clarius
arrat Hiſtoria Principalis, 16. Iulij,
qua circa decimam ante meridiem
rimus congreſſus factus eſt: ubi ex u-
aque parte plures ſuccubuere. quidem

magnus ille Capitaneus Seneſcal
Normanniæ, Dominus Petrus de B
ze, qui dudum valentiſſimus in c
queſtu Normanniæ & Aquitaniæ re
tabatur. De ceteris viris memoriam
gere non valeo. Porro Nobiles Regis
lentiores effecti, prima cuſtodia pe
trata pervenerunt ad ſecundam, in q
Dominus Comes Caladrenſis opti
ſtipatus quadrigis & bellicis inſtr
mentis totam potentiam Regis viri
ter ſuſtinuit, qui tamen exiens pau
eum Nobilibus ad ſuccurrendum ſu
inſequentibus cum armigeris Regis f
captus fuiſſet ab illis, niſi ſcutifer un
eum liberaſſet. nihilominus ſine gra
vulnere collo ſuo infixo non evaſ
Cæſi autem juxta eum fuerunt ibi D
minus de Hamers, Dominus Balduin
de Halebbim, Ballivus Cortracenſi
frater Philippi de Lanoys, filius D
mini Simonis de Laleyn, pluresq
alii; quos nominat hiſtoria. Quæ r
ut innotuit fratri Domini Caladrenſi
Domino Antonio, mediantibus his q
de prima cuſtodia fuga lapſi fuerant
ceteriſque collectis, valido cum clamo
ſic terruit irruens in gentes Regis terri
bili lancearum congreſſu, ut penetrare
exercitum Regis, ac perveniret ad lo
cum, ubi ſe Rex fortiter ſalvat: nihilo
minus equo dejectus fugam compulſu
eſt arripere, ſuis pæne amiſſis, ita u
nuntia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

untiaretur interitus ejus. Comes igi-
ur Caladrenſis & Comes S. Pauli cam-
um recuperant. Sed quia multos cum
oronis deauratis interfectos aſpice-
ent, qui de latere Regis ceciderant,
utabant Flamingi Regem occubuiſſe;
qui non longe fixis lanceis montem eli-
gens, ibidem ſe fortificat, tertio cu-
piens confligere contra Comitem Ca-
ladrenſem: ſed à ſuis derelictus, noctu
verſus Corbolium iter maturavit cum
paucis. Fugit autem de latere Regis a-
vunculus ejus, Carolus Comes Ceno-
maniæ, nec non lanceati; atque ita
ceſſit victoria Carolo comiti Caladriæ
filio Philippi Ducis Burgundiæ, Co-
mitis Flandriæ. Cui quidem Philippo
delata ſunt in contrarium nova; quare
contra Leodienſes in Brabantia Seneſ-
callum Brabantiæ, Dominum de Bre-
da miſit, necnon Dominum de Gruut-
huze, gubernatorem Hollandiæ: qui
juxta villagium, de Montenaken fere
3000. Leodienſium proſtraverunt. Di-
nantenſes inſuper exierant ad oras Han-
noniæ, multa mala machinantes, quæ
omnia in caput proprium reciderunt.
Nam Dux Philippus viriliter oras Bra-
bantiæ & Hannoniæ defendit: & vera
delata ſunt nuntia, qualiter filio ſuo
ceſſerat victoria, licet aliquanto anceps
videbatnr. Quoniam ſi vera fateamur.
& juxta rei geſtæ propoſitum, Comes
 Caro-

Carolus mortem vix evaſiſſet aut ca-
tivitatem cum omnibus ſuis, ſi Re
Francorum fideles fuiſſent Capitanei ſu
Hi enim plus cupiditate ducti, malu-
runt captivis & rapiēdis inſiſtere, quam
vacare cædibus. Nam Dominus Adol-
phus de Raveſtein, frater Ducis Cli-
venſis, perditionem magnam paſſus e
in amiſſione tam Nobilium quam bo-
norum eorumdem. Viriliter tamen ſ
defendit: in cujus ſocietate Flocque
Capitaneus Regis interfectus eſt cum
multis. Sed Capitanei, ſcîlicet Sala-
azart & Malurtye caute, ut ſpoliis lo-
cupletati, ductis captivis ſuis, fugam
inierant. Ioachimus vero de Royault,
Capitaneus de Pariſiis, quamplures cap-
tivos adduxit Pariſios, prout vidi, pau-
cos tamen Nobiles, inter quos erat Do-
minus Wilhelmus de Stavele Viceco-
mes territorii Furnenſis, cujus equus
graviter vulneratus extiterat, ſed & ipſe
ſupra modum, cum ſuis & aliis Pari-
ſios intravit, alter mutilatus brachio,
alter pedibus. Quod ut Pariſienſes aſpi-
cerent, victoriam Regi adſcripſerunt,
ignorantes quod geſtum fuerat. Cives im-
petrare ab Epiſcopo ſonitum campana-
rum nitebantur in ſignum victoriæ: ſed
nequaquam voluit in hoc Epiſcopus Pa-
riſienſis conſentire, donec conſtaret de
veritate. Sequenti die conflictus audita
eſt fuga Regis Pariſios; & pedetentim
Capita-

apitanei Regis, qui diſperſi fuerant &
ga lapſi, Pariſios intraverunt. Tan-
m Rex cum paucis de Corbolio ve-
ens, ſimiliter intravit Pariſios, ubi
ongregato & celebrato concilio, civi-
tem ab omni parte munivit & forti-
cavit, quærens in propria perſona ma-
inas & bellica inſtrumenta, quæ ad-
ixit Pariſios de Rothomago. Peracta
itur hac obviatione, Comes Caladren-
s & Comes S. Pauli videns, quem ex-
ectabant Regem Franciæ non cõparere
d debellandum eos, campum deſeren-
s, verſus villam de Stampes cum toto
xercitu ſe moverunt. Vbi primo ad
oſdem Burgundi, deinde Britones cum
atre Regis Duce Bituricenſi, perve-
erunt; nec non ceteri omnes, videli-
et Dux Borboniæ, Comes de Na-
iurs, Comes de Dunoys, Comes Ar-
iignaci, Princeps Orangiæ, Dominus
e Arguel, cum maximo numero bel-
atorum: qui ſine dubio, ſi ad diem
onflictus comparuiſſent, Regem ce-
iſſent, mediante divina opitulatione,
um toto ſuo exercitu: ſed quod factum
rat, non aliter niſi gratia Dei factum
ſſe cognoverunt. Per aliquod tempo-
is igitur, donec Comes Carolus ſana-
us eſſet à vulnere, quod in bello ſuſce-
perat, pariter una cum maxima multi-
udine venerunt, & ab omni parte Pa-
iſios, in qua Rex ſe tenebat, obſede-

runt, & à Profeſto S. Bernardi Ab-
tis uſque ad Profeſtum omnium San-
ctorum in obſidione permanſerunt. In
tempore intermedio plures reiſæ fie-
à plurima pugitiva, ubi nunc 20. nu
10. nunc 8. remanſerunt, &c.

Sequuntur verſus de bello hoc:

Quomodo ſuccedant Carolo ſua fata retra
De quo perplura ſunt recitanda modo
Nobilis iſte Comes, merito qui Dux re
tandus,
Congregat intrepide iuvenes fortes, anim
ſos,
Certis de cauſis, tacita quas mente gerebat.
Francorum Regem Ludovicum viſere tent
Qui dum Pariſeos Regalem tranſiit urbem.
Optans omne bonum cum iuſtitia reparari,
Campo montis Hery fixit tentoria multa,
Regni regnorum medio captu fluviorum,
Mane die Martis, ſexta decima quoq
menſis
Quintilis, dum Sol tangit fervore Leonem.
Aſt improviſus cum Rex apparuit illi,
Nobilis ecce Comes, Princeps fortis, me
tuendus,
Stans hilaris gaudet, cernens inſignia Regi
Se Cruce conſignat, & equum calcaribu
urget.
In virtute Dei Francos, ait, aggrediamur.
Tunc cito vexilla ſunt hic illicque ſoluta,
Ordine procedunt magno clangore tubarum.
Mittuntur colubri, ſerpentimile quoque tela
Miſſi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Miſsilibus mixtis penetrantibus, atque ſagittis.
Intrant ſic ludum Martis, pavidiq; recedunt.
Qui dum ſic fugiunt, capiuntur, vel trucidantur.
De Comitis parte plures cecidere pedeſtres,
Cum nimis audaces, ſequerentur longius hoſtes.
Hoſtis enim fractis, & abiectis, durius inſtat
Bellum, mortale, nec non horribile viſu.
Occipit & ſi quis occiditur..........
Inter & aurigas noſtros cecidere valentes.
Plumbatis plures noſtri Francos necuere
.... ſanguis quo funditur illic.
Quod Rex proſpiciens, ac eſſe ſuis ſpoliatum,
Et Leo ſit fortis invincibiliſque maneret,
Nec labor aut æſtus ſeu ſudor diſtrahat ipſum;
Fugam conſuluit, ne plus maneat ſine laude.
En Carolus victor manet in campo, velut Hector,
Atque Comes prudens ſancti Pauli Ludovicus,
De Lucemburgo præſtant rubeique Leones;
Cum reliquis cunctis victoribus aſſociatis,
Audacter campum retinent pariterq; triumphum.
Poſtea venerunt Domini ſubtus titulati,
Dux Carolus frater ipſe Regis, Brito, Calabriæ Dux,
Regalis ſtirpis Borbon, Comites quoq; plures,
Cum cito poſt bellum ſenſere reſiſtere nullum,

Fœdere

Fœdere conjuncti concordantur cito Regi
Concors contentus Rex eſt, noſcendo L-
nem,
Qui prius ut libuit credebat omnibus i
Nunc mitior factus ſatis eſt poſt pr
doctus.

Hoc non ad dedecus Regis dudum cu fratre placuit ſcribere, ſed ad rei geſ memoriam, Nam poſtea Rex de collig tis omnibus, ſive licite, ſive aliter, triun phavit. Anno enim Domini, ſicut ex c ctis aliorum patere poteſt, M.CD. LXXVI Carolus de Francia, Dux Aquitaniæ, fr ter Regis, ex veneficio moritur. Sed Ioannes, Dux Calabriæ, cum filio ſu Marchione. Deinde Comes Armignac poſtea Comes S. Pauli, conſequitur Carc lus Dux Burgundiæ, poſt quem Pariſi Dux de Namours.

Porro Leodienſes fortiter agere cœ perunt, præcipue Dinantenſes, quos Capi tanei Ducis Burgundiæ viriliter ſæpe fu garunt.

Cōceſſæ ſunt & impetratæ treugæ inte Regem & fratrem ejus Ducem Bituricen ſem, cujus occaſione bellum perpetratum extitit per Comitem Caladrenſem contra præfatum Regem: nec facile contractus firmari potuit ad pacem præſentatis articulis & querelis omnibus concernentibus partem adverſam, quæ omnia nimis longum foret inſerere, quia nondum conſtare de veritate potuit, niſi quod origo diſ-

ſen-

nſionis inde proceſſerit, quod Rex Fran-
æ noluit fratri ſuo Ducatum Normanniæ
ſignare. Multis tandem precibus Rex
ducitur ad pacem contrahendam cum
o fratre cæteriſque Principibus, oblatis
ſtorum Regum Franciæ codicibus, ut
ediis omnibus incitaretur ejus animus
concordiam. Ceperat autem Dux Bri-
nniæ villam de Pontoyze tenuitque ſe in
. Dionyſio: Dux vero Borboniæ cum
is Sequanam tranſiens, civitatem Rotho-
agenſem ſimiliter in deditionem acce-
t. Porro Comes Caladrenſis cum Duce
alabriæ ſemper ſe ante Pariſios in obſi-
one tenebat, expectans potentiam Re-
is. Vbi cum jaceret, nuntiatus eſt obitus
xoris ſuæ, ſororis ſcilicet Ducis Borbo-
iæ, ex qua ſolam filiam genuerat: & quia
æc triſtia mitigarent animum Comitis,
mul denuntiatur captivitas Domini de
tampes, Comitis Nivernenſis, in villa
'eronæ.

Ludovicus autem Francorum Rex vi-
ens ſe periculo proximum qualiter ad
yemandum loca cœperunt eligere Prin-
ipes, in obſidione permanſuri, nec poſſe
e reſiſtere tam multis: citius quam potuit,
btemperavit metu potius, quam benevo-
entia. Conceſſitque Rex fratri ſuo Caro-
o Duci Bituricenſi Ducatum Norman-
iæ, villaſque compromiſſas dudum Co-
niti Caladrenſi ſimiliter conceſſit. Duci
ero Borboniæ conceſſit emendam, juxta

peti-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

petitionem, Duci autem Calabriæ 6.. lanceas ſtipendiatas conceſſit ad aſſiſt.. dum ſorori ſuæ Margaritæ Reginæ A.. gliæ, uxori Regis Henrici captivi, &c. C.. miti S. Pauli dedit Conneſtabulariatus R.. gni Franciæ beneficium: omneſque pa.. fice dimiſit, & obſidionem hi de Pariſ.. ſolverunt, perrexeruntque Dux Norma.. niæ frater Regis & Dux Britanniæ ad po.. ſidendam Normanniam.

Comes Caladrenſis vero perrexit cu.. toto exercitu ad debellandam patria.. Leodienſem: ſed concordia facta eſt ſin.. clade, quæ paucis diebus duravit. Vnde ſe.. quenti anno Carolus contra Dinantenſe.. perrexit. Durante autem obſidione fer.. novem diebus, capta eſt villa de Dinanto, & igni funditus conflagrata. Hinc verſus hi:

Dinant præcluſa mox eſt calcata leone.
Mille quadingentos decies ſex notat annos.

Alii de ejuſdem deſtructione:

Hi de Dinanto communes ſunt populares,
Inſontes ſtolidi credulitate ſua:
De terra ferri ſervantes ferrea corda.
Sint licet ut ferrum, nil agit in chalybem.
Ipſe quidem Carolus ſaxo ſic excutit ignem.
Dum vult, malleolis quod cito cudet eos,
Aggreſſor primo circumdedit undique valeo,

Nocte

octe dieque locum caſtigans pulvere fortì,
irtive properans, eiuſque ſuburbia captans,
trat, ablatis ſpoliis, cauteque recedit.
ceteri melius nequeunt quam reddere ſeſe
dnutum Caroli pleni pietate modeſta:
on attendentes, commotus qualiter ante
ffenſis multis verboſis, ſed magis actis,
curſando quidem fecerit interficiendo.
eddunt ſeque tamen tractatu non bene facto.
unc prius emiſsis fragili ſexu pueriſque,
t vindex ignis conſumens omnia præſto,
uodque remanſiſſet, manibus perit hoc operoſis.
onec dicatur, Dinant prius hic fore viſa,
os ita perdomuit qui malleus indomitorum,
ilius ut Martis, Carolus, qui diligit arma.

Planctus.

Quomodo ſola manet Dinant quondam populoſa
Facta velut Troia, nunc ſine veſtigio?
llic defluxit Xanctus, ſicut hic modo Moſa,
Quàm paucis ſimilis attamen excidio.
Ilios, aut ubi nunc Hector, totidemque potentes?
Talibus, heu! caruit inſipiens populus.
Quin potius contra Priamus pater & ſuus Hector,

Nec

*Nec ſibi præſidio * Panthaſilea fi*
O viduata viris Dinant, *orbataque ni*
Et ſexus fragilis neſcit habere locum
Eſurit atque ſitit, primo qui ſplendida pa-
pſit ;
Et modo veſte caret, cui prius an
ſatis.
Heu! Dinant *miſeranda jacet: indul*
ipſe
Omnibus indulgens, qui patienter
mant.
Quiſquis amat tremat, patienter & a
ra portet,
Ut Deus *a leret hunc regione ſua.*

Chronoſtichon.

DINANT ACCENSA MO
NON PLACA CVNCTA
REPRESSA.

Anno Domini M. C. D. LXVI. Leva-
runt ſe Leodienſes iterato contra Epiſc
pum ſuum, fratrem Ducis Borboniæ,
eum à villa de Huyo fugaverunt, interf
ctis quibuſdam de parte Ducis Burgu
diæ, quos idem Dux ibidem poſuerat p
conſervatione patriæ. Sic converſo reb
les facti contra contractum & jurame
tum, quod fecerant cum Philippo Du
Burgundiæ & Carolo filio ejus, quæcun
que poterant mala perpetrati ſunt. Du
autem Philippus apud Bruxellas facta co
gregatione valida Nobilium, arma lev

cont

entra Leodienſes: ſed propter debilita-
m & ſenium in propria non valens exi-
a totum belli onus filio ſuo Carolo Co-
iti Caladrenſi commiſit. Rex Franco-
m dum audiret, Carolum Caladrenſem
lodienſes invadere debere, miſit quoſ-
em ſtipendiarios in auxilium per Cam-
piam & Ardenniam ipſis Leodienſibus.
rro Carolus Comes Brabantiam exire
rabat, contractis undique copiis
bilium & armigerorum, primo cepit
lnantum, de quo ante per occaſionem
ſt dictum. Qui dum poſtea aciem ſuam
igeret in ſubverſionem villæ S. Trudo-
n, plures ad impediendam obſidionem
moverunt de Leodio cum bellicis in-
ſtrumentis, & quadrigis, & victualibus:
os quidam de parte Ducis Burgundiæ
nituros nuntiavere, quare Comes Caro-
aciebus ordinatis, cinctaque villa præ-
ſa, & adventu Leodienſium audito, cla-
r ad pugnam & ſonitus terribiliter pro-
matur. In aggreſſu Leodienſium, eo
uod debilior eſſet prima cuſtodia Comi-
ti ceſſit, fortaſſis ex induſtria prout poſt-
e belli exitus declaravit: quoniam ex
verſo perſenſiit adjutorium, & Antonium
ſtardum fratrem comitis adventare con-
tio recognovit: cujus adventu durior
ſuditus pugnæ. Sed quia in crepuſculo
qſi noctis congreſſus iſte fiebat, totus
Lodienſis exercitus diruptus & diſtractus
e. Plures igitur eorum terga verterunt,
M cæteris

cæteris proſtratis, & captis curribus i-
ctualibus una cum bellicis inſtrume is
quorum copiam adduxerant, & bel
intercipitur, fuga quingentis fere in
fectis viris. Proſequitur poſt hoc int-
tum ſuum Carolus, & villam S. Trud
dira jam obſidione penitus quaſſatam
deditionem accipiens, quoſdam gladio-
gulari, quoſdam illæſos in gratiam c
jubet. Hac villa funditus everſa, m
idem Comes exercitum ſuum, vaſta
fortalitia hinc inde, donec Tongris per-
niſſet: quæ villa ſe ſubmiſit obedien
ſuæ cum pluribus aliis. Et procedens t-
mite ſuo, caſtrametatus eſt ad unum
liare civitatis Leodienſis, ſic quod illi
civitate omnem ejus exercitum orto
viderent ſe longe lateque diſpergente,
ad aſſultum ſine mora præbendum. Civi
igitur aſpiciētibus ſe cingi, ac locis apt-
tibus bellicas machinas collocari, ſic
primo obſidionis aggreſſu taliter coarc-
ri, ut vix egredi valerent aut præſumere
conſilium inierunt, ut 300 aut 400. de
tabilioribus eligerentur, qui exirent ci-
tatem, & procederent nudi, lineis tam
induti, veniam petituri. Quod factum
Nam tamdiu proſtrati jacebant ad pe
Comitis & Epiſcopi cæterorumque N-
bilium, donec reſponſum audirēt. Tali i
tur pacto concordia ſumpſit exordium,
videlicet 3. Capitanei Comitis, ſcilicet f-
ter Comitis dominus Antonius, & nep

jus dominus Adolphus, nec non dominus le Grwthuze, cum omnibus ſuis armigeris d 3, portas intromitterentur, ſervatis ac ſalvis bonis & vita omnium in Leodio exiſtentium. In qua quidem civitate tam diu moram traherent hi prænominati Capitanei, donec ad pacis unionem omnia tractata eſſent. Cives igitur annuerunt huic petitioni Comitis: & Dei gratia mediante, brevi dierum ſpatio firmata eſt pax, & ſedata commotio: ſuſceptoque comite & eorum Epiſcopo, domino Ludovico de Borbonia, promiſerunt fidem & ſtabilitatem ſemper obſervandæ pacis, fugato Raſone de Linteris, qui caput ferebatur principale totius diſcordiæ. Impoſita igitur erat pecuniarum maxima emenda, necnõ ipſi Phil. Duci Burgundiæ per vices, 40. cives obſides aſſignati ſunt ad majorem confirmationem, qui alternatim, donec taxatio per ſoluta eſſet, deliberabantur & reſtituebantur. His peractis, Francorum Rex de longe proſpiciens fratrem ſuum cum Ducẽ Britanniæ Normanniæ repetere velle, multitudinem copioſam armigerorum ad oras Normanniæ collocavit ne intrarent: idemque Rex juxta Peronam & circa Pariſios ſe tenens, ne Comes Caladrenſis in illũ ſubito irrueret, præſidia ſua fortificavit. Deo tamen diſponente, pugnatum non eſt: verumtamen maximæ præparationes factæ ſunt ab omni parte ad invadendum Regem.

An. Domini M. CD, LXVII. Brugis in Flã-

 dria,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

dria, 15. Iunii obiit Illuſtriſſimi Princ
Philippus Bonus, Dux Burgundiæ, Brab-
tiæ, Lotharingiæ, ac Limburgenſis, Com
Flandriæ, Arteſiæ, Namurci, Hannoni,
Hollandiæ, Zelandiæ, & Burgundiæ, I-
latinus, ac Marchio S. Imp. Dominus F-
ſiæ, Salinarum & Mechliniæ. Hic fil
Ioannis Ducis Burgundiæ ex filia Albe
Ducis Bavariæ, Comitis Hollandiæ, & Z
landiæ. procreatus Filium unicum re
quit hæredem ex nobili domina, uxo
ſua tertia, Eliſabetha filia Regis Portug
liæ, Carolum nomine, natum in Divion
an, M. CD. XXXIV. Hic patri ſucceden
dominatus eſt ſuper omnia dominia, qu
erant vel eſſe poterant patrimonialis ju
riſdictionis, legitimæque ſucceſſionis: &
apud Gandavum, principalem Flandri
villam. 30. menſis Iunii, anno quo ſupr
præſtito juramento, non ſine vulgi mo
tione ſuſceptus eſt. Allegabat vulgus, im
poſitas ſibi gabellas graves & importabi
les fore, quas citra contractum pacis facta
poſt cladem ipſis illatam in bello Gave
renſi, quod geſſerat villa Gandenſis contr
Philippum Ducem modo defunctum nu-
perrime, vi coacti fuerant exſolvere: &
idcirco ſuper illis nunc relaxari merito
novo in adventu Principis, minus tamen
gratioſe petierunt. Sicque inopinate Ca-
rolus cum Nobilibus ſuis à villa receſſit,
relinquens ad ſedandum vulgus Dominum
Ioannem de Grwthuze, qui Gubernator
Hol-

Hollandiæ fuit. Venit autem novus Dux Carolus ad Brabantiam conjurandam, & ſuſceptus eſt, licet Machlinia cornu rebellionis erexerit, quod per exilium ſeditioſorum bannitorum repreſſum eſt. Illico Leodienſes, & de quo major rumoris ſtupor aures cunctorum invaſerat, Francorum Rex Ludovicus palam cœpit, non obſtante fœdere, lanceam levare contra Ducem Carolum, à quo paulo ante contractus pacis ita firmatus erat, quod idem Rex licentiam dederat ipſi præfato Duci novo ſponſalia contrahendi cum domina Margareta, filia Richardi, quondam Ducis de Yorck, ſorore Regis Eduardi Regis Angliæ regnantis, & plura alia conceſſerat. Vnde ſtupefactus Dux Carolus, celebratis exequiis patris (anno ſequenti 1468.) ferè cunctis Nobilibus & feudalibus, ſibi adjunctis, ſolemnem celebravit Brugis curiam ſuper Ordine Velleris aurei renovando & reparando: ubi pœne omnes comparuere, demptis Ioanne Nivernenſi Comite, nec non Ioanne de Croy, Comite de Porſennis, cum fratre ſuo. Quibus deletis & proſcriptis, eo quod mediantibus illis orta fuerit dudum diſſenſio, ſuſceptus eſt Rex Angliæ, Rex Neapolis Ferdinandus, & plures alii tam Reges quam Barones & Principes potentes admiſſi ſunt in Confraternitatem præfatam Ordinis celebrati de novo: pauloque poſt contracta ſunt per verba de futuro, ſponſalia inter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Carolum Ducem Burgundiæ,& dominan
Margaretam de Yorck. Quibus compertis
Rex Francorum movit exercitum contr.
Ducem. Similiter & Leodienſes rebelle
in Epiſcopum & Ducem Burgundiæ, cœ
perunt palam infringere facta fœdera tem-
pore Philippi viventis. Verum tamen ho
anno quamvis ad arma ruiſſet utraq; pars
non eſt tamen ventum ad pugnam, eo quo
Nobiles Franciæ, ſcilicet Carolus Dux Bi-
turicenſis, frater Regis, & plures alii, par-
tem Regis declinantes, receſſerant, & ad
Ducem Britanniæ ſe receperant: & hinc
inde per mare, per terram, miſſis Ambaſſa-
tionibus, econverſo colligati Principes, du-
dum conjurati, inviolabiles adunateſtare
contra furorem Regis maluerant, & pacem
obſervare cum Duce Carolo, quem Rex
contra fas deturbare contendebat. Porro
ad curiam Ducis venit Philippus Miles no-
minatiſſimus, frater Ducis Sabaudiæ, relin-
quens partem Regis, quanquam idem Rex
ſororem ejus haberet uxorē, & ab eo cum
proviſione ſuſceptus eſt, factuſque Guber-
nator Ducatus Burgundiæ ad quem contra
incurſum Regis Francorum tuendum &
defendendum idem Philippus directus
eſt, & aliquantulum fidelis, non tamen uſ-
que in finem permanſit.

Hoc anno ſexus hominum atque mulie-
rum variatione ſuperba ſe gerere cœpit a-
liter in veſtitu & amictu, & vanitati pare-
re plusquam antea, per quoſcumque viſum
ſit:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

t: pudorque receſſit à fœminis, & in o-
nni ſtatu deformitas apparuit.

Anno Domini M. CD. LXVIII. Vigeſi-
na quinta menſis Iunii Margareta de
'orck ſponſa Ducis Caroli, cum apparatu
ecenti ab Anglia per mare deſcendit in
'landriam & apud villam de Damme juxta
rugas legaliter copulatur præfato Duci,
er Epiſcopum Salisbery. Venerunt autem
lures Nobiles cum ea, videlicet duo fra-
res Reginæ Angliæ, comites de Wyduil-
e & de Schalles, dominus de Cres, domi-
ius Ioannes Havent Admiraldus Angliæ,
lominus Thomas Montgomey, cum mul-
is aliis, qui probitatem militiæ in tornea-
mentis & haſtiludiis oſtentavere. Venit e-
iam cum præfata ſponſa, nova Ducíſſa Bur-
gundiæ, Duciſſa de Nortfolc, & alii plu-
res. Porro cum Carolus duxiſſet uxorem
ſuam de Damme in curiam ſuam Brugis,
quam de novo tam pater ejus Philippus de-
functus, quam ipſe reſtauraverat, 15. ſe-
quentibus diebus tanta magnificentia ce-
lebrata ſunt ſponſalia in apparatu pompo-
ſiſſimo, ut vix credibile foret narratu,
qualiter humanum ingenium ſufficeret
rerum adminiſtrationi. Triginta enim
naves, & totidem turres cum diverſis ar-
morum patriæ inſignibus, nominibus ex-
preſſis, reſidentibus menſæ cibaria ferre
primo videbantur. Deinde ſingulis diebus
ſingulorum genera animalium mira jucun-
ditate fercula miniſtrantiū producta, con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

vivantes lætificavere. Tandem turris c
Gorkem adducta, cujus ex arce ſpeculat
res verba ſuo propoſito pronuntiavere, &
ex feneſtreolis ſylveſtres capræ vel al
quævis animalia tubis clangentia vel fiſtu
lis ſe propoſuere. Acceſſerunt & piſci
diverſarum ſpecierum: ſed & animal
majora, quemadmodum elephantes &
diomedarii, deferentes eorum Nobiliun
arma, qui cum Iaſone & Hercule vellu
aureum quæſivere. Obiit tunc Brugis do
minus Iacobus frater Ducis Borboniæ, ne
pos Ducis Caroli, Epiſcopus Leodienſis
præfati defuncti frater, inſidias paſſus
ſuis Leodienſibus, ſubſidium imploravit
Duce Burgundiæ, in Hollandia juſtitias &
judicia perpetrante: qui veniens Bruxel
las in Brabantia, collegit exercitum, &
armaturam validiſſimam collocat contr
Leodienſes ad finitimas oras Brabantia
& Hannoniæ. Hic animadvertens, edicto
Regis Franciæ conveniſſe Francos in ex-
ercitum gravem, progens contra eos non
minori gravitate exercitus, caſtra metatus
eſt juxra villam de Perona; ubi & cam-
pum ſervans, Regis potentiam expecta-
vit: qui Rex non longe cum ſuo ſe ſerva-
bat exercitu. Hic non ſatis tutum ratus
congredi ſed tutius pacem contrahere, eo
quod frater ejus cum Duce Britanniæ para-
tus fuit in caudam percutere. proprio nu-
tu, ſecum aſſumptis paucis Nobilibus, præ-
miſit nuntios ad Ducem Burgundiæ, qua-
liter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

lr depoſiturus arma veniret, ut pacem
iret, & fœdus perpetuum cum eo fir-
nret, ſuper omnibus querelis cupiens
lci ſatisfacere. Quod revera mox, divi-
n opitulante gratia, factum fuit. Dux ve-
tante ſibi, quam ad expeditionem hanc
pficiſceretur, reconciliatos fecerat do-
inum de Simay, & dominum de Quier-
m, filium Comitis de Simay. Rege igi-
r & Duce villam de Perona pariter in-
eſſis, & ad horam trahentibus morulas,
ico delata ſunt nuncia ſuper facto Leo-
enſium, qualiter videlicet Raſo Capita-
us cum magno numero Leodienſium
lam Tongrenſem in deditionem acce-
rat, & Epiſcopum cum quibuſdam No-
libus captivum abduxerat Leodium, ce-
ris interfectis. Quæ res commotos red-
dit Regem & ceteros Principes. Unde
ux Carolus, qui dudum ſuſpectum Re-
m Franciæ veluti fautorem exceperat,
n contra Leodienſes invaſorem ſecum
cepit. Nam tota ſe Duci Regia obtulit
ajeſtas in oppugnationem & everſionem
ædictorum Leodienſium. Igitur præ
pore cunctos utriuſque exercitus admi-
tos tuba proclamavit. Levatis igitur
ercitibus, per Viromandiam & Hanno-
am venitur ante Leodium fere 23. die
enſis Octobris. Videntes autem Leo-
enſes Regalia ſigna eminere, fortiſſi-
umque Ducis Caroli exercitum diſper-
m ſubmœnia appropinquantem ad ca-

 pien-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

piendum in manu forti civitatem ; ſpe p
cis ac concordiæ captivum emiſerunt
piſcopum. Quo ſalvo, proceditur m
chinis bellicis contra civitatem, & à t
bus locis obſeſſa fortiter impugnatur D
fendentibus autem ſe Leodienſibus, .
ctumque adeſſe Regem Francorum ex
ſtimantibus, in oppugnantes opprob
conjecere. Quibus omnibus non obſta
tibus, non ſine damno Burgundorum,
acrius oppugnabant, ut civitas præf
capitur, ſpoliatur, ac devaſtatur. Veru
inter oppugnandum miranda quorumd
Leodienſium fuit audacia, qui fere 5c
viri fortes tentarunt irruere noctu, atq
Regis & Ducis ingredi tentoria. Sed
morum vi, cum damno tamen, repu
ſunt, ac infra civitatem ſe dedere co
cti. Sequenti vero die Dominico dilu
lo, factus eſt generalis aſſultus, in q
pluribus proſtratis, aptatis ſcalis & e
ctis in manu forti, fugientibus plurib
tam per Moſam quam per portas pat
tes, civitas in deditionem miſeranda ſt
ge reducta eſt. Rex igitur Francor
chimiram ſive ſignum S. Andreæ, qu
erat Ducis Burgundiæ, ſuſcipiens, c
ſuis omnibus ingreſſus evaginato glad
donec in medium fori veniſſent, c
mant in ſignum victoriæ, *Vive Bourg-*
gne, ville gaignée. Hinc Francis, ill
Burgundis per totam civitatem diſper
in cæde vel flamma, nec non ſubmer-

ngraſſantibus, vix ſexui indulgetur in ipetu. Tandem tractuntur irreverenter nronæ, ſanctique viri cum virginibus, e edicto tam Regis Francorum quam Dis Burgundorum prohibetur. Sed illo nr obſtante, cædibus & rapinis inhian- tenulli pepercere ſexui, quin etiam ſa- c; violabant domos, donec pæne cun- ct portabilia ſeu mobilia bona navibus ac cribus injecta abducerentur: & tunc ps maxima civitatis ejuſdem igni con- ſtrata eſt. Sic recedens Rex, in Fran- cm perrexit; Dux vero Burgundiæ ver- ſi Ardennam, fugitivos & fortalitia pa- tre demoliturus: compertum enim e- r., plures Leodienſium aufugiſſe. Re- gſſus autem per vaſtatam civitatem, juſ- ſi quod reſiduum erat, demptis Eccleſiis, ſnma conſumi, & ſolo adæquari. Ra- ſigitur portis & muris omnibus, reli- cque ſtipendiariis cum Capitaneo, mo- v exercitum à patria illa deſolatiſſima, & p Brabantiam ivit in Flandriam, & in Gadavum ſe recepit. Vbi ad eumdem Icem plures è diverſis mundi climati- b applicuerunt. Inde Brugas veniens, it ſignum victoriæ Peronam, alias à Iodienſibus delatam, ſuper burſam e- ri fecit: cui verſus hi legebantur in- ſcripti:

Deſine

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Deſine ſublimes in auras tollere vultus.
Noſce meo exemplo, nec dare fir
Deos.
Nobilitatis ego Leodis venerabile ſignum
Gentis & invicta gloria nuper eram.
Sum modo ſpectaculum ridentis turpe
pelli,
Et teſtor Caroli me cecidiſſe manu.

Fertur autem infauſtiſſimo hoc tempo malum hoc civitati Leodio eveniſſe Cl demeritis, qui proprium Epiſcopum L dovicum de Borbonia, nepotem Car Ducis, pluries repulerat, nec non vulg contra Ducem in pugnam excitarat Quonam autem modo tractatum ſit int Ducem & nepotem ſuum Epiſcopum Le dienſem ſupra nominatum, aut quibus ticulis patria illa poſt everſionem reda ſit in ſubjectionem, ad plenum enarra longum & prolixum valde foret: hoc ta tum ſufficit, relictum ſcire dominium ej in manibus Ducis Caroli, qui & hoc uſque ſuos in eo collocat Iuſtitiarios.

Fuit autem his temporibus magiſt quidam ex Hannonia de Augia, qui ſup excidio Leodienſium in honorem Du quædam metrice compoſuit, inter q hæc deſcripta reperi:

Magnificus Princeps, dudum qui fortius eg
Indomitos Legios nunc legibus inſtruit ap
Pontificique ſuo concordans, ante rebelles.
Si tempeſtive correxiſſent malefacta,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Et bona juſtitia ſuperaſſet tunc violantes,
Non perveniſſet, quo perveniunt miſerandi,
Exemplar facti cunctis fere qui modo vivunt.
Heu male conſulti Legii, ſed lege carentes:
Cur defamaſtis, quem decet altus honor?
Nam Leo rugitum dans, totum clima movebat,
Nec tulit impune prænocuiſſe ſuis.
Quis niſi mentis inops illi reſiſtere vellet,
Quem Regeſque Duces, & metuunt & amant?
Nemo modernorum valuit ſuperare potentem,
Nec debellabit fortior ullus adhuc,
Non ſua poſſedit præſtantior omnibus uſque,
Dux, Leo quam Carolus. quo pie nunc regimur.

Hæc de Leodienſibus dicta ſufficiant.

Clavo.

CLARORVM LEODIENSIVM VITÆ.

Et

SCRIPTA.

Auctore

VALERIO ANDREA.

ADELMANNVS, ex Clerici & Scholaſtico Leodienſi E-piſcopus Brixienſis, ſcripſit adverſus Berengarium Turonenſem,

De corpore & ſanguine Domini, librum, Lovanii editum, cum aliis ſimilis argumenti libellis, edente & cenſente Io. Vlimmerio, 1561. 8. legiturque in ma-gnâ Bibliothecâ Patrum, Pariſijs & Coloniæ edita.

Scripſiſſe quoque fertur *Epiſtolar*... librum.

Claruit an. Chriſti, cIↃ xl. Fulpe... Carnotenſis Antiſtitis quondam au-tor, & Berengarii in ſtudiis ſocius, te... etiam Trithemio.

Adrianus de Veteri Buſco, Religi-ſus monaſterii S. Laurentij propè Le-dium, ſcripſit *Chronicon Leodienſe* ab ... 1449. quo Ioan. Stabulanus ejuſd... loci monachus deſiit, ad an. 148...

Editu...

litum cum aliis rerum Leodienſ. ſcriptoribus.

Ægidius Leodicenſis, Vallis aureæ i Ducatu Luceburgenſi, Ciſtercienſis dinis, Monachus, ſcripſit fusè, ad auri.ium Canonicum Regularem bvi monaſterij, apud Hujum opidum di,

Hiſtoriam Epiſcoporum Tungrenſium, Traiedſium & Leodicenſium, a S. Materno, imo Tungrorum Epiſcopo, ad annum utis cIɔ ccLI. Ex ea

Vitam & Martyrium S. Alberti, Card. Epiſcop. Leod. primum edidit Aub. liræus. Hiſtoriam verò ipſam eruit an. Chapeavillius, cum aliis id genus criptoribus, Herigero, No gero, Annio, cum Notis Leodici, 1613. 4. ivebat *Ægidius*, an. cIɔ ccLI.

Algerus, ex Leodienſi Canonico ac cholaſtico, monachus ſancti Beneicti, cœnobii Cluniacenſis, floruit rca annum Domini, cIɔ c xxx ſcript contra Berengarium hæreticum,

De veritate corporis & ſanguinis Domini Euchariſtia, libros III. excuſos primùm ntverp. 8. ex Eraſmi recognitione, oſt Lovani, 1561. 8. cum aliis ejuſem argumenti Scriptoribus, recenſente oanne Vlimmerio. Meminit illius Perus Cluniacenſis, lib. 2. contra Henicianos De ſacrificio Miſſæ; & ſcrip-

ſiſſe

ſiſſe ait *optimè, pleniſſimè, perfectiſſ*
Lanfrancum verò *benè, plenè, perfe*
Guitmundum, *meliùs, pleniùs, perfecti*
Obſervet tamen pius Lector quæ
cautè & cum cura in *Algero* legenda,
cum lib. 2. cap. 1. ſcribit ſpecies sa-
mentales non poſſe corrumpi, vel r
à muribus, quod falſum eſt. Monui
Rob. Bellarmin. lib. De Script. Ecc
quem vide.

Scripſit præterea *Algerus*,

De Gratia & libero arbitrio

De miſericordia & iudicio libros I
qui MSS. adſervantur in Biblioth
Villarienſi, Ciſtertienſis in Braba
cœnobii; præmittiturque Nicolai L
dicenſis epiſtola, quâ quanti apud
burones nominis auctor fuerit, oſte
ditur.

Mortuus eſt ſub ſancto Petro Ma
ricio Abbate, cum à ſancto Patre H
gone veſtibus fuiſſet religioſis indut
teſte Petro Cluniacenſi lib. Miracu
rum.

Anſelmus decanus ad D. Virginis N
murci, & Canonicus ac Scholaſti
Leodicenſis in D. Lamberti, rogatu I
cœnobii Cæciliani apud Colonien
Abbatiſſæ,

Epiſcoporum Leodicenſium res geſtas
ſua uſque tempora deſcripſit, à S. The
dardo ad obitum Waſonis Epiſco
qui in annum Chriſti CIↃ C XLVIII.
cidi

idit: quod Harigeri (cujus etiam hiſto-iam continua orationis ſerie ſcriptam in ectiones ſive capita diſtinxit) auctarium ſt; in quo nihil poſuiſſe ſe ſcribit, Epiſt. d Annonem Archiep. Colonienſem, *niſi uod aut legiſſet, aut certa fidelium perſona-um relatione didiciſſet, ant certè præſens ipſe idiſſet & audiviſſet*

Floruit *Anſelmus* an. D. cIↄ c L. Meminit Sigebertus & Trithemius.

Antonius Genardus, Canonicus & Pro-Decanus Leodicenſis ad D. Lambertum, c S. Theologiæ Profeſſor: Vir doctrina, olertia, modeſtia inſigni, ac pravitatis hæ-eticæ Inquiſitor, Conc. Tridentino inter-erfuit. Enchiridio Sacerdotum, à Guido-e de Monte Rocherii, anno cIↄ ccc-xxiii. conſcripto, adjunxit.

Ritum celebrandi SS. Miſſæ officium, uxta mortem diœceſis Leodicenſis, à ſe-igeſtum. Adjecit & *Hildeberti* Cenoma-enſis Epiſcopi poema elegantiſſimum *De fficio Miſſæ*, antea non editum. Antver. pud Ioannem Bellerum.

Deceſſit an. D cIↄ Iↄ XCA, ætatis LXXIII Kalend. Martiis.

*O*CCI*d*I*s Anton*I *Mart*I V*t* V*enerande*
C. L*end*I*s*,
I*n* CLI*ta f*L*et* VI*rt*V*s he*V *p*I*etat*I*s*
*ape*X.

ſepultus in Cathedrali Æde, D. Lamberto ſacra.

Bartholomæus Honorius, Leodius, congre-

gationis Fratrum D. Hieronymi, ded
carmine,

Admonitionem ad Fratres inferioris Ge
maniæ, Silvæducis editam.

Durandus, ex Henrici II. Imper. Ca
cellario Leodicenſium Epiſcopus, ſcrip
ad Henricum Regem.

Epiſtolam De corpore & ſanguine Domin
contra Brunonem, Andegavenſem Epi
& Berengarium, Turonenſem. Inſer
eam Annalibus ſuis Baronius, ad an c
xxxv. Legiturque Tomo III. Bibliot
Patrum, poſtremæ editionis. Ceteru
alius ab hoc fuit *Durandus à S. Portian*
Ord. Prædicat. Theologus, & Epiſco
Meldenſis, doctrinæ D. Thomæ Aquin
tis impugnator, qui floruit an. cIↃ ccc
valdè ut mirer Ant. Poſſevinum in A
paratu ſacro unum eundemque facere D
randum, cum multis ſæculis diffideant.

Eckebertus, Clericus Eccleſiæ Leodice
ſis, ſcripſit, teſte Trithemio.

De *Aenigmatibus Ruſticams* lib. II.
Vivebat. an. c IↃ LX.

Eraſmus à *Choquier*, I. C. & Patric
Leodicenſis, Lovanii Iuris ſtudia trac
vit eo profectu, ut inter Lytas ſive Bacc
laureos principem locum Decanis ob
tinuerit. Scripſit

De Iuriſdictione Ordinarii in Exemt
deque Exemptione illorum ab ordinaria. C
lon. 1620. 4. apud Kinckium.

Fran

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Franco, Scholaſticus Leodienſis, ſcripſit, Sigeberto ac Trithemio auctoribus opus ſubtile,

De quadratura Circuli, lib. I. ad Hermannum Archiepiſc. Colonienſem.

De Computu Eccleſiaſtico, lib. I.

Exſtant præterea, *Franconis*, Scholaſtic; Leod. nomine,

De Ieiuniis quattuor Temporum. MSS. Leodici, ad S. Laurentium.

De *Laudibus B. Mariæ Virginis*, M.S. in monaſterio VII. Fontium, apud Bruxellam.

Vivebat an. D. cIↄ LX. ſub Henrico Imperatore.

Georgius Halonius, Leodicenſis, Doctor Theologus & Canonicus Cameracenſis, Poëta Tragicus edidit Tragœdias III. ſacras, verſu ſcriptas cum erudito, tum gravi & apto gravitati ac cothurno Tragico: quarum hæ ἐπιγραφαί, *Laurentias*, *Lambertias*, & *Catharina*. Antverp. apud Ioan. Bellerum, 1556. 8. Luſit Tragedias illas Lovanii, cum à ſtudiis eſſet Comitis Barlemontii filiis.

Gerardus Corſelius, Leodicenſis, *Ioan. Fuameſis*, I. C. celeberrimi è ſorore nepos, partim Treveris, partim Lovanii, Porcenſi in gymnaſio, Philoſophiæ Peripateticæ operam dedit, & annos aliquot eamdem tradidit. Græcas hinc litteras in Collegio Trilingui Buſlidiano ſexennium totum è ſuperiori loco interpretatus, & in Auſpiciis dixit, anno cIↄ Iↄ XCI. prid.

Nonas Martii. Iuris interea Lauream, &
mox an. cIↃ IↃ XCIV, VI Non. Februar
Doctoris titulum cepit: ac prima Iuriſpru
dentiæ elementa annos plures cum laud
fructuque explicuit. Demum ex Antece
ſore Iuris Civilis primario ad ſupremum
Belgicæ Senatum an. cIↃ IↃC XVII. vo
catus eſt, ac v. Kalen. Iunias ſcholæ A
cademiæque Oratione ſolemni valedixit
conſtitutus paucis pòſt annis ſecretior
Conſilii Aſſeſſor Bruxellæ. Vir in quo a
Doctrinam ſummam admireris, an cum
Doctrina junctam Modeſtiam atque Ca
dorem ſuſpicias, merito dubites; uno ve
bo *Corſelius* Academiæ, dum in ea vixit
Cor & ἥλιος fuit, atque octavùm Re
ctor præfuit. Legitur illius *Oratio in Fun
re magni Iuſti Lipſi* habita, edita Rivii ty
pis, 1606. 4. & Plantin. in Fama poſtu
ma ejuſdem. Præterea

Indicem Legum & Capitulorum ſelectio
rum, adſcriptis auctoribus Collegio Bac
calaureorum I. V. dedit Ibid. 8. apu
Rivium.

Molitur editionem *Prælectionum in Co
dicem Iuſtinianeum*, dum à negotiis publi
cis otium eſt: opus præclarum, & Iur
Romani, veteris novique theſaurum.

Gerardus Leodicenſis, Ord. Ciſtertienſ
ſcripſit

De Remediis contra amorem illicitum M
Audomaropoli, ad S. Martinum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Godeſcalcus, Leodicenſis eccleſiæ Diaconus,& Canonicus,ſcripſit tempore Caroli Magni, juſſu Agilfridi Epiſcopi ſui.

Vitam S. Lamberti, Epiſcopi Leodicenſis. Molanus ad Vſuardum, 17. Septembris, & Baronius ad Martyrol.Rom. Floruit circa an. D. Iɔ.cc.lxx.

Henricus Farneſius, (in patria *Furnius* cognomento) Leodicenſis, I.V. Doctor, & Artis Oratoriæ Interpres Regius Ticini, apud Inſubres: ſcripſit.

De imitatione Ciceronis, ſeu *De ſcribendarum Epiſtolarum ratione.* Antver. apud Ioan. Loëum, an. 1571. 8.

De verborum ſplendore & delectu, Appendices duas ad Ambr. Calepini Dictionarium, Venetiis editum, 1590.

De Simulacro Reip. ſive *de Imaginibus Politica & Oeconomica Virtutis* lib. IV. Papiæ, 1595. 8.

Diphtheram Iovis, ſive *de antiqua Principis Inſtitutione* lib. III. Mediolani, 1607. 4.

In fata conceſſit, an. D. cIɔ.Iɔc.xiv. in Italia.

Hubertus Thomas, Leodius, à Secretis fuit Frederico Comiti Palatino: ſcripſitq;.

Commentarium de Tungris & Eburonibus, Argentorati, 1541. 8. & Antver. typis Plantini.

Iacobus Hembricourtius, Eques ord. S. Ioan. Ieroſolymitani ſeu Melitenſis, ſcripſit Gallicè,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Speculum nobilium familiarum Haſban & ditionum vicinarum, ab an. 1353. uſqu ad an. 1398. quod Leodici & alibi paſſi manuſcr. viri nobiles tranſſcriptum le gunt. Vixit auctor Leodici, ad annu cIↄ. ccc. xcviii.

Ioannes Bapt. à Glano, Leodicenſis, Do ctor Theol. Sorbonæ Pariſienſis, Ordi Eremit. S. Auguſtini per Belgium ſecun dum Provincialis: Vir demiſſione anim & doctrina inſignis, quarum in illo inter ſ certamen erat. Vnde quidam de eoden recte ita cecinit:

Cõtinet invitã tua, Glane, *modeſtia linguam*
Plus tamen interdum, qui tacet, inſinuat.

Scripſit idiomate patrio pleraq;, typis edita

Hiſtoriam Pontificum Romanorum, ſeu De monſtrationem veræ Eccleſiæ à Chriſt fundatæ.

Oeconomiam Chriſtianam, libris 8.

De Officio Puellarum, lib. 2. Prior infor mat eas, quæ nuptiis deſtinantur: poſte rior eas, quæ virginitati perpetuæ.

Europam: de Ritibus, Cærimoniis & Veſtibus ejuſdem.

Commentarios in Pentateuchum, *Eodum* lib. *Regum*, qua erat modeſtia animi, a mortem uſque ſupprimi voluit; leguntur que Leodici, apud ſui Ord. Sodales.

Deceſſit in patria, an. D. cIↄ. Iↄc. xvii.

Ioannes Bruſtemius, Franciſcanus Tru donopolitanus, ſcripſit ad Georgium Au ſtrium, Epiſcop. Leodicenſem.

Re

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Res geſtas Epiſcoporum Leodicenſium & Ducum Brabantiæ, à temporibus S. Materni ad annum 1505. Floruit an. cIɔ. Iɔ. XLV. Exſtat MS. Leodici, apud V. CL. Io. Curtiū.

Ioannes Chapeavillius, Eburo, S. Theol. Licent. Lovanienſis, Canonicus & Archidiaconus in D. Lamberti, ac Vicarius Epiſcopatus Leodicenſis: vir eruditionis exactæ, judicii ſubacti, ſive ea tractet ſtudia, quibus ad pietatem & Eccleſiæ munia ritè obeunda informat parochos; ſive patriam illuſtret & cenſeat hiſtoriā: ſcripſit

Tractatum de Caſibus, ut vocanr, *Reſervatis*, in uſum præſertim Eccleſiarum Belgicarum. Leodii, 1596, 8.

Elucidationem Scholaſticam Catechiſmū Romani, ad captum parochorum, &c. Ibid. 1600. & 1603. 8.

Summam Catechiſmi Romani, in gratiam Ordinandorum. Ibid. 1605. 8. Præterea

Vitam & Miracula S. Perpetui, Epiſc. Trajectenſis, lib. peculiari conſcr. an. 1601

Epiſcoporum & rerum Leodicenſium Scriptores varios uno ſimul faſce edidit, cum Notis & Cenſuris, Ibid. 4. 1612. 1613. 1616. Tomis III. Et

De prima & vera origine Feſtivitatis SS. Corporis & Sanguinis Domini: ex Hiſtoricis & documentis variis ac probatis: Tomo II. Script. Leodicen.

Inter vivos eſſe deſiit, an. D. cIɔ. Iɔc. XVII.

Ioannes à Chocquier, patricius Leodicen-

dicenſis, I. V. Doctor, & ad S. Paulu
Canonicus, I. Lipſii lineas ſecutus, que
Lovanii doctorem atq. amicum habuera

Theſaurum Aphoriſmorum Politicoru omnis ævi exemplis inſtruxit: cui inſe
tæ Notæ, ſive etiam Monita, ad inſtit
tionem Principum, Conſiliariorum, aul
corum. Adjecit *Onoſandri Strategicum*,
ve de Imperatoria inſtitutione: & *Not*
militares ſive *Diſſertationes* ad eumden
primum Romæ an. 1610. dein Leodii
Moguntiæ ſimul edidit.

Tract. ejuſdem *De Permutationibus B*
neficiorum excudit Leodii Hovius 1616.

De re Nummaria priſci ævi, collata ad
ſtimationem monetæ præſentis; Colonia
Kinckius, 1620. 8.

Commentaria in Gloſſemata Alphonſi, S
co, quæ ille in *Regulas Cancellariæ* Apoſto
olim ſcripſit, 1621. 4.

Rurſum, *De Precibus*, ut vocant, *Pr*
mariis Imperatoris, in 4. eodem anno.

Ioannes Hogen, deduxit *Chronicon Le*
dienſen. à tempore Adulphi ad ſuam æta
tem. Exſtat Manuſcr. Lovanii in Collegi
Societ. *Ieſu.*

Ioannes, Leodicenſis Epiſc. Guidoni
Flandriæ Comitis Fil. obiit anno cIↄ. cc
xcii. ii. Idus Octobris, Epiſcopatu
XI. Hujus eſt liber, qui typis editus cir
cumfertur, & inſcribitur, *Statuta Synoda*
lia Ioan. Epiſcop. Leodienſis: editus Lova-
nii, 1500, apud Theod. Aloſtenſem,

Ioan-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Ioannes Marchinellus, Carmelita Leodienſis, ſcripſit

De Pugna Spirituali.

Quæſtiones Theologicas.

Sermones ad populum. Et alia:

Vivebat an. Dom. cIↄ. cccc. x.

Ioannes Oranus, Leodicenſis, Societatis Iesu Theologus; à Superioribus in Galliis miſſus Biturigis vixit, Iacobo Cujacio Iuriſconſultorum principi admodum familiaris, eidemque à Confeſſionibus. E Hiſpanico *Pet. Ribadeneira*, ejuſdem Societ. Latinos reddidit.

De Officio Principis Chriſtiani & Inſtitutione ejuſdem libros 3. adverſus Machiavellum. Antverpiæ apud Trognæſium. 1604. 4. Coloniæ, & alibi.

Edidit præterea *Defenſionem* brevem *pro Societatis innocentia.* Idemque *Epiſt. De rebus Iaponicis, Magarenicis & Chinenſibus.*

Ioannes Politus, Leodius, I. V. Doctor, Erneſti Bavari, Electoris Colonienſis & Leodicenſis Principis, Hiſtoricus, & Poëta non inelegans, luſit variis Epigrammatibus & Chronographicis verſibus.

Panegyricos ad Chriſtiani orbis Principes, & Ubiorum atque Eburonum aulæ primores. Coloniæ, 1589, 4. Scripſit etiam.

Inaugurationem Erneſti Bavari, Leodicenſium Epiſc. ac Principis, verſu & proſa. In qua quædam *De Leodinæ urbis Auſpiciis*; & *De Bojorum Origine.* Ibid. 1583. 8. apud Gymnicum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Ioannes Stabulanus, cœnobii S. Laurentii Leodici monachus, ſcripſit

Chronicon Leodicenſe, à S. Materno ad an. Chriſti cIↃ.cccc. xix. quod ibi in Manuſcr. adſervatum, editum nuper cum reliquis rerum Leodicen. Scriptoribus, curâ Ioannis Chapeavillii.

Obiit an.Dom.cIↃ.ccc c. xlxix.

Ioannes VVameſius, Leodici Eburonum, an. Dom.cIↃ.IↃ.xxiv. natus eſt. Lovanii à Philoſophia optime efformatus, litteraturæ melioris, & linguæ ac Iuris utriusque notitiam ſingularem aſſecutus eſt, ... lare & familiaritate Rutgeri Reſcii, ... doctiſſimi: quo etiam elato, in *VVam*... poſtea manum vidua convenit. Doctor Iurisutriuſque renuntiatus eſt an. cIↃ.IↃ.LIII. ad diem xxix. Auguſti, cum Ioachimo Hoppero, Ioan. Venduillio, ... Petro Pecquio, viris præſtantiſſimis & ... ſumma natis. Solus *VVameſius* ſe toto ... Academiæ vovit, licet vocatus quoque ad ſumma. Biennio itaque poſt in Profeſſorum numerum cooptatus fuit, quos Ordinarios vocant, & Ius Civile annis ſedecim interpretatus eſt. Inde primarius Canonum Anteceſſor, an. cIↃ.IↃ.LX. deſignatus, munus illud annos viginti cum laude & fructu obiit. *Primoribus gratus, vulgo venerabilis, omnibus carus, breviter Doctrina, Prudentia, Auctoritate inter avi ſui primos.* Obiit diutina invaletudine, an. Dom. cIↃ.IↃ. xc. xi. Kalen...

Se

xtileis : ſepultus in D. Petri baſilica, ubi
ſigne monumentum ab hæredibus ei-
m poſitum, cũ elogio: quodhic ex parte
ſcriptum. Et certum in *VVameſio* ſum-
a erant omnia, quæ in vero Iuriſconſul-
effigiando deſideres. Ingenium prom-
um & facile, judicium acre, memoria re-
m ſumma, & vere qualis Iuriſconſulto
primis neceſſaria, labor indefeſſus, nulla
ſtudiis, à legendo ac ſcribendo requies,
iſta quidem ætate graviore, ac grandio-
, & fracto corpore ab acutiſſimis poda-
æ doloribus pæne continuis. Ad hæc
r in utroque jure doctrinæ eminentia,
od per quàm rarum ne dicam inſolens
plerìſque ætatis noſtræ Iuriſconſultis:
rum forenſium uſus ſingularis, mira in a-
ionibus facilitas & promptitudo, & cum
is non moroſe aut dure fluens eloquen-
a : ut unus eſſet & eloquentium Iuriſ-
eritiſſimus & Iuriſperitorum eloquentiſ-
mus, quorum alterum de Craſſo, alterũm
e Scævola dictum olim fuit. Dubites me-
ito, ſcholæ an Reip. idoneus magis eſ-
et. Vt verbo dicam, ad unicum fere *VVa-
meſium*, non tantum cum de jure reſpon-
endum eſſet, ſed & in iſta rerum perple-
itate & nutantis Belgii ſtatu velut ad o-
aculum itum eſt. Quo factum, ut nomine
Philippi II. Regis Catholici, à Sere-
iſſimo Ioanne Auſtriaco Pro-Rege ad
ſecretioris conſilii Senatum evocatus
fuerit : *VVameſio* interim maxime la-
borante,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

laborante, ut ab illo honoris onere ... meretur; mirum quanta verecundia, ... taque modeſtia. Moriens V V. CLL. ... phano Weymſio & Gerardo Corſel ... V. Doctoribus, affini & nepoti, rel... ſcripta ſua atque ingenii monumenta ... quibus *Reſponſa* eminent, docta prof... & è plena Iuris-ſcientia depro... quorum pleraque, præſertim quæ ex ... dicialium actorum meritis compoſuit ... ſe poſſint ad inſtar Senatuſconſulto... quæ Arreſta vocant: quæ & finis lit... plurimum approbavit. & id ipſum ... fando atteſtatur Weymſius. Lucem v... runt, ſtudio & cura ejuſdem.

Recitationes ad Tit. Decretalium *De Appellationibus*. Lovanii, 1604. 4. ad Rivium.

Reſponſorum, ſive *Conſiliorum de ... Pontificis*, Tomi II. ordine libroru... Titulorum, qui in Decretalibus. Il... 1605. & 1618. fol.

Sequentur alii Tomi, Centuriis aliq... diſtincti, quibus continentur *Reſponſa* ... ve *Conſilia de Iure Civili*; quæ ad ordin... Iudiciarium, ad Contractus inter viv... ante nuptiales & ad ultimas voluntat... quæque ad Contractus ex delicto ſive m... teriam criminalem pertinent.

Lucem quoque videre geſtiunt *Pr... ctiones* abſolutiſſimæ *ad Tit. D. De Ver... rum Obligationibus*, & ad Tit. *De Ver... rum ſignificatione*.

La...

ambertus Leodicenſis, Monachus S. Lærentii, in cœnobio Tuitienſi, Ord.S. Bedicti, claruit anno Dom. cIↄ. cc. xx. ſub Verimboldo I I I. Abbate. Scripſit, præter *Hymnos & Epigrammata*,

e Vita S. Hereberti, Archiepiſc. Coloenſis, libro 2. Meminit Molanus ad Vardium, 16. Martii, & Arn. Wionus in Ligno Vitæ ſive libro de Illuſtribus Benedictinus.

Iemoratur quoque *Lambertus* quidam *de Legia*, Ordinis Benedictini Monachus, q *De Vita ac Miraculis S. Matthiæ* Apoſtoli, Carmine, & *De S. Agricio* lib. 1. ſcripſiſſe dicitur: Vixiſſe vero anno cIↄ. c cc. l x x x.

Lambertus Parvus, Monachus cœnobii S. Iacobi in urbe Leodicenſi, inſtituti Benedictini, deſcripſit.

Res Geſtas Epiſcoporum Leodicenſium, ab a Iↄ. cccc. xxxviii. uſque ad an. cIↄ. cxciv. quo è vita abiit. Exſtat manuſc. idem; & editus Leodici, cum aliis Rerum Leodicenſium Scriptoribus, Ioan. Chapeavillii opera, 1612. 4.

Lambertus Vlierdenus, I.C. Leodicenſis, ſit verſu heroico *Apotheoſim & Panegyricum*, illam *Erneſto Bavaro*, Electori Coloniensi & Principi Leodicenſi &c. hunc *Ferdinando Bavaro*. Leodici an. cIↄ. Iↄc. xii. 27. Febr. inaugurato.

Laurentius Leodicenſis. cœnobii Laurentiani apud Leodicum Monachus, & ad S.

ad S. Vitonum in Lotharingia: poſt Ber-tharium, & alium anonymum, ſcrip

Geſta Epiſcoporum Virdunenſium, & Ab-batum S. Vitoni, ab anno Chriſti Iↄ. ıↄ. VIII. uſque ad annum cIↄ. c. XII & quod excurrit. Leguntur ea Virduni in S. Vitoni cœnobio, & Leodici ad S. Laurentium. Laudat ea Richardus Wie-burgius lib. de antiquit. Galliæ Belgic.

Libertus Houthemius, Leodius, congre-gationis Hieronymianæ in patria Rector, & Poëta Laureatus, edidit

Orationē in Natalem Chriſti. Antver. 157

De Verſibus faciendis Compendium.

Ethicam vitæ Rationem, ſeu Moralia præ-cepta ſenariis comprehenſa.

Κακογειτνίαν ſeu *de mala. Vicinia* vi-nos malos veluti catalogo recenſe, Montibus Hannoniæ, 1580.8. apud V-pium: ubi tum Houdanæ ſcholæ Gymna-ſiarcha erat. Obiit in itinere Romam, Roma rediens.

Nicolaus Oranus, Ordinis S. Franciſ Eccleſiaſtes, Conciones edidit de Adven-tu, quibus titulum dedit, *Exilium gene humani feliciſſimum*, Concionibus explica-tum de miſericordia Dei erga primos pa-rentes & eorum poſteros. Montibus apud Hannones, 1615.8.

Notgerus, Epiſcopus Leodicenſis cum Herigero, Lobienſi Abbate, ſcri-pſiſſe putatur.

Geſta Epiſc. Tungrenſium, Traiectenſium & Leo

Leodicenſ. à S. Materni temporibus
ue ad obitum S. Remacli. MSS. Leo-
i in S. Martini Canonicorum baſili-
cum Notgeri Præfatione : edidítque
n cæteris rerum Leodicenſium Scri-
ribus Ioan. Chapeavillius, Vicarius
odicenſis, an. 1613. 4. Circumfertur
am *Notgeri* nomine.

Hiſtoria Tranſlationis S. Landoaldi, Ar-
cepresbyteri, *& Sociorum*, apud Su-
rm 19. Martii, & Molanum ad Vſuar-
m. Herigero tamen, *Notgeri* præce-
pri, eam adſcribit Chronicon Gan-
nſe, ut *Notgeri* juſſu ſcriptam, & au-
oritate munitam. Vide, quæ de Heri-
ro alibi ſcribimus. Deceſſit *Notgerus*
odici (cujus urbis alterum velut con-
orem nominat in Faſtis Belgicis Aub.
ræus) an. Dom. cIↃ. c. VII. v. Idus
rilis, conditus in S. Ioannis Euang.
ſilica à ſe erecta.

Petrus Stevartius, Leodicenſis, Sacræ
heol. Doctor & Profeſſor in Academia
golſtadienſi apud Bavaros, ad D. Lam-
rtum Leodici Canonicus, ad D. Dio-
ſium Præpoſitus, & Vicarius Epiſcò-
. Scripſit

Explicationem brevem VIII. *priorum*
pitum Epiſtolæ D. Pauli *ad Romanos*, &
l publicam Diſputationem Ingolſtadii
opoſuit: editam ibidem, 1586. 4.

Commentarium in Epiſtolas D. Pauli *ad*
heſſalonicenſes. Ibid. 1600. 4.

In epiſt.

In Epiſtolam ad Philippenſes. Ibem 1595. 4.

In Epiſtolas ad Corinthios. Ibid. 4.

In Epiſtolam ad poſter. ad Timoth. 1612. 4.

In Canonicam D. *Iacobi Epiſtolam.* id. 1610. 4.

Orationem de Colloquio Ratisbonenſi. Id. 1602. 4.

Apologiam pro Societate Ieſu. Color. 1594. 4.

Præterea è tenebris eruit, Notiſqu il- luſtravit *Manuelis Calecæ adverſus G- rum errores* libros IV. Ingolſtadii, 160.

Item *Commentarium de Vita & r- geſtis S. VValpurgæ,* Abbatiſſæ, Ord. S. - nedicti, auct. *VVolffradi Haſenriet,* presb. Auguſt. Vindel. 1616. 4.

Denique *S. Eucherium Epiſc. Lugdu- ſem de Vita* D. *Mauritii, Thebeæ Legi- Ducis,* primus vulgavit. 1618. 4.

Reginaldus de Alna, Ord. Ciſtercien in Alnenſi cœnobio, apud Tudinium tionis Leodicenſis opidum in multis c manu exaratis *Commentarium* ſcripſiſſe tur *in Sapientiam Salomonis*: qui vulgo n- mine Rob. Holcot circumfertur.

Simon Magnus, Leodicenſis, I. V. D- ctor, ſcripſit

Methodum Artis Epiſtolicæ. Lovanii, pud Ioannem Bogardum, 1563.

Vitam Martini ab Aſpilcueta Nava Romæ evulgatam.

Ej

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Ejuſdem *Manuale Confeſſoriorum ac Pœ-* *nitentium* politiore ſtylo & additionibus inſtravit. Pariſ. 1587.8. apud Guill.Ro-lum.

Stephanus, Epiſcopus Leodicenſis à S. imberto X. & Abbas XV. Lobienſis, rd. S. Benedicti, à puero Mediomatrice hodie Metis) educatus, ſcripſit ad Ro-rtum Metenſem Epiſcopum, teſte Si-berto.

Capitula ac Preces (*Collectas* vocant) *ſin-larum in anno Feſtivitatum.*

Canticum de SS. Trinitate. Et de *Inven-ne S. Stephani Proto-Martyris.*

Vitam præterea S. *Lamberti*, *Epiſc. eod.* à Godeſcalo Clerico ſcriptam in-ltius, deſcripſit urbanius, ad Herman-um Colon. Archiepiſc. Item *Cantum no-urnum* de eodem. Exſtat Vita à Surio e-ta, 17. Septembris.

Obiit anno Epiſcopatus XVIII. 14. al. Iunii. Electus Epiſcopus an. DCCCC. v. Ex Sigeberto, & Fulcuino, Lobienſi bbate, in Chronico.

RAD-

RAIMVNDVS MARLIANV[S]

EBurones populi inter Belgas, gente, nomine & numero Germani appellati, Condruſis, Menapiis, Advaticis, Treveris, quorum clientes erant, & ſylvæ Arduennæ finitimi, nunc Leodienſes dicti, apud Gallos Liege. Horum maxima pars inter Rhenum & Moſam, qui ſcilicet Moſa fluvius eos alluit, his Sicambri, qui Gelrhenſes erant, Traſrhenani ſunt proximi. Civitas tunc Eburonum ignobilis atque humilis proximo Oceano & ſylvis, continenteſque paludes habebant. His duo reges præerant, quo magis conſtat eos fines quam latiſsimos extitiſſe quibus conjectura e[st] Ducatum Lutzemburgenſem & Lotharingenſem, ac Iuliacenſis partem & Comitatum Namurcenſem, urbemque Aquiſgranum, ubi Imperatores ex more primam ſuſcipiunt coronam, incluſos extitiſſe ac quantum Diocœſis ipſa Leodienſis uſquequaque ſe extendit reges illos poſſediſſe.

CATALOGVS
NTISTITVM,
LEODIENSI,

Auctore

F. IOANNE

LACENTIO

TRVDONENSE,

Ordinis Prædicatorii,

Cœnobij Trajectenſis ad Moſam.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

CATALOGVS NTISTITVM TVNGARORVM,

Auctore

F. IOANNE LACENTIO TRVDONENSE,

ordinis Prædicatorii.

DIvvs Maternus Longobardus, patre Comite Papiæ prognatus: primo Treverenſium, deinde Co-nienſium, poſtremo Tungarorum fuit ntiſtes. Succeſſit quippe clariſſimis viris uchario & Valerio, quos ut fidei ſymmi-as habuit, ita æmula utrumque virtute on dubitavit exprimere. Sed inuſitata laneque ſtupenda de hoc narrant hiſto-iæ. Factum anno nati Servatoris ſeptua-eſimo primo, dum Romæ Simon Petrus poſtolorum Princeps, hos tres in Gallias eniores delegaſſet euangelizandique auſa, itineris partem confeciſſent, Ma-ernus febre aduſtus, vita exceſſit. Flere Comites, & dolere vicem, neque velle ſi-i temperare: quod tam expediti & ad quævis promptiſſimi: commilitionis paſſi eſſent jacturam. Quid facerent Romam repetuut & cum Apoſtolo quaſi expoſtu-laturi, ſingultibus ſatagunt: ita ut ipſemet

 anxia

anxia quoque ſolicitudine congemiſc
ſit coactus. Iam cadebant lacrymæ,&
maxillas ubertim ſuccedebant, quum
trus nihil diffiſus eſt, auxilium Dei affe
tantum regrederentur, & pedo, quo u
batur,exangue corpus attingerent,hæc
nique ſuo nomine perferrent. Mate
ſerve Chriſti viventis ejus virtute te
ſurgere jubeo: cujus reſurrectionis, te
eſſe cœperas fidelis. Scriptu mirabi
Vix in eum modum recenſita ſerie, ve
è ſomno expergefactus, aſtat rogat n
quid vellent. Vidit hæc ſuo fieri ordi
Elegia, caſtrum tunc Galliæ primariu
quo diebus quadraginta ſepultus fuer
Tali nimirum, tamque munifica ſignoru
corruſcatione opus erat Eccleſiæ auſp
ciis, ut ſicubi eſſent, ut fit, qui ceptis o
latrarent, aut alioqui vi coërcerent: h
berent illico qui auctoritate & ſignoru
potentia occurrerent. Tametſi ea ſæcu
diabolaribus ita præſtigiis obſcurata fu
rint: ut haud admodum iſta quoque da
da viderentur mortalibus. Vnde mi
quadam claritudine Treverim uſque pr
greſſi (quę Belgarum inclita civitas,etia
num florentiſſima eſt) doctrina atque e
dentia, veritatem Euangelii aſſerebant:
diverſo templorum pontifices, plebec
lam concitabant, idolorum antiquitate
altius re petentes, ut parum abfuerit, qui
eos lapidibus obruerent, niſi præſens de
ſuper omen affulſiſſet, quod barbare im
peten

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

tentium conatus, corrigeret vænis, ner-
ſque intolerabili dolore rigentibus. Ne-
ie enim brachia prius ad ſe revocare po-
rant quam divorum oratione licuiſſet.
ic primum videres novos vulgi aſſultus,
ces exaudires, ultro invocantium baptiſ-
a: tantopere, ut rarus quiſque imo nemo
nnium qui hæc ſpectacula foverant ſa-
tis decreta neglexerit. Forte erat rivus
ediam civitatem alluens, cui tunc voca-
ılum inditum eſt Olivæ: quaſi oleum
ıltorum capitum imbibiſſet. Idcirco E-
ſcopum ſibi cives beatum Eucharium
onſtituerunt: quem rara ſenſerunt ætate
ſapientia præditum, cujus non eſt hu-
s loci laudes ac facta commemorare,
ortem obiit anno ſalutis ſeptuageſimo-
ıinto. Qui huic ſuffectus eſt Valerius:
biit anno nonageſimo, legitime ſucce-
ente Materno. Porro Idololatriæ lolium
gre extirpari poterat: unde pedetenim
uod perduraverat, omne removit, & hy-
ram in multa capita repullulaſcentem, cla-
a & arcu, velut alter Hercules expugna-
it. Sic brevi temporum curriculo, ſuper-
itionem clancularium, qua domi ſuis ad-
uc claribus plerique devovebant, è me-
io abſtulit. ut jam tuto illuc amigrare
oſſet, & aliis itidem civitatibus euange-
zare regnum Dei. Igitur pervenit Colo-
iam uſque Agrippinam, & coitione pri-
na, quam acerrimam Comicus vocat: ca-
hedram ibi obtinuit anno ſalutis centeſi-

 mo.

mo. Quo anno & Bonam ſalutari doctri-
na illuſtravit, indeque neceſſario Tra-
ctum Betaſiorum penetrans oratorium
publica, Chriſto ſervatori nuncupavit
Cryptoporticu divi Servatii. Mox Tu-
garos adiit,& Epiſcopale munus haud d-
ficile conſecutus eſt anno ſalutis c I. Na
ita illum fama præceſſerat, ita comme-
daverat incomparabilis vitæ ſanctitas:
nuſquam non, ingentem ſui expectati-
nem faceret, ædem Deiparæ virgini co-
ſecravit: quam primam eſſe volunt inf
Alpes tali titulo glorioſam. Fabuloſio
ſunt quæ de civitatis hujus ſitu exemplar
retinent,ut eſt de arce ac domicilio Octa-
viani: de vadis Oceani, de apotheca pu-
blica, quam ut hic mereantur locum, Sa
tem hoc nomine Tungrim cupio quan
commendatiſſimam:quod chriſtianæ fide
primam mammam ſuxerit, qualiter a
nos uſque profluxit, Fervebat officiis vi
Dei, jejuniis, orationibus ſanctis exerci-
tiis incumbebat: neque aliqua ex parte
laborare paſſus eſt gregem ſibi creditum.
Nemini parcens omnium vitiis inſultabat:
noverat enim uti foro cum bonis bene,
cum malis itidem male. Et quod Paulus
monet arguebat opportune, importune
increpabat, obſecrabat rurſus. Interea ſic
factis, ſermonem compenſabat, ut nullus
tacito reclamare poſſet, & ab auctore
quæ ſervanda proponebat, ſervata requi-
rere. Vnde non incongrue ſuo vocabulo
ſatis-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

atisfaciebat, aſſumendoſque putabat Ma-
ernus piarum matrum moreſque ubi præ-
agiunt incolumitatem periclitari filio-
um. Primo quidem, compellatione intri-
na, ſuum erga illos amorem argutant,
œdia expendunt: deinde proavorum i-
nagines claritatemque familiæ ob oculos
onunt, tandem præmia quædam ſerio
ollicentur, ita noſter hoc æmulari ſoli-
us eſt exoptatiſſimos filiolos, & eatenus
arturire iterum atque iterum quatenus
orreptionem omnem, proficiſci intelli-
gerent è corde ſibi pulchre affectato, &
quodam modo genitali. Mox etiam ſan-
torum exemplis animabat ad patranda
paria ad hæc, æternæ gloriæ immarceſci-
bilem coronam, cum fiducia exigendam
præponebat. Quantum hic profecerit: na-
ionum declaravit contentio, quando fa-
is conceſſit, quum Colonienſes hinc, illinc
Tungari, iſtinc Treverenſes inſtarent, ſin-
guli ſuum Maternum vendicantes. Inve-
nio plures ei, ſed laudatiſſimos fuiſſe diſ-
cipulos è quibus Ioannem Tungarum ado-
leſcentem profecto ſummæ ſpei, clauſtro
re refragabili in acclivem caſam relega-
vit, alterum Navitum imprimis amavit,
ut illum in oculis ſemper habuerit. Huy-
um applicuit, ab huylo fluvio ſic dictum
ut teſtatur Beda in hiſtoria Anglorum:
quo Cives atque accolas ad verum Dei
cultum convertit, denique ad montis um-
braculum, quem Moſa alluebat, ædem vir-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

gini matri dedicavit anno ſalutis. CII. D
inde Dionantum profectus eſt, ibi ſe op
riebatur Collega Mennius Catalenſis an
tiſtes, fortaſſe quod uterque c. LXXII
Chriſti diſcipulus fuiſſet, quare deſideri
tenebantur viſendi ſe colloquendique mu
tuo. Verum idolum prima fronte adori
ſant & in pulveres adegerunt: inſuper lu
culenta prædicatione atque miraculis po
pulum Chriſto fidelem reddiderunt. Præ
terea duas ædes conſecraverunt, prioren
Maternus ſanctæ Mariæ, alteram Men-
nius, beato Stephano. At vero in vicinia
ignobile colebatur Idolum nomine Nam,
quod ubi à reſponſis ob adventum Ma-
terni ceſſaſſet, mutum dictum eſt: ita ut
ſubinde barbara atque confuſa voce adje-
cta llittera Namurcum civitas appellata ſit,
Hic pari religione & perpetua conſuetu-
dine ædem beatæ Mariæ inſcripſit: neque
non duas *Mammeche*, & unam Cennaci,
præter eas, quas paſſim aliis in locis dici-
tur dedicaſſe. Equidem celebratum eſt,
eum in Civitate Tungarorum ſupra ſe-
ptuaginta duas ædes conſecraſſe: ad qua-
rum numerum diſtinctæ ſunt] electri-
ces rationes. Denique multorum moni-
mentis conſtat Maternum ſub una natalia
Chriſtiani nocte ter corpus Domini, tribus
in locis quam procul à ſe invicem diſtan-
tibus ſacro ore confeciſſe, Treveri, Colo-
nia, atque Tungri, quod poſtea Theleſ-
phori Pon. Maximi, decreto, ob multi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

icia myſteria ubique terrarum ita fieri
ſtitutum eſt: indubie perſpicuum eſt tot
lum annis pontificali munere defunctum,
not in terra dies deſudaverat. Cui cum
octe Eucharius & Valerius mortem im-
inere præmonuiſſent: moriturus qua
otuit prece Treveri in Mauſoleo collega-
um ſuorum ſe exoptabat recondi. Tam-
tſi in Colonia demortuo, anno ſalutis
enteſimo trigeſimo, decimo octavo.
Kalendas Octobres: tres provinciæ, qui-
us ex æquo præſederat, diſſentire cœpe-
int, Nam Tungari clamabant ſuum, Co-
onienſes ſuum vendicabant, Treverenſes
epetebant: ut non æque de Homero cer-
atum ſit à Colophoniis, Chiis, Smyrneis
liiſque Græciȩ gentibus. Tumultus quip-
e plena erant omnia neque ratione ſeda-
i poterant quouſque inito conſilio hac le-
ge conventum eſſet, ut corpus rapidis flu-
ctibus Rheni injiceretur, ita, ſi obnitente
tiam gurgite tranaret, aſſignaretur Tre-
verenſibus. Si inferne illaberetur. Tunga-
i auferrent. Sin perſtaret: Colonia in-
dubitata maneret Hoſpita. Ecce vero
præter naturam ſtridulis obniſa eſt procel-
is teca, & recta Treverim adnatavit.
Vide quam ſit mirabilis Deus in ſanctis
uis. Floruit ſub Apoſtolicis viris Lino,
Cleto, Clemente primo, Anacleto, Evari-
to, Alexandro primo. Imperantibus per
ucceſſionem Nerone Genero Claudii,
Veſpaſiano, Tito, Domiciano, Nerva Tra-
ano & Hadriano.

Secun-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Secundus Antiſtes.

SEd Navitum apprime commendavera moriens. Fide enim ac merito cætero anteibat: pollebatque tam corporis quan animi ingenuitate præcipua. Vtpote Du cis Galliarum filius, & Tungarorum regi ex fratre nepos. Quare omnium facile ſuf fragiis adminiſtrationem obivit, anno ſa lutis centeſimo trigeſimo primo. Qui pro tinus magiſtri ſpem, expectationemque populi beneficentia ſuperans: pedes euan gelizavit, & omnẽ late circumivit provinciam, minime gentium ſibi parcendum exiſtimans. Vnde dicendo vehemens à viciis plurimos avocavit: donec auctoritate ſumma Treverenſium qui prope à fide deſciverant quorum charitas jam refrixerat, corda reaccendit ut indubitatum Materni ſucceſſorem, ſponte ſua agnoverint: & Epiſcopum requiſierint. Quibus tanta animi lenitudine habenas moderatus eſt, Vt ſeptem illius ſucceſſores utrimque præeſſent annis plus minus centum & viginti octo. Cæterum vice ſua glorioſe perfunctus annis quadraginta, mortem obiit anno ſalutis centeſimo nonageſimo, duodecimo Kalendas Octobris, ſepultus Tungri. Floruit ſub Apoſtolicis viris Sixto primo, Teleſphoro, Ignatio, Pio, Anicheto, Sothero, & Eleutherio Imperantibus Hadriano Antonino pio, Marco Antonio & Commodo. Proinde Antonius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

us Huyæ Civitatis ſitu delectatus, mœ-
ia & portas inſtaurari curavit: quam ita
oſolutam, Benefactam appellavit.

Tertius Antiſtes.

MArcellas Tungarus vir ſpectatę no-
bilitatis ac ſanctimoniæ, Antiſtes
efunctus eſt anno ſalutis centeſimo no-
ageſimo primo. Quem æſtimaverant ex
oribus vivendique conſuetudine qua a-
is Epiſcopis haud quaquam videbatur fu-
urus inferior, Tungrim quatuor ſacris æ-
ibus auxit: quarum priorem divo Ma-
erno inſcripſit alteram Ioanni Euangeli-
æ, tertiam Iacobo Apoſtolo, quartam
Divo Andreæ. [illegible]c præterquam quod ſuum
vile pervigili cura à luporum populatio-
e tutatus eſt: externos etiam reges, Chri-
o lucrifecit. Nam Lucium Britanniæ
rincipem, tota cum gente prædicatione
a permovit. Præfuit annis viginti no-
em ad annum uſque ſalutis ducenteſi-
num vigeſimum, ſepultus Tungri ſepti-
no Kalendas Octobres. Floruit ſub Apo-
ſtolicis viris Eleutherio, victore primo,
Zepherino, & Calixto primo, Imperanti-
bus Commodo, Helio ſene, Severo, An-
tonio Carricalla, Macrino & Marco Au-
relio.

Quartus Antiſtes.

MEtropolus filius Metropoli ducis
Lotharingiæ ex Ungariæ regis fi-
lia-

lia Epiſcopus acclamatus eſt anno ſalus ducenteſimo vigeſimo primo. Qui afficı multa diligentia concionari ſolitus : ta domeſticos quam peregrinos in ſpes ſe piternas cũ fiducia anhelare docuit. Ob anno ſalutis CC XXXIX, anno admir ſtrationis XIX tertio Calendas Octobri ſepultus Tungri. Floruit ſub Apoſtolic viris Calixto primo, Vrbano primo Po tiano, Cyriaco & Antheros, Imperan bus Marco Aurelio, Alexandro Maxin & Gordiano

Quintus Antiſtes.

SEverinus Meſſeronis Comitis Lova niani filius Pontificio decoratus e anno ſalutus ducenteſimo quadrageſimo Comperio hunc ſublimi autoritate con cionariſolitum : & ob id meruiſſe voca bulum ſanctitatis. Obiit anno ſalutis CC LIII anno adminiſtrationis XIV undecimo Calendas Novem ſepultu Tungri. Floruit ſub Apoſtolicis viris Fa biano & Cornelio, Imperantibus Gor diano Philippo Decio & Gallo.

Sextus Antiſtes.

FLorentius velut oraculo exceptus eſt anno ſalutis c c quinquageſimo quarto. Qui ſæpe noctes etiam inſomnes ducebat, conniventeſque oculos divinis libris ſagaciter applicans : impenſius orando jejunando, concionandoque reliquum temporis redimebat. Dedicavit Tungri duas

ædes.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

edes. Obiit anno ſalutis ducenteſimo ſe-
tageſimo ſexto, Calendis Martiis, anno
dminiſtrationis duodecimo, ſepultus
Tungri. Floruit ſub Apoſtolicis viris Cor-
nelio, Lucio, Stephano primo, Sixto ſe-
undo, & Dionyſio primo imperantibus
Gallo & Valeriano.

Septimus Antiſtes.

MArtinus diaconus, qui & Hasbanorũ
Apoſtolus, filius Comitis Namurcen-
is Pontifex inſtitutus eſt anno ſalutis du-
enteſimo ſexageſimo ſeptimo. Qui cha-
itatis zelo omnem late inviſens provin-
iam, quum ruſticorũ pago dicto Horion,
ccerrime vitia inſectaretur ab eiſdem in-
lorie repulſus eſt. Cumque ſe in unam
ut alteram domum recipere cogitaret: ſic
enſit ſibi indignari incolas, ut coactus ſit
n ſylvam proximam ſecedere. Ibi oppido
eſſus aliquamtiſper reſpirans in promi-
entem caſu rupem accubuit, quæ proti-
us inſtar cathedræ tractabilem ſeſe exhi-
uit, parilemque formam multis annis re-
inuit ſed ſupra noſtram ætatem à pere-
rinis particulatim abſumpta eſt, paſſus
pſi & pedum veſtigia hodie perſeverant:
ertius multo quam ſi Phrygio marmori
nſculpta eſſent, quæ Gallica voce Paſſ.
lartin. appellantur. Quo ſe religioſe ſe-
ricicantes conferunt, hymbremque ma-
u haurientes è paſſibus: deſideratiſſime
potitant.

potitam. Inde Albiriam adiit & æd Protho martyri Srephano dedicavit. O an. ſalutis ducenteſimo ſeptuageſimo ſ to, anno adminiſtrationis undecimo, pultus Tungri. Floruit ſub Apoſtolicis ris Dionyſio primo , Fœlice primo Euthiciano: Imperãtibus Valeriano, Cl dio ſecundo, Aureliano Tacito, & F riano.

Octavus Antiſtes.

MAximinus Maximini Pagani lius ex Helena Chriſtiana, mnium calculis deſignatus eſt Antiſ anno ſalutis ducenteſimo ſeptuageſim ſeptimo. Summa equidem cum lau operam navaverat ſtudiis ſacris, atq adeo doctoris diademate glorioſus fu rat: adde titulo Decani ſublimis. Q Chriſti Euangelium inprætermiſſe cor plectens, & legitimo ſenſu ſcriptur penetralia depromens: corda charita flagrantia animoſus in cœlum inter dere ſollicitavit Tungrim auxit ædi bus S. Andreæ & Bartholomei Apoſto lorum. Obiit anno ſalutis ducenteſim octuageſimo nono, anno adminiſtra tionis tertio decimo. Ed bus Septem bribus. Sepultus Tungri. Floruit ſu Apoſtolicis Viris Gayo & Marcellin Imperantibus Probo, Claro, & Dio cletiano.

Nonus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Nonus Antiſtes.

VAlentinus pontificem egit anno ſalutis ducenteſimo Nonageſimo, homo, ſi quis alius, ſumma autoritate ſemper habitus cujus fulmina vel poſt mortem nemo non formidaret. Qui moriturus propediem, vocata concione, per quã ſancte Proceres Tungarorum adjuravit, nequis temere detrectare præſumeret, quæ ſancti ſpiritus juſſu committenda ſuſcepiſſet. Ne quis unquam ſedum quod ante omnium oculos ſacræ aræ imponebat: ulla fretus audacia hinc auferret quouſq; à Deo Op. Max. in hoc deputatus adveniſſet ſucceſſor. Stare univerſi neque audere contravenire imperio, denique animis ſuſpenſi permanere. Sic igitur mortuus eſt anno ſalutis trecenteſimo octavo. Anno adminiſtrationis decimo octavo, ſeptimo Idus Iunias. Quo honorifice ſepulto vacavit ſedes annis ſeptem, quare interea diſſolverunt Treverenſes, & Colonienſes, peculiarem ſibi aſſumentes Epiſcopum. Floruit ſub Apoſtolicis Marcellino & Marcello. Imperantibus Diocleſiano Galerio & Conſtantino magno.

Inclyto Servatianorum Collegio Evang. Placentius S. D.

ADſum ſpectatus veſtræ familiæ a ſecla humaniſſimi domini, hu argumento non aurum Tagi comp nens, quo auguror me non nihil po veſtro ſplendori adjicere: quæ ego h oculis partim conſpicatus ſum, parti annoſa religione obſervatum perpend ut ſummi orbis Monarchæ in veſtru attente ſe contubernium inſinuarei Carolus ipſe quintus ubi Aquiſgranu coronandus properaret, anno ſalutis v geſimo ſupra milleſimum quingente mum, tertio Idus Octobris, ingenti d ſyderio inſtitutum objerit, ſacra am ctus veſte, penſilique a muſio: nihil i terea à Canonico diverſus, Auguſt nemo, Dux nemo Brabantus, ſpe iſtam neglexerit, quo minus albican calculo vobis adnumerare ur. Er quos primarii heroes germanitate c pulant, amicitia vinciunt, familiar tate ſociant, officiis ceremoniiſque adı nant, autoritate defenſant, non ſumn reverentia Leodinum omne territoriu prędicet? admiretur? ſuſpiciat? co'a Nam nihil uſq; honorificentius patr habet quantulacunq eſt, ſuperbius nih quod erroget. Itaque qui ſe magnan mem extra vos jactare præſumit, fal

op

…nione poterit, gloriam non pote…
…t opprimere. Hoc adeo ex hac re…
…nit in mentem mihi, quoniam Ma…
…uni Trajectenſis Collegij præcipuis…
…ris (ut nobis amiciſſimis: ita no…
…n quenquam offendere) hallucina…
…o impoſuit, qui antiquitate ſe Ser…
…tianis anteponere geſtiunt, ratione…
…ſquam apparente. Nam qui utriuſ…
…e ſecum Baſilicæ expendit originem,
haud difficile inveniet, nullam toto
ſe territorio non modo Marianam,
…æ ante Materni primi Tungarorum
…ntiſtitis oratorium cõſtructa ſit quod
…ſe Chriſto ſervatori nuncupavit. At
…ro ſi ſuam in hoc Baſilicam cauſan…
…r, quæ via publica ſitum habuit, qua…
…lim ad pontem pervenire ſolebant, ſen…
…ant & hanc induſtriam levi opera…
…nfundi. Quandoquidem nulli du…
…um ſit, eandem fuiſſe, in quam olim
…unnis urbem Romanam depopulanti…
…us ſedes Tungarica cum reliquiis Epi…
…oporum tranſpoſita eſt. Sed hujus quo…
…ias requiramus veſtigia: quam apud
…ervatianos. Faceſſant ergo belli im…
…ulſores, qui hic (ut ajunt) frigidam
…affundunt, & annis non paucis inter…
…uptam amicitiam reaſſumendam præ…
…icent, Pulcherrimum arbitrentur hos
…uos uniones incolumes in aurem civi…
…atis hujus inclytæ appendere, non al…
…eram aceto diluant, quod ab Ethni…

cis quoque ſcriptoribus celebratum in Cleopatra fuiſſe turpiſſimum. quo fieret certius, utroſque vos Epiſtolio duxi compellandos, quo ſi m Delphica tractabuntur, certe ſalutar honeſta, utilia. Chriſtus pacis aut ſuo vos ſpiritu idipſum ſapere, ac fac concedat, Valete,

CAT

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

CATALOGVS NTISTITVM TRAIECTENSIVM,

Auctore

IOANNE PLACENTIO TRVDONENSE, *Ordinis Prædicatorii Cœnobii Traiectenſis ad Moſam.*

E Nimvero Hieroſolymis coaleſcebat divus Servatius, publice ibi ſepulchro domini adhibitus ſtos, quem procul dubio, non ob ald vocabulo plauſibili atque adeo ſacdotali ordine illuſtraverat dominus: am ut Galliarum certiſſimus properet ſuo tempore ſervator. Qui ducem ge'um proſecutus, ipſa hora Tungri- ingreſſus eſt qua nationes ſeptuagin-, quæ ſe, ut dixi, ab Eccleſiis metientnr, morarum pertæſæ, in Baſilica. Mariæ, cauſa delegendi Epiſcopum onvenerant. Vnde factum eſt, ut onium pendentibus votis, oculiſque tente hebetantibus, Angelus pedum ab a auferret, Servatio porrigeret, eunemque in ſubſellio juberet reſidere gloſum, anno ſalutis. 300 circiter, 16. eque hic quomodolibet reſiſtebant ungari. Quamquam fortaſſe ſilentio

haud videatur prætereundum, qui
conper issimum habuere ſæcula prio
Servatij genus proxime ad Chriſtu
pertingere. Nam ſorores erant germa
Anna & Heſmeria. Anna enixa eſt M
riam ChriſtiparamHeſmeria Elizabe
Ioannis baptiſte matrem & filium H
liud, is genuit Emiu, rurſus iſte ex N
melia, præclaræ indolis ſobolem. S. Se
vatium. Equidem ſi hæreant hic curio
obtendantque non eſſe veri ſimile,
quod profluxerunt ad Valentis uſq
imperium anni fere quadringeti, po
quos de Servatio conſtetit: memin
rint ii ſingula adamuſſim diſcuſſa,
limque reſciſſa in conciliabulo M
guntino, quum de his ſigillatim qua
ſtionem moviſſet ſereniſſimus Impera
tor Henricus ſecundus. Ibi etiam decre
to Leonis Pont. Max. omnis ſcrupu
lus inter agiographa, repoſitus, & or
hodoxo robore articulatus eſt. Tamet
ipſum vitæ inſtitutum & Sanctitas cu
Chriſto conformis facile eos coarguer
poſſet. Præterea communes cum conſan
guineis Apoſtolis dotes: quas hæredi
tario velut jure poſſidebat. Quoties e
nim concionabatur patriæ linguæ ru
dis, imo expers planeque inutilis pere
grini nihil à vernacula noſtra, reſona
bat. In negotiis aliis non item Parſi
moniæ inimitabilis, euchariſtia ſola &
calice philoteſio ſæpenumero reficie-
batur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

atur. Siquando ſobrie pranſus fuiſſet,
ut cænatus, cruſtulæ & mulſi prema
eproſis medicabantur, atque Cacodæ-
nones ab obſeſſis abigebant. Aquæ qui-
us digiti ſacri loti fuerant: efficaciſſi-
ne inſtaurabant omne inelegans. Qui-
unque impetrabat manuum ſalutarem
ontactum hoc ipſo incolumem ſe ſen-
t, ut etiam ſummis viris in ore eſſet.
Jam Porus Comes Lovani anus olenti
arium polypo miſere afflictus: Anti-
item interpellare cæpit. Quem illi
rotinus ſanum demiſit: at ſuam mu-
ificentiam inde labefactari ratus, ſi in-
peratæ ſalutis nullum rependeret ſym-
olum: dimidium civitatis Trajecten-
m Servatio aſſignavit. Quod hucuſ-
ue pontifices Leodini, ſucceſſione hæ-
editaria retinent. Veruntamen quia hac
loriarum acceſſione nihilo plus faſti-
us indulgebat, ſed magis magiſque ab
ura populari ſe abdicabat, cæperunt
dentidem mordere clanculum & ven-
oſi invidere homines, quos ſummatim
nale habuit, quod aulam minus cole-
et. Quare argumentis congeſtis nihil
eriti ſunt inhabilem pronunciare: &
ienigenam minuſque potentem deſpi-
ere, cujus natales nuſquam apparerent
quum fore, ut qui neque patriam lin-
uam calleret, neque plebiſcitorum ſat
narus eſſet: cogeretur amigrare alio, &
e loco ſibi providere. Neque mora in-

terceſſit, quin plebecula, & vulgi infi-
ma fex, quæ a purpuratorum affecti-
bus fere pendebat, Sanctum ANTI-
STITEM ſuperbis ignominiis ag-
greſſa, ſua urbe propelleret. Ille vero
erat omnium virtutum aſſequutor e-
mius, injurias, pro lucro reputans, -
tani temporis occaſionem, in Tra-
ctum benefactis compenſandum du-
Ergo in Materni oratorium propen-s
oranti: ſtomachabundus Deus & alia-
que alia verborum tonitra diſſecar.
Galliarum exitium interminatus e,
tempus fore, quando Tungaris abu
vicem rependeret, Servatius contra c-
p orare, deprecari. id ne fieret, ſed n-
men nolle exaudire. Itaque in conci
nem properabat, & pernitiem imm
nere aſſeverabat, verbis fletu permixt
Infandum, inquit, dolorem viri fratr
animadvertite. Iamdudum, ſi neſci
grandia in vos divina parturit ira, n
que ſpes eſt ulla, quæ malis tantis m
deri valeat. Egredientur quippe in ſu
perficie terræ homines efferi, nulli æta
ſexui, gradui, dignitati parcentes: n
que divini metus, neque hominum di
ciplinæ rationem habentes. Primo per
miſſione ſuperum, orbem Romanu
invaſuri; deinde multo immaniſſim
vaſtaturi Gallias, gentemque finitimam
Quapropter hodie vos coram hor
tari aggredior, ut pœnitentia veſtri

anima-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

imabus proſpiciatis, ne dum portento-
irruperint, imprudentes vos opprimant.
ffudit hic ſeſe rumor inopinatus, &
irum in modum angebat provincias. O-
culi nempe loco habebant: quicquid à
ro tam ſancto proficiſcebatur. Igitur le-
ıtione ſumma, rogatus eſt accelerare
recaſſinam, ibi ſe præſtolabatur princi-
im atque Antiſtitum celeberrimus con-
entus. Adimebat, & ſuo ordine viſa di-
erens: perculerat jam omnes, ut Gallia-
ım Rex, univerſique Satrapæ atque co-
feſſores obſecrare cœperint, ne quid
eeſſet tot capitibus ſervandis, Romam
diret, unde præſentius aliquid ſperare
ceret, fortaſſe tanti patroni inſtantia, a-
o ſe verteret fulgurator Deus.

Acceſſerat ad hanc monitionem, quod
erræ motus pene aſſidui, & ſigna in cœ-
inclementia eminerent. Quandoqui-
em in veſperum ab Aquilone cœlum ru-
ebat, haud aliter quam ignis intermixtis
lammeo fulgore clarioribus lineis in ha-
tarum ſpeciem deformatis. Luna denſam
ortendebat caliginem. Cometes appare-
ant, & plurima alia quæ non ocioſa fuiſ-
e, inſtans rerum docuit conſequentia.
Tunc imperterrite aliud quiddam cauſari
uſus eſt Servatius. Præſcire quidem ſe,
non facile revocandam interminatricem
vindicis manum, tum quia altera ſuberat
culpa, quæ illum ad dirius ſæviendum a-
iogui provocaret. Graſſari apud Agrippi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

nam Coloniam humani generis nocentiſ-
ſimam peſtem Effraten pſeudo Epiſco-
pum, eo inſaniæ addictum: ut cum pe-
tiſſimo Arrio buccis diſtenſis, blaſphemo
ore, individuæ Triadis reſecaret perſon-
Ad quæ verba conſeſſus omnis intab-
cens, ea lege ſe quam primum Conci-
bulum ſollicitaturos promittebant: ſi-
ciſſim obeundo itineri ipſe ſe aſtringer.
Vtrinque in hunc modum conventum
Anno igitur ſalutis, ccc. Quadrageſim
v i. Imperii Conſtantii filii Conſtanti
anno v i. in Colonia, vocata ſynod
Servatius Arrianum Effraten à Pontifi
exauctorans, ad publicam pœnitenti
adegit, quam plurimis illic Epiſcopis M
gnatibus, Doctoribus conſultantibus,
ne hoc fieri commodum poſſet, ob ſac
dotii impreſſum characterem. Nihilom
nus Athanaſii, cæterorumque Orientaliu
presbyterorum Diaconorum exaudito t
ſtimonio, in hanc fertur iuſſe ſententian
Bis impium Effraten qui voce ſacrile
Ieſum Chriſtum vitæ auctorem dominu
meum æqualem patri eſſe negavit: eg
viciſſim pernego Epiſcopum, aut eſſe i
ter ſacerdotes adnumerandum. Cujus r
ſipiſcentia, ſi qua expectanda eſt: cenſe
majorum exemplis inter laicos tranſigen
dam. Quiſquis hac mecum ſententia, eu
non inſectatur, aliud ſi poteſt, aſtruat pa
trocinium. Muti omnes, atque reveri
ſummæ auctoritatis præſulem, abſqu
mor

ora Effraten proſcripſere: cujus in lo-
cn protinus Severinus vir ſynceriſſimus.
ffectus eſt. Et mox compoſitis rebus
Trajectum rediit, itineri ſe Romam ver-
ſ, accingens. Vnde, ſucceſſu proſpero
ctim profectus, prece & importunitate
lati Auctoris ejuſdem urbis Epiſcopi, a-
i majoris teſciſſam particulam, digito
oturam vellicante conſolidavit. Mox Ba-
bam prætergreſſus montem Iovis per-
ravit, ibi oratione fontem aquis lym-
dis ſcaturientem excivit, Deinde Alpi-
s tranſmiſſis, Italiam opperiit, nuſquam
n ſignorum affluentiſſimus, Quæ res fe-
t, ut honoratiores quoſque Romano-
m obvios haberet, quem ii procul ad-
nientem intuiti velut rutilum ſidus,
lgere proſpiciebant. Campanæ ad unum
nnes, ad nemorum aditum, tanti hoſpi-
adventum gratulatæ ſunt: & feſtino
auſu illum urbs tota excepit. Itaque plu-
morum divorum perluſtratis oratoriis,
ndem Octavo Kalendas Apriles, Apo-
olorum limina ſubiit, nona antea illinc
ceſſurus, quam Galliarum tranquillita-
m ſibi polliceretur. Hac ſpe prolixe per-
exeque orans, inviſit ſanctuarium, ibi
um precando ac lacrymando, poſt totos
ies & noctes nihil ſibi temperaret, cor-
uſculum inedia pariter & ſui afflictione
eſtitutum eſt, & in ſomnum ſeſe demi-
t. Interea occurrit admirandæ formidi-
is ſpectaculum, Iudex inexorabilis vultu

nutu

& nutu ipſo tremendus, in thronum c
ſidens gemmoſa aſpergine pellucidu,
circumquaque ſanctorum dependentib
agminibus. E quibus præcipue virgin
matrem Galliis patrocinantem perpend,
& eidem ſuffragantes conſideravit Ap
ſtolos, atque adeo obnixe protomartyr
Stephanum. Verum nihil uſquam bo
ſpei redire, ſecum ingemiſcebat, ſo
Apoſtolus Petrus affatus eſt in hæc ver
Definitum noveris, inquit, Hunnoru
crudelitate Gallias & Tungrim ipſam,
que univerſam adeo Europam diſſipa
dam. Verumtamen merito tuo Traj
ctum, atque oratione beati Stephani M
tim conſervandam. Igitur quantum p
tes in portum advola, & ſepulchrum d
lige, utque pœnitentiæ te præcone
omnes intelligant, habe clavē argentea
qua reſeras cœlos fidelibus. Expergefact
manu clavem argenteam complexus eſt
reditum maturavit. Iam Attila Hunnoru
rex qui Bleda fratre ſuo perempto totu
in excidium orbis ferebatur. Walamer
Oſtrogothorum regis & Ardarici Gepi
darum atque Aquilonarum gentium ſib
ſubjectarum multitudine fidens, à Panne
niis egreſſus, Imperium Occidentale in
vadebat quingentis millibus armatorum
A quo in Italiam Servatius captus eſt : &
nocte conſtrictus loris cui cum vigile
admoti eſſent, audiebant Dei angelos fa
miliariter conſolari afflictum. Quare be
nigne

nne erga illum affecti poſtridie milliti-
b de Servatio occidendo conſultanti-
b, multa in rem viri ſancti commenti
ſt, licet rogando inferiores eſſent. Ve-
ro inſperatæ predæ objecta ſpes, illico
aem ſcidit ut ſolus in apricum campum
i permaneret. Scitum eſt Italiam poſt
nſem Aprilem plerumque fervere,
que ſub dio dormitanti aquila prægran-
s alis pernicibus ſuppetias ferrebat, una
iem occulente, altera quaſi flabello fa-
nte ventum. Qua occaſione paſſim ſe
nni ad ſpectaculum conferebant, tali-
e prodigio diſcebant pietatem, uſque
eo, ut Attilla ad colloquium Servatium
vitaret & exercitus omnis alacri geſti-
latione benedici ſe curaret, tantum ab-
at, ut nihil mali perpeſſus fuerit. Proin-
e Wormatiam devenit, quo admodum
iculoſus, ſuaveolentem fontem oratio-
e conſequutus eſt à domino, & dracones
vinetis pedo interfecit atque auram pe-
ilentem repurgavit. Coloniæ in cellu-
de peragratis regionibus, Deo gra-
ias agebat, & eo loco Severinus Antiſtes
x hiatu cœli demiſſam vidit columnam
gne rutilo, quo & oratorium conſtitutum
ſt, quod porta cœli vulgo dicitur. Poſtre-
no Tungrim regreſſus eſt ibi jugiter ulti-
num vale inter verba iterans: pœniten-
iam populo prædicavit, & illinc ſanctam
æreditatem auferens, veſtes divini mini-
terii, cruces, ſacra vaſa, lebetes, coronu-
las,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

las, aulæa, reliquias denique & oſſa Pon-
ficum, in Trajectum, pariter cum cat-
dra ſua tranſpoſuit. Singulari autem te-
argentea Sanctum Antiſtem Martin
concluſit: qui præcipue miraculis co-
ſcus videbatur. Caſu, ſiquidem, incen
lampadibus lucernulæ affixis cum ig
tegmen altaris conſumpſiſſet, ad con-
ctum ſacrorum oſſium flamma perſtitit,
non alio præſidio extincta eſt. Comit
ſunt innumeræ angelorum myriades,
ſtivo cantu aëra delinientes, & à tergo
gentium ſtrepitus Tungrorum. Porro c-
ptoporticum ſe ſepeliendo apparavit:
ſacris inſiſtenti, ad dextrum altaris cor
angelus mortem denuntiavit. Quam m-
ta conſtantia animi expetens, populo co-
cionatus, quarto Idus Majas, animam D
terræ commendavit oſſa. Quæ ibidem
angelis in conſpectu omnium tapetis
ricis veſtita ſunt: & mirifico odore vi
tutem cooperata. Ob cujus eximia ta
dem merita, omnibus dèmonſtranda, cu
ſub brumali algore univerſa in circui
nix repleret, nunquam illud ſepulchru
attigit donec civium induſtria, ſuper ipſu
Baſilica ædificata eſt. Sicque in ſumm
natus Divus Servarius anno ſalutis trige
mo. Imperii Tiberii anno XVI. Aſſun
ptus (ut volunt) in Tungarorum Antiſt
tem anno ætatis, LXXXX. Pontificatus Sy
veſtri anno tertio decimo. Imperii Mag
Conſtantini, nono decimo nono. Præſu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

nis circiter centum ſeptuaginta ſex.
biit anno ætatis ſuæ trecẽteſimo ſeptua-
ſimo tertio. Cujus tralatio facta eſt an-
 ſalutis ſeptingenteſimo ſeptuageſimo,
ptimo, Idibus Iunii. Scripſit annis ſupe-
or bus non contemnendum miraculo-
m ejus librum D. Matthæus Herbenus
ëta noſter, quare ad me nihil attinere
judicavi, eadem hic faſtidio lectorum
oſequi. Extat & ejuſdem de hoc ela-
ratum Epigramma, & diſticha ſenten-
s refertiſſima. Subſecuta eſt Galliarum
ſta calamitas, quippe tam immanis per
unnos graſſata eſt afflictio, ut nullam ci-
tatem, nullum caſtrum, arcem, domici-
m, templum, ſacellum, denique nullum
ætermiſerint intemeratum. Tungris ipſa
ecennali obſidione laceſſita, demum ca-
a eſt, & in omnes citra exceptionem
evitum. Antor Metenſis Epiſcopus ca-
tivus, ſed Hunnis cæcitate percuſſis.
m ſuæ urbis compeditis relaxatus eſt;
ametſi enormiter per Gallias annis tri-
inta tribus debacchati fuerint: indeque
iud ex alio, malum natum. Succeſſit e-
im Vandalorum & Alanorum crudelitas,
que Francorum repatriatio, qui Gallias
on tantum laceſſebant, ut eas direptioni
aberent: ſed ut perpetuæ ſibi habitatio-
i fierent. Ergo ſedes Trajectenſis vaca-
it annis non minus centum & octo,
nenſibus ſex Floruit Servatius ſub Apo-
tolicis viris Melchiade, Sylveſtro primo,
Marco,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Marco, Iulio, Liberio, Fœlice ſecu[illegible], & Damaſo, Imperantibus Conſtan[illegible] Magno, Conſtante Iuliano Apoſtata [illegible]viniano Valentiniano, Valente Grat[illegible] & Theodoſio magno. Sub hoc inte[illegible]lo Candidus Epiſcopus Trajecti c[illegible] habitus eſt, & in oratorio Materni v[illegible] bono fine complevit, & Remigius [illegible]doveum Regem Francorum cum g[illegible] ſua baptizavit, & Chriſto fidelem re[illegible]dit. Luteciæ claruit diva Genovefa, [illegible] à plerifque, Sepperiis Pago Hasbaniæ [illegible]regrinata aſſertitur cujus ibi hodie f[illegible], vocabulum tenet.

Secundus Antiſtes.

SIc tandem Aurelianis, decreto C[illegible]ſtianiſſimi Francorum Regis Clo[illegible]vei, & Remigii Rumenſis Archiepiſc[illegible], cæterorumque Galliæ Epiſcoporum [illegible]tentia, Trajectenſibus de Antiſtite pr[illegible]ſum eſt, anno ſalutis quadringenteſi[illegible] nonageſimo Octavo. Nam ibidem in C[illegible]cilio Agricolaum filium cuſtodis Fland[illegible] ex filia Regis Britanniæ in hoc ordi[illegible]verunt. Quod impendio noſtratibus [illegible]ctum placuit, quoniam ei delecto appa[illegible]tu Trajectenſes obviam proceſſerunt. [illegible] Huy templum ab Hunnis conflagrat[illegible] refecit, & ſecundum eodem loco adj[illegible] quo Maternus prius collocaverat. C[illegible] vita honeſta dives exemplis, in mort[illegible] quoque precioſam deſiit anno adminiſ[illegible]

tio[illegible]

onis decimo nono. Sepultus eſt Trajecti
ı æde Servatiana, cujus Oratorij te-
:um inſtauraverat. Floruit ſub Apo-
o'ic's viris Gelaſio, Anaſtaſio ſecun-
o, & Synacho, Imperante Anaſtaſio.

Tertius Antiſtes.

VRſichinus Patre viro patricio è
Burgundionum regis filia procrea-
ıs: infula ſacra inſignitus eſt anno ſa-
ıtis quingenteſimo quarto. obiit anno
dminiſtrationis quarto, kalend. Octo-
ribus ſepultus in æde Servatiana. Flo-
ııt ſub Apoſtolicis viris Symacho, im-
erante Anaſtaſio.

Quartus Antiſtes.

DEſignatus Ducis Dalenſis filius ex
filia Scotorum regis Pontificio
efunctus eſt anno ſalutis quingenteſi-
ıo octavo. Qui tres equites auratos ir
ıcem revocaſſe dicitur; quorum opi-
ıs collegio nonnihil acceſſit. Præfuit
ınis tribus. Obiit Idibus Ianuarii, ſe-
ıltus in æde Servatiana. Floruit ſub
ɔdem Apoſtolico, & Imperatore, quo
rſichinus.

Quintus Antiſtes,

REſignatus fi'ius regis Neuſtriæ, de-
ſignato ſucceſſit anno ſalu'is quin-
nteſimo undecimo. Obiit anno ad-

Q miniſtra-

miniſtrationis quarto. Kalendis De-
cembribus, ſepultus in æde Servatiana.
Floruit ſub iiſdem principibus, clarus
beatus Fulgentius: cujus memoria quot-
annis in pleriſque locis recurrit.

Sextus Antiſtes.

SVlpitius filius Naſonis è Galli-
rum principis filia Antiſtes conſe-
cratus eſt anno ſalutis quingenteſimo
decimo ſeptimo. Sedit annis octo ſe-
pultus in æde Servatiana quinto deci-
mo calendis Februar. Floruit ſub Apo-
ſtolicis viris Hormiſda, Ioanne primo
& Fælice quarto, Imperantibus Ana-
ſtaſio, Iuſtino ſene, & Iuſtiniano
magno.

Septimus Antiſtes.

QVitilus Comitis Namurcenſis fi-
lius ex filia regis Dionanti è De-
cano Trajectenſi, in Epiſcopum ſubli-
matus eſt, anno ſalutis quingenteſimo
xxv. regionem quæ ſenſim interciderat,
rat, prædicatione ſua recuperavit. Præ-
fuit annis duobus, ſepultus in æde Se-
veriana, pridie Kalendas Mayas. Flo-
ruit ſub Apoſtolico Bonifacio ſecundo
imperante Iuſtino ſene & Iuſtiniano
magno.

Octavus Antiſtes.

EVcherius filius Comitis Hoſtienſis
e filia Comitis Namurcenſis v
ſpectat

ectatæ modeſtiæ & præco mirificus, ithedram conſcendit ann. ſalutis quinntefimo, XXVII. Præfuit annis 8. pultus in æde Servatiana decimo Kandas Martias. Floruit ſub Apoſtolicis iris Ioanne ſecundo & Agapito primo nperante Iuſtiniano magno.

Nonus Antiſtes.

FAlco frater Eucherij germanus, eidem ſuffectus eſt anno ſalutis quinnteſimo, XXXVI. Præfuit annis tribus pultus in æde Servatiana. Floruit ſub poſtolico Agapito primo, Imperante iſtiniano. Quo tempore in Galliis uidam nunc in Arduennæ ſylvas, nunc io vagabundus & ligna cedens, tantore à muſcis infeſtatus eſt: ut biennium nens permaneret. Qui ad ſe reverſus b religionis habitu pſeudoprophetam culit, primo magum, mox deſuper firmos ſanitate perficiens, Chriſtum dicebat, cultumque ab omnibus exiba-. Nolentes ſe adorare cum populo ui ei plurimus adherebat: hoſtiliter vaſit. Verum à fideli quopiam poſt ciſus eſt: & ita ſequaces diſperſi.

Decimus Antiſtes.

EVcharius homo avitæ nobilitatis ac ſolidæ perfectionis Antiſtes creaus eſt anno ſalutis quingenteſimo, 49.

Perpauca de eo, quem admodum d
præcedentibus narrant hiſtoriæ, fort
ſcriptorū incuria, quibus debemus quoc
præclara geſta multorum ad nos no
pervenerint. Præfuit annis ſex. Florui
ſub Apoſtolicis viris Agapito primo,
Sylvio ſecundo & Vigilio, Imperant
Iuſtiniano.

Undecimus Antiſtes.

DOmicianus Bavariæ Ducis filius e
filia Ducis Arduennæ Pontifici
clarus habitus eſt. Quia puero virtu
tum ſemper & literarum amore accen
ſus: utrimque ſui ſpecimen non igno
bile perhibuit. Nam prædicatione &
miraculis conſpicuus, à regibus coleba
tur, & vulgo etiam voluptati fuit. Hil
debertus enim Galliarum rex, in con
ſeſſu Aurelianenſi gravibus edictis, præ
dia, caſtella, arces, domicilia, eiden
reſtitui mandavit; quæcumque Epiſco
porum fuiſſe credebantur Tungarorum
quibus conflagratas dirutaſque ædes, ſa
cella, oratoria, aras, atque xenodochi
paſſim extrui curavit. Hæreſium archi
tectos aſtu ceu lernam adoriri ſolitus
in publicam quæſtionem vocatos, im
perio ſacrioris è lingues reddidit, done
balbutie ac nutu victos ſe ſignificarent
Interfuit duobus regis conciliis. Aure
lianenſi & Alvernenſi. Galliis quoqu
fame & cariſtia laborantibus, eleemo

ſyn

ynis deos placandos prædicavit pro quibus aſſidue hoſtias immolans, fertilitatem conſecutus eſt. Hoij Draconem oculis igneis, ipſis etiam nocentiſſimis interfecit: qui fontem civibus paire utilem contaminaverat, quem proinde ſuo pede expurgavit. Quod Hoiani beneficio compenſantes: hoſpitium ſua urbe dederunt, ibi alterum fontem, ægris medentem ſuſcitavit. Obiit anno adminiſtrationis decimoſexto nonis Maji. ſepultus Hoij in æde Chriſtiparæ virginis, Floruit ſub Apoſtolicis viris Vigilio & Pelagio primo, Imperante Juſtiniano.

Duodecimus Antiſtes.

MOnulphus Collegij Servatiani cantor, filius regis Dionanti, ex Hoſtienſis Comitis filia, habenas moderari cæpit, anno ſalutis quingenteſimo ſexageſimo primo. Qui cum à fundamentis emergeret Baſilica, mirum in modum gaviſus eſt: ſed ea nondum perfecta, cum electus eſſet, ſublimiorem adjecit turrim, & abſolutis omnibus, corpus Divi Servatii in æditus collocavit, atque nominatim ei ædificium inſcripſit. Tungrim populatam reparare apud ſe diſponens ſtatim à cæpto deſtitit: quia fieri perpendebat irato Iove & invidente cœlo. Quare omnem ope-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ram in Trajectenſem civitatem tranſtulit: ut apud Servatianos probæ frugalitatis viri degerent, nobilitatem generis cum morum honeſtate commutantes: qui paſſim regum calculo & Imperatorum munificentia protecti, ſuo collegio ceu monaſterio uterent, quos iſti merito fratres vocare & habere poſſent. Sunt qui hunc putant Marinorum quoque collegium inſtituiſſe: quamquam alii pernegent, certe Legiam vicum non inamænum aliquando peregrans: nova gratulatione inclytam fore prædixit. Hæc inquit, Legia vere millibus electiſſima futura eſt, roſis olim cruore cujuſdam martyris conſecranda. Quamobrem oratorium, Coſmæ & Damiani, loco magis eminente conſtruxit. Illinc Dionantum uſque profectus, hæres effectus eſt paternarum poſſeſſionum, quas minime curtatus, Eccleſiæ Trajectenſi liberaliter contulit. Tradunt publicitus hunc indicto jejunio principem quemdam vita defunctum, Epenis catarticis exemiſſe: quem ſæpe in ſylvam rugientem inſtar feræ audire ſolitus, cum rediret liberatum à purgatorio intellexit. Præfuit annis triginta novem, ſepultus in æde Servatiana, XVII Kalendas Auguſti. Floruit ſub Apoſtolicis viris Pelagio primo, Ioanne tertio, Benedicto primo, Pelagio ſecundo, & Gregorio primo.

Impe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Imperantibus Iuſtino minore Chilberio, & Mauritio. Quo tempore Hunni Gallias repetentes, a Sigeberto Francorum rege fugati & victi ſunt.

Tertius decimus Antiſtes.

GOndulphus Ducis Lotharingię filius, ex filia Lotharii Francorum regis, ordinatus eſt Pontifex anno ſalutis, 600. Qui Tungrim non ſatis conſulte reædificare præſumens: iraſcentem adverſus ſe Deum expertus eſt. Opifices enim quos ædificio admoverat, lupi dilacerabant, & nocte fulmen egreſſum, omnem diei operam abſumebat. Animum ab incepto revocans, ſe in Traiectum recepit: vir alioqui juxta ſenſum Domini. Obiit anno adminiſtrationis VII, XVII Kalendas Auguſti, conſepultus Monulpho, qui eodem die quamquam anno defunctus fuerat. Quorum tumba hactenus in navi Servatianæ Baſilicæ viſitur, ubi utriuſque glorioſa perſeverat memoria. Cum enim Carolus Magnus Aquenſem Baſilicam regali magnificentia exædificaſſet: eſſetque in votis tot acceſſire Antiſtites illi conſecrandæ, quot dies in annum recurrunt, & jam ſummæ duo deſſent: ajunt Monulphum & Gondulphum è ſepulchro ceu latebris emerſiſſe, & illic ingenti affuiſſe miraculo Qui (ſi libellis hujuſ-

modi creditur) à Leone quarto Pon
Max. bene dictione accepta, inclinar
primo Aquiſgrani, deinde etiam Tra-
cti, ſe in Mauſeolum recipere. L
Diſtichon antiquiſſimis literis in h
eadem tumba graphice exaratum: qu
hæc ipſa, aperte conteſtatur. Præte
Betaſij talem inclinandi ritum, ſi
velut a ſenioribus per manus traditu
incontaminate obſervant, quoties e
penetrant januam, qua Antiſtites ſan
regreſſi creduntur. Confirmant iſta B-
bantiæ Chronica, in Hiſtoria Car
Magni, libro ſecundo, ad medium
libelli, atque adeo multa vetuſtiſſi
exemplaria actorum Epiſcopalium. F
ruit ſub Apoſtolicis viris Gregorio p
mo, Saviniano, Bonifacio tertio
quarto, Imperantibus Mauritio
Foca.

Quartus decimus Antiſtes.

PErpetua Ducis hoſtienſis filius,
filia Præſidis Colonienſis, anno
lutis ſexcenteſimo octavo Pontific
egit. Cujus perpetuam innocenti
tumba ipſa teſtata eſt, qua poſt m
tem oleum reſudavit odore naribus g
tiſſimo. Præfuit annis XIII ſepult
Dionanti in ædibus, S. Clementis ſi
alio nomine. S. Vincentij pridie non
Novembris. Floruit ſub Apoſtoli
viris Bonifacio quarto, Drodato, Bon
fac

ci V, & Honorio I, Imperantibus Pa & Heraclio. Tralatus eſt tandem, iedem Chriſtiparæ Virginis Mariæ, uiplurimis miraculis claruit.

Quintus decimus Antiſtes.

Vergiſus avitam Tungarorũ nobilitatẽ admirabili ſanctitate illuſtrans: Atiſtes evaſit anno ſalutis 614. Præfit annis quatuordecim Sepultus in Temonia villa Diocœſeos Colonienſi, ſed poſt trecentos annos Brunoni Achiepiſcopo Colonienſi apparens, Coloniæ in ædibus Divæ Ceciliæ tralatus eſt, jacetque cum cognomine ſuo Vergiſo Diacono, quem ob fidei ſyncitatem hæretici peremerunt. Cujus fatum nono Kalendas Novembris occrit, quo ſuum Archipræſulem, & imediatum atque legitimum ſucceſſorem. S. Severini Colonienſes venerantur, quem Arriana quoque factio, pluma ſe indigna ſuſtinere coëgit. Floruit ſb Apoſtolicis viris, Honorio primo, Severino Ioanne quarto, & Theodoro primo, Imperante Eraclio.

Sextus decimus Antiſtes.

Oannes, ob manſuetudinem & animi lenitatem, cognominatus Agnus, filius Equitis aurati, D. ab Harmalla, ex Heroina de Tuhingue: prius nuptias ex-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

pertus & agriculturæ inſiſtens, ſed e
rarum ſædulus æmulator, Pontificus
Trajectenſibus aſſcriptus eſt. Anno ſa
626. Qui eleemoſynarum elargitio
Deo & mundo commendatiſſimus, m
ad anguli ſalutationem, eidem in pere
no habitu, in agro occurrentis, ad dubi-
ret: ſe aliquando habendum Antiſtit
reſpondit. Facilius lignum aridum q
manu complector, re vireſcere poter
ſeſe in ramos diffindere: quam me
ego utilem reipublicæ agnoſcam.
que mora interceſſit: quin ſtipes gra
arbuſti præferret ſpeciem, Pervenit
ad Dagobertum, tum forte Trajecti c
civibus de Epiſcopo conſultantem: &
eum ad ſe vocatum, ſtatim præeſſe m-
davit. Vnde Pontifex ordinatus pro-
dius in literatorum theatrum inſiluit,
que deſtitit: quo minus doctorum aur
inſigniretur, diſcipulorumque probat-
morum præſideret contubernio. E
bus Momo, ad perfectionem uſque M-
tyrii Chriſtiani pervenit: & pro fide
ctam exhalavit animam. Conjugem ſu
in Trajecto ſanctimonialem fecit: eo lo,
quo hodie Albæ Dominæ (quas voca
degere putantur. Quem in modum
Bliſiæ virgines relegavit: atque Chri
ſponſas fieri voluit. Obiit anno admi-
ſtrationis ſexto, octavo Kalendas Augu
Sepultus in arce Hoyana, in ſacello Di-
rum Coſme & Damiani. Floruit ſub A-
ſtoli

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ſlicis viris Theodoro & Martino, Impe-
nte Eraclio.

Septimus Decimus Antiſtes.

AMandus Aquitanorum Ducis filius, ex
Amantia matrona cum primis nobi-
ſacræ legis interpres peritiſſimus, pro-
nente Lothario rege, Epiſcopus ordi-
tus eſt, anno ſalutis ſexcenteſimo. xxxii.
ui cum nondum ex Ephæbio exceſſiſſet
Ogiam inſulam Monachi inſtitutum
periri voluit, ſed adoleſcentem pater
ſecutus, ſevera prius oratione, deinde
anditiis revocare conatus eſt. Porro
aſculum animum & ſpem victricem por-
ndens, Genitor (inquit) tuam mihi vi-
eor perſpexiſſe audaciam, qui pro the-
uro carbones obtrudis, & ſoli anteponis
mbram. Non me hoc ineſcabis delica-
lo bolo, quem plus ſatis amareſcere ſen-
am, dum nequeam expuere. Bene tibi ſit
um donis illepidis, meo animo abunde
tisfactum erit, modo ſervare liceat edi-
tum ſummi regis, quod haud poſſum ulla
x parte prætergredi. Qui (inquit) non
ſt mecum adverſum me eſt: & qui mihi
atrem præfert aut matrem, me indignus
ſt & regno meo. Quibus ille verbis non
modo placatus, ſed in lachrymas reſolutus
deceſſit: nihil ſibi temperans à ſuſpiriis &
oſculis. Ita religionem auſpicatus, Turo-
nis ſacro initiatus eſt ordine, indeque in
Mona-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Monaſterium reverſus cum deambul
cauſa in pomarium divertiſſet, prodi-
ſæ magnitudinis ſerpentem, in vir
gramine concolorem abditum comp
hendit. Quem precatiuncula & crucis
hibita imagine interficiens, popula
plauſum incurrit. Cumque frequentiu
viſeretur in civitatem Bituricam ab A
ligiſo Epiſcopo & Sulpitio diacono
cellulam templo contiguam reſtringi
optavit, in qua cibario pane & aqua
tum XV. annis corpus maceravit.
quos Romam inviſens, quum ad lin
plerunque Apoſtolorum Petri & P
pernoctaret, quaſi fur ſacrilegusq; ab a-
tuis multa ignominia propulſatus eſt,
exponente Apoſtolo Petro per viſum,
vinæ eſſe voluntatis intellexit in Ga
remeare. Qui Lothario gratus hoſpes
veniens, illius commendatione ac j
ad pontificium aſſumptus eſt. Cujus q
que conſuetudo Dagoberto acceptiſ
fuit: nondum in facinora tanta delapſo
heroicis adhuc virtutibus quam comm
datiſſimo. Cui quum forte obſterilita
uxorum liberi deeſſent, virginis Ratg-
trudæ complexibus libitum eſt perfru
qua filium nactus, quum Chriſtiano m
illum Amandus baptizaret, Ariberti
deſiderio ſatisfieret, ut Sigibertus dice-
tur, ſuſceptoribus ad verba minus auſc-
tantibus infans, XL. dierum amen expe-
te perſonuit. Verum inſtabili conditio

qu

um non multo poſt concubinarum ca-
regem ſequerentur, præter eas quas
pluribus reginarum inſtar ornatas a-
a, ſuper iis Amandum recte monen-
mon ferens, regno extruſit. Quem
m cohortatione Pipini à Landis Bra-
ntiæ Ducis qui palatio præerat, & alte-
non vulgariter prudentis ac nobilis
Egnani conſiliis in priſtinum munus
tuit. Sed à cepto nihil diverſus toto
nio Clericorum vitia notavit, cui
aliter quam ſternaces equi recalcit ra-
ut etiam Martinus Pont. Max. virgam
pream admovere ſit coactus ut videre
n Decret. 1. diſ. 2. capite. Interea
abricanum monaſterium inſtituens,
ma dotavit munificentia: & in Pago
orcenſi, ſanctæ crucis efficacia mulie-
ſecæ oculos aperuit. Ittam quoque Pi-
relictam ſalutaribus monitis ad opti-
inflammavit, quæ ſe ſuaque omnia
offerens Nivellanum fundavit Mona-
ium, cui Gertrudem filiam præfecit.
tempeſtate Flandria quæ paucis viris
que edificiis ornata erat, vagis homini-
indiſcretiſque colonis habitabatur.
am Amandus Dagoberti & Mar. Pont.
x. auctoritate Chriſtum prædicaturus
eſſit, & poſito Vicario Landoaldo, an-
n octo diligenter coluit, ibi Bavonem
gnatem raptu & prædatione infamem
reſipiſcentiam, & pœnitentiam agen-
do transfluvium Gandenſem, inflexit,

cujus

cujus eodem loco nunc celebre Monaſt- rium conſtructum eſt. Sed & Monaſ- riorum aliorum hic fuit auctor, videli- Monaſterii ſancti Petri, Aquecincti, M- tines, Honon & Elmonenſis in quo mo- tem obiit anno ſalutis ſexcenteſimo qu- drageſimo quinto. Octavo Idus Febru- rias. anno ætatis ſuæ nonageſimo, adm- niſtrationis duodecimo. Cujus corpuſc- lum ita intemeratum atque elegans i- ventum eſt, ut capilli, ungues, dentes barba in ſepulchro quaſi vivi hominis ſi- creſcerent, & poſt felicem ejus tranſitu anno centeſimo quinquageſimo, à Mon- chis peniculo contactum, novum viſu eſt ſtillare ſanguinem. Floruit ſub Ap- ſtolico Martino primo, Imperantib- Conſtantino filio Eraclii & Martina cu filio Heraclona & Conſtante.

Decimus Octavus Antiſtes.

Remaclus Albutii à Bezenchovia v- nobiliſſimi filius ex Matrina filia D- cis Sabaudiæ, proponente Sigibert- curam Trajectenſium ſuſcepit, anno ſalu- ſexcenteſimo quadrageſimo quinto. Q- apud Sulpitium Bituricenſem Epiſcopu- cujus ſupra memoriam fecimus, tiroc- nium tranſigens: præterea omnibus n- meris abſolutiſſimo Eligio diſciplina m- naſtica imbuendus traditus brevi tempo- ita profecit, ut abſente ob regis nego-

Elig

Egio, proximam Abbati auctoritatem vidicaret. Cujus conſilio in Antiſtitem pvehi meruit, ſed ab auſteritate prima nil omittens, plurimorum Monaſterrum pater præter promiſcui gregis cam, totum ſe juvandis diſcipulis impidit. Quorum præcipui fuerunt beatiſſi martyres Theodardus & Lambertus, que non Halinus Confeſſor Aquitanis atque Divus Adoleſcens Trudo. Qui sbanorum antiquiſſimum genus refens, animum adhuc puer induxit, ſi litte: mediocriter ſacras attingere poſſet: quaquam velle ſe inani nobilitatis fumo riari, ſed originem omnem denique ſeum in Monaſterium quod fundo ſuo nſtruere cogitabat, bona fide transfer. Super quibus inſtructore angelo Reclus edoctus eſt: & accito adoleſcenlo, abi, inquit, & D. Clodulpho Mensi Epiſcopo hoc perfer Epiſtolium. Is n ante remittere, quam deſiderii coms ſacerdotio præclarus regrediaris, Sucſſerunt omnia, & penates reviſens, quæ pienter propoſuerat: ſapientius imple. Nam Monaſterium conſummavit rezione & opibus magnificum, opidulum jiciens quod ſuo nomine auctorem conſtaretur, quod hodie quoque Divi Trunis dicitur. Tanto indubie excellenus, quanto Chriſtiano vocabulo illuſtram eſt non gentili, ſacro, non prophano, alia noſtratia fere ſunt omnia. Hujus,

quon-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

quondam puerulus Encomion eff[illegible] quum Collectaneorum ſtipatus exer[illegible] ſublimis imperator, domum à Lę. rev[illegible] terer.

Accipe me reducem puerorum patria ſa[illegible]
Auſpiciis Divæ Trudonis ſplendida quem m[illegible]
Accipe me numeris, verum nullo are bea[illegible]
Mnemoſinumque iſtud laribus præfige [illegible]ternis
Trudo ſacer puerili olim ſub fronte ſenil[illegible]
Canitiem indutus, ſtudiis ac ſtemmate cl[illegible],
Poſt Monachi celſus vita, tua gloria gen[illegible]
Hasbanam decorat, ſicut carbunculus aur[illegible],
Unio ſepmentum, ſplendor Titanis Ol[illegible]pum,
Illuſtra pueros, quos ante altaria cernis,
Poplite & attenta, mecum obſecrare [illegible]rela.

Ioppiliæ vero templum in honore[illegible] Amandi conſecravit & in Ardue[illegible] fontem cruce ſuſcitavit, atque popu[illegible] Chriſto fidelem fecit. Qui Sigibertus[illegible] prolis poſteritate deſperans, duode[illegible] monaſteria paſſim ædificare mandavit [illegible] cooperatorem Grimoaldum majorem [illegible]mus eſſe voluit. Sed Antiſtes ſæcular[illegible] turbarum pertæſus: in Stabulanum-mo[illegible]ſterium, ſanctitatis habitum aſſum[illegible] molemque adminiſtrationis cauſatus, [illegible]cedere, quam præeſſe maluit, anno ſu[illegible]pti pontificii ſeptimo. Floruit ſub Apo[illegible]licis viris Martino primo, Eugenio pr[illegible]

& i-

Vitaliano. Imperante Conſtante. Ex-
ſſit è vivis multis miraculis clarus, ter-
o nonas Decembres. Claruerunt beatus
rtuinus Molonenſis Monaſterii, & Elo-
dius Valciodorenſis inſtitutor, atque S.
lho Britannicus, qui in Galliis Verbum
i uberrimo fructu diſſeminavit.

Decimus nonus Antiſtes.

THeodardus magni Baronis à Bavaria filius ex filia Comitis Namurcenſis,
emaclo ſuffectus (cujus ſollicitudine ad
c devenit) & à S. Cuniberto Colo-
enſi Archiepiſcopo conſecratus eſt, an-
i ſalutis ſexcenteſimo quinquageſimo
rtio. Qui ut erat affectus magnanimi
ucia à Tyrannis uſurpatum eccleſiæ pa-
imonium requirere aggreſſus, multum
c via profecit. Vnde regem Hildericum
ſtricte interpellans, dum diplomate in-
uctus Franciam appereret ab inſe-
entibus magnatibus in ſaltu Biwalto
iræ finitimo interfectus eſt. Sed in agro
ofluente cruore, quum hujus puer, ab
raria ancilla filum poſceret, quo vulnus
pitis colligaret, illa heræ ſuæ ſævitiam
rmidans, vix tandem impartiit. Quæ in
ſperum, quod timebat experta, vapula-
t, ſed inter verbera, hera cœcitate per-
ſſa eſt, nec ante vidit quam emiſſo voto
heodardum Martyrem invocaret. Paſſus
anno adminiſtrationis ſecundo, quarto

R Idus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Idus Septembres. Qui primo Hercum
conditus eſt. Vnde illum aliquando
Lambertus auferre tentans, Vangionu
Antiſtitem obſtare perpendit. Quem ta
dem ratione & auctoritate repoſcens:
ſacellum. S. Coſmæ & Damiani, Leo
tranſpoſuit. Floruit ſub Apoſtolico Vi
liano, Jmperante Conſtante.

Seneriſsimo Divi Martyris Lamberti Col
gio apud Leodium Euangelium Pla-
centius S. D.

QVo tandem exordii genere? q
dictionis filo, tælam ordiar dom
ni undecunque clariſſimi? Ita v
re eſtis quod vulgo creditur, quippe nat
lium imaginibus non minus genero
quam liter rum monumentis prolixe ill
ſtres, rurſus ſic literis ornati: ut nobilit
ti plurimum inde accedat & utilitatis
gloriæ. Equidem haud temere Cice
contendit, cum ad naturam eximiam
nobilem ratio quædam doctrinæque con
firmatio acceſſerit, tum illud neſcio qui
ſingulare ſolere exiſtere. Ex hoc eſſe g
nere quem Romani viderunt divinum h
minem Affricanum, ex hoc C. Lelium
L. Furium modeſtiſſimos homines
contentiſſimos, ex hoc fortiſſimum v
rum & illis temporibus doctiſſimum C
tonem illum ſenem. Qui profecto ſi nih
ad percipiendam colendamque nobilit
ten

in literis adjuvarentur : nequaquam ſe
aillarum ſtudium contuliſſent: Ergo qui-
bus nobilitas omnis abſque diſciplinis fu-
nſa putatur, certe literis permixta ra-
rn eſt & incomparabile margaritum, ar-
rllis inſitum ſani pectoris. Igitur hoc
vtro propoſito vix quicquam immitti
pterat ſanctius, pulchrius, fidelius, &
aconſequendam immortalitatem com-
pdioſius, quo genus ipſum & originem
(quæ illiteratis pluribus male ceſſit) ele-
gātia ſtudiorum, non quidem trivialium,
d exquiſitorum decorare maluiſtis.
Quamobrem, quam videbam vos velle lu-
bis in iis gratiam, ut illo ſcribendi gene-
r augendæque veſtræ celſitudini prodeſ-
ſo, quo ſecundum euangelica & Apo-
ſtica ſenſa, nullum poterat excogitari ſa-
lirius, quatenus mea ſumma diligentia
Lodinorum Antiſtitum bona fide facta
ci in criſtallino ſpeculo ob oculos pone-
rem, & oratione illuſtrarem fortaſſis ſat
hiſtoriæ conſona. Vt enim cum Politiano
fear, inter omne ſcriptorum genus: qui-
b vel Græcæ vel Romanæ literæ florue-
rnt: ii mihi haud dubie de humanis re-
b egregie meriti eſſe videntur : per
qs aut excellentium populorum, aut
ſumorum principum, aut omnium illu-
ſtium virorum res geſtæ, fidelibus hiſto-
rium monumentis commendatæ ſunt,
tatopere, ut abſque jugi earundem le-
ctione nemo non puer ſit, & ille penetra-

tius ſapiat, qui aliorum exemplis ſap
didicit. Quo circa optarim Ampliſſ
Domini, quicquid hoc eſt, quod non
piat ungues corroſos, ictumve pluteu
boni vos conſulere, conſilio magni Pe
rum regis Artaxerxis cognomento me
ris. Qui cum ruſticus ei aquam utrâ
manu è proximo fluvio hauſtam obtu
ſet: liberali vultu exceperit. Alter q
piam malum pergrande obtrudeet, ubi
riſiſſet homini: per ſolem inquit, hic
mihi videtur: qui ex parva etiam ur
magnam poſſet extruere, animum po
ſpectandum ratus, quam oblatum. Ch
ſtus Ieſus quam diutiſſime vos ſervet
columes. Valete.

Vigeſimus Antiſtes.

LAmbertus hac tempeſtate nolens
lens in Epiſcopatũ tractus eſt anno
lutis ſexcenteſimo quinquageſimo no
Qui pręclaris ortus natalibus, ex Loſſenſi
Comitum generoſo ſtemmate origin
trahens, patrem habuit regum collec
neum, nomine Aprum, matrem He
ſplendam, Mauritii Romanorum Impe
toris ſanguine cretam. Vnde ab ipſis
crepundiis futuræ virtuti proſpiciens, p
ſpicuis ſignis fulſit. Non obſcura fama
infante adhuc Lamberto dum hærente l
gua, nullam ſatis vocem formaret, ubi p
occaſionem religioſa mater alio pereg
na

nara abiiſſet: neque alimoniam ſecum
aſtrtaſſet: cunctante illa de reditu, ita fer-
t admonuiſſet nutricem. Accingere in-
at, quantum potes & matri panibus oc-
rre: jam dudum enim egena huc pro-
pat. Litura quam nutricis: ſugentis
entulus impreſſerat: cæcæ mulieri me-
data dicitur. Sic incorruptæ indolis au-
ſpiis fœlix, paulo vegetior, ardua dog-
rum monumenta memori pectore con-
bat, in his verſabatur, hunc putabat lu-
dn, hunc jocum ſeriumque exiſtimabat.
agiſtros perinde ac parentes obſervabat:
nerabatur, colebat, nempe quos animi
rerat educatores. Neque enim ſpem il-
la, quam Remaclus de ſe conceperat:
pſus eſt videri actis puerilibus degene-
ro. Quinimo magiſtris morum & lit-
tarum traditus utriuſque cultus cœpit
e ſtudioſiſſimus. Nemo parum intereſſe
tet, primos anniculos his an his mori-
s inſtituas: fere enim quales ſe exhibent
i morum paleſtra tyrunculi, tales cre-
ſint emeriti, ut perpetuo Leonidis Pæ-
gogi ſui mores, quos puer imbiberat,
exander etiam ſervaverit. Vnde ſancti
ppoſiti parentes habuit indulgentiſſi-
os: qui ita ſe comparabant, ut omnem
tatis fluxum, bene curatum cuperent.
ui juxta Licurgi legem, puerum in a-
um deduci jubebant, ut foro & urbanis
litiis carceret, ne illa pubertas luxu de-
ueret, quemadmodum fere Lacones li-

beros ruri obligabant, tantiſper dum op-
mis ſub morum magiſtris eruditi, corpo
pariter & animo exercitati valerent, & ſ
civitati decori eſſe poſſent. Quare Lanc-
aldum primi nominis presbyterum, in p
go qui vulgo dicitur Wintershoven,
præfecerunt cujus monita incredibili av
ditate excepta, in mentis penetralia d
mittebat, nihil prius, nihil purius ducen
quam omnem ſemel conatum, induſtria
omnem rectis diſciplinis die noctuq
impendere, Deum timere, eccleſiam c
lere. Atque ut nuſquam ignis eſt, qui nc
luceat ac calefaciat: ita glorioſas hic a
doris ſui faces exæſtuabat. Sanctum nan
que & attenta prece fonticulum neceſſita
ti pariter & ſolatio proficuum ſuſcitavit
qui hodie primitiæ Lamberti dicitur. Ad
de prunas flammis igneis vernantes, ſa
cra linea veſte complexus: per ſpacioſan
viciniam, impune domum uſque pertulit
Quæ ſancto Antiſtiti Remaclo animun
addiderunt, ut familiarem eum ſibi face
ret, & clericum ordinaret. Sed rari ſem-
per ſermonis, viſus cælebis parce, quære-
lus, convictus facilis, ſecum manere gaude-
bat. Moroſorum conſortia tanquam pe-
ſtem devitans, ſeſe in cellulam plerunque
recipiebat, ut facile intellectu eſſet, neſcio
quid latere in adoleſcentulo, quod ſi coa-
leſceret, ſtupendo attonitum mundum
feriret miraculo. Tradunt ſæpenumero
ſodales ad optima ſolicitare ſolitum: & ad
pieta-

ætatem claſſicum velut occinere. Eia fu-
te malorum incitamenta adulefcentes,
ritatem hac ſub ætate ſectemini matu-
atem addiſcite, literas ſanctas ample-
amini, ſapientiam exoſculemini, magi-
os parentum loco ducite, jacite ſancti-
tis fundamenta, tirocinium futuræ pro-
tatis cum fiducia exigite, pudore fron-
m conſpergite, jactantiam execremini
s annis indignam, fietque tum, ut bona
e univerſi faveant, omnes vos ament, ad-
ventque officiis. Quæ non modo voce
d opere ipſo compenſabat, ita ſemper
neræ malæ lanuginem inſtituens, ut ca-
is abunde proſpiceret. Adoleſcentiam
uippe ætatem agnovit plane feriendam,
t inſaniæ plerunque ſtimulis agitatam.
ua delibuti, imo impiati, imo conſcele-
ati adoleſcentes, omnem virtutis aditum,
rocacitatis vitio proſtituunt. Hos ſi neſ-
itis igne ſuo decoquit ſceleſtus amor, ex-
gitat perdita animorum inſidiatrix im-
udentia, & eo uſque infelicibus excedit
lammis, donec nobiliſſima vitæ parte
urpiter acta, ultricibus focis urendi tra-
lantur. Senſit inſidias doloſæ ætatis præ-
agus juvenis: periculum exhorruit, &
lle ſecum. Væ miſero mihi, ſi proditam
egregie horum exemplo animi pulchritu-
linem in turpe dedecus prodegero. Quam
ego rerum auctori rationem reddere po-
ero? Quo vultu, qua fronte æterni vindi-
cis adſtabo tribunalibus? Si ingratus

ego, ingenua natalitia, majorum ſplendo-rem, familiæ claritatem, quam illuſtran-dam adeo, prompteque tuendam accepi, ſordidiſſimis moribus obnubilem. Sati erat brutum naſci, imo omnino non naſci, quam nativitatis originem flagitiis obſcurare, ignominiis voluptatum confundere, imo prorſus extinguere. Sed quid agam? quo me vertam. Qua via, quo ordine, præſidioque fultus effugiam? Ecce tibi omnes aditus, omnia domorum ſorduere limina, libido ubique regnat, omnia occupat laſcivia, decoquit patrimonia luxus, omnia obligurit ſupina adoleſcentia, & interea qui cunctatior eſt, is plane ineptit, hic ſibilis patet & riſui. At ſcio quid agam. A ſuperis vocor, Deo vocanti parebo valete patria ſtemmata, fumoſæ nobilitatis imagines, valete nutrimenta malorum opes. Velis innocentiæ manus porrigo, priuſquam lubrica me Philtra in naſſam illectent. Continentiæ ſalutari, literarum me ſtudiis dedam, ſic me paſcet pietas, erudiet diſciplina, animabit charitas, ſic mihi opportune prodero ac proximis. Tali meditatione ſedulo animum lactabat, & nequaquam ſibiipſi fidens, explorato prius. S. Antiſtitis Remacli magiſterio, Theodardo ſubinde hujus ſucceſſori, pueritiam tuendam committebat. Qui cum, mirum in modum proficiens, omnium paſſim, ſeorſum autem Clodovæi Francorum regis gratiam

mere-

rebatur. Quo demum impellente, ur-
gibuſque Trajectenſibus: ubi cruente
Teodardus occubuiſſet, Epiſcopatum
Trajectenſem illuſtrare coactus eſt gloria
militatis, & ſanctitatis exemplo, anno
ſe ætatis, xx. Verum quid attinet abſo-
li Pontificis rationem ponere? Nemo
em hoc uno igneis charitatis viſceribus
ſnmatior, nemo vitæ innocentia pu-
rr, ſapientiæ ſtudiis devotior: ab omni
vio ſequeſtratior, virtuti anhelantior.
Qando enim injurias retaliavit? aut ma-
luſcepto malum rependit? Nam odio-
rm incendia, invidias, rixas, jurgia, ja-
ctntias prorſus ignoraſſet: niſi ex alio-
rm affectibus collegiſſet. Animo ſemper
inconcuſſo, una eademque mentis con-
ſtntia ac vultus ſuavitate ſpectabilis, in-
ceſui auctoritatem, verbis pondus, geſti-
ls gravitatem adhibebat. In ſuggeſtu
ſcro multa majeſtate euangelium deto-
ns, lacrimas populi, ſuas laudes reputa-
t. Perpetua aſpectui inerat ſerenitas;
ſi forte aut miſericordia lachrimas aut
devotio ardorem afflaſſet. Nam de impre-
rmiſſis illis vigiliis, inedia incredibili
borum famis, ſitis, algoriſque patientia,
tius eſt tacere: quam aliquid dicere.
tanquam optimorum præcipue virorum
ntereſſe contuberniis gaudebat. Vnde
trebatis, in tranſlatione, S. Vedaſti, Au-
amaro Tornacenſi Epiſcopo ſe admiſ-
ens, aſſiſtentibus epiſcopis atque Abba-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

tibus quamplurimis, vigili animo inte
tus, ex eorum moribus velut inſultrix
picula, nonnihil ſuavitatis colligebat. A
erat pariter Audamarus præ ſenio cæc
qui tum meritis. S. Vedaſti præſentiu
que Epiſcoporum illuminatus eſt: Qu
beneficium nullo modo ferens, inge
luctu univerſos increpavit. Me miſeru
(inquit) cui tantam felicitatem ſeni i
vidiſtis. Nam mihi cœcitatem Domin
in ſalutem animæ irrogavit. Neque pl
randi finem fecit: donec ſecundo exc
catus eſſet. Hujuſmodi exercitio peractu
eſt annorum viginti & octo curriculum
quouſque impiis conſpirationibus, de ex
trudendo Lamberto per Ebroinum aul
præfectum, certatum eſt. Qui ubi Theo
doricum Clodovei filium natu minorem
Cloathario & Childerico rejecto in Re
gem aſſumpſerat: ad patranda peſſima il
auctor fuit. Quapropter tam Rex quar
funeſtus Conſiliarius, regno privati ſun
illo ut indigno adminiſtratione Pariſiis i
Dionyſianum clauſtrum relegato, iſto ali
quandiu transfuga & captivo in Luxo-
vium. Verum Clothario poſt quartum
imperii annum defuncto, Franci Childe-
ricum ex Auſtraſio revocantes, regem ap-
pellaverunt. Qui venationi intentus, in
litem cum Blodione magnate incidit, iſte-
que læſus, in regem cuſpidem 'regerens,
in ſylvam eum transfodit. Quare Leode-
degario Auguſtudinenſi Antiſtiti & regni
primo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

pmoribus viſum eſt, iterum admittere Teodoricum. Hac conditione, ſi Ebroi- ncefutato, Leudenſium filium Erchino- al palatio præficeret. Quod admodum Eoinus gravate tulit. Qui ex inſidiis pducto exercitu Leudenſium oppri- mis, invito etiam Theodorico principa- tu invaſit, & rebus ſuccedentibus, quum rei rurſum grata eſſet Ebroini conſuetu- d clam multos perfidiæ accuſabat. Ne- q prius peſtilens conſilium ſuggerere d:itit: quã ſynodum Epiſcoporum Theo- dicus coëgiſſet. In qua plures ex Ebroi- nentenia pontificio privavit, aliquot ir- rocabili damnavit exilio. Leodegarius d excarnificatus, poſt famem & carce- r ſqualorem, oculorum evulſionem, plan- tum ſubnervationem, linguæ ac labio- rn præſciſionem tandem capitis obtrun- cione martyrium conſummavit. Hujus g manus Serinus lapidibus obrutus eſt, & Imbertus à munere ſuo amotus. In cu- j loco prece ac precio Aldoini Coloniẽ- ſ Archiepiſcopi Pharamundus ſuffectus t. Quare ſub domeſtico perſecutionis tnultu, optimi præceptoris Remacli imi- tus exemplum: Stabulanæ quietis por- tn oppetiit. Ibi cum in Monaſterii rmitorium, forte concidente calceo b intempeſtiva nocte Natalis domini- ſtrepitum concitaſſet: decernente Ab- lte, ut quicunque tantum inſolentiæ tnſegiſſet, ipſe ſe citra cunctationem ad

cru-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

crucifixi imaginem ſub dio recipe
ilico ſubduxit ſe, nihil algore Brumali &
nivium intemperie (quæ tum port en
cadebant) deteritus. Verum ubi p
fides? ubi tanta inſtantia facti? Quid
ſæ putamus, quod hæc nobis uſu mi
veniant? qui quoties ad meliora niti
toties deſtituimur, conamur, ſed de
mus: aſſurgimus, ſed relabimur, inf
mamur, extollimur, ſed evaneſcim
præclara promittimus, ſpondemus g
dia, proponimus montes aureos, ſed p
mittimus tantum. Quid hoc monſ
Quia impari cum Lamberto fide con-
dimus, vacillamus, nutamus, & ſi c
boni cæperimus, inde nobis blandin
ſicque ruinoſis hæremus turribus.
ita luctator noſter validus, qui cum P-
pheta ſupra firmam cuſtodiam ac f
les munitiones gradum fixit. Pluri
fateor alia dicenda eſſent, ſed occurr
dum eſt lectorum faſtidio.

Vnum eſto, totum hoc ſeptennium ſu
mis in animi delitiis verſatum fuiſſe ut
labis aliquando mortalis ſibi conſcius f
rit. Verum enimvero Theodorico cap
per Pipinum, ingenti populorum læt
reſtitutus eſt, & Pharamundus multis
dibriis rejectus anno ſalutis, 693.
nihilo ſegnius, quam anima ad perfect
nis faſtigium contendens: Taxandri
ab Idololatria ad veri Dei cultum per-
xit, lenitudine magis ac modeſtia fret

qua

ſua præcipiti verborum, armorumque
ſtrɑitu. Non enim fugiebat prudentem
virn vulgus hominũ pietate duci malle:
quɑadmodum adamas, nulla unquam ma-
chia, arte nulla, nullis infringi viribus
poſt: ſed hircorum ſanguine litus, facile
diſluitur, & in particulas recidit? ita
ſut quorundam ingenia, quæ nulla vi e-
milias, niſi officio & manſuetudine, qua-
liaerunt fere Taxandrorum, modo recte
illa novi gentem, duriuſculam plane &
inultam, ſed Lamberti oratione ac mo-
ribs facile tractabilem. Odam Boggis
Aitanotum Ducis conjugem marito or-
ba, ad ſæculi contemptum induxit. Quæ
Elefias ſua munificentia paſſim ditans,
inmanio monaſterio beato fine quie-
v. Laudrandam nobilem virginem dum
Biæ ſuo fundo collegium inſtituiſſet:
Ciſti flammeo conſecravit. Plures ab
aa & thalamis avocavit ad cælibatum,
cn primis illuſtrem virum Hubertum A-
qtanum, cui Floruina Comitis Lovania-
nlia nupſerat, ex qua duos procreave-
rfilios. Floribertum & ut plerique vo-
lt Sylvanum, utrumque divorum nume-
rſociatum. Quibus ita munitus præſi-
cs nihil difficile, nihil ei oneroſum eve-
r: præter unum intolerabile, quæ quum
ntis dotibus fælix eſſet, tanta ſpiritus li-
rtate ageret: carnis tamen vinculis ad-
hc alligatur. Idcirco cœtibus intereſſe
ſtiebat angelorum diſſolui exoptabat,
& eſſe

& eſſe cum Chriſto. Ea de re divinæ p
tatis aures propenſius ſollicitare non
ſtitit, quouſque ei non ſenium decre
tum, ſed magnanimitas mortem conci
ret. Quandoquidem Richoaldus & Ga
Dodonis Arduuenæ Ducis fratres. fe
cire cæperant, & ſuperbe ſpernari o
nem Epiſcopi autoritatem. Quare a
corum auxiliis (quos plurimos habebat
potentiſſimos Lambertus) legumque ſ
fragiis, ambo morte mulctati ſunt. Q
bus acceſſit quos Pipinum Principem T
piliæ coram increpare auderet, quonia
Alpaidem, pellicem Pleutrendæ ſuperi
duxerat. Curaturum ſe, orci faſtidiu
(ſic enim illam vocabat) extra Eccleſia
deſciſurum. Igitur muliebri inſania ag
tata, Dodoni fratri contumeliam liter
queſta eſt: quem ſciebat non mediocrit
altera ex re offenſum iri. Qui protinu
malitioſi pectoris efflans venenum ob vi
lipenſionem creditam, dolos meditatus
apud Aurorum exercitum conflavit, &
ſummo diluculo, agmen producens, ſan
ctorum Coſmæ & Damiani ſacellum, qu
ſe continebat Antiſtes, cum duobus Ger-
manis fratribus Petro & Andeleto, pau
ciſque clericis, obſidione cinxit. Verum
præ tumultuantium fragrore & armorum
ſonitu expergefactus Lambertus, quum
ſuos ex adverſo arma arripere perpendi
ſet: tali oratione propoſitum invertit.
Quid agere decreviſtis homines Chri-
ſtiani?

ſtbi?Siccine reſpondere libet violentiæ? Ni vos hoc docuit vitæ autor mortem p.ens, non ſancti Apoſtoli, non innumeri martyres. Sedate iram, ponite animus & vultu mecum hilari mortem deſpite. Aderit fulgentiori ſydere Deus, q alicunde victores nos ſtatuat. Si quicqm eſt, quo minus ſuos ille vos martyri agnoſcat, ſalubri confeſſione omne id abſtergite. Neque mora interceſſit, qn irruentibus ſacrilegis, ante orantis oilos trucidarent utrumqueGermanum, & omnes fere clericos, uſque adeo ut vix electo etiam ſpiritu, in Pontificis tergo, verſatile ferrum eminus penetraret. que factum eſt ut non inferiorem cum Ionne Baptiſta, martyrii gloriam obtinerit, quando uterq; ob impugnatū adulterium, ſanctam perfuderit animam. Hujus ttis nox illa eſt ſubluſtris, qua deſuper ratorium crux pellucida aureis radiis à celi cardine demiſſa eſt, multis id ſtupēbus ac demirantibus. Paſſus eſt anno ſalis ſeptingenteſimo, anno adminiſtraonis quadrageſimo primo, anno ætatis xageſimo primo. Clientuli qui pauci adodum evaſerant, corpus ipſum cymbæ plicitum, in villam parentum prope rajectum in ædiculam Divi Petri transxerunt. Quo loco haud ſemel ab incos exauditi ſunt Angelorum chori, lumiria viſa, cæleſti lumine rutilantia. Dodo r impiiſſimus dolore pariter & plaga ex-

enteratus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

enteratus peſſima, ante annum à ve[...]
bus conſumptus interiit, quem ſui pr[...]
toris intolerantia, in Moſam deme[...]
runt. Complices ad unum omnes, [...]
nitus puniti ſunt, Percuſſor jactabund[...]
montem publicum Leodii cum fratre [...]
greſſus alter ab altero peremptus eſt [...]
pais Dodenis atque ſociorum horre[...]
morte perculſa, pœnitentiam egit, [...]
Collegium virginum, in ſceleris ſui [...]
pitiationem martyri in villa quæ Or[...]
dicitur, dedicavit, à Nivella aſſum[...]
ſanctimonialibus, Comitatum quoq[...]
Turnis, qui ei hereditario provener[...]
Leodino Antiſtiti ſummiſit & ſeſe in [...]
lulam recipiens, ad mortem uſque in p[...]
nitentia perduravit. Tralatum eſt poſt[...]
glorioſum Lamberti corpus Leodium ([...]
dicemus) quo ardenti nimium turba[...]
fervore, dicam an ſtrepitu inviſitur, [...]
ante aliquot annos, opus etiam fuerit du[...]
pueri illic ferulæ manum ſubduxim[...]
hexaſtieho turbam ſedare.

Eburo quiſquis ades, tanti qui templa p[...]
troni
Inviſis, memori pectore conde tuo
Non ſtrepitu, ſed voce humili pulſa ill[...]
aurem
Audit & haud ſurdus ad tua vo[...]
manes.

ſt facilis, ſola ex audit ſi mente rogetur:
Utere diſcretis moribus atque vale.

Fuit ſub Apoſtolicis viris Vtiliano, Dodato, Bono primo, Agathone, Leone ſecundo. Benedicto ſecundo, Ioanne quinto. Zenone & Sergio. Imperantibus Conſtante, Conſtantino, Iuſtiniano, Leonti & Tyberio abſiaro,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

CATALOGVS
Omnium
ANTISTITV
LEODINORVM,
Auctore
F. IOANNE PLACENTI
TRVDONENSE, *Ordinis Prædicatorii, Cœnobii Traiectenſis ad Moſam.*

HVbertus Bertrandi Aquitanoru
Ducis, & Comitis Palatini
lius ex ſorore beatæ Odæ vidu
ex illuſtri Francorum genere oriund
adoleſcens liberalis ingenij, dum ven
tionem indefeſſe ſectaretur & canicul
rum plauſu, ardearumq; volatu miru
in modũ delectaretur, ſub Paraſceve ſa
cta à Domino converſus eſt. Quem cr
cifixum inter cervi cornua ſe increpa
tem adoravit, ſtatimque inſtitutum m
tans inter collectaneos juſticiæ mag
& equitati ſtuduit. Vnde Ebroini
Theodorici mores execratus, in Auſtr
ſiam deflexit. Deinde habitavit in Br
bantiam, & cum Lamberto Epiſcop
neceſſitudinem contraxit. Poſt quæ du
mundi contemptum, Romæ pulchrius
quam domi conſequuturum ſe ſperare

vehe

vementi cupiditate exæſtuans Apo-
ſtorum inviſit limina. Ibi ipſa hora
pſionis divi Lamberti cujus monitis
ſuper acquieverat Dei Angelus Pedum
Intificum Trajectenſiū Sergio Pont.
Max. exhibuit. Hubertum quendam ſuis
ſnis deſignans & adminiſtratione di-
giſſimum definiens. Quo inter to-
rllia hominum reperto, dum modis
onibus reluctaretur, rurſus ante o-
nium conſpectum, eadem inſignia,
æ dudum ipſe noverat, allata con-
texit. Quare nullus imperium detre-
andi locus ſupererat, quo minus mo-
m gereret. Itaque ſacrum peracturo.
trus Apoſtolus auream clavem & ſto-
m portendit, qua ſignificabatur ab-
lvendi peccata, & furioſis incolumi-
tem conferendi autoritas. Qua hora
Leodij vox inſonuit. Nono Mar-
ri Deus ſucceſſorem ſuffecit, hodie à
o vicario inſtitutum Romæ Epiſco-
um. Sic igitur in Trajectum honori-
ce exceptus eſt: & aliquamdiu mo-
m trahens, penſiculare cæpit, quem-
dmodum Leodinæ civitatis funda-
enta jacere poſſet. Cujus cum fiducia
ſumpta, non contemnendam partem
bſolviſſet, civitati nomen indidit, ut
Leodium diceretur. Quam protinus
æſidijs legum ſtabilem fecit, libertate
onavit, politiam excogitavit, mone-
am excuſſit, bladi vinique ſextaria
S 2 com-

fortaſſe mille quingentorum jactura
paſſus. Qua potitus victoria Villigiſu
Phariſien. Epiſcopum, Trajectum miſ
ubi incerta & ſemiruta baſilicæ Servati
næ inſtauraret. Vnde techam opifici
ſingulari veſtituit, & cooperante Huber
corpus Divi Servatij in ſublime elevavi
Poſt quæ Plentrenda Pipini relicta, a
dem Apoſtoli Petri de Scemache ædi
cavit, & Hubertus conſecravit, atque i
pagum Andigmenſem aureis literis pra
ſcribente Angelo Eccleſiam, & Mon
ſterium conſtruxit, cui ſacellanum ſuu
Beringerium præfecit, arcemque ac poſ
ſeſſiones Collegio Leodino ſummiſit
Obiit Furæ tertio Kalendas Iunias tame
hujus feſtum celebretur tertio nonas No
vembres, quibus vel à Carlomanno co
pus tranſlatum dicitur vel ab Ogero Da
noe, ut nonnullis placet, evectum puta
tur. Floruit ſub Apoſtolicis viris Se
gio primo, Leone tertio, Ioanne ſex
to, Ioanne ſeptimo, Siſinnio Conſtan
tino, & Gregorio ſecundo, Imperan
tibus Tyberio, Abſimaro, Iuſtiniano
Philippico, Anaſtaſio, Theodoſio & Leo
ne. Claruerunt S. Alardus cum ſua con
thorali Grimaria, & duabus filiabus Her
linde & Relinde, qui collegium Driapo
litanum (quod vulgo *Alden Eyck* nun
cupatur) inſtituerunt, quod etiamnun
præpoſituræ titulo celebre eſt. Qui Hu
berti techam auro atque gemmoſa ſup
pellecti

pectile ornaverunt, & cultus Chriſtiani p: ſe monumenta reliquerunt.

Secundus Antiſtes.

Loribertus Huberti filius. Abbas Stabulanus & Monaſterii D. Petri apud Ldium adminiſtrator, atque ſummi Clegii propoſitus, defuncto patre, ſuffećs eſt Antiſtes, anno ſalutis ſeptingentimo trigeſimo primo. Qui Collegio D. Imberti decem viros Canonicos adjec quibus optima ſacerdotia deputavit, Grpus beatæ Odæ amitæ ſuæ, miraculis cræ apud Amanium, ſublimavit, & genoris ſui corpus cooperante Carlomano re in Collegium D. Petri trāſtulit. Obiit ano ſalutis ſeptingenteſimo quinquageſio quarto, anno adminiſtrationis decin nono. Sepultus in æde S. Lamberti. bruit ſub Apoſtolicis viris Gregorio & charia, Imperantibus Leone & Conſtino hujus filio. Quo tempore S. Eucerius Aurelianenſis Antiſtes, apud D. udonem in exilium proſcriptus, & à ntificio deſtitutus eſt. Quia Carolo gnante adverſus Raginfredum, ſuæ citatis portas aperire contempſit.

Tertius Antiſtes.

VIcarius Comitis Lovaniani filius ex filia cuſtodis Flandriæ primi Collegii

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Præpoſitus, adminiſtrare cœpit anno ſalutis ſeptingenteſimo quingenteſimo quinto. Hic opibus pariter & virtutibus novellam eccleſiam illuſtravit: & Franciæ coronam ad Pipinum patrem Caroli magni transferri vidit. Obiit anno ſalutis ſeptingenteſimo ſexageſimo ſexto anno adminiſtrationis decimo nono, ſepultus in Collegio S. Lamberti: Floruit ſub Apoſtolicis viris Gregorio III. & Zacharia, Imperante Conſtantino.

Quartus Antiſtes.

AGilfridus Burgundiæ Ducis filius, filia Comitis Averniensis, Caroli magni nepos & contubernalis, in Epiſcopum aſſumptus eſt anno ſalutis ſeptingenteſimo ſexageſimo octavo. Qui cum apprime eruditus eſſet, eodem cum Carolo deſiderio ferebatur, paſſim amplectens Doctos. Aureo nempe illo ſæculo ſuarum adhuc partium putabant eſſe Principes præſtare, ut non tam potentia, quam doctrina tuerentur remp. Quare S. Lamberti vivendi rationem, & fœlicem agonem compilari, atque fidelibus literarum monumentis, ad poſteros transmitti curavit inglorium indecorumque exiſtimans, tam neceſſarium ac utile exemplar intercideret. Obiit anno ſalutis, 784. anno adminiſtrationis ſexto decimo, ſepultus in collegio Divi Lamberti. Cujus tempore

Deſi

Dderius Rex Longobardorum tyranni-
cemnia egit, & multa oppida vi oppreſ-
ſit multa ſpontanea deditione à Romana
fe abſtulit : ut Hadrianus primus ad tu-
eras res Eccleſiæ Carolum Roma accer-
ſicoactus ſit. Quo ille adveniens, Pa-
pin obſedit, Deſiderium cum conjuge,
pis perpetuæ obſides, Leodium apud
Alfridum ſervandos miſit. Qui defun-
&i Aquiſgrani magnifica ſepultura digna-
tint. Floruit ſub Apoſtolicis viris, Pau-
lo Stephano III. & Hadriano, Impe-
rte Conſtantino.

Quintus Antiſtes.

Erbaldus Bavariæ regis filius, ex
Materrera Ogeri Ducis Danoës.
ntificium adeptus eſt anno ſalutis, 785.
ui omnibus ſæculis famoſæ Dedicationi
ſilicę Aquenſis, atque Conciliabulo Tre-
ntorum & quinquaginta Epiſcoporum
terfuit: Cui Leo IV. Pont. Max. & Ca-
lus Imperator præſiderunt. Quo defini-
m eſt, ut Archiepiſcopus Colonienſis,
que ſublato Leodinus Antiſtes Impe-
torem Electum conſecraret. In quo
nſeſſu meruit galero inſigniri : & illu-
ri titulo omnibus commendari. Cujus
i gratia Pont. Max. in Leodium dedu-
it: mox etiam Viſetum, quo loco eccle-
am eximiæ gratiis dotatam, auſpiciis Di-
i Martini dedicavit. Deinde aurorum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

oppetiit, & eidem Divo ædes inſcrip
ſubinde Tungrim adiit & ſemirutum c-
legium Baſilica ordinata, erigi juſſit,
extruendæ Ogerium Danoen præfecit,
ibi. xx. viris Canonicis de ſtipe pro-
dit. Comitatus eſt hunc ipſum in Brab-
tiam, & pariter Bruxellas inviſerunt. Ol
anno ſalutis Octingenteſimo nono, an
adminiſtrationis, XVII. ſepultus in Col-
gio Lamberti. Floruit ſub Apoſtolicis -
ris Hadriano I. Leone III. Imperantib
Conſtantino & Carolo magno.

Sextus Antiſtes.

VAlcandus filius Adelreidi Ducis B-
loniæ & Arduennæ, ex Britann
Ducis filia, è Decano Leodini Colleg,
Antiſtes factus eſt, anno ſalutis octinge-
teſimo undecimo. Qui corpus ſcilic
Præſulis Huberti conſilio anxilioque Og
in Arduennam Monaſterio Andagine
tranſtulit, & alteri ſynodo Aquiſgrani c
lebratæ interfuit qua potiſſimum conſtit
tiones in vicia canonicorum ordina
ſunt. Providit Andaginenſibus ample
ſplendide, & fratris ſui Erohengoldi p
trimonio locupletavit. Obiit anno adm
niſtrationis XVIII. ſepultus in Saracan
po, cujus ædiculam Chriſto Servatori in
titulavit. Floruit ſub Apoſtolicis viris Le
ne III. Stephano IV. Paſchali primo
ſub contentione Quirini & Eugenii ſ
cun

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ndi, Valentino & Gregorio IV. Im-
rantibus Carolo magno & Ludovico
o.

Septimus Antiſtes.

Irardus Reveri Comitis Barenſis fi-
lius Leodine præſedit eccleſiæ, anno
utis octingenteſimo vigeſimo nono.
ui in honorem ſcilicet martyris Capra-
templum extruxit: quo loco Divi Pau-
Collegium ſitum habet. Quo duodecim
nc Monachos degere volebat: qui ſuo
ocabulo verè reſponderent. Obiit anno
lminiſtrationis tertio, ſepultus in Colle-
io ſcilicet Lamberti. Floruit ſub Apo-
olico Gregorio IV. Imperante Ludo-
ico Pio.

Octavus Antiſtes.

HIrcharius filius Comitis Sabaudien-
ſis, ex filia Comitis Limogienſis, vir
eſiderio & devotione flagrantiſſimus: ſe-
it annis viginti quinque. Qui primus in
ua Diocœſi Feſtum omnium ſanctorum
elebre eſſe voluit: & ſui ardoris copic-
iſſimas faculas emiſit. Obiit tertio Ka-
endas Auguſti, Sepultus in Collegio, S.
Lamberti. Floruit ſub Apoſtolicis viris
Gregorio IV. Sergio II. & Leone IV.
Imperante Ludovico Pio, & Lothario
hujus filio.

Nonus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Nonus Antiſtes.

FRanco Equitis Hannonienſis filius ri-
gine & religione conſpicuus, pon fi-
cali infula decoratus eſt anno ſalutis oc n-
genteſimo quinquageſimo ſexto. Qui a-
triæ cauſas, & reipub. emolument in
omnibus ſectatus: eccleſiaſtico ſtatui i-
rum in modum prodeſſe ſtuduit, hinc e
laudem ſuper omnes anteceſſores pro e-
ruit. Monaſterium Lobienſe decreto Ca li
II. Leodinæ eccleſiæ ſubjecit: pari r-
miter & Magdaram quam demum per n-
tavit cum Metenſi Archiepiſcopo. in)-
batiam Trudonenſem, collegium Suſ ii
fundavit, quo venerabilis Abbatiſſa C i-
lia, cum patre Zendelbaldo Lotharienſi -
ge requieſcit. Porro anno ſalutis oct a-
genteſimo octuageſimo ſecundo, Norm n-
ni adjunctis Danis, Franciam & Lotha i-
giam pervagantes, inæſtimabili arma -
rum denſitate juxta Moſam in loco Haſ n
conſidentes, Leodium, Trajectum, Ti-
grim, Aquiſgranum. Agrippinam Co -
niam, cum caſtellis finitimis combuſ -
runt. Monaſterium Stabulanum, Malmu -
darium, Iudam, Prumiam prophana -
runt: prælium bis cum Leodinis comm -
ſerunt, ſemel vicerunt, ſecundo tentan -
defecerunt, nam Goffridum Rollonem -
que Sigifridum, Duces oppreſſerunt. Qi -
bus prædam omnem excutientes, inan -

abi

are coëgerunt. Verum intolerabile quid-
em accidit: Utrumque enim Monaſte-
rium Divi Petri & Divi Caprafii & ma-
gnam Collegii partem, igne concremave-
runt: donec virtute divina ad Sarcopha-
gum, S. martyris Lamberti flamma ex-
ſtincta eſt. Quem illi alia via fœdare ag-
greſſi, gemmas & aurum auferre cogita-
runt: ſed ubi illud nullis viribus demoliri
potuerunt, congeſtis in acervum ſpoliis,
in naves ſe receperunt. Quos Franco præ-
veniens, hinc inde proſtravit, & in fu-
gam turpiſſimam adegit: & poſtea à ſa-
cro ob id abſtinuit. Corpora ſanctarum
virginum Herlindis & Relindis driapoli
ſepulta elevavit: & Foſſienſem præfectu-
ram Leodinæ Eccleſiæ ſubjecit. Obiit an-
no adminiſtrationis, XLVIII. quinto Idus
Ianuarias, ſepultus in Collegio S. Lam-
berti. Floruit ſub Apoſtolicis viris, Bene-
dicto III. Nicolao I. Hadriano II. Ioan-
ne VIII. Marco I. Agapito II. Hadria-
no III. Stephano V. Formoſo I. Bone-
facio VI. Stephano VI. Romano I.
& Theodoro II. Imperantibus Lothario
I. Ludovico hujus filio. Carolo Calvo,
Lodovico Balbo, Carolo Iuniore, &
Arnulpho.

Decimus Antiſtes.

STephanus Comitis Salvienſis filius:
Theologus & Poëta, atque Metenſis
Cano-

Canonicus, Cathedram conſcendit a
ſalutis Nonagenteſimo quarto. Qui ſu
mi eloquentia & ingenii dotibus poll
coronides divorum (quas reſponſoria
cant) potiſſime autem inventionis, ſcil
Stephani condidit, & paſſionem D.L
berti Vrbanius conſcripſit. Antiphona
omne præterea diei officium concin
vit. De Trinitate non ineleganti dictio
ſtilo concentum dictavit. Capitulo
atque precum (quas collectas vocant)
ciculos exegi: ex quibus facile collig
licet, quam operoſus atque induſtrius f
rit. Monaſterium ſupra Sambriam in
tuit anno ſalutis Nongenteſimo prin
quod nondum factus Antiſtes, miri
promovit, Abbatiam Foſſienſem dono
roli, toto tempore poſſedit: & ut
ante illum Epiſcopi ſolebant, gratioſe
miniſtravit. Sic enim a Chriſtianiſſi
principe non tantum propter genero
proavos, ſed ob omnigenarum diſciplin
rum cognitionem ſemper magni habi
eſt, ut Francimontum, ſive alio nomi
Foreſtam, ſub ſe reciperet, & nihil
Carolo intimum eſſet, quod non liben
Antiſtiti impenderet. Obiit anno adm
niſtrationis, XVIII. quartodecimo K
lendas Iunias, ſepultus in Collegio,
Lamberti. Floruit ſub Apoſtolicis vi
Ioanne IX. Benedicto IV. Leone
Chriſtophoro, Sergio III. Anaſtaſio II
Landone I. & Ioanne X. Imperantib
Alema

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Ioannis Ludovico filio Arnulphi, Con-
rad & Henrico. Claruerunt beatus Vi-
ers qui Monaſterium Gemblacenſe æ-
dificavit: inſtituitque ad modum quem in
...ico ſi Metenſi in Cœnobio Gorgienſi
monachum agens didicerat. Fraſtrada
...ir vestalis, genere & vita nobilis, in
...penca D. Mariæ apud Leodium, ad
...nem uſque in ſancto propoſito perſti-
...lentruda Stephani Antiſtitis ſoror,
...oiti Namurcenſi nupta, enixa eſt Ge-
...atum fundatorem & Abbatem Mona-
...ri Bronnienſis, ſub inſtituto D. Bene-
...ici, Mengoldus Dux & martyr vitio-
...rigidus objurgator, quod ſibi pro-
...rio erat (quippe vitiis bellum indicere
... pœnitentia vitam priorem deflere) in
...transferre laborans, ob Hoyanis oc-
...ſus eſt, cujus feſtum agitur ſexto Idus
...uarias.

Vndecimus Antiſtes.

Richarius filius Comitis Hannonien-
ſis, Prumenſis & Stabulani, Mona-
...orum adminiſtrator, Romæ adverſus
...deuinum ſimoniacum, cauſas Eccleſiæ
...: locum ei præcipuit, & à Ioanne
...mo confirmatus eſt anno ſalutis, 922.
... collegia & Monaſteria conflagrata
...ædificare aggreſſus, Tumbam S. Lam-
...berti Martyris aræ penitiori coadunavit,
...novis officinis collegium S. Petri illu-
ſtrans,

ſtrans, nigris monachis obliteratis, trigin-
ta viros Canonicos introduxit, parociam
ſuper rivum D. Servatio dedicavit: ejus
oratione, eo in loco fons exiliiſſe crede-
batur, ædes ſacras à Normannis confla-
gratas, paſſim Caroli Simplicis & Ludovi-
ci hujus filii ſumptibus reparavit. Ab tes-
non ambitioni, ſed hoſpitalitati indue-
re, menſibuſque ſingulis ſibi adeſſe voir,
atque horum domicilia, etiam peregri-
nis, ſemper patere mandavit. Quibus n-
quam ſacellanis uſus eſt, cui obedien-
tot opes conflaverunt, tot cenſus a
opima patrimonia congeſſerunt: ut
Arabes invidere poſſent. Obiit anno
miniſtrationis, XXIV. decimo Kalendas
Auguſti. ſepultus in æde S. Petri. Floruit
ſub Apoſtolicis viris Ioanne decimo, L
ne VI. Stephano VII. Ioanne XI. L
ne VII. Stephano VIII. & Marino I.
Imperantibus Henrico I. & Ottone I.
jus filio.

Duodecimus Antiſtes.

HVgo vir modis omnibus egregi
præfuit annis duobus, menſib
ſex. Sepultus in Collegio D. Lamber
IV. Idus Apriles. Floruit ſub Apoſtolic
Marino II. Imperante Ottone I.

Tertiu

Tertius decimus Antiſtes.

FArabertus Comitis S. Pauli filius, Ab-
bas Prumienſis, Epiſcopio ſublima-
tus eſt anno ſalu[illegible], 948. Qui duas Leodii
pochias S. Georgii & S. Catharinæ
cſecravit, & Driapolitanum Mona-
ſtium mutato cultu eccleſiam S. Andreę
fect. Præfuit annis ſex, ſepultus in Col-
leo S. Lamberti, quinto Kalendas A-
pis. Floruit ſub Apoſtolico Agapito III.
perante Ottone I.

Quartus decimus Antiſtes.

RAcherius filius Comitis Viennæ, Mo-
nachus Lobienſis, ad Hugonem re-
gm in Italiam profectus, ejus eſt auxilio
i Epiſcopum conſecratus anno ſalutis,
3. Quem poſtea Bavariæ Duci favere
prehendens pari facilitate dejecit, &
phiæ exulare coëgit, ſuffecitque alte-
m Antiſtitem Farabertum. Hic quum
n diu ſupervixiſſet, cauſam ad ſe reci-
ente Brunone Archiepiſcopo Colonien-
i partes compoſuit. Vnde Racherius
titutus, dum more ſuo privata maledi-
ntia & innata quadam mordacitate ef-
erat plurima in Leodinum populum
cteria jaculatus, ſecundo depoſitus eſt,
in Lobienſe Monaſterium relegatus.
ua occaſione, invectivam in Leodienſes

T ſcripſit:

ſcripſit: cui titulum indidit Phreneſis ſignantis populi, & alterum Apologicon, quod inſcripſit inefficax. Conſcripſit præterea de Dominico corpore & ſanguine tractatum unum, & alterum de prædeſtinatione, atque ſermones minime aſpernandos. Adminiſtravit Eccleſiam Leodinam annis tribus, ſepultus Leodii. Floruit ſub Agapito II. & Ottone I.

Quintus decimus Antiſtes.

BAldricus hujus nominis primus, filius Comitis Montenſis, adnitente Reginerio avunculo ſuo, Hannonienſi Comite, adminiſtravit eccleſiam annis 11 ſepultus in Collegio D. Lamberti x v Kalendas Octobris. Floruit ſub Apoſtolico Ioanne XII. Imperante Ottone I.

Sextus decimus Antiſtes.

ERaclius Ducis Polenſis filius, & Saxoniæ Ducis filia. Propoſitus Bonnæ, in divinis & ſæcularibus literis adprime eruditus, pontificem egit anno 960. Qui ſcholas paſſim inſtitui in monaſteriis ordinavit, ne monachi (ut hac tempeſtate videre eſt) inſcitia & ocio defluerent. Auditoria vero quibus Grammatica & Dialectica docerentur, in civitatibus interteneri mandavit, quibus inverecunde ſe aliquoties ingerens, ne eſſ

cifuſus alios docere, quæ majuſculus ipſe
ad Coloniam Agrippinam didicerat. Si
cindo hac ſpe animati decedebant adu-
lcentes, epiſtolas ſuapte manu conſcri-
ps dabat, & commendabat regionibus,
cis ſtudiis ſciebat optime affectas. Qua-
rquam plurimi docti evaſerunt, & patriæ
ecori fuerunt. Ob hunc vere Epiſcopa-
lu & ſumme Chriſtianum affectum fa-
ctus eſt Ottoni à conſiliis. Et Brunoni
olonienſi Archiepiſcopo amicus chariſ-
ſius. Qui morbi (quem lupum vocant)
ægritudine penè incurabili laborans, Tu-
ronum advectus eſt, & eatenus corpuſculi
incolumitatem conſequutus, quatenus D.
Martini ope implorata, Canonicum ſe
ius Collegii inſcribi curaret. Poſt quæ
Leodium reverſus in præcipitio montis,
Collegiū D. Martini fundavit & triginta
duos Canonicos ordinavit. Sed & anno,
98. alterum abſolvit quod olim D. Ca-
lixſii Monaſterium fuit. Nunc Collegium
D. Pauli ordinatis viginti viris Canonicis.
Monaſterium denique D. Laurentii ædi-
ficare diſponens, ſed morte præventus
conſummare non potuit. Rutis autem S.
Aramari corpus tranſtulit. Obiit anno
adminiſtrationis. XII. VI. Kalendas No-
vembris ſepultus in Collegio D. Martini.
Floruit ſub Apoſtolicis viris Ioanne XII.
Leone VIII. Benedicto V. & Ioanne
XIII. Imperante Ottone I. Claruit Eu-
linus vir eximiæ ſanctitatis, cui Domi-

nus arcana plurima revelavit, & Guil-
mus Eques auratus, qui parochiam L-
dienſem S. Mariæ Magdalenæ conſtru-

Decimus ſextus Antiſtes.

ROgerus ſive Notgerus, Gnaionis l-
cis Suavorũ ex Helena ſenioris -
tonis ſorore filius, legum Doctor & Phi-
ſophus, linguæ ac morum elegantia qu-
commendatiſſimus Pontificio ſublima-
eſt, anno ſalutis, 972. Qui urbem à N-
mannis fœdatam ædificiis honeſtavit, n-
ro veſtituit, & miro opificio ad tech-
D. Lamberti adhibito, baſilicam à fu-
damentis renovans, quadraginta Cano-
cis celebrem reddidit. Tempore aut-
pacis belli non immemor, arcem cap-
montanam cum illinc nonnihil civitati-
meret, à tyranno rogatus, ut infantul-
è fonte ſuſciperet, quem ei uxor decur-
menſibus enixa fuerat, non paucos mili-
ſub Clericali ac Monachali habitu cæla-
ingreſſus eſt, mœnia diruit, fortalicia-
que munitiones vaſtavit. Sacella du-
quorum ſtipe viginti ſacrifici viveba-
nulla induſtria demoliri potuit: quouſq-
emiſſo voto, altera ejuſdem cultus co-
ſtructurum ſe polliceretur. Quorum pr-
ventus partitus eſt bifariam, quos parti-
Baſilicæ Divæ Virginis Aquiſgrani, parti-
Collegio S. Ioannis Euangeliſtæ, qu-
apud Leodium in inſulam ipſe conſtru-

de

cignavit. Palatium ſuum mira induſtria
lidum fecit, & parochiam ad fontes in-
ſtuit, Collegium D. Pauli ad feneſtras uſ-
ce extructum, perfecit, adjectis Cano-
ris decem. Collegium ſanctæ Crucis &
mnes officinas illuſtravit, poſt quod &
onyſianum Collegium condidit, quo
imum viginti, deinde triginta Canoni-
s collocavit: Moſam paſſim per avita-
m ſe intercipere, & S. Ioannis Colle-
um alluere procuravit, & plurima emo-
menta pro R. Pub. ſuſtentanda excogi-
vit. Foſſienſem fabricam recuperavit,
caſtro conſtructo juxta ſitum, ab incur-
ſus hoſtium præſervavit quod idem ad-
ibuit in præſidium Marchiæ Epiſcopalis
Monaſterii Lobienſis, Tuynum caſtrum
on ignobile, medium exſtruens. Com-
lures D. Benedicti præfecturas (quas
rioratus vocant) inſtituit: Prioratum S.
ymphoriani in Boxo, S. Mariæ in Bar-
eria, S. Stephani in *Mammeche*. S.
ictoris in Hoyo. Quibus locis memo-
iam omnium Chriſti fidelium animarum,
oſtridie omnium ſanctorum fieri voluit:
c ſalutaribus victimis pro eis Deum exo-
ari. Adalberti martyris recenter inter-
mpti, ædiculam juxta Collegium S.
oannis Euangeliſtæ conſtruxit: & Mo-
aſterium ſanctimonialium Villa, quæ Vil-
ca dicitur, ad Rhenum inſtituit, & Sem-
lacum ad ſe recepit, denique ædes D.
Michaëlis conſecravit. Plura quoque alia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

loca ſua munificentia nobilitavit, & n
omnes beneficus, omnes omnium g-
tias, conciliavit. Tanta quippe pruden
atque eruditione pollebat, ut ſententia o-
nium principum, tertii Ottonis tutor f-
ret, & proventus quos Hoyani quotan
pendebant, ab eodem condonari ſibi m-
reretur Imperatori Henrico adverſus B-
duinum Flandriæ Comitem auxilia
manus adhibuit. Gandavum pariter o-
ſedit, agroſque finitimos populatus e
donec ſacramentis fidei Imperatori ſe-
ſtringeret, & Valentianas reſtitueret.
mihi non videtur veriſimile, quod aliqu
hiſtoriæ ſatis indecore perhibent, tantu
Antiſtitem propterea demeruiſſe nom
ſanctitatis, quia arcem Caprimontana
(ut diximus) dolo & technis uſurpav
Nam quod pro opinione ſua afferunt t
inepti ſcriptores, tantum à ratione diſ-
det quantum quod nuſquam cohæret. Qu
ſi vero mater ſemet, cum infantulo no
dum baptizato, in puteum demiſerit præ
cipitem? Sed quid habeat iſtud fronti
Non enim facile conſueverunt puerperæ
maxime nobiles matronæ, tam inſpera
& ſubito exilire, neque vir tam ſagax cu
ſtodiam hac parte neglexiſſe credend
eſt. Obiit anno ſalutis milleſimo ſeptim
quarto Idus Aprilis. Cujus exequias
de omnibus optime meritus erat, Colleg
quæ extruxerat pulcherrimo cultu proſe
quuta ſunt. Primo Collegium D. Lam
berti,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

b:i, II. S. Pauli. III. S. Martini, IV. S.
Pri, V. S. Dionyſii, VI. S. Ioannis, quo
rqieſcit. Floruit ſub Apoſtolicis viris
IonneXIII. Bened. VI. Bon. II. Boni-
fio VII. Benedicto VII. Ioanne XIV.
Inne XV. Ioanne XVI. Greg. V. Ioan-
nXVII. Martino II. Sylveſtro II.
apito IV. Ioanne XVIII. & Ioanne
XIIII. Imperantibus Ottone I. II.
III. & Henrico Claudo. Claruerunt
pis & belli exercitatiſſimi viri D. Am-
fdus, Comes Hoyanus, qui Collegium
cminarum in Thoren inſtituit, quo uxo-
m & filiam vitam agere præcepit. Qui
fris initiatus, Hoyanum Comitatum
:odino Antiſtiti commiſit, non multo
iſt factus ultra Trajectenſis Antiſtes.
em Godefridus Comitis Viennæ filius,
i reliquias S. Remacli à ſtabuleto Leo-
um tranſvexit, cujus occaſione duæ pa-
chiæ ejuſdem nominis extructæ ſunt.
em Arnulphus Ruminaceus, Eccleſiæ
lorinæ fundator, duos genuit filios, Go-
efridum & Gerardum Cameracenſem
ntiſtitem, qui Monaſterium Ioanni Ba-
:iſtę in Florinez perfecit, & eximiæ ſan-
:itatis exemplum poſt ſe reliquit. Item
arigerus Abbas Lobienſis, hiſtoriæ Leo-
iorum fidelis compilator Lobiæ vita ex-
eſſit. Item D. Abbo Abbas Floriacenſis
ictorii calculum commentatus eſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Decimus ſeptimus Antiſtes.

BAldricus ejus nominis ſecundus fi-
lius Lodovici Comitis Loſſenſis ex
filia Ducis Limburgenſis, Roghero ſ
rogatus eſt. Qui nullum Collegium,
lum Monaſterium, nullam ſuæ ditionis
dem adiit: à qua non munificus abſce
ita omnibus hujus beneficio ſemper
quid acceſſit. Pannardum optimum pa
monium collegio ſummo contulit, &
ſtentandis quotidie viginti pauperi
multa erogavit: Generoſum dominum A
nulphum, Loſſenſem Comitem ſpe ſob
lis deſtitutum, ſano conſilio ad reſigna
dum Comitatum, Eccleſiæ permovit. Cu
Lamberto Comite Lovanienſi expoſtu
vit, & caſtellum in Villa Hugardis mun
re diſpoſuit. Sed terræmotus circa me
ridiem quarto decimo Kalendas Decem
bres invaluit, & Antiſtes cum ſuis à Lan
berto procul coërcitus, ſub conflictu ſu
peratus eſt, & interempti plus quam tre
centi viri. Quod infortunium quanquam
alicunde ulciſci potuiſſet: in melius tamen
argumentum convertere maluit. Vnde re
bus pacatis, Monaſterium D. Iacobi apud
Leodium inſtituit: quo Monachi perpe-
tuo pro occiſis hoſtias Deo immolarent.
Subinde Monaſterium S. Laurentii nuper
ab Eraclio inceptum, perficere cogitavit:
ſed à Ioanne Italico, Epiſcopo & pictore
cle-

lantiſſimo retractus, ſententiam muta-
vi At Comes Hezelo ſuarum poſſeſſio-
nu, beatum Laurentium hæredem ſcri-
pſ Porro Monaſterium Florinenſe An-
iti ſubjectum eſt. Obiit anno admini-
ſtrionis undecimo, quarto Kalendas Au-
gti, quum ad expeditionem in Phriſios
aImperatore Electus fuiſſet. Sepultus in
Maſterio D. Iacobi. Floruit ſub Apo-
ſticis viris Sergio IV. & Benedicto
VII, Imperante Henrico Claudo. Cla-
rt D. Godeſcalcus. Propoſitus Collegii
Lamberti, qui D. Bartholomæi Colle-
gm extruxit: & duodecim Canonicis
pvidit. In D. Arnulphi Comitis Loſ-
ſdis nobiliſſima Conthoralis, pacem in-
Comitem Lovanienſem & Antiſtitem
cnpoſuit, & Varennam caſtrum ſuum
Iclesiæ Leodinæ deputavit.

Decimus nonus Antiſtes.

WOlbodo filius Godefridi Ducis
Montenſis, ex Ioanna Balduini Flan-
orum Comitis filia, legum Profeſſor &
tra Trajectenſis Decanus, ab Henrico
Iperatore è clauſtro raptus, regni Can-
ellarius & Leodinenſis reip. adminiſtra-
tr, inſtitutus eſt anno ſalutis 1017. Qui
rporis Gygantei, animi præſtantis, at-
ue ingenii liberalis, vigiliarum algoriſ-
e patientiſſimus, plerumque in aſperam
emem diſcalciatus in templis perno-
ctabat.

ctabat. Poplites ex jugi atque indefin[illegible]
inflexione quaſi bubalum, tuberes & [illegible]
tas pedum ex diutino ſitu quaſi cru[illegible]
habebat. Cotidie inopum ſtipatus [illegible]
citu, multa ſimplicitate procedebat &
omnis cultus omnino expers munera[illegible]
egentium ſe dici gloriabatur. Fumae[illegible]
patinas ac phaſides aves, lentis vapor[illegible]
decoctas abominatus: ſola eleemoſ[illegible]
rum profuſione prodigum ſe oſtende[illegible]
Tapetas & aulea, quum argentum dee[illegible]
erogari præcepit, quæ pauperum caſas [illegible]
ſtire permittebat, quouſque ab Icono[illegible]
precio redimerentur. Vnde Henricum [illegible]
perarorem, ob rem neſcio quam, ſibi [illegible]
cenſere, magnatum ſuorum literis int[illegible]
gens: à magnatibus, tanto principe c[illegible]
ciliando, pecunias exigebat. Quas ead[illegible]
facilitate qua impetraverat, mendicor[illegible]
collecto examine diſperſit. Qua re aud[illegible]
Sereniſſimus Imperator, non modo [illegible]
gratiam illum recepit: ſed multo in[illegible]
mius ſibi definivit eſſe chariſſimum. Of[illegible]
cinas Monaſterii D. Iacobi imperfect[illegible]
cultu mediocri veſtivit: & Monaſteriu[illegible]
D. Laurentii adhuc deſpicabile, aliqu[illegible]
ædificiis correxit. Pompas ſacras, qu[illegible]
proceſſiones vocant, Collegiis indixi[illegible]
Pſalterium Davidicum ſuapte manu co[illegible]
ſcripſit, & ſingulis pſalmis ſingulas pr[illegible]
catiunculas præfixit, qui liber magna reli[illegible]
gione in Leodio ſervatur. Pacem inte[illegible]
Imperatorem & Heribertum Archiepi[illegible]

copun[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

opn Colonienſen confirmavit, & pro-
ſn moriturus, quum ex ſtomacho labo-
ar, coram Abbate Popone teſtamen-
rondidit. Sicque in cinere & cili-
cecubans: ſalutiferæ Crucis ample-
at imaginem atque exoſculatus: ſan-
ta animam exhalavit anno ſalutis mil-
eſio vigeſimo primo, adminiſtrationis
amenſæ trigeſimo, undecimo Kalen-
aſaias, ſepultus in Monaſterio D. Lau-
eii. Floruit ſub Apoſtolico, Benedicto
V. I. Imperante Henrico.

Vigeſimus Antiſtes.

DVrandus è familia Godeſcalci, Pro-
poſiti D. Lamberti, ab Henrico Im-
patore, ut vir omnium artium callen-
timus. Leodienſi Eccleſiæ deputatus
e, Canonicis interim eligentibus Go-
dcalcum. Qui ſibi invicem via regia fa-
c obviam, dum ille beneficium regis in
cninum ſuum transferre conaretur: ili-
c in ſe propenſum magiſque faventem
ſſit. Vnde in civitatem pariter coëqui-
ites, quum Durando Godeſcalcus latus
cuderet, illeque ſublimior equo inſide-
: vulgaribus fabula fuit, qua Gallice
cebatur. Inepte Heri ſcapulas occulit
entulus. Cæterum hujus nomen prope-
odum rei conveniebat, ita aliorum col-
tione, vere durus & quercinus fuit Du-
ndus. Collegis enim & olim gratiſſimis
ſociis

ſociis conſtipatus inceſſit, in quos omni
Vosbodi ſubſtantiam perfudit. Cen
erga ſe commotum, ſæpe in ſomniis
monitus, & jam aperte comprehenſus,
dum vitiis nullum finem facit; tio
in virga furoris redargutus eſt, & bu-
lo paſtorali afflictus. Itaque ſubit æ-
grotans, & morte præventus: ſub io
recondi ſe præcepit, in ſupercilio mon-
tis è regione monaſterij Divi Lau-
tij, quo antiquitus patibulum conſti-
tum erat. Obijt anno ſalutis 1024. ao
adminiſtrationis tertio, haud quo
dignatus tecto, donec monaſterium p
ne conſtructum eſſet. Floruit ſub Ap
ſtolico Ioan. 20. Imperantibus Henr
Claudo, & Conrado, qui Collegium I
vi Adalberti in Aquiſgrano funda-
runt & viginti Canonicis providerū.

Vigeſimus primus Antiſtes.

Reginardus filius Ducis Bavariæ
filia Phriſonum tyranni, Prop
ſitus Colonienſis & Tornacenſis, a
que Archidiaconus Virdunenſis Pon
ficium pecunia ab Imperatore Conr
do comparavit, anno ſalutis 102
Qui ab Heriberto Archiepiſcopo Co
lonienſi conſecratus Stephanum Mon
ſterio S. Laurentij præfecit, cui ſingu
lariter affectus S. Martini inveſturam
quam vocant, commiſit. Qui quarto
admi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

...miniſtrationis anno compunctus, Ro-
...ad adiit, conſiatiſque nobilium co-
...tion tam peregre, quam ad bellum
...idatur inſtructus. Qui Ioanni Ponti.
M. i. multis lacrymis peccata confeſ-
...s ita ex animo pœnitere viſus eſt, ut
...ero die à ſe remotum Ponrificium, aſ-
...iſtatibus magnatibns & Senatu Ro-
...mano reciperet Qui reverſus non parum
...molumenti reipub icæ attulit. Pon-
...te enim lapideum Moſæ ſuperædifica-
...vit duos ſubinde adjecit iis locis qui-
...bi potiſſime excurrit fluvius. Parro-
...chim S. Nicolai col'egio S. Crucis
...ctiguam dedicavit: cujus invocatio-
...n à peſte & muſcarum infeſtatiòne
...odium liberatum eſt. Collegio Divi
...Btholomæi octo adnotavit Canoni-
...cos: quos munifice dotavit; Xenodo
...ca aliquot inſtituit, ad quæ concurre-
...rt inedia laborantes, & famelici. unde
...ſſim mille & ducentos cotidiana ſtipe
...eicavit: Leodij trecentos, Hoij tre-
...ntos, Dionanti rrecentos, Foſſæ tre-
...ntos. Invenio eundem una cnm prin-
...pibus Germaniæ Odonem Campaniæ
...mitem oppugnaſſe, & pro Imperio
...agnam nobilium jacturam paſſum.
...biit anno ſalutis 1036. ſecundo no-
...nas Decemb. anno adminiſtrationis 13.
...pul us in Monaſterio Divi Laurentij.
...loruit ſub Apoſtolicis Viris, Ioanne 20,
...Benedicto 9, Imperante Conrado 2.

Vige-

Vigeſimus Secundus Antiſtes.

RIcardus filius Reneri Comitis Gel-
rorum, ex ſorore Reginardi anno
primo deſunctionis anvunculi ſui, an-
tiſtes conſtitutus eſt. Qui Dionan ca-
ſtrum conſtruxit: quo eleemoſynas ab-
ſtulit, reſciditque teſtamentum, quod
Reginardus Monaſterio Divi Lauren-
tij condiderat. Parrochiam Divi Rha-
cli, & alteram S. Thomæ fundavit. O-
biit anno adminiſtrationis 5 Calendis
Auguſti, ſepultus in Collegio Divi
Lamberti. Floruit ſub Apoſtolico Be-
dicto nono. Imperante Conrado & ejus
filio Henrico.

Vigeſimus tertius Antiſtes,

VVazo filius Comitis Iuliacenſis,
ex nepte Suevorum Ducis, frater
B. Vuenſonis Abbatis florinez ſpiritu
ſapientiæ atque ſcientiæ, deniq; religio-
ne inſignis Antiſtes ordinatus eſt anno
ſalutis 1042. qui doctor Theologiæ,
& cantor, atque ſcolaſticus Divi Lam-
berti, anno ſuæ ætatis 105. ad Ponti-
ficij culmen bona ſpe pervectus: tanto
annis & conſtantia inſtructior fuit,
quanto Ricardus utrimque defecit. Cu-
jus ſæculum fames pervalida per Gal-
lias atque Germaniam afflixit: & bellica
calamitas perturbavit. Nam Godef-
dus adverſus Imperatorem rebellavit:
ducatu ſuo repudiato: Moſellanorum
duca

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ucum ambivit. Cui ſtatim An-
iſt aditum in patriam præcluſit,
c iſtella arceſque quas à ſe defectu-
aſuſpicabatur, ne ei latibula ſupereſ-
endiruit, ex quo potiſſime ejus ſpe-
ta eſt prudentia, Collegio S. Crucis
ſcanonicos: & beati Bartholomei
lem aſſociavit. Obiit anno ſalutis
108. octavo Idus Iulias. Floruit ſub
Aſtolicis Viris Benedicto IX, Syl-
vero III, Gregorio VI, Clemente
II & Damaſo II, Imperante Henrico
II Claruit Lambertus, ſive Baldericus
Cmes Lovanienſis, qui in ſua civitate
clegium S. Petri conſtruxit. Jtem
Abertus Comes Namurcenſis. è mo-
nterio Namurceuſi rejectis Monachis:
ollegium 20 Canonicorum inſtituit.
em Hermannus frater Comitis Loſſe.
oſcaſtri Baſilicam augmentavit: & ſe-
pem Canonicis providit. Bozo Archi-
aconus Hoijenſi collegio novem Ca-
onicos adjecit. Adalbertus Canonicus
ornacenſis in Rhoda, parrochiam S.
Mariæ virginis & paranymphi Gabrie-
s ædificavit: quo loco Monachos in-
ituti Aeremitarum S. Auguſtini col-
ocavit. Claruit Franco Scholaſticus
ivi Lamberti, ſcientia literarum &
orum probitate conſpicuus: qui Her-
nanno Archiepiſcopo Colonienſi librũ
e quadratura circuli dedicavit. Frede-
icus Gothelonis Ducis filius, collegij
Divi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Divi Lamberti clericus, & ſeptim
Romanæ Eccleſiæ levita, dum mi
ſe placere Imperatori Henrico in
geret, ob odium, quod in Germa
ſuum ducem Godefridum concep
poſt legationem Conſtantinopo
nam: Caſſinenſe Monaſterium in
ſus, primo Monachus, deinde Ab
poſt Stephani Papæ noni, nomin
teratus eſt, & veteris contubernij
ſtigio rerum nequaquam immer
antiſtiti Leodino ſuperhumerale
cioſiſſimum deferendum in ſcap
tranſmiſit.

Vigeſimus quartus Antiſtes,

Theoduinus Bavariæ Ducis fil
Henrici tertij Imperatoris con
guineus, utriuſque Iuris Doctor, p
ponẽtibus Alemanniæ primatibus,
tiſtes Leodinus effectus eſt anno ſal
millesimo quadrageſimo nono. Qu
Stephano ſuperhumerale primus ex
pit, à quo provintiam habuit tran
rendi Divi Albani reliquias, à Mogu
Leodium. Hannoniȩ Ducatũ ab Her
na Rechilde & hujus filio Baldui
ſuſcepit & auctoritate Imperatoris p
ſedit, Hoij collegium atque Baſilic
conſtruxit, & quindecim viros Can
nicos ordinavit. Quæ tametſi nomi
Theoduini ædificata eſt: Hoijanoru
civium impenſis conſummata dicit

Terti

Teiam enim bonorum ſuorum mo-
bilium partem Antiſtiti aſſignaverunt:
quibus paſſim ſacras ædes recuperaret.
um eis immunitates, & privilegia
conceſſit, quatenus arcis Hoijanæ cu-
ſtodiam haberent, quouſque mortuo
Epiſcopo, alter confirmatus eſſet, civi-
tatemque requireret, ædem Rhinecho-
ni auſpicijs Divi Everſimari conſe-
cravit, & apud Leodium à Stephano
mſum non exiguum ſalutiferæ crucis
fragmentum atque reliquias Divi Ia-
cobi Apoſtoli, aliorumque ſanctorum
tranſpoſuit. Obiit anno ſalutis Mille-
ſimo qninto, nono Calendas Iulias an-
no adminiſtrationis 28, ſepultus Hoij
in Collegio Divæ Virginis. Floruit ſub
Apoſtolicis viris Leone nono, Victore
ſecundo, Stephano nono, Benedicto
decimo, Nicolao ſecundo, Alexandro
ſecundo, & Gregorio ſeptimo. Impe-
rantibus Henrico & ejus filio. Claruit
bitus Theobaldus, qui in ſpelunca vi-
tam ſolitariam egit & miræ ſanctitatis
exempla poſt ſe reliquit. Et ad ſepul-
chrum Divi Trudonis miracula plu-
rima fiebant. Comes Flandriæ contra
Imperium ſeditionem movens, una
cum filio ſuo Hannoniæ Comite qui
pendebat Antiſtiti feudum, Tuduinum
ejus incenderunt, deinde ſuburbia
Hoij & agros populati ſunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Vigeſimus quinrus Antiſtes.

HEnricus filius Federici Lotha-
giæ Ducis ex Matertera Ducis Go-
defredi Bullonenſis ſollicitante Phil-
Francorum rege in Antiſtitem conſe-
tus eſt, & in munere ſuo ſemper man-
tus atque pientiſſimus, pacifici cog-
men accepit. Qui opidum D. Trudo-
oppugnare non deſtitit, donec cives
dederent, & luponem Monachum ſtat-
& natalibus inclytum, adminiſtration-
Monaſterii uſurpantem rejicerent. Vr-
Adalardo quodam in Abbatem conf-
mato, factum eſt ut Monaſterium m-
degeneraret. Nam aulam ille verius qu-
religionem ſectabatur, & in ſæcula-
mores propenſior nimium Monachis h-
benas laxabat. Igitur ſubito in phrene-
delapſus, ingenti ſuo periculo intellex-
quam id Deo & ſancto viro ingratum
ſet. Veruntamen in Monaſterium D. La-
rentii apud Leodium advectus, ope be-
Valbodonis ad ſanam mentem rediit. Æd-
ficavit autem Abbas Adalardus Coll-
gium Trudonenſe, & Templum D. Vir-
ginis, atque duodecim ædes ſacras per v-
ciniam complevit, & mortuus eſt. Ruſi-
vero diſſidentibus Monachis, cum ſecun-
do electus eſſet Lupo, & alter quidam
Lauzo. Hic ab Antiſtite confirmatus eſt
& ille turrim Baſilicæ novæ in foro inva-
dens

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

lei, veſtibulum templi ſpeluncam fecit iciorum & perditorum hominum. Quod Bremii villani homines, qui in urbicos prato odio velitabantur incendentes, mnam opidi partem cum templo exuſſent. Quos Antiſtes dure redarguens peetuo civibus odibiles execrabileſque cecidit & tranſmiſſis duodecim marcis uerſa reparavit. Ea tempeſtate turbata ant omnia, neque locus aliquis turus à trociniis, & ſtrage. Vnde Antiſtes cocilium primatum advocavit, & ſanſta cum eis pacem pepigit, inventaque editione, Marchiarum, Comitatun, dominiorumque, ſe defenſorem &rincipem ſcripſit, & ſatrapas ordinavi Obiit anno milleſimo Nonageſimo pmo, Pridie Kalendas Iunias. Floruit ſu Apoſtolicis viris Gregorio VII. Clemnte III. Victore III. & Vrbano II. Iperante Henrico IV. Claruerunt egreg viri Equeſtris ordinis Radulphus & Lobertus, horumque nepos. Fulminus q Monaſterium Fullonenſe, & Xenodocum conſtruxerunt, quo loco etiam Clegium conſtitutum eſt anno ſalut, 1080.

Vigeſimus Sextus Antiſtes.

OBertus filius Marchionis Brandeburgenſis, ex ſorore regis Danorum, Ptifex appellatus eſt anno ſalutis mille-

ſimo nonageſimo, ſecundo. Qui à G
frido Ducatum Bullonenſem quum
Chriſtiani nominis hoſtes accinger
mille trecentis marchis argenti comp
vit, & à Balduino Hannoniæ Comite
num cum juriſdictione redemit: Fragi
Leodiis vicinum poſſedit, atque caſte
Mirwart reædificavit. Inſuper impe
Henrici IV. auctoritate, Clarimon
coëmit. In Rhodam corpus D. Odæ
ginis elevavit, Parochiam ſuburbii
dini Divæ Fidis inſtituit. Cellulam D.
cobi (quæ hodie eſt D. Leonardi cœ
bium) in prioratum inſtitui Benedict
rum ordinavit, & ædem D. Huberti
ſecravit. Obiit anno adminiſtratio
XVIII. pridie Kalendas Februarias,
pultus in Collegio D. Lamberti. Flo
ſub Apoſtolicis viris Vrbano II. Sy
ſtro IV. Paſchali II. Gelaſio II. &
lixto II. Imperantibus Henrico IV. &
Qui Leodium ingreſſus anno milleſ
centeſimo tertio quum quærimoniam
vertiſſet contra inſolentias Gothunini,
tem illius quæ Valkenburg dicitur d
ptioni dedit, & tyrannum perſecutus
Claruit invictiſſimus Chriſtianæ mil
anteſignanus Godefridus Dux Bullonen
qui in expeditione Hieroſolymitana
rabiles ac inauditos triumphos conſeq
tus eſt. Anno ſiquidem ſalutis milleſi
nonageſimo nono, Chriſtianis Turcas

belli

tibus, obſeſſa eſt Hieroſolyma Idi-
ilii, & trigeſimo die capta. Sexta
r in Templo & Solomonis porticu,
Paganis quinto bello conſerto, tanta
fideles ſtrage debacchati ſunt, ut in
gine interemptorum ad equorum ge-
quitarent. Quarto Kalendas Augu-
xto bello cæſa ſunt centum millia
racenorum, & in porta Aſſcalonia ſuf-
ca ſupra duo milia, præter eos qui in
perierunt, & inter tribulos abſum-
unt. Poſt quod multis principibns re-
antibus, Godefridus ad principandum
cus rex Hieroſolymorum declaratus
Anno ſalutis milleſimo centeſimo
to, toto menſe Februario Cometes
ruit. Nam Aquiſgranum properave-
Henrici Imperatoris filius, qui patrem
gne in cuſtodiam depreſſit: & inde
ſum perſequutus eſt. Cumque ea de
Leodium confugiſſet, civitatem adver-
patrem invadere cogitavit. Sed quin-
eria cœnæ dominicæ, gregarios mi-
is inconſulte premittens, dum pontem
ad Viſetum occupare ſperaret, ne quis
urſanti obſiſtere poſſet, Imperatoris
ercitu pontem exoccupante, cum ſuis
ulſus eſt, aliis aut captis, aut occiſis,
in Moſam demerſis. Inter quos ad-
meratus eſt Bruno Comes, & non pau-
nobiles. Ea tempeſtate Leodii porca
ixa eſt porcellum, humana facie, & pul-
s quadrupes natus eſt. In Hasbania mu-

 lier

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

lier obſcura monſtrum biſgemini co-
ris peperit, quod averſis vultibus atque
poribus ſic ſibi cohærebat, ut ante effi
eſſet hominis, integro corporis atq
membrorum ordine diſtincta, retro
cies canis, ſimiliter corporis atque m
brorum proprietate incolumis. Anno
lutis milleſimo centeſimo decimo
vo Leodium multis plagis attritum
Menſe Maio, quinto Idus ejuſdem
in ſummo Collegio, horas veſpertin
Canonici pſallerent, de repente horr
num tonitru atque terræmotus, omne
terram proſtravit. Fulmen à leva in te
plum irruens, murorum cruſtas hac
disjecit. Quod turrim ſubinde penetr
ſolidiores turrium partes diffidit. Sub
quutus eſt fœtor intolerabilis, quem
lo aromatum odore ſuffire ſatis pot
runt. Menſe Iunio tertio Idus, circ
nonam horam, nubes ſubito rupta e
monte Roberti, quæ ſubjectam Coloni
penitus oppreſſit, ut penè ædificia om
civitatis, & immenſam annonam perd
ret, ad hæc, matrem duos infantes alt
ſecus in brachia amplexantem enecav
& octo homines ſuo turbine diverſis
cis exanimavit. Sabbato hora poſtme
diana, pulſantibus veſperis, quidam du
caput puero lavaret, manus fluido rub
bant ſanguine: Kalendis Iulii hora ſext
inauditus omnibus ſæculis turbo ſe ab a
demiſit; tam undique caliginoſus, ut om

ne

na civitatem obſcuraret. Mox nubes ex
ābpto ſciſſa ita tectum Baſilicæ D. Lam-
brti devicit, ut hymbribus pateret qui
tam etiam pavimentum perfunderent.
Iie ab Aquilone fulmen irrumpens, quē-
da Clericum poſt altare S. Coſmæ &
Daiani, in pluteo legentem, alterum ve-
rnte crucifixum orantem, tertium de
ſeptorio egredientem, in ipſo aditu ex-
tixit, & laicum præ foribus enecavit.
Sxto Idus Iulii ab hora tertia ad nonam
uue, quatuor turbines, à quatuor cœli
gis urbem circumraptarunt, ventus in-
aufta vi intonuit, & in civitatem den-
ſimo hymbre corruit. Tertio nonas Au-
ſti, primo noctis conticinio, dum cir-
cuquaque tonitru exaudiretur & fulgura
ricarent, amplius in civitatem turbo
ſævit, ut incolæ è ſtratis exilientes, ec-
cſias triſti cœtu replerent, & tota no-
e ſupplicationibus intenderent. Summæ
roræ diluculo, à parte Orientis ſpheræ
neæ globis ingentibus civitatem cir-
laverunt, ut omnes divinitus concre-
ari exiſtimaverint. Proinde turbo in-
mitus ab occidente irrumpens flam-
iam omnem viſus eſt obturare. Sed ite-
im victor ignis cum flamma recaluit, qui
rtio victus, tandem concidit. Hoc ſpe-
taculum à ſummo mane ad tertiam uſque
niverſos conterruit. Claruit Comes Co-
on montis acuti, & hujus filius Lamber-
us qui monitis Petri Heremitæ ſpiritu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

prophetico repleti, in ſuburbio Hoy mo-
naſterium dominici ſepulchri & Ioan.
Baptiſtæ fundaverunt. Hellinus Abbas
Virginis Leodii è terræ venis fontem
pere fuſili eduxit, & Xenodochium
Matthæi juxta ſummum Collegium or-
navit. Qui aliquando conſiderans ſac-
dotem ad tumulum abſque ceremoniis
ferri, & civitatis politiam intercidere,
ſtaurandam auctoritate Romani Pont.
tavit, & Romam profectus, immature
biit. Sigibertus Monachus Semblacen
in divinis literis inde à puero ſtudioſ
apprimeque eruditus, ac in ſtudiis ſecu-
ribus in territorio Leodienſi, nulli ſua
tate ſecundus, carmine exercitatus & pr
ſa, conſcripſit utrimque plurima, Vita
S. Theodorici Epiſcopi, librum unu
Paſſionem S. Luciæ librum unum. Tran
lationem ejuſdem librum 1, vitam Sig
berti regis, librum unum, vitam Abb
tum Semblacenſium librum unum. Vita
S. Maclonii librum unum, vitam S. The
dardi librum unum. Paſſionem Thebe
rum, librum unum. Contra Papam Gr
gorium librum unum. Apologiam ad Im
peratorem, librum unum, contra Epiſto
lam Paſchalis Papæ librum unum. In Ec
cleſiaſticam Hiſtoriam carmine librum u
num. Hiſtoriam poſt Euſebium ad hæ
uſque tempora, librum unum. De illuſtri
bus viris librum unum. de Computo Ec
cleſiaſtico, librum unum. Sermonum li
brum

bro unum, Epiſtolarum ad diverſos libro unum. Alia atque alia edidit, quibus nomen ſuum tranſmiſit ad poſteros.

Vigeſimus ſeptimus Antiſtes.

FÆdericus filius Comitis Namurcenſis, Propoſitus Collegii D. Lamberti Antiſtes electus eſt, ſed partim vacillantibus, partim obſtinatis electoribus adverſarium habuit Alexandrum Archidiaconum, qui temerè inſignia Epiſcopi pedum & annulos uſurpans, perſonatum agebat Antiſtitem, donec Apoſtolico fulmine ad demittendum coërcitus eſt. Igitur anno ſalutis 1119. Menſe Octobri, omnis in Concilio Trecentorum & amplius Epiſcoporum à Calixto Pont. Max. poſt longam contentionem Fædericus benedictus eſt, cujus ibi partes egerat Godefridus Comes Namurcenſis, Goſuvinus dominus Valkenburgenſis, tum Abbates atque Canonici, tum etiam magiſtratus. Alexandri partes foverant Godefridus Comes Lovanienſis, Gisbertus Comes Duraſſi, Lambertus Comes montis acuti, & Renerus militiæ Leodinæ primocerius. Qui univerſi perſuaſerunt Alexandro, ut Imperatorem prece ac precio amicum ambiret, benevolentiamque captaret, quoque ſe in Antiſtitem confirmaret: At quoniam is à Pont. Max. anathemate ictus fuit, factum eſt, ut ob id pejus audiret, &

aliquos tantum ſuæ ſectæ profeſſo
(quos Alexandrinos vocabant) inve
ret, & ille alios rurſum (qui ſe æm
voce Fædericios appellabant) ut ing
incendium inde concitatum in repub.
erit. Nam Collegia duo Alexandrum
fenſabant, quod iis ex æquo præfuiſſet ja
diu Propoſitum agens: rurſus Fæderic
caſtella invaſit, ut inferior jam Alexan
fieret. Quem Hoyum obſidens penè o
preſſit. Obiit anno adminiſtrationis
cundo, tertio Kalendas Iulii. Floruit
Apoſtolico Calixto II. Imperante Hen
co V. Cujus fere temporibus ordo pr
monſtratenſis inſtitutus & confirmatus e
Vacavit ſedes Leodienſis annis duobus,

Vigeſimus Octavus Antiſtes.

ALbero filius Ducis Burgundiæ, frate
Comitis Lovanienſis, Canonicu
Metenſis, ac juris utriuſque profeſſor, el
cto rurſus Alexandro prævaluit anno ſalu
tis milleſimo centeſimo vigeſimo tertio
Qui pacem ſemper ſectatus, territoriu
omne florentiſſimum fecit: & impia
legem obliteravit (quæ manus mortua di
cebatur) qua unuſquiſque vita defunctu
pignore redimi debebat, puta aut equo
aut bove magis præſtanti, aut ſupellectil
præcioſiori, res planè Chriſtiano princi
pe indigna. Nocte Eccleſias & oratoria
libenter viſebat: multa devotione Deum

exora-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

oſabat, Monaſterium præmonſtra- tſium in caſtello Corneliano ædificavit: &in Cæmiterio D. Dionyſii ædem ſi- v Aldegundis fabricavit, neque non ſa- dum D. D,Clementis & Trudonis tem- pm, juxta Collegium D. Petri, Euange- læ autem lectionis & hiſtoriæ Eccleſia- ſcæ ſtudioſus, perpendens nefaſtum eſſe em, qui occurrit VI. Kalendas Auguſti: ſtalem Mariæ Magdalenæ tunc celebran- m inſtituit. Obiit anno ſalutis milleſi- o centeſimo vigeſimo octavo, Kalendis nuarii, anno adminiſtrationis ſexto, ſe- ltus in Monaſterio nuper à ſe conſtru- o, ſed adhuc infirmo, in vertice mon- ſive Ægidii. Floruit ſub Apoſtolicis vi- , Calixto II. & Honorio II. Imperan- ous Henrico V. & Lothario III. Cla- it Lozo presbyter: qui in monte, qui ſter dicitur, juxta Trajectum ædiculam ruxit.

Vigeſimus nonus Antiſtes.

ALexander filius Comitis Iuliacenſis, Archidiaconus & Præpoſitus, duo- m Collegiorum Leodienſium, precio ſe- el atque iterum Pontificium ambiens, ndem voto potitus eſt anno ſalutis mil- ſimo centeſimo vigeſimo nono. Ante ujus electionem Idus Decembres Luna clypſim paſſa eſt, & contracto orbe variis oloribus, potiſſime ſanguineo, penè in- tegra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

tegra hora, deſuper civitatem Leodi-
ſem ſuffuſa eſt. Porro in auſpiciis adı-
niſtrationis, vererem amicum Comit
Duraſſi deſpiciens: prorſus deſtituere
gitavit. Nam juriſdictionem & guber-
culum oppidi Trudonenſis, quod Dur
Comites habere ſolebant ad ſe retrahe,
Abbatis Monaſterii Trudonenſis & I-
tenſis Archiepiſcopi auctoritatibus fret,
à prophanis principibus reſcidit. Qu
obrem Comes iratus, alias Eccleſiæ o
invaſit: & jacturam ſuam violentia
ſarcivit. Igitur Antiſtes advocato Loth
ringiæ Duce, & Comite Limburger
copias adverſus Duraſſum produxit:
Gisbertus Duraſſi Comes, Comitem L
vanianum, & Flandrorum ad ſe epiſto
atque muneribus pellexit: & ſtatuta utrin
que belli dies eſt. Verum Brabantis pr
perantibus, & ſequentibus Flandris, q
Duraſſo ſuppetias ferebant: irrumpent
Leodini, priores proſtraverunt, & ali
paſſim metu perculſos, ſupra nongent
occiderunt, atque Brabantorum vexillu
in campum detinuerunt. Flandris omn
bus aut vulneratis, aut in paludem aqu
ſam juxta Leven demerſis. Interea, du
hæc fiebant Raynoldus Comes Barenſi
caſtrum Bullonenſe, cuſtodibus pecuni
corruptis invaſit: qua in re tam fuit Ale
xander ignavus, quam fuit in hac victori
ſtrenuus. Cæterum rumore generalis con
cilii quod inſtabat, quaſi exanimatus, ut
pot

pe de Symonia ſibi conſcius nihil mgnifici amplius facere attentavit, ni quod Hoijani ſuburbij monaſte-rin, ornamentis & gratijs illuſtravit. Cus adminiſtrationis anno ſecundo, Inocentius ſecundus Romam egreſſus, oadverſarij Petri de Leone potentiam, inGallias profectus, & Gallicana Ec-clia collaborante, in ſummum Ponti-ſim electus & admiſſus eſt. Qui ad me-dm quadrageſimæ Leodium adve-nns, eximijs laudibus atque honore auctus eſt. Nam Leodinorum canoni-cum tanta eſt ſpectata generoſitas: ut ſpectaculorum portentis & ineſtimabili citatu Romanos etiam antecederent. Iſidebant tunc temporis, apud colle-gium Divi Lamberti

REGVM FILII, NOMINA.

ANcelmus filius Lotharij Impera-toris Archidiaconus Condroſij.

Philippus filius regis Francorum, Ar-idia. Hannoniæ.

Theobaldus filius regis Hungariç Ar-id. Arduennæ.

Ogerus filius regis Daciæ, Archidia-nus Favennæ.

Godefridus hujus frater germanus Ar-idia. Brabantiæ.

Guido filius regis Bohemiæ Archidia-asbaniæ.

Phi-

Philippus filius regis Navarræ Ar[i]-d'a. Campiniæ.
Guido hujus frater germanus.

Ducum filij viginti quatuor.

BErtrandus filius Ducis Bavariæ, [Ab]-bas Thudinenſ.
Haymo hujus germanus frater Ab[ba]s Meſſienſis.
Gulielmus frater Ducis Saxo[niæ] Cantor
Conradus frater Ducis Sueviæ Præ-ſitus Hoyenſis.
Guido frater Ducis Arduennæ De-nus & Theologiæ Profeſſor.
Doyelius frater Ducis Normanni, Abbas Driopolitanus.
Carolus frater Ducis Lotharing[iæ] Æditiuus.
Guido hujus frater germanus Scho-ſticus.
Franco frater Ducis Auſtriæ Præpo-tus Mechlinienſ.
Carolus frater Ducis Burgundiæ, Pr[æ]-poſitus Divi Dionyſii.
Petrus hujus frater germanus, Præp[o]-ſitus Divi Petri.
Hugo horum frater germanus, Præp[o]-ſitus Divi Bartholomæi, qui tres fu[e]-legum doctores.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

odovicus frater Ducis Bituriæ, Ab-
ba Amanienſis.
ajetus hujus frater, Abbas Cellenſis.

Filij Comitum viginti novem.

GOdefridus frater Comitis Lovanien-
ſis.
egninus filius Comitis Monheulti.
imon filius Comitis Hannonienſis,
A as Cennacenſis.
alduinus hujus germanus frater.
aynardus filius Comitis Loſſenſ.
prpoſitus Foſſienſis.
uido filius Comitis Sabaudiæ Ab-
b: Namurcenſis.
dalbertus. f. Comitis Geldriæ, præ-
pitus. S. Martini.
otgherus. f. Comitis Flandrorum,
p poſitus Divi Ioan.
etrus filius Comitis de Zeyn, præ-
pitus Divi Pauli.
gerius hujus frater germanus, præ-
pitus Divæ Crucis.
ogetius filius Comitis Bianenſis in
Aluenna.
Arnoldus. f. Comitis Claremonta-
n Abbas Dianenſis.
Henricus hujus frater germanus.
Vvalo. f. Comitis montis acuti Ab-
b Tungrenſis.
Falco hujus frater germanus Abbas
Ivæ Mariæ Trajectenſ.

Henricus

Henricus filius Comitis Lutzenburgenſis.
Ioannes filius Comitis Rupis fo[illegible]
Arnoldus hujus germanus frater
Erhardus horum germanus frat[illegible]
Ogerus filius Comitis Montenſ[illegible]
Ferritus hujus germanus frater.
Rolandus horum frater.
Lambertus filius Comitis à Tite[illegible]
Paulus & Ioannes hujus fratres germani.
Petrus filius Comitis de Boloni[illegible] decretorum doctor.
Guido filius Comitis Provintiæ
Henricus hujus germanus frater.

Filij Baronum ac Nobilium virorum ſeptem.

BOynus à Wahavia.
Sebaſtianus harſtallus decretorum doctor.
Radulphus à pratis.
Godefridus hujus germanus frater[illegible] terque Theol. Profeſſor.
Theodoricus filius Domini de Io[illegible]nakuye Doct. Theol.
Engerardus à flore legum Profeſſ[illegible]
Reynadus, à monte Falconis adoleſcens ſtudioſus. Plærique ſic natalium imaginibus inſtructi: ut nihilominus omnigenarum artium cognitione illuſtriores, & haberentur, & eſſent. Ci-

bi ſumma reverentia ſummum Ponti-
fien excipere viſum eſt: & exceptum
ne tam munificentia, quam religione
cctrectare. Nam ipſa die Dominica
qu paſſionis dicitur, pompæ ſacræ
iritutæ ſunt à Collegio Divi Martini,
acollegium uſque S. Lamberti, quo
Pt. Max. ſacrum perfecit, & debitis
cemonijs, Lotharium Alemanniæ re-
ge, & hujus Conthoralem, reginam
cſecravit. Quem à Leodijs demum
redentem, Comitati ſunt amplius
2 Epiſcopi præter Abbates & Cano-
nos innumerabiles, quorum præci-
pis fuit Divus Bernardus Abbas Cla-
reallenſis. Quem Hoijum deducentes,
ſumo honore proſequuti ſunt: & ad
num monaſterium nuncupandum au-
tes fuerunt. Quod ille devotione ſin-
guri dedicans, divitiis ſpiritualibus
atim communivit. Verum in deceſſu
Axandrum accuſantibus nobilibus &
Conicis, vocatum in concilio Pi-
ſo, à Pontificio removit, quod hic
ta amare tulit: ut octavo menſe defe-
cit. Obiit anno adminiſtrationis 8,
pdie nonas Iulij, ſepultus Leodij in
nnaſterio Divi Egydij. Floruit ſub
Aoſtolicis viris Honorio ſecundo, &
Inocentio ſecundo, Imperante Lo-
tario.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Trigeſimus Antiſtes.

ALbero hujus nominis ſecundu fi-
lius Comitis Gelrorum, ex ſora
Comitis Namurcenſis electus eſt: & in
Antiſtitem confirmatus in ipſa depi-
tione Alexandri. Qui Bullonenſe a-
ſtrum à Raynaldo doloſe occupatu,
juridice repetens, ter Romam profe us
ad Pont. Max. deinde etiam Impera e
Conrardo ſecundo, in tribus regiis c -
ſiſtoriis cum Raynaldo expoſtul :
quum u rimque judices aures obtu-
rent, neque juſte interpellantem exau-
rent: ad arma cucurrit, & caſtrum e -
tum ac peditum numeroſa denſitate -
ſedit. Quod tametſi fortiter attentaſ ;
nihil tamen gloriæ partum eſt, do
techa Divi Mar yris Lamberti adm
eſt, qua ſtatim ſalus ſperaui cæpit. N
Hugone Adulescente, quem unigenit
Raynoldus habebat è feneſtella proſ-
ctante, repente dementatus eſt, & -
animis corruit. Portis igitur extemp
reſeratis, pater à martyre ſoſpi at
deprecabatur filio, & multa venerati
ne Antiſtitem amplexus, interceſſore
optabat ſponteque caſtellum reddid
Hujus ergo miraculi occaſione tranſl
tio Lamberti inſtituta eſt: quam redu
Antiſtes ſuis perpetuo celebrare præc
pit. Sub hoc & Chriſtiparæ virgin

memc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

moria, in Eccleſijs territorij Leo-
dinſis dilatata eſt: quam primo in ade
decim millium virginum, poſtea in
omnibus Collegiis & Monaſteriis fieri
ordinavit. Qui ad bella demum & au-
la propenſior effectus male erga gre-
gem ſuum affici cœpit, Vnde clerus
in horrenda vitia prolapſus eſt. Nube-
bat paſſim ſacerdotes, beneficia precio
comparabantur. Paſtores bis quotidie
celebrabant, neque ulla ordinum ratio
habebatur. Propterea Antiſtes accuſa-
tus, dum mente conſternatus, Romam
ire cogeretur, menſe ſecundo perijt.
Obiit anno adminiſtrationis 15, ſexto
calendas Aprilis. Floruit ſub Apoſto-
licis viris Innocentio ſecundo, Celeſti-
no ſecundo, Lucio ſecundo, & Euge-
nio tertio. Imperantibus Lothario &
Conrardo. Ea tempeſtate Xenodochion
fratrum Cocinorum Leodij, & Mona-
ſterium Floreffianum abſolutum eſt, &
Abbas Monaſterij S. Ægidij inveſtura
divi Dionyſij donatus eſt, quoniam
præ inopia, ornamento holoſerico care-
at, quo amictus inſtar aliorum Abba-
tum, in Pompis ſacris uteretur.

Trigeſimus primus Antiſtes.

HEnricus ſecundus, filius Comitis
Limburgenſis, & Archidiaconus
Leodienſi. Canonice electus eſt anno ſa-
 lutis

lutis milleſimo centeſimo quinqge-
ſimo. QuiDivum BernardumA bbem
auxiliatorem ſibi adhibuit, & advſu
corruptos mores multa docentem di-
vit. Porro vulgo mediocriter jam m-
que inſtituto, & clero reformato, lu-
rima emolumenta Eccleſiæ attuli &
caſtella redemit, ædificavit, inſtra-
vit, quale eſt caſtrum Scans, caſtum
Belmont, caſtrum Aſtevoie, caſtrum
Duraſſum, caſtrum Vſſen, caſtrum
ne, caſtrum Hunclange, caſtrum Vine,
caſtrum Orcimont, quæ omnia Ipe-
ratoriis & Pontificiis munimentis oſ-
ſedit. Pacem incontaminatam ſeper
habuit, præterquam cum Henrico o-
mite Namurcenſe qui in immerito de-
ſæviens, pagos ſuccendit, & in Arden-
nam adverſus Antiſtitem caſtra metus
eſt. Sed Comitem opprimens, tam
illius exercitum fudit, ut vix Comes
etiam evaſerit. Vnum intolerabile ve-
nit. ſanctimoniales inſectatæ à miti-
bus, magno periculo vitam defenſant,
monaſterium concrematum, & lla
ſpoliatæ fuerunt. Deinde in Italiam on-
tendens Frederico Imperatori Cher
effectus, trium Magorum inventis or-
poribus Leodium transferre cogita.
Sed huic voto obſtitere fata. Obii Pa-
phiæ anno adminiſtrationis decimo no-
no. Pridie nonas octobres, ſepult in
collegio Divi Lamberti. Floruit

Ao-

A[illegible]ſtolicis viris Eug[illegible]nio tertio, Anaſtaſio quarto, Hadriano quarto, Victore q[illegible]rto, Paſchali tertio. Imperantibus C[illegible]rado & Frederico I, qui Henricum ex[illegible]imavit ad ſummum provehere P[illegible]tificium, quod ei nolenti volenti o[illegible]trudebat, licet recuſare maluerit. Cla[illegible]ru Gerardus à Belzees & hujus ger[illegible]manus Antonius Viri equeſtres, qui præ[illegible]feuram Divi Nicolai in Glauo inſtituunt.

Trigeſimus ſecundus Antiſtes.

Lexander ſecundus, Comitis Bulloniæ filius, ex filia regis Navarræ, [illegible]dlomate Paſchaſii Pont-Max. & Car[illegible]dalium aſtipulatione, in Aquiſgrano A[illegible]iſtes creatus eſt anno ſalutis 1168, q[illegible]rto Kalendas Ianuarii dum Impe[illegible]r[illegible]ore aſſiſtente Carolus Magnus, ob [illegible]p[illegible]lia pro Romana Eccleſia habita, i[illegible]credibili populorum lætitia ſubli[illegible]m[illegible]atus, & divorum catalogo aſſcriptus e[illegible]t. Vnde Fredericus Antiſtites aſſu[illegible]mens, & in Italica expeditione Comitē [illegible]diderans, peſte interiit. Obiit anno a[illegible]miniſtrationis 3, quinto Idus Au[illegible]g[illegible]ſti, cujus corpus Leodii relatum, in [illegible]c[illegible]ollegio Divi Lamberti ſepultum eſt. [illegible]bruit ſub Apoſtolicis viris Paſchali [illegible]rtio, & Calixto tertio, Imperante [illegible]deric[illegible]o Primo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Trigeſimus tertius Antiſtes.

RAdulphus filius Ducis Lotharing, Rex filia Comitis Namurcenſ, prius Archiepiſcopus Moguntinus, ob ſymoniam repudiatus, eodem vi in functione Leodienſi laboravit. ſacerdotia enim & altaria publicitus fo exhibuit, indeque correctorem ne nem ferens, Lambertum quendam ritu prophetico futura prædicent in turrim præcipitavit. Cujus viri va cinium effectus plane comprobav, dum Baſilica & Collegium Divi La berti, & templum undecim mili virginum, denique Collegium D Petri cum officinis igne concrem tum eſt. Campanarum & æneoru vaſorum metalla, inſtar aquarum ſtate reſtagnantium in canalibus quieſcebant, & lapides hac illac di lientes, neminem appropinquare p mittebant. Carcer quo Lambertus v ctus fuerat conflagratus eſt, unde e liens acta Apoſtolorum quæ captiv in Gallicam linguam tranſtulerat, B mam ſecum aſportavit. Qui Pontif injuriam queſtus inſtitutū Beginaru quarum ſe Patriarcham ſcribebat, au ritate & literis confirmari meruit, regreſſus D. Chriſtoph. templū Leo Beginarum habitationē fecit. Sequu eſt & alter Alban. Epiſ. qui cōtra ſym niam efficaciſſime concionatus, plu

m

mccanonicorũ, qui ſacerdotia coëmerant
itaonvertit , ut quæ male comparave-
ran rurſus Eccleſiæ conferenda beneque
diſ nenda committerent. Quem fidelis
leniniſteriorum Dei diſpenſator ido-
ne paſſim impartivit, & nihil omnino
ib eſervans, paterno erga dignos affe-
ctu erebatur. Antiſtitem quoque inter
æ ros ad pœnitentiam agendam com-
ncuit. Qui Comitem Loſſenſem ſubito
io m effectum , primum æquanimiter
olans, deinde Tungrim oppugnantem
& ccedentem reppulit , & caſtra inva-
ſ nimumque infractum portendit: Poſt
ucruce ſignatus, adverſus infideles, dum
b ntiochia reditum maturaret, gliſcen-
e neno periit. Obiit anno ſalutis mil-
eſio centeſimo, 91. Floruit ſub Apoſto-
iciviris Innocentio I II. Lucio IV. Vr-
ar I I I. Gregorio V I I I. & Clemente
I Imperante Fræderico. Claruit do-
nis Euerlimus Abbas Monaſterii Divi
aurentii, qui ſacellum in honorem Divi
Thomæ Cantuarienſis Archiepiſcopi re-
ter occiſi ædificavit, & Beata Iutta
io ſeceſſum Leproſorii oppetiit.

Trigeſimus quartus Antiſtes.

ALbertus filius Ducis Brabantiæ , ex
ſorore Ducis Arduennæ Doctor &
Ar idiaconus & Collegii D. Lamberti
Præpoſitus Epiſcopus conſecratus eſt.

Quod factum comprimis male habuit Co-
mitem Hannoniæ, qui Albertum conſo-
brinum ſuum penitus illiteratum, g
maluiſſet. Ex quo aliud malum evenit.
Imperator enim Frædericus, tertium
quendam, Lotharium fratrem Comitis de
Horſca ſuperinduxit, Proinde duobus e-
cum in gratiam redeuntibus, Albertus
Brabantus, Romam profectus à Cæleſti-
no Pont. Max. confirmatus eſt. Qui ſtatim
regreſſus diploma Collegio prælegit, &
à Colonienſi Archiepiſcopo conſecrari
deſiderans, ſed illo Imperatoris ſævitiam
formidante, à Remenſi benedictus eſt.
Sed à tribus Equeſtribus in hoc à Fræde-
rico deſtinatis adortus, dum unum Ala-
tem & Equitem haberet: quos aliquoties
convivas advocaverat, invaſores ſenſit.
Occiſus eſt Remis, & miraculis clarere
perhibetur, ſepultus in baſilica mari.
Floruit ſub Apoſtolico Cæleſtino II.
Imperante Henrico filio Fræderici qui
aliquando reſipiſcens apud Leodium, duas
aras munifice dotavit, quæ ſunt D. Lam-
berti & Remacli,

Trigeſimus quintus Antiſtes.

ALbertus II. filius Comitis Vloſi
ex filia domini Henrici à Cuycis ad-
verſus Simonem Arduennæ Ducis filium
itidem electum prævaluit. Lite enim
urbem provocata, iſte galero inſignis
eſt

ſt,: Cardinalis appellatus : ille Antiſtes
oncratus. Quo Leodium revertente,
uu ſterilitas & inedia in patria in-
creſceret, indicto jejunio, tres ſacras
oopas ordinavit poſt natalem Ioannis
Baiſtæ obſervandas. Qui dum electio-
ne Abbatis Semblacenſis, ſede Leodina
vante, ab Archiepiſcopo Colonienſi
coprobatam abſque pecunia admittere
ncet Monachi clam illo, contulerunt, &
Abatem ſuum inſtitui curarunt. Sed Ab-
b: poſtea ab Antiſtite invitatus, cauſam
intelligens, propterea literis conſcien-
tia apud Cæleſtinum tertium teſtificatus,
hc capitulum in decretalibus adhiberi
loravit, quod Antiſtitem Leodinum, de
ſimonia coargueret, ut videre eſt Extra
c Symo. cap. *Sicut tuis literis.* Contra
Icinſſam Brabantiæ bello inſtructo, à Me-
nſi Archiepiſcopo monitus, exercitum
miſit: & pacem iniit. Seditionem ci-
um Leodienſium, adverſus Canonicos
quantiſper fovit, & audaciam propha-
rum ſæpe diſſimulans, minime Cleri-
rum partibus favere notabatur. Plebei
enim civitatem muro veſtientes, Eccle-
ſticorum ingenuitatem primum aſper-
ati. Deinde Canonicos, aut cooperarios,
it ſolvendo æquales depoſcebant. E di-
erſo illi à civitate ſe ſubducentes, in ci-
es Apoſtolicum fulmen immittebant &
onoratiores mercatores è Francia red-
untes mercibus ſpoliabant. Vnde rebus

pacatis Antiſtes cives jurejurando o[…]
ſtrinxit, & immunitatem Clericoru[…] in-
temeratam conſervavit. Obiit anno ſalu-
tis 1199. anno adminiſtrationis 11 ſe-
pultus in Collegio D. Lamberti. Fuit
ſub Apoſtolicis viris Cæleſtino III &
Innocentio IV. Imperantibus Henrico
filio Frederici & tempore Schiſmatis Phi-
lippo & Ottone. Quo tempore carbones
(qui lingua Leodienſi Hullæ vocantur)
pauperculo fabro effodiendi monſtrati
ſunt in locis ſubterraneis, qui hucuſque è
venis quaſi concreti dependent, & opera
carbonariorum reſcinduntur, quorum ca-
lor odorem ſulphureum commixtum ha-
bet, & in cineres impurgatiſſimos pa-
latim ſe dimittit.

Trigeſimus ſextus Antiſtes.

HVgo de Petraponte nobilis, Doct[…],
prudens & magnanimus, Coll[…]
ſummi Præpoſitus, ab Ottone rege co[…]
mendatus, & à Guidone Cardinale Po[…]
ſummi legato confirmatus eſt anno ſalu[…]
milleſimo ducenteſimo. Qui heroica vi[…]
tute præditus, appellationem, cui Ro[…]
reſpondere cogebatur, ſua oratione & m[…]
nere deſtruxit, & Monaſterium Vallis D[…]
Lamberti, cooperante ſibi Comite Cl[…]
rimontano à fundamentis ædificavit, a[…]
nuiſque cenſibus dotavit. Quos ab Hoy[…]
nis importune exigens, magiſtratus ha[…]

part

rebellare expertus eſt. Vnde belli
aiinas à Namurco advehi juſſit, quas
licceuſis navibus in forum protraxe-
Quæ res cum male haberet tantum
ripem, illico minacia ſigna porten-
& alia inſtrumenta multo crudeliora
parans, ſic Hoyanos deterruit, ut
ce ſua nudis pedibus Leodium prope-
ant, ubi oratione longa temeritatem
ceſſi, tandem ad inſtaurandum omnia
ddicati ſunt. Sed quum diffi.lium inter
cem Brabantiæ & Comitem Loſſen-
e de Colonia Trudonenſi, ortum fuiſ-
e & utrimque de trecenſu (quem vo-
cæ) anceps ventilaretur quæſtio, Me-
teis Archiepiſcopi conſilium inſequutus
Aiſtes, armis à Brabanto injuſtam ven-
ditionem repoſcebat. Quo propugna-
te Comes plurima moliri auſus, exer-
cim inſtruxit, & Comitatum in feudum
cnemque juriſdictionem Antiſtiti ſub-
rſit. Quare Brabantus Landis, totos octo
es magna potẽtia remoratus, nihil æque
ciderabat, quam bellum committere
m iis, qui Varennam jam ante natalem
hannis Baptiſtæ oppetierant. Quod Phi-
lpus cognomento nobilis Comes Na-
urcenſis, ſingulari prudentia impediens
m citra ſanguinem compoſuit. Interea
ntiſtes Ducis ingenium probe decer-
ens, nonnihil Leodinis male eventurum
ſpicabatur, & cleri totius atque Magi-
ratuum, nobiliumque conſilio, ab iis qui
Leodium

Leodium ingrediebantur, tributum exi-
gendum ordinabat, quo aucupio, uri
portæ, Gaganæ uſque ad montem val-
burgi perfecti ſunt. Deinde etiam ſyan
elegantiſſimam vendidit, cujus pretii ma-
gna pars Antiſtiti ceſſit, pars ædificii ec-
cleſiæ, pars mœniorum opificio: o
Guido Abbas Ciſtercienſis Pont. lx.
legatus, Leodium adveniens, ab Antiſte
humaniter acceptus eſt. Cujus ibi ſoli-
tudine Xenodochion D. Matthæo nu...
pavit: & quotannis in converſione Ap-
ſtoli Pauli inviſendum multis gratiis p...
lo commendavit. In ſacerdotum a...
Canonicorum luxuriam multa fortiter ſ-
ſeruit: & vocatis collegiorum propoſ...
aliquot cautiones auctoritate Pont. M...
promulgavit. Ne canonici horis diurni
pariter nocturnis à templo abeſſent, qu...
communi refectorio atque dormitorio
continerent. Ne mulierum ſtrepitu im-
diti, minus ſuo inſtituto ſatisfacere...
Canonici tantum accolyti in tractatu c...
legiorum nullius auctoritatis haberent
donec ſacris iniciarentur. Perinde A-
chidiaconi, niſi Diaconi eſſent, ſtipe
honore atque auctoritate carerent. A...
bientes plura ſacerdotia deſpicabiles Co...
legiis fierent: & comatuli comamque c...
lamiſtro rotantes, non prius Eccleſiaſti...
immunitate gauderent, quam coronam
capite deferrent. Quæ Fraedericus Imp...
rator æmulatus, in Namurcenſi collegi...
ſancto

ſarorum Petri, & Albani, quod ipſe do-
tavat, obſervari præcepit, & nonnulla
ali djiciens, hoc modo vitiis Eccleſiaſti-
com proſpexit. Interea Henricus Bra-
baiæ Dux vicinas terras invadere præ-
ſuens, in opulentiam Antiſtitis Leodini
inbeſcens, oportunitatem quærebat af-
flindi omne territorium. Nam Baldui-
no Flandriæ atque Hannoniæ Comite, ma-
gnum equitatu & militum copiis in-
ſtructiſſime in expeditionem Conſtanti-
nopolitanam profecto, quum in Impera-
torem electus fuiſſet, Henricus hæredita-
te illius ad ſe attinere ratus, vicinas pro-
vincias populatus eſt. Qui in Hollandiam
irmpens, mox in Gelriam incurſans,
Comitem Gelrorum depoſito ſacramen-
to ſibi fidelem fecit. Quem non multo
poſt iterum apprehendi jubens, non ante
dimiſit: quam trium milium Marcharum
Colonienſium ſummam, filio dato obſide,
promitteret. Verum is ex condicto pre-
tium ſe poſſe conſequi deſperans: Anti-
ſtitem Leodinum rogavit, & nova pactio-
ne pecuniam extorſit. Nam convocatis
principibus, Duce Limburgenſi, & Phi-
lippo Comite Namurcenſi, ſe ſuumque
principatum Antiſtiti commendavit. &
abſolute dominium ei Trajecto uſque in
Duremundam, tantiſper ſummiſit donec
nummos exacte rependeret. In hunc mo-
dum filius obſes datus liberatus eſt: &
moleſtiæ jugeſque incurſiones devitatæ.

Tametſi

Tametſi aliunde malum aliud provi
quod Ducem irritaret. Patruus enim ius
Comes de Muha & hujus conjunx, m
liberis carerent, regiam ſuam & di
nem cæremoniis adhibitis, puta ramu
lo florenti ceſpitibus ſuperpoſito, h
Lamberto in feudum ultro obtulerunt
ſpecialiter expreſſis datiſque conditi
bus, etiam ſuperveniente hærede, f
poſteros ad quartam generationem ali
verunt. Quod comprimis impium ex
mavit Henricus: & iiſdem defunctis
ſtrum primarium ſtatim cuſtodibus in
miſſis uſurpavit. Quapropter Antiſtes
peratoriam ſententiam requirens, q
Dux inferior in cauſſa eſſet: minas in
rum & virulentiam efflavit. Cujus in
tum Leodini formidantes, ne eos in
rate poſſet opprimere, Pontem & a
rem Trajecto finitimum, ſolo æquaver
Nam illum audierunt Ottonem regen
jiſſe, qui jam fulmine Pontificio ictus in
ſtatum Eccleſiaſticum lætali animo vi
tabatur. Quo impulſore Leodium ab
tiſtite eximere ſperavit, & diu dolos
ditatus, ab Hugone ingentem pecu
ſummam argumento nullo habito p
ſcit. Porro pecuniam dare, quam ex
ctare reipublicæ diſcrimen malebat
jusjurandum litteraſque Ducis de pace
gitans, multum Duci tribuere notatus
Ex quo formidoloſum eum æſtimar
grandia moliri adverſus Leodinos inc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

nu. Acceſſit enim Comes Gelriæ, qui ob grande debitum Antiſtiti male volebat & Duci per ſe ſatis inſano, cen oleum foaci adhibens animum addidit, obſidendi Leodium. Igitur in dominica Aſcenſionis Antiſtitem imprudentem & hostu minime conſcium opprimere cogitaes: quum ſe occaſione (neſcio qua) pie in Arcem Hoyanam recepiſſet, civitem occupaverunt, Collegia ſpoliaverunt, domicilia vaſtaverunt, ut parum abfuit, quin tota civitas à Gelro exureretur, niſi forte fortuna Caſtellanus Bruxenſis, illic habens filium canonicum, ſucurriſſet. Porro Dux in palatium convocatis civibus per oratores ſategit, ut pontifice abnegato, ſe Imperatorios jurejurando vociferarentur. Deinde domum publicam (quam hallam vocabant) quâ Antiſtitum inſignia & decreta atque privilegia conſervabantur: incredibili crudelitate manu propria igniculum ſupponens, incendit, & in cineres redegit. Tanta enim ovantium proſpecta levitas erat, ut cruces, divorumque reliquias, pedibus conculcarent & Cantilena in hoc composita, eſſe ſe flores, Leodinos vero ſpinas jactare.

Inter hæc Antiſtes mente nimium conſternatus, Hoy in Ducem, ſententiam Eccleſiaſticam protulit, & Deum, Divumque Lambertum ſublimi voce ultores invocans, infidelitatem Ducis

& Comi.

& Comitis criminabatur. Abbate
inde Brabantiæ Duci ſuo connive
invalidam excommunicationem
caverunt,ſed Innocentius quartus
à jurejurando abſolvens & mult
cratione impietatem deteſtatus, ſe
tiam approbavit, & Brabantiam
que anathemate percuſſit. Interea
tiſtes potentiſſimorum principum
plorato auxilio, Ferandum Com
Flandrorum, Philippum Comitem
murcenſem, Luſonem Comitem
ſenſem, & Henricum Ducem Ardue
ad ſe vocavit, & tribus milibus e
tum, peditumque examinibus in
ctis, Brabantiam invadere propo
Cæterum Dux legatos illic deſtin
in gratiam ſe recipi optavit: & à
rando patrocinium ſuppliciter ex
tens, ejus definitione quicquid tand
ſolvendum diceret, ſtare ſe, & ſolv
ſpoſpondit. Sed Antiſtes nihilo
gnius properavit, qui Ducem infidel
expertus, conditiones omnes, q
proponebat, ſemel atque iterum reſp
& legationem quaſi indignam, re
tavit. Cumque vix aliqua via teti
poſſet, dum militiæ ſignum dediſ
miraculo quodam, tantum arenoſi p
veris equorum ſtrepitu concitatum
ut invicem ſe acies decernere non p
ſent. Propterea Ferandus iterum v
luntate Ducis proponens & ſigill
litte

ctis affixum oſtendens, Hannoniæ-
comitatum poſſidendum offerens,
c damnum & jacturam ſolveret,
xemum Antiſtitem placavit, neque
aſſet, niſi alio vocatus fuiſſet,
a Comes Barenſis ultra Moſam, o-
a tyrannice invadebat, & turrim
eſſen demoliebatur, unde illic ex-
cum properare, & Comiti occurrere
davit, & pactionem ſuo tempore à
e requirere cogitavit. Quamdum
mam inſtabilemque eſſe comperiſ-
injuriam poſt annum Ferando
queſtus eſt. Qui Duci Brabanto
ditionem literis renovavit, ſed ille
ens verius quam ex animo ſe nul-
pecuniæ conſcium dicebat. Quod
ate admodum ferebat, & diu biles
machatus, Antiſtiti & comiti Loſ-
i inſinuavit, ſe hac illac in Braban-
in incurſurum, modo ad invaden-
du ex adverſo ipſi quoque accinge-
tur. Ea tempeſtate Decanus Tenen-
Duci à conſiliis, in ludibrium Epi-
ſcopi, ludicrum exercebat, mitra enim
& ornamentis Pontificalibus amictus
iredebat: & Archidiaconos, atque of-
ales, ſcribaſque ordinabat, uſque
o, ut plebecula (ut eſt mire ad ſtul-
tiam acclivis) dicterijs garriret, at-
q; ſannis effluere, Epiſcopi autori-
tem execrando obedientiam ei dan-
d. & ordine Eccleſiaſtico abutendo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

abutendo. Mulierculæ dijs gratias
bant, aniculæ & iuvenes gratula
tur, pueri acclamabant, puellæ geſt
labantur, denique celebri cantitant
triumphum univerſi triumphali c
lena recitabant, quo ab unius
byteri jugo ſua colla excuſſiſſent.
vero dum tam inepte deſiperent,
to morbo & amentia divinitus
cuſſus eſt Decanus, & linguam in o
nutatim commoliens, cum comp
bus ſuis multa miſeria afflictus, int
Inde Dux exanimatus, ſibi pericu
imminere, præſagivit: & Philip
Francorum regem ſocerum ſuum i
cans, adverſus Ferandum in Ha
niam deſcendere rogavit. Qui n
præliatoribus, & utriuſque arma
exercitibus, caſtrum Hannonienſ
lidiſſimum expugnavit. Qua occaſ
Comitem Flandrorum revocare a
curſu Brabantiæ putavit: Quibu
diis dux confidens, Leodium ſecu
obſidere aggreſſus, & in Voleniam
propinans, multo crudelius quam
univerſa demoliri inſtituit. Qui
baniam populatus, Pagos atque C
nias concremavit. Tungrim expu
vit, & ultricibus flammis penitu
levit, ut fumus in Leodio denſiſſi
appareret. & ingentem civibus hor
incuteret Veſpere autem Leodium
cupare diſponens, ab introitu, q

traverat, coërcitus eſt & poſtridie tur-
per in fugam adactus. Nam Ducem in
Sendremalia accumbentem Antiſtes fe-
ro oppreſſit, & magnam partem exerci-
tus fudit. Quo ſucceſſu valentior factus,
ſumma prudentia Foſſienſes & Dyonen-
ſes, quod cum Hoyanis in Hoyum conve-
nire juſſerat, ſe invicem per abrupta mon-
tium in Montigeris operire, hortatus eſt.
Sciebat enim Brabantos impendio laſſos
non poſſe longius aufugere quam forte in
Steppes, (qui Oppido Hugardiæ, pagus eſt
proximus.) Sic in eum modum caſtris or-
dinatis, duo milia paſſuum contendebant,
quo ex condicto Loſſenſis Comes & Ar-
duennæ Dux convenirent. Igitur die Do-
minico, ad quartum Kalendas Maias, ca-
ſtrametati ſunt. Brabantis quidem pro-
digiosè ſe invicem bellico more ani-
mantibus. Leodinis interea ſuo Antiſti-
ti auſcultantibus. Qui eos de ſe nihil con-
fidere, ſed de Deo præſumere, atque de
ſancto Lamberto martyre (cujus res ibi a-
gebatur) auxilium ſperare docebat: &
die prius genicularis, omnes attente ſe
reflectere ac peccata confiteri admone-
bat. Quam pietatem dum adverſarii ca-
lumniarentur, & quaſi ruſtica illa Leodi-
orum congeries ſeſe dederet, inſipien-
tiſſime interpretarentur, ecce ilico, pul-
cherrimus militiæ Imperator, baltheo &
clypeo accinctus, mirabili decore & glo-
ria relucens, eis adſtare, & ſubinde præ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

cedere, atque Ducem, qui in monte cor
ſederat, impetere viſus eſt. Creditum e
hunc fuiſſe D. martyrem Lambertum
quem & in ſomno precipuis viris ante
apparuiſſe in Leodio, & civibus de hoſt
victoriam prædixiſſe affirmant. Effulgeba
tunc ſol aureus, & in clipeos reſplenden
officiebat Leodinis, uſque adeo ut niſi ha
parte ſuccurriſſet divinum obſtaculum, r
magno eorum periculo ſtetiſſet. Dux ſi
quidem habenis laxatis evolabat, & equi
tibus inſtructioribus imperabat, quoquo
modo valerent, Comitem Loſſenſem
interficerent. Quem prima coitione im-
petentes proſtraverunt, & eminus ab
ephippio ejectum, penè enecaverunt. Sic
que aliquandiu reſupinum iterum atque
iterum frater ejus qui coëquitabat in e
quum repoſuit, unde quum tertio corruiſ-
ſet, ruſticus quidam hunc eſſe Brabantum
conjecturans, fere ſecuri cervicem præ
ſcidit. Profecto Arduennæ Dux patruus
Ducis Brabantiæ, talibus auſpiciis deter-
ritus, quum perpenderet Leodinos paula-
tim vincere, & decreſcere Brabantos, ma-
gna voce plurima cauſatus, exercitum a-
vocare conatus eſt, quaſi Comitem Loſ-
ſenſem ſuccubuiſſe conſtaſſet, & in diſ-
crimen reipub. vergeret, ſi amplius fu-
gientes inſequerentur. Quod utrunque
Comes ipſe refellens, ſalvum ſe eſſe ex-
clamavit, & juratiſſimum patriæ anteſi-
gnanum, ut ex hujuſmodi verbo Leodini
tantum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

tum virium reaſſumerent, quantum op-
ſito negotio, animi perdiderant. Vnde
medium agmen agglomerati, ſupra tria
ilia confecerunt, & quinque milia ca-
ivaverunt, ut evidenter conſtaret, quem-
modum olim uſu venit Iezabeli, quę pro-
anis uſibus, ſanguine etiam effuſo hæ-
ditatem ſanctorum vendicavit, ita per-
tuo illos affligere Dominum, qui ſua te-
eritate, Dei Sanctuarium devaſtant. Cu-
s victoriæ primus nunciator hora nona
Leodio comparuit, Monachus ex iis
os Laici Ciſtercienſes vocant Anti-
es re dux turrim Hannuti deſtruxit, vil-
las paſſim conflagravit, & opidum Le-
en expugnavit. Ferandus vero Gallis a-
ud Pieton exuperatis, in Brabantiam vi-
tor deſcendit, & pactionem rurſus vali-
am fieri voluit, quam dudum inierat
Dux cum Antiſtite. Datis igitur obſidi-
us filio ſuo primogenito, & pleriſque
agnatibus, Dux tandem Leodium pro-
ectus eſt, & cum Antiſtite in gratiam
ediit. Circa hoc tempus anno ſalutis
milleſimo ducenteſimo ſexto decimo in
Trajecto, Eccleſia dominorum de Iuncis,
qui ſe fidei milites appellant, conſecrata
eſt, & in incredibiles divitias quibus
Turcæ occurrerent, brevi excrevit. Quo
anno Innocentius I V. Pont. Max. conci-
lio convocato, quadringentorum & duo-
decim Epiſcoporum, & quinque Legato-
rum regalium, quatuor ordines confirma-

 vit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

vit, quorum Primi prædicatores & Mi
nores eſſent, qui non modo ſibi, ſed & a
liis noſſent præeſſe, & poſteriores ſolitu
dinem ſectantes contemplationi vacarent
qui ſunt, ordo Trinitatis, & Scholarium
Cumque huic Antiſtes Leodinus intereſ
ſet, & tribus ſuccifive diebus tres ſynod
celebrarentur: inter coepiſcopos, Hug
præſtantiſſimus aſſidebat, prima die pur
pura amictus tyria qua ſignificabat ſe prin
cipem invictiſſimum, altera die, Holoſeri
cum penſile ad talos geſtabat, quod pruden
tem virum decebat, tertia die Pontifica
infula inſtructus, numerum pluſquar
centum milium ſibi ſubjectorum arroga
bat. Cui Innocentius lacrymam Chriſt
Servatoris in ſudarium contulit, quan
individuo ſuo Comiti, adminiſtratori Mo
naſterii D. Laurentii Ottoni, pariter cum
junctura D. Pauli Apoſtoli ſervandam re
liquit. Tunc dies triumphi D. Lambert
inter faſtos connumeratus eſt, & hilar
peractus ſacrificio, qualiter in hunc uſqu
diem præſervare videmus. Præterea an
no ſalutis milleſimo ducenteſimo vigeſi
mo quarto, tanta ſiccitas tota æſtate inva
luit, ut exanimes plantæ in terram areſce
rent, & campis primo flaveſcentibus
quum ariſtæ ſua Cerere luxuriarentur, ſub
ito in feſto Chriſtophori turbo exortu
ſic agricolarum ſpem concuſſit, ut fame ſ
morituros putarent, quod non tam abfuit
ut apud Leodium etiam vix ullo precio
fru-

frumentum comparari poſſet. Acceſſit quod
p Sicambros lupi præ fame paſſim in-
ſ...es è cunabulis, & homines è domici-
li...auferrent, quos nulla induſtria, aut ma-
china coërcere potuerunt. Ignis inſpe-
ras Aquiſgranum fere abſorbuit, & ſu-
p...quadraginta homines abſumpſit. Se-
quenti anno peregrinus quidam Heremi-
ta Balduino Flandriæ Comiti ſimillimus
...o plurimi de facie conjecturam face-
rent, Imperatorem falſe Conſtantinopoli-
...tam ementitus, ſe Balduinum eſſe con-
...ſtit, & Comitatum à magiſtratibus at-
...c plebeis Flandrorum quaſi à ſe dereli-
...ctum repetens, totos duos menſes omnem
...ica regionem devaſtavit. Qui à Franco-
...m rege Ludovico accitus, Hugoni Leo-
...orum Antiſtiti ad perpendiculum exa-
...inandus traditus eſt, quem de admini-
...atione prima interrogans, quum nihil
...ſponderet aliquandiu cunctatus in Colo-
...am Agrippinam teſtem Archiepiſcopum
...producturum pollicebatur. Quo iter ar-
...piens, in via doloſe ſe ſubducens, in Bur-
...andiam occulit, ſed facile agnitus, Rulæ
...Flandria, in furcam ſublimis appenſus
...ſt, & mendacii dedit pænas. Interea men-
...e Iulio in Nivellam tyranni aliquot è
...rancia regreſſi inprimis Otto rex, Dux
...Brabantiæ, Dux Arduennæ, Comes Flan-
...driæ, & Comes Boloniæ in Clerum con-
...uraverunt, & ſeditioſe ſtragem meditati,
...emere territoria inter ſe reſecuerunt, Ot-

 toni

toni civitas Leodina Hoyum Duci
bantiæ atque caſtrum Muha. Dionan
Duci Boloniæ & ſingulis quibuſque,
gulæ regiæ aſſignabantur, quod rex F
corum ſubodoratus dum Moſam tr
viſſet juxta Boviniam, aciem inſtituit
ope D. Lamberti martyris implorata
cit, & Ottonem in fugam compulit,
Comites detinuit. Cui prælio quum
adfuiſſet Dux Brabantus, ſimultate reg
pacare ſtuduit, & literis in hoc ordin
gratulari ſe plurimum conteſtabatur.
prudentiſſimo Antiſtiti magis crede
quam inconſtanti Tyranno reſpond
non diſtulit, & viciſſim lænocinio lite
rio illum illudere. Igitur chartam co
plicatam, ſed omnino intactam, Sig
ſuo muniens, & ſolo titulo ſuperpoſ
veſtiens, alteras quaſdam exiles adjec
ſub hac ſerie. Parum abeſt hic inanis
paratus, à candore tuo hominum infidi
me, ut enim plane ſunt, & ſententiar
expertes literæ, ita ab omni fide atque j
ſtitia prorſus alieniſſimus es. Ad hæc ter
pora Hugo in Archiepiſcopum Remenſe
electus eſt, ſed martyri Lamberto multip
citer obnoxius, habito in Hoyo magn
tum conſiſtorio, nullius gentis niſi Leod
norum gubernaculum acceptare volui
Adminiſtrationem vero opidi, & Mona
ſterii Trudonenſis ſub ſe irrevocabilite
recepit, & precio atque permutatione Ab
batiæ de Vachor & Haſtirio in Diocœ
Meten

Menſi conſtitute poſſedit. Qui & in arcHoyana ægrotans, teſtamentum quo gis provideretur condidit, & mortem b anno ſalutis milleſimo ducenteſimo gimo nono, pridie Idus Aprilis, anno diniſtrationis vigeſimo nono, ſepultus n collegio D. Lamberti. Floruit ſub A- olicis viris Innocentio IV. Honorio I. & Gregorio IX. Imperantibus Ot- o IV. & Frædérico II. Regnantibus Ioannis, Philippo & Henrico filio Fræ- ici. Sub quo Monaſteria aliquot extru- ſtunt Monaſterium ordinis Ciſtercienſis qd dicitur vallis Dei, & Monaſterium tantum Trajecto finitimum. Aſſum- ptvirginibus è Monaſterio S. Salvato- ri montis Aquenſis.

Trigeſimus ſeptimus Antiſtes.

Oannes Oppia regum Francorum ori- gine clarus ſummi Collegii Præpoſi- tu, ſexta hebdomada avunculo ſuo Hu- goni ſuffectus eſt. Qui proxima ordina- tne conſecratus, in Monaſterio Vallis I. Lamberti primitias peregit: & Villam (qæ *Sittert* dicitur) duabus milibus mar- carum comparans Valeriano Comiti in fidum ſuppoſuit. Qui neſcio qua occa- ſne conditiones infringens, Villam Te- ts combuſſit, & Antiſtitem erga ſe pro- cans, ad montem Iovis receſſit. Deinde tius irrumpens opes Eccleſiæ diripere,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

& caſtrum cui nomen eſt Smaragdo uſ
pare auſus, Antiſtitem ſe inſequi max
Flandrorum copiis coëgit. Quibus ad
ſam convenientibus dum medius equ
ret, ſubito dolore correptus, & inſ
præliatoribus extra aciem in Hoyum
vectus. Obiit anno adminiſtrationis o
vo, menſe ſeptimo, ſepultus in Monaſ
rium Vallis D. Lamberti. Cujus mors i
matura male ceſſit Leodinis, ut etiam
ercitum dimittere & Valeranum non d
tius perſequi cogerentur. Floruit ſub
poſtolico Gregorio IX. Imperante Fr
derico II. exædificata ſunt Cœnobia, H
cruciferorum, Leodii Minorum (qu
belli reditus dicitur) & Prædicatoru
atque Scholarium, quorum ſitus eſt in i
ſula D. Pauli.

Trigeſimus octavus Antiſtes.

GVlielmus Comitis Flandrorum fr
ter, diffidentibus electoribus Ott
ni Trajectenſi Præpoſito prælatus e
Quem quum in Romana curia ſuperaſſe
à Gregorio IX. confirmatus regrediens
via defecit, ſepultus in Cathacomba M
naſterio Ciſtercienſi. Interea ab Ottor
alter introductus eſt, quem alii repudi
runt, & anno toto ſedes vacavit.

Trig

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Trigeſimus nonus Antiſtes.

ROBertus Lingonenſis Epiſcopus, quũ electores in tres acclives eſſent, ...ris manſuetudine ſua commendatior, ...tulis glorioſior extitit. Igitur ſano ...ilio Gancathalenſis Epiſcopus & ...enanus Gulielmi, poſtpoſiti ſunt & ...filius Comitis de Potier Præpoſitus ...mi Collegii, ac Sacræ Theologiæ ...feſſor gratioſe admiſſus, ab Iacobo ...dinale & Pont. Max. à latere legato ...irmatus eſt. Qui Eccleſiæ Leodinæ ...m plurima precioſa donaria propina-...ix populos pacifice moderans, vicinis ...tm nationibus in ore fuit. Nam Guido ...iſtes Cameracenſis eum apprime ve-...abatur, & quam familiariſſime com-...abat. Verumtamen ad rem aliquanto ...dior, & ad honores anhelantior credi-...ueſt, quam decebat Antiſtitem. Vt enim ...hiepiſcopatum Remenſem nanciſci ...ſet, Leodinam gentem contempſiſſe ...detraxiſſe fertur. Quo tempore tanta ...itas fuit, ut jejunio quatriduano publi-...us indicto, omnes conciliare ſibi domi-...m curarent. Cumque clerus ſupplica-...nibus intenderet, ſub ipſis pompis ſa-...s repente tanta aquarum abundantia ...oravit, ut ſuum ordinem inceſſumque ...iverſi intermitterent, & in ædibus ci-...um irruerent. Obiit in caſtro Foſſienſi anno

anno ſalutis milleſimo ducenteſimo qua-
drageſimo ſexto: decimo ſeptimo Kal.
das Novembres, anno adminiſtrat...
ſexto, ſepultus in Monaſterio Ciſterc...
ſi, cui religioni ſingulariter affect...
Stephano Abbate & primoribus pat...
petiit, ut feſtum Beati Lamberti mar...
totus ordo feſtivis laudibus quotanni...
lebrarent. Floruit ſub Apoſtolicis ...
Gregorio IX. Celeſtino IV. & In...
centio V. Imperante Fræderico II. ...
ruit Lambertus Canonicus & Canto...
Dionyſii qui Monaſterium montis Rob...
reædificavit, poſt quæ Minoritæ co...
bium ſuum novem annis inhabitatum...
liquerunt, & in Richefontem ſeceſſer...
cujus loci præconium Sebaſtianus qui...
Heremita celeberrimum exhibuerat. C...
ſecrata eſt etiam Eccleſia D. Leonard...
pud Hoyum, & ſacella aliquot pat...
conſtructa, Chriſtiano ritu nuncupata ſ...

Quadrageſimus Antiſtes.

HEnricus frater Comitis Gelriæ, ...
tandem impellente Petro, Po...
Max. legato, electus eſt, adoleſcens ad r...
litiam verius, quam ad Eccleſiæ guber...
culum educatus. Neque enim in Epiſc...
pum conſecratus eſt, niſi quum compel...
batur. Ceterum luxu perditiſſimus, fil...
civium deperiit, & tantiſper inſecutus e...
donec prece vel precio aut etiam vi opp...

me...

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

…er, crimen profecto non dicam Chri-
…a Epiſcopo, ſed etiam homine indi-
…u. Vnde gnotos ex ſtupro natos ſu-
…iginti habebat. Porro anno ſalutis
…ilſimo ducenteſimo, ſeptuageſimo
…o, quo Romanus Pontifex in Sarra-
…s exercitum conflaret, Henricus pa-
…cum Leodinis, Hoyanis, Tungaris
… Dionenſibus advolavit, ſed clam a-
… Vrbanum quartum accuſatus, in con-
…i Lugdunenſi deſtitutus eſt. Præfuit
…s viginti ſeptem, & adhuc ſuperſtes,
…poſt ſe vidit Epiſcopos, quos ſingulos
… inceſſere auſus eſt. Interfectus eſt
…m prope Francimontum ab Oderico
…ratis equite aurato, anno ſalutis mille-
… ducenteſimo, octuageſimo quarto,
…ltus Ruremundæ. Prælia quæ fortiter
…tavit, varia ſunt. Primum adverſus
…enſem Archiepiſcopum, copias pro-
…t ſed ignobiliter revocare coactus eſt.
Dnde in Aquenſes irruit, quos ex decre-
to'ont. Max. Gulielmum Hollandiæ Co-
…m, recenter in Alemanniæ regem ele-
…n ſuſcipere in civitatem ſuam compu-
…i Præterea nondum in ſacris conſtitu-
…, quum ſeditio eſſet inter clerum & ci-
… Leodienſes, ſua præcipitatione per-
…avit omnia. Clientulus enim cujuſdam
…onici divæ crucis, civem læſerat: in
…em magiſtratus animadvertit. Vnde
…onici ſuas immunitates violari arbi-
…ntes, privilegium ab Henrico Impera-
tore

tore conceſſum allegabant: quo ip
ſuam familiam corrigere volebant. I
ea cives apud Gulielmum Alemanni
gem ſatagebant, ut id revocaret,
canonici illos ſeditionis fautores rep
bant, & Eccleſiaſtico interdicto ſub
tebant. Quod non ante ceſſabat: d
nudis pedibus veniam precarentur, &
auctoritate cleri duo Burgimagiſtri i
tuerentur. Quos ut compertum eſt ni
clero favere, Scabini rurſus deſcivere
& hac à Leodio deceſſerunt: dum
Canonici D. Lamberti abſceſſiſſent.
pſit hæc protervia Hoyum uſque, qu
Leodinis civibus admiſcentes Dione
& Trudonenſes ſecum pertraxerunt,
multo diſcrimine res patriæ ſtarent,
cæde atque rapina utrimque ſe afficere
Tunc Antiſtes negotio Canonicorum
ingerens, quum ſingulas civitates abſ
auctoritate, Burgimagiſtros inſtituiſſe
diviſſet: in Villanos arma arripuit. Et
tercedente Comite Gelrenſi fratre ſ
pauliſper ab incurſione ſibi temperans:
mum pacem etiam infregit, donec Pet
Legatus, utramque partem compoſuiſ
Sed tertio inſanientibus Leodinis, An
ſtes ad Ducem Brabantiæ confugit,
aſſignatis ei ditionibus, Machliniam, I
gardiam atq; Baventiam ſpontaneè co
tulit. Sicque adjutorio & Comitis L
ſenſis, & Gelrenſis Ducis, atque Iuliacen
copiis fretus, Trudonenſem agrum inc

fay

Cui occurrentes Trudonenſes, pa-
inierunt, deinde etiam in Varenniam
erans, Burgimagiſtros proſcripſit, &
i ſic Leodinos deterruit, ut illum pa-
rebus in Leodium admitterent, qui
in monte Walburgi arcem poten-
tiſſimam conſtitueret, ab Archiepiſcopo
Colonienſi impellentibus Leodiis conſe-
cratur in Antiſtitem & Abbatem Mona-
ſterii Stabulani. Floruit ſub Apoſtolicis
Innocentio V. Alexandro IV, Vrba-
no IV. Clemente IV. & Gregorio X.
Imperantibus Wilhelmo & Richardo.
Fruit ſanctiſſima Iuliana, quæ oraculo
quodam dum incluſa eſſet, feſtum vene-
rabilis ſacramenti poſt Penthecoſten ce-
lebrandum, collegio D. Martini, propo-
ſuit, quod ab Vrbano IV. mirifice dilata-
tum eſt in univerſo orbe terrarum perpe-
tuo celebrari.

Quadrageſimus primus Antiſtes.

Oannes Anginus Tornacenſis Epiſco-
pus, Francorum regis nepos & Do-
ctor Theologus, olimque Abbas Stabula-
nus, formoſus & manſuetus, in Lugdu-
nenſi conſilio ſubrogatus eſt anno ſalutis
1274. Cui Rodolphus rex Romanorum
impenſe favens condonationes aliorum
Epiſcoporum indulſit: & privilegia non
immodica conceſſit. Verum in fata ſe in-
ſigna incidit, & ob unum bovem quem

ſuffic-

ſuffuratus erat Ballivus Condro-
tres viros nobiles caſtri bellifort
taliter inimicos habuit. Quibus im-
pulſoribus ſtatim Limburgenſes Co-
cum obſiderunt & ignibus concrema-
runt, & Brabantiæ dux ac comes Lu-
drenſis atque Namurcenſis, totam ter-
ram Leodinorum populati ſunt, &
Meſſam incenderunt.

Poſt quæ Antiſtes anno adminiſtra-
tionis ſeptimo, ab Henrico nuper ab
Epiſcopali munere deſtituto, perſecu-
tus, cum captus in equum alligatus
fuiſſet, ſubito delapſus in terram, ex-
animis jacuit. Cumque diu ad por-
monaſterij Helichenij delituiſſet: & in
Hugardiam juxta condictum ad col-
lium Magnatum properaret: cor-
obeſus vix reſpitare potuit, ibi in-
rum Pontificium caput reclinans,
mam exhalavit. Necis autorem, A-
noldum Comitem Loſſenſem eſſe
lunt, qui interregno (quem alij M-
burnum patriæ deficiente Antiſtite
cant) cunctis odibilis eſt depoſitus.
biit anno adminiſtrationis octavo,
pultus primum in ædibus Divæ Ma-
virginis, at poſtea tranſlatus in Co-
gio Divi Lamberti. Floruit ſub A-
ſtolicis viris, Gregorio decimo In-
centio ſexto, Hadriano quinto, Io-
ne vigeſimo primo, Nicolao tertio,
Nicolao quarto, Imperantibus Rich-
do & Rodulpho.

Qui-

Quadrageſimus ſecundus Antiſtes.

Oannes , Guidonis Comitis Flan-
drorum filius, Archiepiſcopus Me-
nſis , reſignata in manus Martini
arti Pont. Max. Metenſi adminiſtra-
ne, Buchardum identidem electum,
mæ ſuperavit: ſed alia parte felicem
it, dum ei Metenſis cura commenda-
ur. Qui in Anſtitem conſecratus ann.
illeſimo ducenteſimo octuageſimo
undo cum Duce Brabantiæ ſororio
o , Valkenburgenſem arcem obſedit:
l expugnare non potuit , & poſtea
ſcordantibus clero & civibus Leodi-
s , invicemque fere toto anno tumul-
antibus: pacem inſtauravit. Deinde
nodum celebravit, & articulis plu-
ous roboravit , qui hactenus librum
on exiguum complent , cui nomen
fixum eſt Sinodalia Ioannis Epiſcopi
eodienſis. Cum Noverca ſua peſſime
i convenit: cuius inſtigatione: quin-
ue menſibus captus creditur à Lut-
mburgenſi Comite , quum ignoran-
ous ſervulis in ſylvam Bulonij diver-
ſſet, ſed autorem & captivitatem ju-
jurando reticere coactus eſt , neque
tra ſuſpitionem , aliquid ſcitum eſt.
biit anno ſalutis milleſimo ducente-
mo nonageſimo ſecundo, ſecundo I-
us Octobris , anno adminiſtrationis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

undecimo: ſepultus in Flandria. Pu
tur calculo petijſſe. Floruit ſub Apoſt
lico Nicolao quarto, & Imperante R
dulpho & Adulpho. Vacavit ſedes L
dina annis quattuor. Interrege dec
rato Guidone de Hannonia. Quo te
pore dum in Trajecto utriuſque ſex
homines choreas ducerent, neque E
chariſtiæ ſacramento, quod ægroto
ſacerdote deferebatur, honorem daren
pons ipſe ligneus cui innitebantur, ſ
bito diffiſus eſt, & in Moſam non m
nus quam ducenti demerſi ſunt: & aqu
abſorpti.

Quadrageſimus tertius Antiſtes.

HVgo de Cambilione, Ducis Bu
gundiæ conſanguineus, poſt qua
tum annum, diplomate Bonifacij co
firmatus eſt, & gubernaculum ſuſcep
anno ſalutis Milleſimo ducenteſim
nonageſimo ſexto. Qui nobilitate co
ſpicuus, & muneri gerendo accomm
dus, utpote Epiſcopus Cambolenſis,
Arnoldi Comitis Avergienſis filiu
ſtatim gratia ſua abuſus eſt, & ſeditio
nem magnatum fovens, ſpectator pla
rumque præliorum in publicum prod
bat. Nam multo ſanguine inſectatæ ſu
ſe invicem duæ clariſſimæ progenies
Dominorum de Avvans & Warons. V
pe accuſatus ſuper ſtrage multoru
& falſ

…ſſa moneta, atque Eccleſiaſtico-
…onorum profuſione, quum in-
…m Bonifacio amaretur, ad Archie-
…iſcopatum Biſuntinum aſſumptus eſt.
…dmiſtravit annis ſex. Floruit ſub
…ælſtino quinto & Bonifacio octavo.
…perantibus Adulpho, & Alberto.

Quadrageſimus quartus Antiſtes.

ADulphus & Waldoch, ex Helena
…filia Marchionis Brandeburgen-
…is, immoto Hugone per Bonifacium
…aſtutus eſt anno milleſimo tricente-
…imprimo. Qui in natali Chriſtiano
…ecium adveniens, ingenti apparatu
…ceptus eſt: & armatus forum obe-
…uns, uſurarios & trapezitas, dirutis
…eorum domicilijs à civitate exturba-
…it. Cæterum Foſſienſes adverſus cle-
…um ſed tioſe agentes, quum inſurrexiſ-
…ent ſtatim ſua oratione ſedavit: &
…um alias ad coleram propenſus eſſet,
…aſtrum Mirua atrociter oppugnavit.
…inde Leodium reverſus, veneno periiſſe
…dicitur. Obiit anno adminiſtrationis
…tertio. Menſe Decembri, ſepultus in
…collegio Divi Lamberti, Floruit ſub A-
…poſtolicis viris Bonifacio octavo, &
…Benedicto II. Imperante Alberto.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Quadrageſimus quintus Antiſtes.

THeobaldus frater Comitis Ban-
ſis, vir multa doctrina & facul
prædi:us, quum oratoria functio
Romæ claruiſſet à Benedicto II, cu
dictator fuerat, Leodinis in Antiſt
deſtinatus eſt, quum interea Guiliel
Atrebatenſis electus eſſet, ſed aul
laborum per æſus, aliquandiu de
rans, cedere quam adminiſtrare
luit Qui in Leodium adveniens, a
milleſimo trecen eſimo tertio, o
perturbata invenit, lites quippe ſuſc
tæ fuerant inter Ioannem patriæ in
tegem, & Ducem Brabantiæ, unde
trimque incurſantes pagos comb
runt & ſe mutuo occiderunt, quæ
induſtria ſtatim cōpoſuit. Verum
multo poſt cum Henrico Alemani
rege, & Comite Lutzemburgenſi,
miſque magnatibus Romam profe
quum illum coronare nollent, reſiſ
tibus Romanis, in coitione prima
ingerens, ſagitta transfixus interiit,
adminiſtrationis XVII Kalendas
nias, ſepultus ſummo honore in B
lica Apoſtoli Petri. Floruit ſub A
ſtolicis viris, Benedicto ſecundo
Clemente quinto, Imperantibus Al
to & Henrico Lutzemburgenſi.

Quadr

Quadrageſimus ſextus Antiſtes.

Dulphus à Marcha Francorum ſanguine cretus, à Clemente V, Pat. Max. ex Diacono in Antiſtitem ſilimatus eſt, anno ſalutis milleſimo rentefimo x II. Qui ſub natali Domico glorioſe Leodii receptus eſt, & ad optima natus, horrenda ſemper ſue indigna ſuſtinere debuit. Ingruebit enim undique inimicitiæ, & nla via coerceri poterant. Idcirco nens volens arma indutus, caſtrum ens, & Clarimontum, villas atque cda finitima, quorum cauſa patria n impetebatur, jure belli ſub ſe recit, & conquieſcere compulit. Sed ſum emergentibus factionibus faliarium de Awens & Warons, anos prælium commiſſum eſt, & utmque plurimi corruerunt. Acceſſit cod Senatus Leodinus adverſus Adulſum rebellavit, qui adjunctis ſibi yanis, Tungaris & Trudonenſibus, planitiem prodierunt, ibi Antiſtes iter dimicans, magnifice triumavit, & cæſis trecentis viris, multis terea captis, ac vulneratis, impem aliquamdiu compeſcuit, ſecundo udonenſes oppreſſit, tertio Tungas in Colonia Alkenſi omnes in unum te extinxit. Qua potitus victoria,

 familias

familias Vvarons & Avvans de ge-
roſitate à triginta & ſeptem annis co-
rendentes, vocatis partibus, in mo-
ſterio Divi Laurentii compoſuit,
quibus cum amicitia inita eſt, utri-
que numerati ſunt circiter triginta d-
milia corruiſſe. Cæterum Adulph
juſtitiæ zelator non inſtrenuus in H-
lonia quoſdam ſanguinolentes ob-
dit, quos deliteſcere noverat in dom-
cilio Ioannis ab Hardnemonto viri
queſtris ordinis, è quibus præcipuu
capite truncari juſſit, alterum equis d-
ſtrahi, tertium cæco carcere vitam
nire. Quod cum male haberet Leod-
nos, maxime quod novitius & vixdu
electus Antiſtes, talia præſumebat. I
terregem ſuum Comitem Loſſenſe
conſtituebant. Vnde nobiles in ci-
Leodinos & promiſcuam multitud-
nem arma arripientes, macellum
officinas appendiceſque caſas ignib
concremabant. Qui Arnoldum
Blanckenhem invocantes, quem co-
ſentientibus majoribus collegij ante
gnanum conſtituerant, certamen ap-
Divum Martinum commiſerunt. N-
biles inferiores facti quum in turri
confugerent, ibique ſe ſalvare cogit-
rent, inſaniente vulgo ignis ſuppoſit
eſt, & fere ducenti nobiles ſuffoca-
Deinde etiam Hoijanis viſum eſt in
perium detrectare Antiſtitis, quare

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

e copias producens, quum ex ad-
vſo illuſtris Dominus Balchon, at-
ae Dionenſes occurrent, datis belli
iluciis conventum eſt. Cæterum levi
aumento iterum diſſoluti, interdicto
ntifici o percuſſi ſunt, ſed ad Colo-
nnſem Archiepiſcopum appellave-
nt. Antiſtes interea patriæ defenſo-
n quem Marſcalcum appellant Do-
num ab Harmalia conſtituit, contra
em Leodini Comitem Loſſenſem
gentes, Harmaliam ſuccederunt,
Antiſtitem aufugere compulerunt.
uem Abbas Stabulanus in Braban-
im recipi procurans, novæ concor-
æ autor fuit, ut etiam conſenſu An-
titis Comes Loſſenſis Mamburnus
dinaretur. Tunc temporis tanta pe-
lentia ac fames per patriam inva-
it, ut in plateis plurimi conſpiceren-
r ſpiritum exhalare. Quibus plagis
x ceſſantibus, Antiſtes cum Duce
rabantiæ terram *Valckenburgenſem* in-
rſavit: & caſtrum Herle diruit, &
binde cum Comite Lutzenburgenſi
ontendit. Qui pariter cum Comite
lamurcenſi obrepens, tacito cunicu-
s poſuit & in Cennacum irrupit, ſed
pidanis ad arma confluentibus om-
es in fugam converſi ſunt. Quos po-
entiſſimi quique Leodinorum irri-
entes, quum eis bilem moviſſent, illi
n Almonſeies egreſſi partim capti ſunt,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

partim occiſi. Cæterum Hoijani li-
ſtiliter ſimultatem adverſus Antiſtit
tertio exercentes, conflictu indict
quum non prodirent: in civitate
interdicto puniti ſunt. Sed in Hasb-
nia multa domeſtica bella ſuſcita
ſunt. Ita ut ſic nobilium ſtrennui
(quorum ibi potentiſſima ſemper n
tio fuit) inter ſe belligeraret, ut null
tuto penetrare poſſet. Qui dum in
ſe conveniſſent, Tungrenſes atq
Hoijanos perturbabant, quibus ij o
ſiſtentes, magna ſtrage in eos debacha
ſunt, uſque adeo ut Mareſcalcum capt
vum abduxerint: & cum Antiſti
bellum ſuſceperint. Igitur anno ſalut
1328, apud *Haſletum* poſtridie octa
varum Divi Lamberti ſtata prælio di
eſt, & Leodini atque Hoijani deniqu
malivoli omnes ab Antiſtite, aut occi
ſunt (pluſquam octingenti) aut capt
fere innumeri. Porro Antiſtes (ut va
lidiſſimus erat) ſtipatus potentia Co
mitis *Gelrenſis*, Comitis Volfari, Comi
tis à montibus, Hoijum occupavit
& ſeditionis autores comprehendit
quos ut compertum eſt fuiſſe Canoni
cos ſacerdotia in alios tranſtulit, &
vulgum in gratiam recepit. Subſequut
eſt ingens exactio, ſtipem ſatellitibus
ex condicto depoſcentibus, quare Duci
Brabantiæ Mechliniam, ſubſcribenti
bus Canonicis Divi Lamberti Antiſtes
vendidit,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

vdidit , potiſſime quum cives ad
Ltem magis propenſos perpenderet,
um ad Antiſtitem, Propterea appen-
d Comes Flandrorum centum milia
reorum , pactum approbante Ro-
nno Pontifice. Cumque anno ſalu-
ti 1230, pridie Divi Sebaſtiani, abſ-
ue liberis exceſſiſſet è vita Lodovicus
mes Loſſenſis, Comitatus ad Anti-
ſtem devolutus eſt , quippe quem
miti ceu feudatorij tranſportave-
r, utpote quem illius avus Hugoni
nte in ara Divi Lamberti obtulerat.
Iſt quæ Dionenſes in magiſtratum
ſurgentes, juſſu Antiſtitis nominatim
pſcripti ſunt, quod quatto tentatum
t apud Hoijanos , quibus ex omni
dine deſignavit viros quattuor, toti-
em ex magiſtratibus , totidemque à
anonicis. Quorum verbis quum ſe
are affirmaſſent, ſed poſtea tergiver-
tentur, ita Antiſtitem commoverunt,
fere in amentiam inciderit. Quod
re Trudonenſes imitati , quum in
eodium advocati eſſent ſic oratione
ntiſtitis inſtructi ſunt, ut Hoij quo-
ue ad conciliandum induxerint. Qui
untiis præmiſſis, cum ſagittariorum
duſtriæ fiderent, & ſicariis ſtipati in
onſilium properarent : negotium o-
nne ſuſpectum reddiderunt, ut Antiſtes
rmatus obviaverit. Qui quum in
avim decertandi cauſa proſiliiſſet:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

quatuor nobiliores è familia ſua inte[...]
conſpiciens ſic ira intabuit, ut morb[...]
gravem incideret, & nona die mort[...]
obiret. Defunctus eſt anno adminiſt[...]
tionis ſuæ trigeſimo ſecundo, tertio I[...]
Novembres, ſepultus in collegio D. La[...]
berti. Floruit ſub Apoſtolicis viris C[...]
mente V. Ioanne vigeſimo ſecundo, [...]
nedicto XII. & Clemente VI. Impera[...]
Henrico Lutzemburgenſi. Vacavit ſe[...]
menſibus tribus. Sub quo Viſeti tralat[...]
eſt corpus Beati Hadelini, & ibidem [...]
ſtitutum eſt collegium Canonicorum, [...]
caſtrum Valckenburgum expugnatum [...]
à Brabantis.

Quadrageſimus ſeptimus Antiſtes.

ENgelbertus à Marca filius Comi[...]
à Marca, cujus Adulphus patruus fu[...]
Præpoſitus Collegii D. Lamberti, ex fi[...]
domini de Weſemalia Avinione à Card[...]
nalibus electus & à Clemente ſexto ina[...]
ſpiciis quadrageſimę confirmatus eſt, an[...]
ſalutis milleſimo trecenteſimo quadrag[...]
ſimo quarto. Qui pacem cum Hoyan[...]
initam ſua auctoritate ſanxivit, & conſil[...]
Abbatis ſive Nichaſii Remenſis Pon[...]
Max. legati fœdus pepigit inter Com[...]
tatum Loſſenſem & collegium D. Lam[...]
berti, etiam reclamantibus Canonicis. Vn[...]
de appellatum eſt ad Pont. Max. & ex[...]
communicatione percuſſus dominus Hens[...]

bergus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

bus:atque compoſitores alii facti trans-
fue. Cæterum conſiſtorio Magnatum
ocato , Antiſtes properavit Vocen-
m , quo ſe præſtolantibus Hoyanis at-
q; Leodinis , ſubeſſe intellexit inſidias,
armatorum cuneo conſpecto pernici-
b equis abſceſſit. Quibus inſequenti-
b , quum eos Antiſtes potentia quadru-
p excederet (fortiſſimos enim prælia-
res delegerat, D. Comitem à Montibus,
mitem à Marca , D. Valckenburgo,
que præcipuos quoſque) magna ex parte
pſtravit , & ſpectatores ſacerdotes vi-
nti ſex, & clericos viginti octo , deni-
e leproſos ac mulierculas (in ſumma)
ingentos & amplius interfecit. Adde
tinus miſerabile , dum fœmina partu-
ns , cujus in utero palpitabat infans,
um ex terrore cruciatus eveniſſet , ſa-
rdotem advocaret , cui ſcelera com-
iſſa confiteretur, & baptizandum fœtum
rrigeret: irruentibus ſacrilegis,matrem
x dum partum enixam , cum ſacerdote
remerunt & horrendi facinoris imma-
itate Deum , incitaverunt , ut protinus
rſa vice , Hoyani victores efficerentur,
: in civitatem redeuntes, Magnatum æ-
es paſſim ſuccenderent. Quo exemplo
bi propoſito Hasbani domicilium quo-
ue magnatis ab Hamel demoliti ſunt, &
eodini arte militari caſtrum Muha cir-
umcingentes, turmis inſtructis, Dionen-
es ad cuſtodiam ,deinde Trudonenſes at-

que

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

que Tungaros ad propugnacula ordi‹re›runt. Quos Abbas Alnienſis ab obſi‹dione› revocans, Trajectum adire, & apud ‹An›tiſtitem, cum adverſario expoſtulare ‹in›ſuluit, at in via ordinatis inſidiis, q‹ui› dolos ſubeſſe ſuſpicarentur, turmatim e‹x›troceſſerunt, & conſultatione habita a‹›ſtrum adorti, deterritis cuſtodibus i‹rrue›runt, denique quinto decimo obſidi‹onis› die ſolo æquarunt. Contra quos illico ‹An›tiſtes omnem ſuam potentiam produc‹en›s, finem tot malis impoſuit, & inſolen‹tiam› tantam repreſſit. Interea demortuo ‹cla›riſſimo viro Theodorico Hensbergo, ‹Co›mitatus Loſſenſis, ad Antiſtitem rec‹idit›, quem dum Dalenbroickus hujus nepo‹s u›ſurpare præſumeret, adhibitis muniti‹oni›bus Antiſtites coërcuit. Vnde in arc‹em› Stochemii cum ſuis fugientem inſeq‹u›tus, ſe in manus dare, & jus omne obli‹te›rare compulit. Quo ſtatu rerum, à C‹olo›nienſibus in Archiepiſcopum ſuffra‹gii›s legitimis electus eſt, & nobis habe‹na›s moderari deſinit anno adminiſtratio‹nis› ſuæ vigeſimo. Floruit ſub Apoſtolicis ‹Pa›tris Innocentio VI. & Vrbano V. Im‹pe›rante Carolo IV.

Quadrageſimus Octavus Antiſtes.

IOannes ultra Trajectenſium Epiſc‹o›pus, filius domini ab Erekell, ex ‹› Comitis Verneburgenſis, in ſacris ‹ſi›

atq

ſæcularibus literis non vulgariter inſtitutum Antiſtitem Leodinorum aſſumptus eſt anno ſalutis milleſimo trecenteſimo ſexageſimo quarto. Qui patriæ cauſas, Ecleſiæque patrimonia diſcretius inveſtans, pactionem Dalenbrochi, qua Comitatum Loſſenſem D. à Rummis venditat, impiam eſſe cauſatus eſt, & non acqueſcente magnate Rummenſi, caſtrum eius Rummis obſedit, & nona decurrente hebdomada ad deditionem perduxit ac ... cuit. Quo nimium conſternatus, modis ... onibus benevolentiam Leodiorum capere ſtuduit: & in collegio D. Lambert ... ſcriptis articulis, ditionem Loſſenſem ... ntiſtiti vero hæredi ſummiſit. Obiit anno ſalutis milleſimo trecenteſimo ſeptuageſimo octavo adminiſtrationis anno tertiodecimo, ſepultus in collegio ultra Trajectenſi. Floruit ſub Apoſtolico Vrbano ... Imperante Carolo IV. Cujus temporibus è Germania non pauci homines, ... uma & effrænitate rabidi, inſtar amentium, Leodium geſticulando ſaliendoque ... rvenerunt, quos clerici ſacris Zonis ... onſtringentes, exorciſmis ab inſaniis re... rgarunt.

Quadrageſimus nonus Antiſtes.

ARnoldus Horneus, filius Comitis ab Horne identidem ultra Trajectenum Epiſcopus, ab Vrbano Pont. Max.

cos-

confirmatus Canonicis atque magiſtri-
bus diploma exhibuit, & Euſtachium
Perſandum ſubinde admiſſum, confirma-
rique deſiderantem, ſua præſentia depſ-
ſit anno ſalutis millesimo trecenteſimo ſe-
ptuageſimo nono. Qui biennio magna
tranquillitate adminiſtrans, demum à Jo-
anne Rodemaco impugnatus eſt. Qui iſ-
ſis fecialibus, pactum patris, cum Leo-
infregit, & ante datas literas, tyrann
omnia agens Pagum Bullonenſem con-
gravit, caſtrumque adortus eſt. Quibus
ditis Epiſcopus Gallica oratione Leod
cohortatus, omnes adeo ſua præſen
permovit ut citra cũctationem, cum Ho
nis atque Dionenſibus, civitatem egre
inimicum pene in caſtrum Chechep
deliteſcentem, opprimerent. Quod pr
tinus ignibus ſummotis accendentes, h
ſtem in turpem fugam adegerunt, & f
gientem viriliter inſequuti, quum auct
rem aſſequi non poſſent, ad complicu
opes diripiendas divertunt, & caſtrum L
piſitus, ditionis Barenſis, contriverun
Poſt quę duodecimo Kalendas Iunias, te
ræmotus ſereniſſimo cælo proveniens, p
triam omnem indomito turbine concu
ſit, & magni alicujus mali horrorem Le
diis attulit. Forte enim tunc magiſtratu
accuſabatur, & nominatim Frerardus, q
aliquoties munere publico perfunctus fui
& a Ioanne Coquo fideliſſimo viro, dec
ctionis reipublicę inſimulabatur: quare de

cret

cto Antiſtitis extra patriam proſcri-
ps eſt, & hac parte civibus proviſum, ut
otannis in feſto D. Iacobi Burgimagi-
ſ eligerentur, ne paſſim Scabini (ſic e-
m ſenatores vocant) omnia ſic defini-
nt, quemadmodum annis ſuperioribus
fiſſe eos compertum eſt, unde & om-
s præter unum exulare coacti ſunt. Sed
um morbus quoque idem in novitiis de-
chenderetur, quarto decimo Kalendas
ptembres, Senatuſconſulto exulare juſſi
nt, & nova conſtitutione ordinatum eſt,
Leodii quotannis viginti duo judices
iderent, qui etiam in Pontificiis ſen-
ntiis, & civitatum determinationibus,
nſuram ferrent. Obiit anno ſalutis, mil-
imo trecenteſimo octuageſimo nono, ſe-
imo Idus Martias, anno adminiſtratio-
s decimo, ſepultus Hornæ. Floruit ſub
poſtolico Vrbano ſub ſciſmate, quod tri-
nta novem annis Eccleſiam conturba-
, Italia, Germania Pannonia Vrbanum
xtum, Gallia vero, Hiſpania, Cathalonia
Britannia, Clementem ſextum vene-
ntibus. Quo rebus humanis exempto,
agnates territorii Leodium convenien-
s Canonicos precibus pulſabant, ut è fa-
iliis patriæ muneri gerendo aliquem
ligerent. Quem quum ad ſeptimum Ka-
ndas Apriles Theodoricum à Marca,
udentem juxta ac illuſtrem virum, de-
gnaſſent, atque adeo confirmari deſide-
aſſent, maximopere ille literis plurima
cau-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

cauſatis, tantæ dignitatis ſe inhabi
pronunciavit,& rarum toti ſæculo hu
litatis exemplum dedit. Ex quo facile c
jectare licebit, quam affluenter Marca
progenies, olim & floruerit, & patr
ſibi demeruerit.

Quinquageſimus Antiſtes,

IOannes de Bavaria, filius Alberti D
Bavariæ, Comitis Hannoniæ, Holl
diæ, Zelandiæ, Oeſterivanenſis dom
Phriſiorum, corpore ſpectabilis, verbo
fabilis, moribus compoſitus, exactis
cem & octo annis, Leodinam adminiſ
vit Eccleſiam anno ſalutis milleſimo t
centeſimo nonageſimo. Qui cum patre
Gulielmo fratre, octavo Idus Maias, eq
tibus mille Leodium advenit: & poſt
die Comitatum Hannoniæ iiſdem feu
lem conceſſit. Porro à tenellis unguil
erga ſuam gentem magis affectus, zel
populi haud æquanimiter toleravit: &
juriam Brabanto irrogatam, cujus Leod
malitioſe caſtrum occupaverant, diſſin
lavit, Quare is apud Francorum reg
querelam deponens, Mercatores Dion
ſes atque Leodios, in Galliis detin
procuravit. Quam negligentiam in An
ſtitem regerentes, utcumque de eo loc
ſunt: & magna plerumque licentia, in
lius mores atque ætatem debacchari
ſueverunt. Porro terræmotus validiſſim

te

tio Kalendas Iunias, Leodium contur-
bit: & impetu ſuo eminentiora loca
citudit, qui argumento poſtea fuit diſ-
dii inſtantis. Nam Antiſtes quum abeſſe
nlet, quam ſe penitius in patriam devo-
ve: auditorium cauſarum (quod ſpiri-
tem curiam vocant) in civitate Die-
ſtii conſtituit: ibique officiales atque
ibas ordinans, hoc modo Leodios gra-
ver offendit. Acceſſit aliud quiddam,
qd plurimos male habebat. Nam Ma-
grem Henricum à Parwis, intimum ſibi
degerat, quo auctore Driapolim cum
ae expugnaverat. Quæ civitatula ſola
ſtererat, in toto territorio, metu pluſ-
qm ex animo, Epiſcopo conſentiens
cum cæteræ omnes contumaciam por-
tdiſſent. Sed inde ingens incendium
cri perpendens, curiam rurſus in Leo-
dm tranſtulit, & conventum procerum
iCaſter Betaſiorum convocato, pacatis
ous, ſe quoque in Leodium recepit.
Ea tempeſtate, pridie Kalendas Fe-
barias, aliquot perditiſſimi nebulones
iempeſta nocte Viſetum per mœnia
aſcendentes, plurimos in ſtratis ſom-
ſepultos extinxerunt: aut ædibus ſpo-
tis ad poſtem alligaverunt. Domicilia
rgiſtratuum, atque Canonicorum paſſim
iienderunt: & plateas ſunt inde conta-
mantes profuſo ſanguine aſperſerunt.
jus facinoris ſummo diluculo ad Anti-
ſtem fama pervolante, quum cives ad at-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ma capeſſenda accingerentur, arma
medius equitabat, & cuneis ſe mag
periculo immiſcens: arroganti appar
ſuſpicionem ingeſſit, ut illum magna pa
facti conſcium affirmaret, & aliis co
ſultantibus, multi excuſarent. Ipſemet
ro de ſe jurejurando fidem faciens: a
madverſione & ſupplicio nocentiſſim
rum hominum, innocentiam ſuam pr
texit. Menſe Februario tanta aquarum i
undatio totos octo dies è Moſa ſuperf
xit, quantam Leodii factam nulla hom
num retinebat memoria. Civibus er
familiarior factus, multa tranquillit
degebat: donec quæſtionem fieri co
tingeret de magnate Reynardo de Stee
worſt, & Zichemio equite aurato, qu
Gelrorum Dux ſubarraverat. Vnde an
ſalutis milleſimo trecenteſimo nonageſi
ſeptimo, quartodecimo Kalendas Oct
bres Gelrorum duciatque complicibus b
lum indixit: & Leodiis conſtipatus,
agros excurrens pagum Echt & finitim
ab Horne uſque Ruremundam popu
tus eſt. Demum die decima receptui
nens: Leodium remeavit. Sed Gelros d
lo inſequutus, uſque ad pontem de Merſ
quum lente incedentes opprimere ſper
ret: Ioannes Coquus civium præfectu
pontem exoccupans, anteſignanum eq
inſidentem, in ripam demerſit talique a
dacia cæteros perculit. Deinde Braban
viſum eſt Magnates Leodiorum in civi
te

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

te Deiſtenſem accerſire: quatenus invi-
cem conjurantes, bellum adverſus Gelros
ſuſciperent: & mutuo condicentes, ad-
veniente æſtate Ruremundam pariter ob-
ſione vallarent, unde Ducem modis om-
nibus ſupplicem ante tres hebdomadas
Bbanto ſe obligare coëgerunt. Tametſi
rſus duo portenta proceſſu temporum
Ldios deterruerint, quarto ſiquidem
Kendas Febrnarias, ingens nivium den-
ſis, è cœlo decidit, ut per territorium
Ldinum nemo eques aut pedes comit-
re iter poſſet: Deinde anno alio, Come-
t ſeptimo Kalendas Martias, ad quartum
cimum Kalendas Apriles apparuit, quem
nificaſſe tradunt populi ab Antiſtite de-
ctionem. Leodini namque decimo ſe-
timo Kalendas Octobres, Trudonenſi-
s patrocinantes, quod pro re nihili to-
ts ad palatii annulum vocarentur, & in-
verba Antiſtitem acriusincrepantes: il-
in protinus equum conſcendere, & Ho-
m oppetere compulerunt. Quo advo-
tis aliarum civitatum magiſtratibus,
m ſoli velut deſpicabiles haberi ſe arbi-
trentur, manifeſtæ injuriæ argumentum
ſumpſere, & diu inter ſe conſultantes,
o jure quaque injuria in prophanum An-
titem, lubricitatem ſuam expuerent, aſ-
e adeo, ut etiám laudem ii mererentur
ſingulare vocabulum, Hydrotiorum:
i maxime maledicendo valerent. Qui
iquo conſilio atque ſeditionibus omnia

miſcentes ,non modo abominanda po-
nuntiabant : ſed & de altero ſubſtitue
ſolliciti fuerant. Manburnum quippe
cernentes , quum id Canonicis adpr
diſpliceret, eos è civitate abigebant.,
Officiales in turrim præcipitabant ;
ventuſque ſacros ſtomacho aſſumpto p-
phanabant. Quæ Antiſtes aliquam diu
ſimulans , quum remedium nullum a
bere poſſet , curiam biſarie partitus eſt
Galli Hoyum, Theutonici Trajectum
ſas ſuas deferrent, curiamque iis locis
noſcerent. Fuit hæc res multo maj
odii ſeminarium, & jam magnæ aucto
tatis Hydrotios effecerat , qui publicis
etiam admiſſi, artificio ſuo ad ſe plebe
lam attraxerunt , & de Mamburno in
tuendo, diem ordinaverunt. Cumque
de cauſa. quarto Idus Iulias , in Pala
conveniſſent, Magnatem Henricum à
rewis deligerunt , & canonicis in co
ſtorio congregatis , quum violenter il
irrupiſſent, toto die ac nocte, ſannis
que minis eos afficientes, ſigillum Col
gii extorquere conati ſunt. Porro dom
nis tergiverſantibus: dum compoſition
rei magis conſulerent : ſummo ſolem
que apparatu Trajectum adierunt, & ca
ſam ſedecim viris magnatibus pert
ctandam commiſerunt. Quorum o
Antiſtitis partes, octo reipublicæ, diſc
men librabant : & poſt aliquot dies
Tungri decidebant. Quæ pax prover

eti

em celebrata eſt , ut appellaretur pax
fecim virorum ,qui fere ad noſtram æ-
tem in perplexis cauſis totidem adhi-
btur. Enimvero hic elegans meorum
nicipum facinus occurrit , qui nequa-
m poſt tam laudabilem pacis tractatum
c Antiſtite contenti, ſuæ inſipientiæ ve-
gia reliquerunt. Nam anno ſalutis mil-
limo quadringenteſimo quarto,dum pri-
e Kalendas Novembres in oppido Tru-
enſi Antiſtes pernoctaret, cives mu-
tm ſe cohortantes,inque Monaſterium
umpentes , eum cum famtlia extingue-
cogitabant. Sed inſolenter adeo exi-
ntes,fragore atque clamoribus,omnem
e viciniam excitabant, ut Antiſtes cum
ucis viriliter occurrens , omnes in fu-
m ageret, & plurimos captivaret,hujus
ctionis primarios fuiſſe tradunt, Cervi-
decoctores, & tabernarios: qui Chi-
m nuper decreto Pontificis inſtitutam,
probatamque, legiſlatore adempto, re-
mere ſperaverunt. Poſt quæ in Gallias
nceſſit & cauſas Ducis Burgundiæ, at-
e Aurelianenſis compoſuit ,reverſuſque
vis repente rumoribus perturbatus, de-
mo ſeptimo Kalendas Iulii , à Leodio
ſceſſit. Porro irreqniſitis Magiſtratibus,
uriam, atque Patriæ Sigillum in Traje-
to tranſponens , rurſus facem pene ſopi-
m, reſuſcitavit : multoque quam ante e-
t , uberiorem fecit , ut jam non modo
eodinorum , ſed omnium magiſtratuum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

territorii, civitatumque ſuggeſtione, (s
alterum Epiſcopum decernendi indice-
tur. Quo ſua freti auctoritate Magnat
Henricum à Parewis Manburnum, huj-
que filium Theodoricum Antiſtitem e-
gerunt: cui facto ſigillum civitatis maj,
& omnium aliarum civitatum robur a-
penderunt. Denique Canonicos urg
cœperunt, ne hac in re adverſarentur m-
giſtratibus, ſed nullo modo morige
experti, voce præconis, omnes qui n
aſſentirent, ante occaſum ſolis, civitat
egredi juſſerunt. Qui omnes, uno exc
pto, cui nomen erat Gulielmus de Ru
ſponte decedentes, ſubſcribere detrect
verunt: quorum loco novus Antiſtes
lios ſtatim ſuffecit, viciſſitudine interi
rerum facta, Trudonenſibus Antiſtes gr
tus fuit: quorum quum ei impenſe fave
rent, Leodini, Hoyani, Dionenſes & Tu
gari pridie Kalendas Novembres uſq
ad quartum Idus ejuſdem Menſis, opidu
obſiderunt, donec Mamburno cives ſe de
derent, novumque Antiſtitem accept
rent. Quo menſe & Bullonenſe caſtrum
iiſdem conditionibus occupatum eſt, &
ubique pro Mamburno concertatum, ma
xime: quia Iacobus Badus in cauſa con
firmandi Theodoricum Avinioniam ver
ſus, ubi Pont. Max. reſidebat, profectu
fuerat, & impellentibus magiſtratibus,
omnes pedibus in ſententiam ire Mam
burni compellerentur. Qui inconſulte re-

ditum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

retum per Gallias tentans in Francia
dentus eſt: & vix multis Mamburni
atue Ducis Aurelianenſis epiſtolis, è
cativitate emiſſus. Cujus in civitate
retus inauſpicatò provenit. Nam anno
m'eſimo quadringenteſimo ſeptimo,
ulecimo Kalendas Apriles, fores pul-
ſa e Paſcate, aliorum collegiorum
Canonici, atque Eccleſiarum parrochi
in palatium convocati ſunt: ut Theo-
dico in Epiſcopum confirmato, obe-
dientiam præſtarent, & pariter criſma
ſi illius nomine acceptarent. Porro
h rentibus cunctis: quum in multam
noctem in palatio detinerentur, tandem
n entes volentes, ſi vitæ ſuæ conſule-
rent, debitam fidelitatem promiſerunt.
Qua in re quum facile obligatiores
cnſiderari poſſent, mane ſubducenti-
bus ſe quamplurimis, alii qui remanſe-
rnt, capti ſunt.

E quibus Equites duos, nobiliſſimos
atque prudentiſſimos Ioannem ab Ho-
rion & Gulielmum hujus filium, ſexto
Kalendas Iulias, ſpectaculo in forum
ſparante, quum nihil commeruiſ-
ſit, capite plecti, deinde Nicolaum
Rectorem, Ioannem Coëvaremium, &
Ioannem de S. Martino, Dominorum
Horion familiares, ſimili crudeli-
te vitam finire, Mamburnus juſſit.
Quorum quum apud omnes innocen-
tia conſtaret, & deploraretur mors ir-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

rogata, optimis quibuſque fuga ſ[illegible]
tem meditantibus, enſis quo ſangui[illegible]
fuſus erat, familiæ ab Horion, poſt[illegible]
tati ſervandus, traditus eſt, & eti[illegible]-
num apud provectiorem ejus ſtem[illegible]-
tis, tantæ fidei pro Epiſcopo ob[illegible]
teſtis eſt. Acceſſit ad enormitatem h[illegible]
quod Canonici qui deceſſerant, [illegible]
quaſi transfugæ reputabantur, & c[illegible]-
ſtituto precio viginti coronatoru[illegible]
qui quemquam eorum vivum, m[illegible]-
tuumve deferrent, tyrannidem p[illegible]
exercebant. Eratque ſumme odioſ[illegible],
Antiſtitem in Trajecto cõſervari, qu[illegible]
ob rem octavo Calendas Decembres, [illegible]-
vitatem obſidere aggreſſi, Hoijar[illegible],
Tungaros, atque Haſſellenſes aſſi[illegible]
voluerunt, & multa adeo moliti, qu[illegible]
non ſuccederet, ad ſeptimum Idus [illegible]-
nuarij, aſpera eos hyeme affligente, [illegible]
propria remearunt. Cæterum obſid[illegible]-
nem rurſus obeuntes, pridie Calen[illegible]
Iunias, ſedecim hebdomadibus, Ci-
tatem afflixerunt tantiſper, dum [illegible]-
lielmus Bavarus Antiſtitis frater & [illegible]-
annes Dux Brabantiæ, Comeſq; Fland[illegible],
ejus ſororius, denique Comes Nam-
cenſis & Franciæ atque Burgundiæ [illegible]-
gnates plurimi, ſinguli miſſis ad Ma-
burnum nunciis incurſionem minar-
tur. Quandoquidem Bavarus Tuwin[illegible]
uſque copias producens, pagos at[illegible]
Colonias concremabat, & ditionum [illegible]-
liarum militibus ambitioſe conſti[illegible]-

tu ad Trajectum, infringendæ obſi-
diis cauſa properabat. Quo rumore
in exercitum diffuſo, Mamburnus ne-
quaquam ſe comparans ut crederet con-
ſilio habito, obſidionem amovit, ſeque
in Leodium recepit. Quo quum Hoi-
ensium, cæterarumque civitatum le-
giones non applicuiſſent, ſed domum
commigraſſent, nono Kalendas Octo-
bris, Hydrotij convenerunt, & Dio-
nenſes multa jactantia confluxerunt, a-
numque Mamburno addiderunt, ut
ptinus in foro edictu promulgaret,
poſtridie illius diei omnes ad unum,
tam Equites quam Pedites, obviam ho-
ſtibus procederent. Nam in Haſbaniam
Bavari caſtra atque principum Braban-
tiæ deſcenderant, ex quo periculum ſi-
bi imminere proſpiciebant, quum po-
ſtea ſi expectarent ſubſidia advenire,
ut fit, exercitum cotidiana acceſſio-
ne in immenſum excreſcere contende-
rent, quare Mamburnus aliquanto pre-
cipitantius quam oportebat in Haſba-
niam advolavit, quo ſe operientibus ag-
minibus, qui nocte Iecoram fluvium
tranſiverunt, non longe poſitis caſtris,
aliquamdiu quieti manſerunt. Hic
Mamburnno prius hoſtes juxta deſy-
derium intueri datum eſt, qui fortiter
irruens, lanceis atque ſagittis, quibus
adverſarij inſtructiſſimi advenerant, ſuæ
temeritatis pœnas luit, ſcelerumque au-
toribus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

toribus ſubito occiſis, confectoque He-
rico à Parewis & Theodorico hujus fi-
lio, reliquos in fugam verterunt, &
in caſtris in quæ fugerunt ad unum o-
mnes occiderunt. Habita igitur victo-
ria in pago quæ *Eicht* dicitur, & præ-
lætiores facti: rurſus mane ad iter ſe-
cinxerunt, & vexillifer ante exercitum
præcedens ad montem quendam per-
nit, deinde conſilio majorum perſuaſi
ne illic ſubſiſterent, ad ulteriora po-
die contenderunt. Porro Tungari m
avibus belli eventum intelligentes, qui
Mamburnum victorem audiviſſent, p-
tas atque mœnia egreſſi, quum om
fere pedeſtres eſſent, terga vertentes,
giendo proſtrati ſunt. Quæ inſper
victoria veſpere ad Antiſtitem in Tr
jecto delata, omnium animos inſtaur
vit: & ſummo noctis conticinio fo
ad triumphatores progreſſi, quum A
tiſtes magnifice gratias egiſſet, viciſſi
ſe totum impenſurum cauſis principu
ſpoſpondit. Iam aliud quoque gaudiu
Leodiis evenit. Nam plurimi tot cædu
atque ſeditionum pertæſi, vexillu
quoddam pervetuſtum aſſumpſerunt
quorum vel præcipui fuere Ioannes Do
minus Rochefort & Dagimont, Ioanne
Saraing Equites, & cives primi nomi-
nis, qui ſe malorum expertes vocita-
bant. Qui collegia omnia perreptantes
Canonicos ab Theodorico inſtitutos

& hy-

drotios quoſque in publicam cu-
ſtodiam abduxerunt, & ſalubri conſilio
ſtudioſos viros deputaverunt, qui vi-
ctos oratione permoverent, ne in pa-
triam & civitatem debacharentur, quin-
imo reipublicæ (quæ magna ex parte
ſibi tale commerita erat) atque patriæ
parcerent, eamque beneficio ſibi deme-
rerentur. Quod principibus humaniſſi-
me annuentibus, literas eis dederunt:
quibus inſcriptum fuit, ut eccleſiaſtici
& cives ſinguli bini obviam Anti-
ſtiti in campis procederent, eoque con-
ſpecto genu in terram ſubnixo veniam
precarentur, exſoluendiſque militibus
multam penderent, quam Brabantiæ
Dux viva voce conſtitueret. Interea in
freto Iacobus Badus, in quatuor
partes diſſectus eſt, & ſua morte æmu-
lari materiam Leodiis ſubminiſtra-
vit. Vnde in campo dicto, (*campe le
Bre*) quo ex condicto cives Antiſti-
tem præſtolabantur, captivi omnes, in
vehiculis advecti, Magnates duo, Do-
minus ab Agimont, & Dominus à Sa-
ain cum nonnullis alijs capite trun-
cati ſunt, & apparitore poſito Ioanne
de umont equite aurato, Canonici
ac ſacerdotes, viri ac mulieres è ponte
in Moſam præcipitati ſunt. Neque hac
re nicquam ceſſatum eſt, donec in o-
mnibus paſſim civitatibus, ſeorſum au-

tem

tem in oppido Trudonenſi (quo p...
rumque partium vigor inter nob...
ac mediocres regnat) animadver...
eſt, adeo ut ſequenti anno , menſe...
ptembri in oppido Herckenſi Hyd...
tii nominis ſeptuaginta duo viri pe...
gi, in rotam ſublimati fuerint , q...
rum primocerius Ioannes de Sp...
Leodium deductus, in quattuor pa...
defectus eſt, & alii octodecim, capi...
ſententia vitam expleverint . Sic...
obſidibus datis quingentis viris qui ...
nis quattuor in diverſis locis dete...
ſunt, & vexillis quibus inſignia Th...
dorici prominebant , in foro exu...
à ditionibus Leodienſi atque Loſſe...
ſumma ducentorum & viginti mili...
coronatorum exoluta eſt cui com...
randæ, chiſiæ ſolito valentiores in...
ctæ ſunt , menſibus viginti & die...
ſex menſe autem Februario Moſa ap...
Leodium ſic iterum excrevit , ut ...
aditu templi, quod gradibus immin...
aquæ perſtarent, pontemque lapide...
atque ædificia multa abſorberent. Pr...
terea rebus utcunque florentibus ...
Sigiſmundo rege Hungariæ Aquiſgr...
in Romanorum regem coronato, an...
ſalutis milleſimo quadringenteſim...
quatuordecimo anno ſubſequenti p...
die natalis Chriſtiani , poſt canta...
veſperas Leodium advenit, & acci...
Antiſtite, quum ad audiendū divinu...
officiu...

ſſium Chriſtiano affectu aſpiraret.
ro: iterum recantatæ ſunt, & ille ad
ſtitis latus decumbens, multa de-
one, ejus diei beneficium agnovit.
anno quum Gulielmus Bavarus
bſſet, Hollandiam Antiſtes oppetiit,
& ordraci in Dominum temporalem
diſſus, menſe Novembri opidum
comicum auxilio Geltrorum obti-
it. Inſuper anno ſequenti menſe
Maio, ad Concilium Conſtantienſe
is oratoribus, adminiſtrationem
am annis viginti octo poſſederat,
tifici ibi eligendo, diſtribuendam
miſit. A quo cum Hypodiaconus
eſt, ordinis diſpenſationem implo-
ta, Commatri ſuæ, Duciſſæ Lutzem-
burgenſi, relictæ Antonii quondam Du-
cis Lutzemburgenſi, relictæ Antonii
ndam Ducis Brabantiæ, matrimonio
natus eſt, & poſt ſe ſucceſſive duos
it Antiſtites. Quem nonnulli ve-
o periiſſe, plerique vero adeo pla-
gum ſubitanea morte aſſerunt, quod
emortibus vendicatum Pontificium,
ſubita atque vili occaſione omiſe-
ri Obiit an. ſalutis 1424, nonis Ianua-
ri ſepultus in Haga-Comitis, in cœno-
bio fratrum inſtituti predicatorii. Flo-
ruit ſub ſchiſmate eccleſiarum. Impe-
ratoribus Ladiſlao & Sigiſmundo. Quo
ficiente, patriæ Interrex Dominus
Gerhardus à Marca, inſtitutus eſt.

Quum-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Quinquageſimus primus Antiſtes.

IOannes à Waldenroda Archiepi-pus Rugenſis & utriuſque juris D-ctor, Conſtantiæ à Martino V. Pont. M. Bavaro ſuffectus, ſplendido equitatu L-dium ingreſſus eſt anno ſalutis milleſimo quadringenteſimo, XVIII. Qui civi immunitates, quæ ſub Bavaro interc-rant, ultro Leodiis condonans, veri in o-nibus paſtoris officium exercuit, ſoli-rius ſæpenumero hymnos ac pſalmos -nere ſolitus, mente pariter modulatus -gno in ſolatio lacrymas liquabat. Dei quicquid hodie Antiſtites ſuffraga ſuis agunt, id omne per ſe efficere m-bat. Vnde & prophana munera (ſcabinatus & præfecturas pagorum cant) non precio, at merito diſtribuebat ut Senatum Leodinum dum ſub ſe vaca delecto viro optimo, gratis conferret, ſtitiæque ſemper memorem eſſe admo-ret, adeo ut hac parte omnibus, qui e præceſſerant longe præponendus eſ. Fama tenet eundem, quum forenſi præſideret, & vidua cum Equeſtris or-nis viro contenderet, cui opibus infe erat, apertis verbis coram redarguiſſe, portere magnatem præſidio eſſe, non o-preſſionem meditari pupillorum ac vid-rum, quam ſententiam plerumque (-biles compellans) in ore velut oracul geſtab

geibat, & nobilitatis ſuæ unumquemque
[illegible]eratorem fieri beneficentia cohorta-
bat. Quæ ſalubria atque frugifera mul-
to nore adhibens, in eos incidit, qui nec
vit ſua, nec remedia pati potuerunt:
quimo commixta potione venenis ei
[illegible]tem intentaverunt. Obiit in pago
A[illegible]nſi adminiſtrationis ſuæ menſe deci-
mo, tertio Kalendas Iunias. Floruit ſub
Apoſtolico Martino V. Imperante Sigis-
mundo. Exedificatum eſt Monaſteriũ Re-
gulſarum quæ ſe Canonicas appellant, in
ſuburbio D. Trudonis, & in patriæ inter-
[illegible]tem, D. Everardus magni ſemper ha-
bis, ſecundo electus eſt.

Quinquaſimus ſecundus Antiſtes.

IOannes filius domini ab Hynsberch,
Lewenburch Archidiaconus Campi-
[illegible], forma integra, & ætate viginti trium
annorum, debitis ſuffragiis electus anno
ſalutis quadringenteſimo decimo octa-
vo decimo ſexto Kalendas Iunias, &
[illegible]rentiæ à Martino V. confirmatus, ſpe-
ctaculis atque proſceniis publice inſtitu-
[illegible] genitoris ſui atque Ducis Cliviæ, ma-
[illegible]tumque comitiis ſtipatus, quarto Idus
[illegible]tembres Leodium ſubiit, & curioſis,
[illegible] ſe liberalitatis opinionem objiciens
[illegible]enen ante palatium conſtituit, quæ tri-
[illegible] è mamillis velut lac ſtillabat, hac pro-
[illegible]nante vino rubeo, illac candido. Qui
menſe

menſe Decembri ſacerdotio accepto
quenti anno ad medium quadrageſi
per ſuffraganeos atque Abbates, Leodin
Epiſcopum conſecratus eſt. Præterea
no delapſo, adventante Branda Cardi
Placentino, menſe Iunio, quaſi nobili
avitæ candidatus, cum Magnatibus
ritorii adverſus Bohemos, cruce ſignus
eſt, & cum Archiepiſcopo Colonienſi,
periique electoribus eo contendit, ha
riciſque in perfidia perſeverantibus, n
lium ſuorum re Dux expectatiſſimus
venit. Deinde anno ſalutis milleſimo
dringenteſimo vigeſimo quarto, inſt
Paſcate, Coloniam Agrippinam pr
ctus, Synodo Metropolitanæ interfui
ſtatuta fidelibus monimentis Leodiun
ferens, quum Collegia ſeipſos corrig
quam ab aliis corrigi mallent: ſua dec
valuis affixerunt, quare in moribus, n
aut exilis alteratio ſubſequuta eſt. Proi
in Brabantia quam libentiſſime conv
ſans, toto illuc animo ferebatur, & v
naculorum atque familiæ decore, ſ
modum gaudens, multa hilaritate at
ludorum remiſſione adoleſcentiam exi
bat. Cum primis autem Philippi Brab
tiæ Ducis contubernio intereſſe glori
tur, quicum caſtrenſia exercitia frequ
ter exercebat, placitaque omnia tra
gere liberum fuit. Vnde ſub ipſis dieb
Bacchanalibus an. ſalutis 1429. cũ Ioa
Comite Namurcenſe eo advolavit, & li
volup

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

-luptate oculos atque animum paſcens, quartum uſque nonas Februarias, ſpe-ctator inſatiabilis adſtitit. Interea emer-ſunt latrunculi è Namurcenſibus, & ar-cem Boviniæ finitimam, quam Dionen-ſes conſtruxerant, tacito conſcendere in-ſtæ moliti ſunt. A qua expugnanda vi-gibus attente ſollicitis dum ſcalis inni-terentur, eaſque everterent: ſaxorum fra-minibus, omnes repreſſerunt. Qua de r Dionenſes coactis civium copiis, in præſidium venientes, totam propemodum gentem Leodinorum commovere, & in Namurcenſes, derivare odium atque ini-micitias ſategerunt. Igitur motis caſtris, XII. Kalendas Auguſti, Leodini ad lo-cum quo Dionenſes ſæpe caſtrametati fue-rant, pervenerunt, ubi familiaribus uſi colloquiis, ordinaverunt ſimul junctis co-piis, oppidum expugnare. Cives vero verſa vice aſſiduis eruptionibus, eorum exercitum pro viribus conterebant, ut non ni in agris atque Coloniis populabundi, omnia vaſtarent. Cumque illi Comite ſuo orbati eſſent, ubi arma increpuerunt, at-que micantes fulſere gladii: horror eos ingens perſtrinxit. Quapropter Philippo, qui demortuo Ioanni in Comitatum ſuc-ceſſit implorato, quum incurſionem vic-triter tuliſſet, Leodini domum ſe reci-pientes miſſis de pace in Brabantiam nun-tiis, componente rem Antiſtite, Ducem multis milibus florenorum placaverunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Nam adeo munificum ſe Antiſtes offer-
bat: ut in omni apparatu plerumque pri-
matum obtineret, anno quippe ſaluti
1435. undecimo Kalendas Octobres cu
ducentis viris magnatibus in Atrebatu
profectus fœdus ſanxivit inter Carolu
V I I. Franciæ regem, & Philippum D
cem Brabantiæ, ubi de nece patris ej
Ioannis reconciliatione facta, ducen
albis equis, albiſque ſeſſoribus, veſtime
tis eorum gentiliter rubeo implicitis, or
nium admiratione ſpectandum ſe exhibu
Quod idem fere adjectis ſuperiori num
ro quinquaginta equis in Aquiſgran
dum ibi Frædericus I I I. coronaretur,
luſtri monimento intuendum exhibuit
ſplendido apparatu, ditionis ſuæ potenti
jactavit. Tametſi magnificentia ejus hoc
rit argumento evidentior, anno enim
1000. quadringenteſimo quadrageſim
quarto, iter Hieroſolymam verſus aſſum-
pſit, at dum litteris, quibus liberum a
greſſum precabatur, titulum Ducatus B
lonenſis admicuiſſet, peregrinatione
Turcis ſuſpectam reddidit, neque ul
penetrare admiſſus eſt. Vnde à Vene
reditum in patriam, maxime quia il
morbus eum invaſerat, acceleravit. N
longe poſt Rochefort & Agimont caſ
rebellantia obſedit: & ſtatuta ſynoda
in libello eccleſiarum digeſſit. Cujus r
ditu cognito Ludovicus Thuſſenus atq
hujus frater germanus, animoſitatem
ſi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

formidantes de morte intentanda cogitaverunt : & in via qua Trajectum aditur, poſitis inſidiis, dum ad primam auroram excitus, eo conceſſit, Minorita quidam, ſub cuculla arcum celans ad invadendum Antiſtitem ſubornatus eſſet : miſer, dum faciendo fieret exanimis tremore reatum ſuum patefecit. Fama erat, per aliquot noctes latrunculos ibi euntium ac redeuntium quaſi ad placiti colloquia nunc hic, nunc illic turmas feciſſe : verum quid ſibi vellent, nunc primum compertum fuiſſe. Nam de conjuratione æſtimatio habita eſt, & ille captivus Leodium deductus, publica carnifica in forum ſita, de ordine diaconii exauctoratus, capite truncatus eſt, & in rotam ſublimiter appoſitus, deinde alii in quatuor partes vivi deſecti, in portis civitatis teſtimonium culpæ adhibuerunt. Hac tempeſtate Trajectenſibus male convenit cum Antiſtite, cujus Satrapam Odulphum haud quaquam præeſſe ſibi voluerunt, quem & anno ſalutis milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo tertio, è ditione ſua proſcripſerunt. Quos ei conciliare ſemel atque iterum laborans, dum perſuaſionibus nullis à propoſito digredi vellent prælium aut tumultum metuentes, civitati ſuæ proſpexere. In quos ſævire Antiſtes diſponens, à Leodiis rogatus, aliquandiu diſſimulavit: donec Philippo à Ratiſpona reverſo, dies Lovanii indicta eſt, qua cauſa facile deſcindi poſſet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Ceterum Ducem faventiſſimum experti, in ejus patrocinii monimentum, quatuor Leones, Brabantorum inſignibus ante cæmiterium Servatianum conſtituerunt, & affectus ſui erga Ducem quaſi judicem fecerunt. Sed quid attinet cauſis infra mediocritatem poſitis immorari? Deinceps enim quaſi in meditullio, rerum Antiſtes devolutus eſt, & Brabantis nimium fidens, demum ſenſit, quo ſumma rerum deveniſſet. Nam Duci addictiſſimus quum Namurci dominium in ſe transferri exoptaſſet, inventa conditione, ajunt fuiſſe aſſequutum, ſi viciſſim precibus Ducis morem gereret. Opinio eſt multorum Ducem petiiſſe Archidiaconatum Campiniæ, quem dum imprudens horum alteri impendiſſet, illeque adjiceret, velle ſe præſtantius beneficium brevi conferre, quum ſecundum ab Epiſcopatu iſtud eſſet: in hoc ſolo ſpes hæſit, & de auferendo Pontificio laboratum eſt. Miſſis igitur ad Antiſtitem litteris, ille neſciens ſubeſſe dolos (qui tamen à primoribus territorii admonitus eſſet) neſcio quo pacto faſcinatus, juxta Ducis deſiderium, Brabantiam adiit. Enimvero (quia hac in re parce ſcribendum eſt) abſque titulo Epiſcopi ad nos rediit: quem ſe Duci libere condonaſſe, quum à Canonicis rogaretur, falſo profeſſus: ubi tandem facti pœnituiſſet eos poſtea, dum lacrymis etiam conſiſtorium repleret: revocare non potuit. Floruit ſub

Apo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Apoſtolicis viris, Martino V. Eugenio IV. Nicolao quinto, & Calixto III. Imperantibus Sigiſmundo, & Fræderico III. Cujus temporibus Cœnobium Regularium Tungri inſtitutum eſt, anno ſalutis milleſimo quadringenteſimo vigeſimo quarto. Et Collegium virginum tertii inſtituti D. Franciſci, anno quadrageſimo octavo.

Quinquageſimus tertius Antiſtes.

LVdovicus Borbonius, aulæ Brabantiæ primas, claro hinc ſanguine reges, inde Duces avos contingens, facundia dulcis, ſpecie nitens, animoque ſagax, Philippo Duci amantiſſimus, nempe in quem beneficium tantum contulerat, à Canonicis admiſſus eſt. Qui humanitate ſpectatiſſimus patrocinium omnibus plane præſtabat, & quum plurimæ inter Leodios altercationes haberentur, medium quoddam tenebat, quo in alterutram partem nullo modo inclinari videbatur. Cujus ſermo plenus ſententiis, & innata benignitas artem quandam in moribus adhibebat. Excidebat enim nullum tam crebro quam clementiæ verbum. Nam quum Trudonenſes, Tungari & opidani vicinarum civitatum, rapacitatum atque fraudum pertæſi, civile bellum erga advocatos, ſcribaſque ſuſciperent: & res jam in tumultum exiſſet, ut mutuo condicentes, occupatis eorum domiciliis, eos è civita-

tibus propellerent, quum in Tungri vexillum viri viridis ſublevaſſent: ſeditionem magna prudentia ſedavit, & utrimque exauditis partibus, Cauponationi Cauſidicorum, & populi furoribus leges præſcripſit. Cumque nuſquam benigne illius verba audita eſſent, adeo omnes ſimul ſpernebant, tantam in medio creſcentem molem, & ſibi ac poſteris ſuis metuebant: plæriſque rogantibus demitti, inculta ruſticitas ægre id paſſa eſt & ad vim res ſpectare cœpit, cæterum multas cædes magnates impediverunt, ſeorſum Dominus à rivis, & ab Here, vir conſiliis auxiliiſque valentiſſimus. Qui apparitor inſtitutus conſertis manibus, quum vulnera & ſauguis ſpectaculo eſſent, colluviem hominum factioſorum ſic humiliavit, ut ſe inglorie ſubducerent. Antiſtiti autem tranquillam vitam ducere haud oportunum fuit: qui jam in Trajectum, jam in Brabantiam degens, multum ſibi proſpicere ob æmulationem debuit. Licentius enim quam res patiebatur pleroſque exilio damnaverat, & aliqnot etiam Magnates criminatus eos cum bonis proſcripſerat quæ omnia mortem ei conciliabant. Nam Brugis defuncto Philippo Duce Burgundiæ, anno ſalutis milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo ſeptimo menſe Iunio, quum Hoyum rediiſſet, publico marte adverſus eum decertare auſi ſunt, & Hoyum obſidere. teſte Nauclero, cujus verba hoc

ſoco

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ꝫo fidelius recenſere quam propria ma-
lt. Quum Hoyum (inquit) ferociſſime
ppugnarent, pontifex clam dilapſus eſt.
l Epiſcopo Carolus Burgundiæ Dux af-
litatis cauſa ſuccurſurus, miro in Leo-
os concepto odio, copias contrahit, mit-
que per inſigniora ſuæ ditionis loca, bel-
lu indicere. Qui autem id negotii exe-
ebantur, una manu exertum gladium,
era facem ardentem gerebant, hac re ſi-
nificantes Leodiorum gentem igne fer-
que à Carolo perdendam. Fuiſſe con-
ſt Leodios Francis jam diu conjunctiſſi-
os, eorumque amicitiam ſemper ſequu-
s, quam ob rem Ludovicus rex ſuppe-
ts eis ferre conſtituit, ſimul ne ex eorum
ina, gloria Burgundiorum vires accen-
ret. Mittuntur ejus rei cauſa quadrin-
nti Equites, cum ſex ſagittariorum
llibus. Dum autem Vernonæ ageret
dovicus S, Pauli Comes, Conſtabula-
s à Carolo Burgundo ad eum venit. qui
ılta de Burgundo atque Leodiorum gen-
tcommemorans, ſex tandem menſium
ducias, Leodiis poſthabitis, Burgundo
petrat. Porro in delegatione quid actum
rit, ex ipſis induciis intelligi poteſt
odios videlicet falſis ſuggeſtionibus à
dovico deſertos, & Burgundo permiſ-
n miſeram gentem bello perſequi. Quæ
m auxilio ſe deſtitutam intelligit: non
ter cum Burgundo paciſci poterat, quam
o ingentem illi pecuniam perſolveret,

muroſq; & turres civitatis ſuæ, aliorun
que opidorum, dirueret. Qui ad pactu
hujuſcemodi cunctantes, copias Car
prodire experiuntur, & obſeſſa civita
quam arctiſſime facta deinde inter civ
diſcordia, pars per unam portam exivit,
ſe in urbem gratiæ ejus dedit, pars ve
per alteram, demiſſis urbe ac bonis auf
git, & ad Ludovicum Franciæ rege
præſidii cauſa pervenit. Obtenta hoc mo
do per deditionem civitate, Dux Carol
civibus mandat ut turres omnes, muros
antemuralia demolirentur, non modo u
bis, ſed & opidorum ſubjectorum. Dein
de Leodiorum arma omnia, machin
tormenta, bombardas, & quicquid belli
apparatus habebant, in urbe ac ſubject
locis abſtulit. Nec his ſatiatus, eos ut ſil
ſolverent trecenta millia florenorum, ſa
cramentis adhibitis obligavit. Tamet
Romanus Pont. ob dejectionem Epiſcop
ſui, Leodienſes cenſuris Eccleſiaſticis in
nodaverit, cognita tamen eorum ſummi
ſione, & exulum ejus civitatis querela, gra
viſſimaque contentione, eos ad concor
diam omnino revocare cupiens, Tricari
cenſem Epiſcopum Legatum, eo miſit
qui interdictum ſuſtulit, eoſque Duci re
conciliari conatus eſt. Noluit autem Du
aliquid remittere de impoſitione prædi
cta, tametſi ſolvendo non eſſent, ſed &
exulibus regreſſum dare liberum ad ſu
fertur negaſſe. Quæ ſeveritas a multis im
probat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

robata dicitur, & tyrannidem plane
pt ſe ferebat. Dedit enim deſperatis
æ rebellionis occaſionem non modi-
ca. Igitur factum eſt ut dum rex Lu-
dicus copias contra Ducem inſtructiſſi-
m haberet, & Dux Peronæ ageret, rati
diorum exules, tempus eos juvare non
ſi conſilio regis (ut fertur) propere ſe
acer accingunt, & Leodium quadam
te jam armis ac propugnaculis nuda-
m, haud magno negocio ingrediuntur,
oque Ducis præſidio, concives ſuos
bertatem reſumẽdam induxere. Mox-
ue civitatis ſtatum ordinantes, muros
ere ac reſarcire ſatagunt. Reditus iſte
divulgatus eſt, totam terrore provin-
m complevit. Erat enim ob expedi-
nem Ducis propugnaculis exhauſta.
dii inde hoſtem aggreſſuri armantur.
oſtridie centum ſupra mille viri in-
peſta nocte opidum Haſſellenſe mu-
nudatum, per notos ſibi aditus irrum-
t, ædes perfringunt, præter expecta-
nem omnium, fitque clamor atque tre-
datio, fuga ſalutem quiſque, non armis
rit. Elapſi ſunt beneficio noctis pluri-
, capti nonnulli, inter quos Legatus A-
ſtolicus, una cum Antiſtite Leodiorum
ventus eſt. Erant in eodem opido ar-
menta fere omnia, quibus Leodini per
ditionem ſpoliati fuerant, quæ una cum
umpho, Leodium tranſportant. Auxit
c res animos civium, & ad indubita-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

tam recuperandæ libertatis ſpem ere
maxime quum recenſuiſſent tantis Duc
implicitum negotiis, ideo converſi n
ad conſtructionem murorum, propug
cula erigunt, debiliora loca muniunt.
quum die noctuque operi incumbunt,
ter regem (in quem omnem ſuam fi
ciam collocaverant) ac Ducem, pax co
cepta eſt arcana, & cunctis admiran
Pace facta indignabundus Dux prope
cum exercitu, de Leodiis vindictam ſu
pturus, cum quo Ludovicus Rex tanqu
ejuſdem expeditionis ſocius ultro ve
urbem obſidione cingunt. Exivit co
ſentiente populo Leodinus Antiſtes p
candi Ducis cauſa, nec tamen profec
Iurante Carolo, non prius civitati p
cendum, niſi cives & urbem ſubegiſſ
Denique Antiſtitem apud ſe ne redi
detinuit. Occupata fuerunt paſſim opp
D. Trudonis, Tungris & alia, donec L
dii, qui ſe magno liberatos malo crec
bant, mox è ſpe maxima in deſperat
nem extremam ceciderunt. Itaque de r
bus ſuis deſperantes, civitatem egre
hoſtem adoriuntur, captos ſine miſerat
ne mactantes. Porro ubi obſidione ſe a
gi conſiderarent, ad primam oppugnati
nem primores urbis, utcunque potuerun
elapſi aufugerunt, relictis in civitate m
lieribus & plebe incompoſita, religio
quoque & infantibus. Ergo irrumpen
bus fortiter Burgundis, Ludovicus (ut
f

Gaguinus) primum, deinde Burgun-
civitatem intrat, fitque mox paſſim
cædes & ſtrages, virginibus vis ac reli-
giis mors infertur, neque indulgentia
militum in pueros fuit, quin etiam
ſtratas à ſe virgines crudeles ſatellites
jugulant, ſacerdotes eadem hora in tem-
plorem divinam facientes, gladiis perie-
nec ſatiatus eſt inhumanus hoſtis tam
ta cæde, prædas ex omni civitate, &
templis ſacrilegia fecit, incenſa poſtea
& direptis muris, quorum ruinis foſ-
æquavit, & collegium ſummum in
ſtabulum equorum convertit. Quæ om-
ni acta ſunt, anno ſalutis 1468. res pro-
fecto ſi à me ſolo ſcriberetur, multis in-
credibilis, nunc quia ſcriptorum atque
eorum noſtri ſæculi teſtimonio conformis
à vero haud diſſidere, æſtimanda eſt.
Fit hæc ingens enormitas Burgundos
perpetuo Leodiis odibiles, & ſucceſſu
temporum, deficiente apud Nanſium Ca-
ro anno ſalutis 1477. ſeptimo Idus Ia-
nuarias, inæſtimabiles parturivit tragœ-
dias, ut proceres claſſici facile vulgi ſuf-
fragiis imperium etiam detrectare præ-
ſumpſerint, & urbe utcunque inſtaurata,
florentibus rebus, anno ſalutis 1482.
dum Francorum rex inducias & ſubinde
pacem hoſtibus conceſſiſſet, Domino
Guilielmo Arensburgo Capitanæo primæ
militiæ, audaciſſimo plane & factioſiſſi-
mo, demiſſi exercitus robur concredidit,
quo

quo fretus Gallis, & ad ſe exulibus con-
fluentibus, Antiſtiti negotium facere
aggreſſus eſt. Quem Hoyum advenire
credens, corraſo undique territorii ſui
que Brabantiæ milite, eo loco operire
formidabat, ſed dubie pronuntiantibus
ejus adventu Hoyanis, ſubito Leodium
adveniſſe vulgatum eſt. Quo rumore con-
ſternatus, ubi ad ſe Antiſtes rediſſet,
actis legionibus & in navim delectis ſa-
gittariis, ſeu de paucitate ſuorum diffi-
dens, ſeu Francorum inſidias pertimeſcens,
ſuis per terram remiſſis, ipſe Leodium
conceſſit, moxque falſo delatum rumorem
deprehendens, ſigno campanæ bellicae
adveniſſe conteſtatus, mane hora quia
primum ſe quieti dedit, ſed circiter
nam ſubitis rumoribus excitus, quum
magiſtratus duobus tantum paſſuum mi-
bus, hoſtem à civitate abeſſe confirma-
ret, vocata in forum concione cives pr
dere, & ſecum à prandio, hoſtibus o
viam procedere hortatus eſt. Interea Jo-
annes Horneus adoleſcens (ſi quis in-
Canonicos alius) ætate, viribus, animo
pollens, manipulum equitum (quem Leo-
dii ſtanderum vocant, & in extrema ne-
ceſſitate ſummiſque periculis aſſumunt)
audaci manu arripuit, & magnanimitate
ſua univerſos permovens, medius inter
utramque armaturam equitavit. Porro
conſulte civitatem egreſſus Antiſtes, h
illuc divertens atque inſidias ſubeſſe ſ

ſpica

ſtans. quum in planiciem neminē pro-
di, proſpiceret, demum audaciæ pæni-
tu. Quare ubi perplexe reditum medi-
tatur, à pleriſque malitioſe inſtigatus,
qm promontoria oppeteret in ſuam ip-
ſi mortem proruit. Nam inſequendo per
rupta montium pergebat, donec ad
capeſtria prata è quibus profugere non
liret, deveniſſet, ibi deficientibus à ſe
mulis, quum res maximo exercitus
diſcrimine aliquantiſper ſtetiſſet, emer-
gentibus velut cuniculis quibuſdam, Fran-
c, Suævis, Alemannis, Guaſconibus,
Leodiorumque exulibus, inter rapidiſſi-
mum alveum & ſylveſtria concluſus, mi-
tis cujuſdam manu ſacrilega interfectus
e & in civitatem delatus, plurimis qui-
dem occiſis, cæterum equitibus perniciter
fugientibus, Victor Arensburgus, civita-
tem pariter invaſit, & juſte occiſum Gal-
la oratione cauſatus, beneficium quoque
ſepulturæ demeruiſſe Antiſtitem conten-
it, quippe cujus cauſa tot ubique magna-
ti, atque cives proſtrati, ſepulchris indi-
gni habiti fuiſſent. Quaſi vero immerito
civitas tam inclyta eum ſepeliendum exci-
peret, cujus toties incendium, atque per-
niciem machinatus fuiſſet. Inter quæ
rba hiſpidæ barbæ prodigioſus portitor,
pe ingemiſcere, & negotium tam diu
glectum artificio exprobrans, ſe veniſſe
civitatem non ob aliud, quam ut illo
confecto, Leodios libertati reſtitueret, ſa-
cra-

cramentis pluribus comprobavit. V[illegible] & ſecundo die militibus, ne cuiquam [illegible] juriam irrogarent, quinimo civibus p[illegible] ſidio eſſent, horrendis pœnis inhib[illegible] quos ut à diripiendo magis compeſce[illegible] duo in foro patibula conſtrui juſſit, qui[illegible] impius quiſque ſuæ temeritatis pœ[illegible] penderet. Sic in hunc modum publici[illegible] ante Eccleſiam cadavere exhibito, vuln[illegible] adhuc tabido, pridie Kalendas Septe[illegible] bres mediocri cultu in Collegio D. La[illegible] berti ad aram majorem ſepulturæ tradi[illegible] eſt. Quem annum Leodiis infœliciſſim[illegible] fore Ioannes Laet Loſſenſis Aſtrolog[illegible] Prognoſtice ſignificaverat. Enimvero [illegible] me peſtilentia, bello omnia turbata ſu[illegible] & effectu ſuo omnium opinionem m[illegible] ſuperaverunt. Quandoquidem Kalen[illegible] Septembribus electionis dies indicta e[illegible] & paucis Leodii manentibus Canonic[illegible] quum maxima pars in Brabantiam fug[illegible] ſent, metu pariter & officio qui rema[illegible] ſerant, inducti ſunt Ioannem Arensbur[illegible] filium, Canonicum ſummi Collegii, n[illegible] dum ſacris initiatum, Antiſtitem dec[illegible] nere. Quo confirmando plurimum lab[illegible] ratum eſt: & nihil aliquandiu ab Po[illegible] Max. reſcriptum, quam ob cauſam, al[illegible] irrumpentibus negotiis, hac parte ceſſ[illegible] tum eſt, & Maximiliano Brabantiæ Du[illegible] omnia hoſtiliter agenti, occurſiones par[illegible] tæ. Is enim demortua Maria Conthor[illegible] le ſatis præmature viduo thoro deger[illegible]

gen-

geino malo conſternatus, immanitate
ſceris terque quaterque execrabatur: &
mitarum ſuarum aſſiſtentia fretus: magna
expeditione oppidum D. Trudonis obſe-
di Quod promiſſis atque oratione, non
aris aut aliqua virtute evicit: ut eo quaſi
aculo quodam, uteretur, quo in patriam
enem oportune excurreret. Haud diffi-
ci ergo Brabantus, Loſſenſem agrum
pulatus eſt & oppidum civibus atque
bis vacuum evertit. Deinde Tungrim
dere proponens, quum Arensburgum
ubi inſidiantem audiſſet: conſilio mu-
to in Haſletum copias coëgit. Ibi paſſim
oiſis atque vulneratis quingentis viris
dam opimam abſtulit, Igitur hac po-
tis victoria ſuperiorem ſe ratus corraſo
lique gregario milite, Iecoram tranſ-
ntere, & Hasbaniam invadere, atque
dium oppugnare contendit, quod ob-
ſione cingens, quum operam infeliciter
locare perſpiceret, ad Tungrim ſeſe
miſit. Porro maximo fremitu tormen-
tum, mœnia atque ædificia perturbans:
ces ad deditionem perduxit, & non
lto poſt ad propria remeavit. Interea
meſtico tumultu civilique bello paſſim
certatum eſt, his Arensburgo, iſtis
bbanto, illis neutri addictis, ut magna-
tn atque mediocrium familiæ, parrici-
s, ſtragibuſque ſeſe inſectarentur, &
norum inimici, patriæ hoſtes, latrones
ovinciæ, ſcelerum fœdere ac nepharia
ſocieta-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ſocietate conjuncti, maximo diſcri
regiam exponerent. Maxime quia An
burgus jam aberat, & oppidum Laten
adortus, impetu atque dolo invaſerat
ad feſtum D. Catarinæ noctu Braba
rum legiones adortus, dum eas in ca
Bombardarum jactibus inſtructos, nim
ſibi fidere agnovit: ſubito irruens, ſ
quingentos occidit, & prædam abla
faucibus excutiens, plures captivo
Leodium abduxit.

Quinquageſimus quartus Antiſtes.

IOannes Horneus, filius Comitis
Horne, Aduleſcens ſtatura juſta, vul
ſitumq; corporis cum animo compon
genuinam primis etiam annis conſtan
præ ſe ferens, laudis ac mulierum am
eris prodigus, animo tamen præceps
in ira modi neſcius, conventu Canon
rum Lovanii congregato, quum Iacob
Croyum nonnulli elegiſſent, compar
utriuſque in patriam meritis, hac con
tione prælatus eſt, modo huic ex prov
tibus pontificiis quotannis tria milia
reorum penderet. Quapropter Arensb
gus Comitatum Hornenſem frequen
incurſans, miſeranda afflictione dition
attrivit: & Leodini pariter fere bienni
inteſtino bello Limburgenſes infeſ
ſunt. Quibus dum Trajectenſes ſuppe
ferrent, caſtrumque Zichemium atroc
obſi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ſiderent , Everardus à Marca, robore
odiorum armiſque fretus, obſidionem
lvit, & jactanticulos cives uſque ad
vitatis ſuæ mœnia multa in eos ſtrage
chatus adegit. Nam eo honoratiſſimi
ique prælium inſpecturi, ſandaliis pro-
fferant : quos in ſoccos domum recur-
ſſe, plurimi etiamnum ridere ſolent. In-
rfecti ſunt non minus quingenti viri,
æter eos quos captivos Leodium de-
xit. Poſtridie vero Arensburgus cum
oyanis Leodiũ appropinquans, impendio
olebat, hac occaſione non ſe factum iri
vem Trajectensẽ, dum portas irrumpere
otuiſſet. Qui anno ſalutis 1483. caſtrum
olloniæ obſidente Brabanto, & multa
otentia undique Colonias coanguſtante,
b. Idus Ianuarias, omnium civitatum ac
gorum ſtipatus agminibus cum ſtipen-
ariis, quos cumulatius ordinaverat, in
onſpectum hoſtium non longe poſitis ca-
ris properavit. Sed videns quod hoſtis
l moliretur, quin potius majora expecta-
t præſidia, repente ſuper eum irruit, eoſ-
ue potentiſſime in campis compoſitos:
u circum equitans, à claſſicis viris, ne ni-
ium auderet admonitus, quum ex prio-
bus fortunis eventum belli faceret, ju-
jurando adhibito, ſe nemini ſuorum par-
turum affirmavit, qui aliquem Braban-
rum aut captivum, aut ſpoliatum abdu-
eret, modo illum non interficeret. Quan-
m diſpendii hæc præcipitantia attule-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

rit: prælii exitus oſtendit, quando ſtrag
immenſam facientibus Brabantis, undiq
vallatus exercitus, Bombardarum atq
telorum emenſionibus anxie nimis &
que ad mortem premebatur: nec Leod
referiendi, atque cum eis conflictandi c
batur copia. Quoties enim in eos aci
impetum facere nitebantur, illi diſſolu
agminibus conatum illudentes ad dive
ferebantur. Iterum Leodiis in caſtra
recipientibus, illi agmina ſua revocante
rurſus circumcingebant exercitum,
inſtantes acrius quaſi obſeſſis requiem n
gabant. Factum eſt ergo, ut omnis i
exterorum ventus, vulgique colluvies, q
armis, viribus & numero putabatur invi
cibilis, ſubito contrita corrueret, ademp
è Francorum equitibus, illuſtri viro,
Galhur Capitaneo, cum ſatrapa Emali
cæteris optimatibus in captivitatem ded
ctis, clariſſimo D. Commendatore Tra
ctenſis, D. Adulpho à Marca, Magnat
Streelhe, Gysberto Canneo, & non pa
cis aliis viris, quorum conſilio nunqua
ita ad conflictum perventum fuerat. T
metſi hac proſtratione, ſuorumque fug
Arensburgi fiducia nequaquam debilita
ſit, quinimo, iterum ac tertio in turm
involans, non niſi ſummo proſpecto m
lo, ab invaſione divelli potuit, & pauc
rum adeo redux, cum hoſte nunquam p
ciſci in mentem induxit. Canonicis en
atque magiſtratibus Leodii de pace co
tr

ictantibus, dum illorum acerbe ad ſe ad-
im ferret: iique nihilo ſegnius eum ur-
gent, tædio pariter ac furore animi in-
cſus, Quintinum Burgimagiſtrum cum
ſco ante fores palatii, quo ſe continebat,
ierfici juſſit. Deinde etiam civem Ho-
yum è diverſorio ſublatum, hac de cau-
in foro capite plecti: paſſimque alios
is auctores: animadverti præcepit. In
h miſeranda rerum calamitate, diſcor-
d omnes civitates & pagos, domoſque
alimina cepit: ut quotidie homicidia
eudirentur & inimicitiæ, ut nemo ſe
dnum recipere auderet, ſed paſſim in
mplis homines pernoctarent. Neque ta-
en hic eis latibulum conceſſum eſt, adeo
n oppido Herkenſi, cives inter ſe diſ-
ntes, magnam hominum partem igni-
comburerent, & in Baſilica Alkenſi
lanis confugientibus, pariterque in
i Aſpenſi, Trajecto finitima, ſummoto
o, loca ſacra ſuccenderent. Eoque pro-
cſum eſt: ut, D. Antonius Palandus ſe-
ione in Driapolim exorta, cives coër-
ce, & mœnia indeſinenter obſervare
uerit. Et paſſim alii magnates ſuis do-
iciliis providere. Perpendebant nam-
e Brabantorum copias adepta tam inſi-
i victoria magis excreſcere: quæ ſe
xime in Hasbaniam derivare, deinde
eam Leodium oppugnare diſponebat.
æ diſcrimina ſatis tempeſtive Leodiis
pſpicientibus, ſuburbia quibus iſti ſe ſal-

vare credebant, partim exuſſerunt, ut
vix à Monaſterio D. Laurentii eti
temperatum ſit. Quod plerique do
ſtudio incendi curarant, ſed præſi
magnatum à Marca, ſacrilegi cona
impediti ſunt. E quibus Leodiorum in-
genium admiratus Maximilianus co-
pias alio deduxit, Tungrimque cu
nuper ſitum, fortitudinemque exp-
raverat, obſidione vallans, paucis d-
bus in deditionem accepit. Quam g-
rioſus victor ingrediens, cives Anti-
tem Horneum amplecti multa vene-
tione compulit. Deinde XIV. Kal-
das Martii, omni expeditione oppid
Bliſiæ hac parte obſedit, dum illac
cem (quæ prominebat) expugnar
Trajectenſes, obtentamque ferro ac
vaſtavit. Hac tempeſtate Namurc-
ſes frequentibus aggreſſionibus Hoy
angebant & civitatem obſidione c
gentes, aliquamdiu oppugnabant, qu
Everardus à Marca & Arensbur
crebris excurſionibus fatigantes, ing-
rios abſcedere fecerunt. Quorum adv
tu cognito, animoſitatem hominu
bellicoſiſſimorum reformidantes, ob-
dione ſoluta ad propria amigrarunt. I
terea miſſis utrimque de pace nunti
induciiſque ad octavas Paſcæ datis, a
quamdiu concordia ſtetit, donec Fr-
dericus de Weethen & Capitaneus qu
dam Hoyum advenientes, ab Arensbu

g rupto fœdere, captivi in Leodium ducebantur. Quorum captivitate pulares & potiſſimum Villani, animi fracti velut intabuerunt, nimirum quum faciliimum intellectu foret, bellum truculentiſſimum, jam jamque inſte. Quod parvus Falſar Gallice nuncupatus (Le petit Falſar) fortiter excitus, armigeros Hoyanorum atque ſtipendiarios Arensburgi, in Namurcenſem agrum deduxit. Deinde per Campiniam multis damnis illatis, ad oppidum Er, quo omnes fere ruſtici confugerant, hoſtemque expectabant, ſpatioſe ercitum dividens appropinquavit. umque templum fugam ſimulantes, u aſylum oppeterent, aſtute plebeculam bene armatam conſpicientes, arte agis quam armis ſuperare volebant. nde fidelitatem eis atque libertatem llicici ſunt, dummodo Arensburgo pidum reſignarent: qui neſcientes n prope fore ſubſidium, conditionem ceperunt, ſed armatorum ſubito adntu cognito, quum nihil jam mutare ſſent, a præliatoribus fortiſſimis imditi, quum commiſſo bello ex more ter præliandum, qui Arensburgo adrebant, clamarent: exanimes facti, ælio pene omnes copiæ pedeſtres pere, occiſis ex Campinienſibus circir mille quingentis viris, adeo ut frau- Capitaneorum omnis pene Campi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

nia concideret, & nunquam in tam an-
cipiti bello, tot homines ſimul è ri-
ſtratibus proſtrati fuerint. Antiſtes i-
tur quum caſum hunc, & miſerias o-
nes Maximiliano atque amicis prop-
neret, plurimoque luctu civitatem T-
jectenſem a ſe deſciviſſe magna ex pa-
conquereretur, adjutorio Brabantor
eo confluxit, brevique ſpatio ſic ci
permovit, ut ad Ducem auxilii gra
recurrerent eumque intra ſuos mu
exciperent. Ex quo Arensburgum fa
urgens, multis afflictionibus attritu,
ſuum ſtipendiarium fecit, pacemque-
niverſalem Antiſtiti conciliavit. Qu
ſtatim ſequuta eſt vehemens peſtil-
tia, quæ Brabantiam & omne Le-
dienſe territorium, vigore ſuo diſſip-
vit, & propemodum extinxit. Cum e
confirmatio Hornei jam primum exp-
dita eſſet (hactenus enim Croyus p-
trocinante ſibi jn omnibus Cardin
S. Clementis ſuſpenſam in urbe ſente-
tiam detinebat) quam mortuo eo R
Pont. huic benigne transfudit. Qua pr-
pter Arensburgus amplius hujus excl-
ſionem meditatus eſt & omnia h-
ſtiliter incurſans, ditiones multas uſ-
pavit: donec per arbitros inter eos ſi
aperto marte conventio facta eſt, & A
tiſtes civitates cenſuali titu'o ſubjug
vit, quas ad priſtinam juriſdictione
multis laboribus reduxit, anno igi
ſal

ſutis 1484. equitatu magnatum à
Marca, Arensburgique Comitiis, atque
civium turmis obviam procedentibus,
Leodium introductus eſt, ibi maxima
neceſſitudine eos ſibi devinxit, ut no-
ctes plurimas uno in lecto ipſe & A-
rensburgus pariter tranſigerent, obſonio-
rumque condimentis mutuo indulge-
rent, & individua familiaritate invicem
conjungerentur. Verum hæc omnia An-
tiſtes falſo faciebat, ut facilius tantum
Herculem opprimere poſſet: quod ſe-
quenti anno evidentioribus ſignis o-
ſtenſum eſt. Convenientibus enim An-
tiſtite, Comite Horneo, & Philippo
Montegeis (qui fratres erant) in op-
pido Trudonenſi, remiſſione ludorum,
fœniſque dubiis certantibus, hora poſt-
meridiana, aut palmarum ludos tenta-
bant aut ad ſaltationem digrediebantur.
Mox etiam equos velociſſimos con-
ſcendentes, dum ſe Philippus equitaru
ſolatium quærere ſimulaſſet. Gulielmus
pariter coequitans, agilitate omnes ſu-
peravit. Sed poſitis inſidiis inermem
in campeſtri loco invadentes, aſſeclis
deſtitutum compedibus ſtrinxerunt.
Quis hic ſubeſſe aliquid doli ſuſpicatus
fuiſſet? Cumque conſanguinitatis vo-
cabulo nepotes compellaret, diuque ro-
garet, ne quoquo modo Trajectum ad-
veheretur, vix reſponſis ac conſolatione
illum dignati ſunt. Veſpere ergo ad-

equitantibus lancearriis, concilio (ut fer-
tur) Maximiliani avidæ genti exhibitu
eſt, poſtridieque juſſu Antiſtitis eductus
quum illum e feneſtella reſpicientem, in-
tendere ſuæ neci advertiſſet, perfidiæ &
inhumanitatis inſimulabat. Deinde mor-
tem magni conſtitutam prædicens, quum
barbam in ora involviſſet, & verbis carni-
fici animum addidiſſet, cervicem tetendi
gladioque ſuppoſuit. Qua ſtatim amputa-
ta, in Cœnobio Dominicalium, quum e-
jus confeſſionem Prior recepiſſet, ſepul-
turæ ad aram ſummam traditus eſt, tertio
decimo Kalendas Iulias. Deſectus eſt &
alter in quatuor partes Gisbertus à Ryc-
keel quem complicem in omnibus, maxi-
me vero in cæde civis Trajectenſis, habu-
erat. Hic primum videas nova præliorum
exordia, Marcios atque Arensburgos fren-
dere, Magnates bilem ſtomachari, quo-
rum conſiliis, ut occaſio fomentum addi-
dit, ita extreme injuriam ulciſci, bellique
curam ſuſcipere haud quaquam cunctati
ſunt. Qui ſibi Everhardum Arensburgi
Germanum, & Robertum nepotem Du-
ces aſſumentes, copiis coadunatis, arces
paſſim & munitiones fortiſſimas pagoſ-
que diripiebant. Acceſſit Gisbertus Can-
neus hominum qui vivebant facinoroſiſ-
ſimus, qui in contione ad populum perora-
bat, animos fere omnium conciliabat, ſce-
leratorumque congregato exercitu, in om-
nem late provinciam expeditionem mo-
vis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

n. Robertus munitiſſimum Stochemii caſum excepit, & indomito illinc robore
volans, Trajectenſes crudeliter afflixit.
Gerardus opidum Haſſellenſe intercipiens, propugnaculis ſtabilivit: & inde
Haſſenſem agrum militum immanitate
vaſtavit. Qui omnes primo noctis contitio per notos aditus opidum Trudonenſe
irrumpentes, opidanos in ipſa coitione
obviam factos trucidaverunt. Deinde Monaſterium & domicilia ſpoliantes, Abbatem
filium Domini à Bergis, cum civibus
impeditum, Leodium captivum deduxerunt. Subinde Canneus aſtu Curingiæ
caſtrum adortus, facili opera occupavit,
atque deinceps proprii exercitus educatur, magno horrore provinciam concuſſit.
Leodiumque adveniens, quum alter Canneus Petrus à Rocha civibus formidandus
eſſet, proximeque ſecum gloria
certaret, multa habitacula ſubito captivit & in foro capite truncavit. Qui pa-
conſuetudine apud omnes agens, victor
cariis imperitabat, nulli ætati, ſexui,
gradui, dignitati parcere, tranſverberare
parturientes uteros, in infantum viſcera a-
moſum ferrum capulo tenus recondere,
nos rubeo ſanguine conſpergere, imme-
ritos ſonteſque eadem crudelitate laniare.
ſque adeo ut in urbem Leodinam odio
concepto, arcem in montem Walburgi,
conjurationemque in urbicos firmare di-
ſponeret, multis noctibus, multos con-

vocaret, armigeros Francos coacervaret breviter, unam omnium pernitiem meditaretur. Cumque tantis malis nemo contraniti auderet, pubes graviter id paſſa, in feſtis Paſcalibus Imperatorem ſibi delegit, & omnem apparatum fabricamque demolita eſt. Quod in parentes affatim regerens, die ordinata, expeditionem cogitavit. Sed ſubito clamoribus populi præventus, quum in foro concurriſſet, armatam plebeculam conſpiciens, faſtidire cœpit. Deinde è templo in eos invaſionem dirigens, quidam è vulgo eminus è gradibus ejectum, in foro, complicibus terga vertentibus, extinxit. Qua potiti victoria, Abbatem Trudonenſem è cuſtodia liberaverunt, & de reliquis juſta ſupplicia ſumentes, perditiſſimos quoſque occiderunt. Poſt quæ Antiſtes Leodium properans, quum factum collaudaſſet, multum ſua præſentia favorem conciliavit. Interea Arensburgii Arduennam obtinentes, novas copias coacervabant, & Leodio obtinendo anxie laborantes, pontem amari cordis vulgo dictum, occupare conati ſunt. Sed civibus ad arma concurrentibus, hac ſpe quoque fruſtrati fuere. Quare rurſum anno ſalutis 1487. Idibus Ianuarii Monaſterium Cartuſiæ nocte irrumpentes, inſtructiori apparatu Bombardarum, atque copiarum multitudine, civitatem deterrebant, quorum caſus illico propoſitum deſtruxit, quando civibus aſſidua eruptione

currentibus, favilla in tectum flammam incitans templum & officinas fere omnes diſſipavit. Manente autem præſidio ædificiorum, diebus decem & octo, conſtatum eſt, & Arensburgus factus inferior (maxime quia è Brabantia atque univerſo territorio agmina confluebant) nocte quadam ſe ſubduxit, Monaſteriumque civibus exoſum factum, eorum direptioni reliquit. Interea ad Kalendas Iulii iiſdem copiis Francimontum Antiſtes obſedit, & validiſſimo robore uſque ad v. Idus Auguſti, idem pene contrivit. Quem Arensburgii in Gallia undique corraſo milite abire protinus coëgerunt. Cæterum in Hasbanniam Francigenæ populabundi contendentes vix multis pecuniis revocari poterant, quinimo quum Arensburgiis conniverent, fœdere rupto, aliquoties eandem mulctam repoſcebant. Igitur anno millesimo quadringenteſimo, LXXXVIII. quum turbatis Brabantiæ atque Flandriæ rebus Maximiliano Antiſtes adeſſet, ad medium quadrageſimæ Everardus à Marca opportunitatem occupandi Leodium arripiebat, & rurſus pontem amari cordis occupans, inſidiis Gilcuini, & Petri parui, qui civium Capitanei à civibus deſciverant (quum à Genneppia per promontoria in Mœnia D. Margaretæ adniterentur) dantibus Arensburgiis ſigna urbem ceperunt, univerſiſque civibus atque ſtipendiariis captis, Comitem Horneum,
magna-

magnatem Raſonem à Warons, & Ni-
laum Cortenbachum, in cuſtodiam Do-
norum à Marca collocaverunt, & T-
mannum Civitatis Præfectum, crudeli-
occiderunt. Denique Canonicum no-
lem juxta ac prudentem Dobbelſteynu-
in Moſam præcipitaverunt. Cumque
eum modum ditionem omnem ſubjic-
proponerent, Caſtrum Coelmont, loc-
inacceſſibilem tanquam aſylum prædon-
reædificarunt, pariterque & alias arces
mirutas inſtaurantes, ſpeluncas Parrici-
rum extruxerunt, e quibus ſedulo præ-
ri liceret, & commode in agros excur-
re. Porro Brabantis civili bello ſe in-
cem infeſtantibus, Lovanienſibus viſ-
eſt Arensburgios beneficio ſibi demere.
Qui Francorum legiones haud diffic-
ad ſe pertrahentes, Antuerpienſibus
Mechlinienſibus negocium faceſſeba-
Dum autem hæc fiebant, Iacobus Croy
acceptam occaſionem ſibi commodam j-
dicans, Leodium advenit, & non ſibi ſ-
lutam ſummam ab Antiſtite cauſatus,
eum Eccleſiaſticum fulmen vibrare, & c-
ves inſtigare ad peſſima laboravit. Miſſ-
que oratoribus Francorum regem ſi-
conciliare, & gentem dedere, modo
Antiſtitem conſtitueret, ſerio pollicitu-
quum hac parte minime audiret, repudi-
tus eſt. Capitaneis autem cruente omn-
defœdantibus, ut magis formidanda eſſ-
illorum auctoritas, octoginta cives, è ci-
vita-

ite ſecum adduxerunt,& in cuſtodiam
Ctuſiæ collocaverunt. Nam ea tempe-
ſte dum alio ſeceſſiſſent Arensburgii,
ius Monaſterium abſolutum eſt, quos
pt quatuordecim dies Robertus Arens-
bgus, Leodium adveniens, domum redi-
permiſit, talemque violentiam non ad-
elicenter irrogandam militibus indixit.
S quoque conciliatis ſibi civibus furtim
iTrajectum per mœnia irrumpere in
cte Dominicæ Annũciationis aggreſſus
e ſed dum haud ſucceſſiſſet, idem ſe-
cido ac tertio facere eniſus, toties re-
pſam paſſus eſt. Proinde etiam Philip-
pn Ravenſteynum à Clivis, quem vulgo
lippum nobilem appellabant, cum co-
s omnium ditionum, ſocium aſſciſcens,
onium Leodiorum ſuppetiis adjutus, un-
dcimo Kalendas Maias, opidum Trudo-
nſe obſedit, Antiſtitem enim Horneum
ra mœnia cives exceperant & Arens-
rgiorum faſtum aſpernabantur. Vnde
erardus hac, illac Ravenſtenius muros
ftiter Bombardarum jaculis concutien-
, plurima incolis damna inferebant.
merſi videntes qui intus erant, quoniam
ſtis plurimum valeret, qui muros jam
aſcendere & ſcalas admovere, machi-
q; per circuitũ parare auderet adverſus
s eminus conflictum iniere. Nam co-
ſtente in mœnibus Horneo, facta eſt a-
x pugna, & cruentum nimis bellum,
os animoſius Antiſtes inflammans quum
huc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

huc illuc curſitaſſet, & mediocri arma-
ra inter pedeſtres perſtaret, civitatem
manibus hoſtium eripuerunt. Quare
more Ducis Saxoniæ obſidionem ul
ſuſtulerunt, ſimul atque ſtipendiatoru
conſtantiam, invictamque civium ſpe
advertiſſent. Statimque in Brabanti
Antiſtes recedens, Magnatem Arnoldu
à Berlo, Capitaneum militiæ, civitatiſq
propugnatorem conſtituit. Qui in Ha
baniam circumquaque excurrens, mu
aliquandiu crudelitate ruſticos oppreſ
ferro igneque loca vaſtavit, donec Don
nus Gracianus è Francia Lovanienſib
deſtinatus vim illius cohiberet. Ceteru
Antiſtes cum Duce Saxonum III. Id
Auguſti oppidum Thenenſe, direptis o
nibus expugnavit, ex quo illapſus Sax
quum inſidiis Arensburgorum facile ca
potuiſſet, ab Horneo ſervatus, maxim
neceſſitudinis glutino deinceps illi devi
ctus eſt. Quare fœdere inter Romanoru
regem & Francum compoſito, ſuarum pa
tium putavit, Antiſtitem in ditionem d
ducere, miſſiſque ad civitates ſolennior
bus nunciis, à Trudonenſibus, Haſſellen
bus, Deinde etiam à Tungrenſibus, atq
Hoyanis, opidorum omnium magiſtrat
bus, in arcem Sanxom confluentib
tanquam indubitatus dominus agnitus e
Qui Arensburgios unico refugio potiſſi
mum confideredignoſcens, expeditione
omnem, & Bombardarum apparatum an

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Celmontum ded.ıxit, quod machinarum
ı;ibus aliquandiu concutiens, in dedi-
tnem accepit, majoraque indies aggredi
reſumpſit: Cæterum de pace contre-
ćntibus Aquiſgrani regum oratoribus,
diu æque dubia permanſit, quouſque
ixEverardum prope Tungrim ad collo-
ium evocaret, & propoſitione in char-
redacta cauſam Imperatoris & ſuam
ius concluderet, quatenus ingens pecu-
quotannis ei penderetur, & recompo-
a quadraginta florenorum milia Leodi-
ſes conferrent. His igitur pactionibus
mulgatum eſt fœdus, Regis Romano-
m, Ducis Saxonum, & Arensburgorum,
de Antiſtite nihil hactenus actum. Qui
pace penitus deſperans, dum in Tun-
im ſe recepiſſet, pridie Kalen. Novemb.
eodium irrumpere ſub noctu, ſcalis ad-
bitis contendit, ſed vigilibus conatum
primentibus quum effectum conſequi
on poſſet, idem Nonis Decemb. facere
greſſus, exuſtis ſuburbiis Walburgi &
. Margaretæ, ad caſtra ſe recepit. Poſt
æ arc..n Millen expugnans, igne ferro-
e vaſtavit, & caſtellum Seyne diruens,
riapolim obſidere appoſuit, Sed civibus
dedentibus ilico ab obſidione ceſſavit,
ræterea anno ſalutis 1490. quarto no-
as Feb. legati Francorum Trajectum ad-
enientes, compoſitionem partium ad ſe
eceperunt, ſed ancipiti marte univerſa
iſſipante, nihil certi conſtituere value-
runt.

runt. Nam Arensburgii Dionantum
ſidione vallantes, viciniam omnem at
verunt: & oppidum expugnare deſpe
tes, alio diverterunt & loca ſuperiora
prædati ſunt. Nam Iacobus Croyus, m
tioſis calcar admovere cœpit, & ſedi
nem fortiſſime excitare, quando Anti
Tungrenſium expeditionem, una cum
gittariis in Fleumaliam ad Moſam de
ſit: munitioneſque ibi ſitas atque Co
nias vaſtandas diripiendaſque exerci
deſignavit, copiis quidem potioribus
hoc ſervatis, ut quod conſilio tot pro
rum componi non poſſet, demum arn
conſequeretur. Audierat enim Arensb
gios nolle paciſci, & conflictum in Mi
præſtolari multaque potentia in Zōhovi
applicuiſſe. Igitur audacis animi & m
gnæ ſpei, tum eques tum pedes hoſtib
intolerabilis, chariſſimus autem ſociis:
rensburgios ſemel & ſumme experire v
luit, primoque diluculo ſurgens, ſtipe
diariis atque Haſſellenſibus ſtipatus, ſac
mentis datis, & erectis ſignis exercitu
per difficilia atque inuſitata loca Zonh
vium uſque deduxit, & haud contemn
do inſtrumentorum apparatu ſuffultus, f
tes eſſe, & animo infractos aſſeclas
monuit, Porro Arensburgii ebrii & b
lo inhabiles, multo tamen numero &
mis inſtructi, in vaſtam planiciem co
tendebant: quibus quum non daretur c
pia turbandi haſtis atque ſagittis agmi
clam

emoribus ſibi invicem animum adde-
bat. At ſubeſſe diſcrimen in coitione
ntiſtes conſpiciens exhortationis gra-
a ſuos alloquutus eſt : & arrepto cly-
p & ſacra lancea , ipſe primum equum
vtit in hoſtem , fortiſſimi militis & op-
tii Ducis officio perfunctus. Audentes
ntium cunei primo reſtiterunt , hoſti-
bque intermixti , omnes fere extincti
ſit , aut capti, aut vulnerati, nonnulli ve-
tivillas incurrerunt. Captus eſt Loan-
nus gnotus (quem baſtardum illi appel-
lant) genere D. Gulielmi Arensburgi,
nitiæ anteſignanus, cujus loco Comes ab
ine, quem in Caſtellum Longcis de-
tibant , reſtitutus eſt , & pax effectum
c ſequuta eſt. Cæterum tanta Nobilium
que Leodinorum multitudo abſumpta
et ut fere Arensburgiorum extrema hæc
c t incurſio. Victoriam vero pax ſubſe-
q ta eſt, quam Aquiſgrani quidam con-
erant , at ſigillis Leodiorum nec dum
aiendentibus , novæ ſeditionis ſemina-
in fuit. Ipſa ſiquidem Paſcæ ſacroſan-
die malitioſis indigna viſa eſt , rurſus
imis quibuſque oportuna & ſalutaris,
os illi in captivitatem contrudentes to-
quatuor dies Cuſtodibus adhibitis di-
averunt: quouſque Engelbertus a Naſ-
a pactorum conſervator, Leodium pro-
pans, eos e carcere liberaret , & pacem
ter promulgandam dignum duceret:
ngue per negotia alio vocatus, ille ab

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

iiſſet: Vincentium à Swanenberch reip
blicæ protectorem, conſtituens, utroſ
tam Arensburgium quam Antiſtitem, ci
tate abeſſe voluerunt, donec articulis e
catioribus fœdus concuſſum eſſet. Igi
ad Arensburgios Iacobus Croyus con
giens, novas excogitavit inſidias, &
rensburgiis ad, caſtella ſua confluenti
(quod nihilominus invitus faciebat Ev
ardus) peſtiferis perſuaſionibus, rur
ad arma eos incitavit. Qui pridie Kal
das Novembres, copiis denſiſſimis ſti
tus, Leodium properans, per pontem A
roti aditum tentavit, & poſtridie, D. R
bertus utraque armatura & Francoru
agminibus inſtructiſſimus, in Monaſteri
D. Laurentii applicuit. Quem Croy
cum Decano ſummi Collegii, atque M
giſtratibus mane in civitatem deduce
Ioannotum militiæ Capitaneum, Reip
blicæ protectorem conſtituit. Proin
Hasbaniæ magis affectus, ſuos exerci
in Campiniam demiſit, quam miſeris m
dis devaſtantes, direptioni exponebant,
Eccleſias paſſim exurebant, Eccleſiam
Coëtsrzem, Weellen, Diepembeick,
alias atque alias. Iam vero ut tutius in C
vitate degerent, triginta duos ex prim
ribus civitatis deligebant, quos fidelita
præſtitæ obſides, in Francimontum re
nerent. Quorum miſerta illuſtris adeo
prudentiſſima Heroina, D. Robertiux
quum decimo ſeptimo Kalendas Ianuari
Leodiu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

lodium adveniſſet:non prius accum-
bere oportunum ducebat, quam illi è
vinculis abſoluti emitterentur. Res
profecto Matronis illuſtribus digna, ut
earum nobilitas in armis non veli-
tur, earum in domeſtico civilique
bello comprobetur humanitas. Igitur
hac conſiliatrice factum eſt, ut civita-
tem ad Archarum portam, muris atque
vagulis, geminiſque portis Robertus
ſtiret: quam quia militibus Franco-
rum cuſtodiendam deputavit, nova
Francia appellata eſt. Cumque Iohan-
nus & latrunculi, paſſim ditiones
rerent: acceſſit malum aliud in-
terabile. Nam toto anno nonageſimo
primo, ſterilitas & gelu agros exedit:
ne ariſtæ quidem ſatis prominerent,
ruſtici paſſim atque opidani eſurie
tabeſcentes, radicibus atque ſtrami-
nibus, famelicum ventrem implerent.
A hæc tonitrua & tempeſtates fre-
quenter ingruebant, ut turris Collegii
Divi Ioannis ad inſulam, & perinde
cumina Eccleſiarum Divi SERVA-
TII & CATARINÆ turbo ab-
ſumeret. In qua miſeranda rerum
omnium calamitate concordia nul-
lum locum ſortita eſt. Nam conſul-
tatibus in Dieſt; atque Trajecto no-
bibus ad nullum pacis bonum per-
ventum eſt. Vnde Dux Saxonum An-
... iti rurſus auxiliares manus adhi-

 bens,

bens, Leodium accelerare, irrumpe
que propoſuit : ſed multis ædific
coloniiſque in Glano & finitimis l
cis, hoſtiliter concrematis, quum Le
dinæ civitatis ſitum è monte Divi Æg
dii contemplaretur, exercitu circu
ſtante, ſubſellium adferri ocius præc
pit. Cumque magnificum aliqu
equites audire ſperarent : dicterio pr
tinus omnem expectationem conf
dit. Nemo (inquit) abſque mani
ferreis, aheniſque calcibus, hanc in u
bem irrumpere poterit. Tali nimiru
apologo ſubindicans, copias ſuas n
nus ad expugnandum ſufficere. Itaq
demiſit exercitum, & non niſi unu
aſſultum decimo octavo Kalendas
priles ad mænia ſub noctu machin
tus, magnam & Bombardarum & m
leorum ſcalarumque jacturam paſſ
eſt. Quo infeliciter ſuccedente, d
Antiſtes ad Monaſterium Divi Iac
irrumpere cogitavit : ſed nimium pr
perans, cuniculis vigilum ibi ordin
tis, in turpem fugam ſe convert
Toto igitur anno Leodii & aliis
locis erga proditores animadverſ
eſt : & crudeliter ſupplicia irroga
Interea menſe Iunio civibus propem
dum fame pereuntibus, Antiſtes è T
gri excurrens, portam Divæ Margar
pene expugnavit, & ſuburbium ign
ferroque devaſtans atroci conflictu

ceſciv

ſcivit. Quocirca ad Franciam per-
ribus equis properatum eſt : & du-
enti Equites in civitatem clam im-
iſſi. Qui tertio Idus Auguſti cum
piis Iohannoti Tungrim oppetentes,
cum in planitiem cives occurrerent
rſum civitatem ingredi coëgerunt.
inde in Loſſenſium agrũ incurſan-
t, Loſſenſem Eccleſiam propugnacu-
lac vallo munitiſſimam expugnave-
nt : & obſides ſecum abducentes,
ces pecuniam & ſtipendium Equi-
bus conferre, adhibitis ſacramentis
mpulerunt. Poſt quæ induciæ datæ
nt, & apud Leodium Kalendis Se-
embribus multa lætitia promulgatæ,
cedente nimirum à Leodiis Iacobo
oijo, omnium harum factionum
pulſore. Cæterum aliquamdiu rebus
xiis perplexiſque : tandem in con-
ſtorio Dominorum Divi Lamberti
ta Canonicorum de pace obeunda
die nonas Decembres inquiſita ſunt:
proximo anno in oppido Trudo-
nſi & Trajectenſi, conventu nobi-
m concito, pax tertio decimo Kal.
rtias concluſa, quam tametſi rupe-
Robertus, qui Dionantum oppu-
are moliebatur: bonis tamen auſpi-
s pedetentim advenit. Anno quippe
lutis milleſimo quadringenteſimo
nageſimo ſecundo, menſe Martio,
erardus à Marca Antiſtitem in cam-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

pis amice eompellans, in gratiam r
cepit & octavo Kalendas Auguſti
Trajecto, maximo faſtu magnatur
plauſuque civium per portam Di
Leonardi Leodium deduxit. Pactaq
eſt pax tam incolumis, ut non niſi hi
inde, latrunculi obſcuri nominis, c
lonias turbarent, & Arensburgii Ho
neis eo ſociarentur fœdere: ut pari
oppidum Sittart expugnarent. Den
que affinitate invicem jungentur,
Everardi filius Comitis gnatam ux
rem duceret. Igitur rebus pace flor
tibus, anno ſequenti menſe Februari
Antiſtes Hoijum, quod ab Archidu
impignoratum fuerat, precio redemi
& menſe Decembri, quum Ducis R
manorum capitaneus patriam pen
trans, Tungrim dolo occupaſſet, co
raſo undique territorii ſui milite e
occupare conatus eſt, ſed civitate
idem anno ſequenti, octavo Kalend
Februarias, in Brabantiam vocatu
ultro reliquit. Proinde Antiſtite Ho
neo tutore Ducis Philippi conſtitut
eundem in Germaniam ad Vlma
perduxit: & anno ſalutis milleſim
quadringenteſimo nonageſimo ſext
incolumen reduxit, cujus Comit
Leodiorum gens, mille & quingen
florenis locupletavit. Quo anno men
Majo, plures circuli in firmament
ætheris pellucebant, & octavo Kale

d

d Iunias, mane ad horam octavam
quaſi tres Soles in aëre eminebant.
Inde quarto decimo Kalendas Iu-
lii, tonitrua & fulmina exaudieban-
tur, grandineſque invaleſcebant, de-
nique inſperata tempeſtas omnem
agricolarum ſpem peſſundabat. Ad hæc
tertio decimo Kalendas Iulias, ventus
impetuoſiſſimus erumpebat, qui ſu-
percilia domorum ſecum abſumebat,
quem in Aprili identidem Trudonen-
ſes experti, turrim eminus demolien-
tem maxima jactura ingemuerunt. Præ-
terea anno ſalutis milleſimo quadrin-
genteſimo nonageſimo octavo induciis
ultro conceſſis à Brabanto & Saxone,
in Leodiorum agros excurſare diſpo-
ſuit, quod pecuniam ſibi conſtitutam
hactenus non exoluiſſent. Quare ſtatu-
tum eſt, & in civitate Dieſtenſi quot-
annis ei mille floreni deſignati. Poſt
hæc, Antiſtes Trajectum jam ali-
quamdiu ſibi rebelle, Eccleſiaſtica ſen-
tentia perculit, quod fulmine atque
cenſuris deterritum quum cives pæni-
teret ſtatim in gratiam recepit. Inſu-
per anno ſequenti, Robertus Arensbur-
gi Francorum regis Capitaneus, in-
genti expeditione ad Gelriam profe-
ctus, ſuburbia civitatis Leodinæ, Moſa
tranſmiſſo oppetiit, quem civitas de-
cem millibus florenorum, menſe Iulio
ab digredi procuravit, quo anno &

de monera, quæ indies minoris expe
debatur Senatusconſultum editum e
Extremum vero Antiſtes anno 150
quintodecimo Kalendas Martias, c
ſtrum Gorre, potentiſſime obſeſſu
expugnavit, & quartodecimo Kale
das Majas, equitibus ducentis inſtr
ctus Coloniam uſque Agrippinam pr
peravit, ubi ex condicto fœdus int
Vltra Trajectenſem Antiſtitem, & D
cem Iuliacenſem pactum eſt. Nequ
non anno ſubſequenti, tertio Idus F
bruarii Leodium reverſus, Capitaneu
Seraneum, & alterum quendam,
proditionem conceptam, capite tru
cari præcepit. Quo anno miranda qu
dam & prorſus inaudita, ut ille a
oſtendit Deus hominibus. Siquide
in uno & alio loco Diæceſeos Leodi
à Feſtis Paſcalibus aliquando in Eccl
ſiis, aliquando in plateis, aliquando
domibus & in ipſis etiam cubicu
apparuit inopinate ſignum Domini
Crucis, fuitque aut nigrum aut r
beum, ita ut nonnunquam putaret
eſſe verus ſanguis cum medulla &
nie effuſus, emergebantque cruces ſi
plices, aliquando bifidæ in forma ſig
ſepulchri Dominici. At libitum eſt
riem Epiſtolæ hoc loco ponere, q
Horneus Maximiliano rem omne
depinxit. Apparent (inquit) ut plu
mum ſuper capitibus mulierum,
maxi

...ime puellarum, in earum peplis
...nov ortice compreſſæ. Conteſta-
...tuue inquiſitionem ſe quam dili-
geiſſime adhibuiſſe, uſque adeo, ut
neue dolus neque fraus intervenire
poerit. Adjicitque mulierem viginti
du:um annorum adprime honeſtam
...portentis fere exanimatam fuiſſe.
Qæ die quodam comperit, admo-
ni à matre, ſignum crucis magnum,
&mplum in peplo coloris aurei ar-
q: ad ſingulos quatuor ejus angulos
...cans, & crucem unam exilem con-
...ciorē, perinde ut arma ſunt Hieroſo-
...pitani regis, inque medio majorem
c:cem ſanguinolentam. Territa inde
mlier, cum reverentia peplum illud
...locum mundum repoſuit, & aliud
...ndum capiti impoſuit, mox in eo-
...m crux grandis apparuit. Accurrunt
...mines multi ex admiratione, in
...orum conſpectu iterum & iterum pe-
...p. mutaverat, ita ut novem diebus pe-
...p. tredecim cruce ſignata fuerint. In-
...ber dum quadam vice quam plurimi
...m ea de præmiſſis loquerentur, aſtan-
... viderunt inter colloquendum exo-
...i in ejus mento crucem latitudinis
...ius digiti, coloris & ſaporis mellei,
...jus ſtipes à gutture in inferius labrum
...que ad dentes vergebat, per brachia
...o portendebatur ex adverſo inter
...entum & labrum prædictum, quanta

eſt oris amplitudo, quo quum ad aſta-
tium admonitionem levare manu
dexteram conaretur, apparuit conſi-
lis crux in eadem, retracta ad ſinu
manus, cum utraque ſigna duabus f
horis perſtetiſſent, demum pro ut ve-
rant, ita diſparuerunt. Sed poſt h
non ſolum forma crucis apparuit, qu
& veluti haſta quædam, ac deſup
nonnulli characteres. Corona deniq
concludebatur in circulo viridi, totu
contingente caput, protulitque inde c
cumina ad modum ſpinarum. Appar
runt & ſigna in camiſijs mariti cru
ſanguinolentæ.

Hortatus eſt mulierem Curatus,
cum Iubileus eſſet in Trajecto ſuper
ri, ubi degebat Antiſtes, iret eo atq
cōfiteretur. Aſſenſavit, & ad divum Se
vatium confeſſa eſt magno Theolog
Iuſſa poſt hæc ivit in chorum. & pro
ter reliquias deducta eſt in æditurio, a
lato ei ibidem peplo nitido, rogata e
illud capiti implicare, ne cum tan
horrore per plateas incederet, aſſu
mens ipſa novum, quod capi i admo
vit, mox irrupit in ipſius pepli par
anteriori ſanguinis tanta copia, ut con
feſtim in extremam uſque fimbriam a
unius digiti longitudinem & pro
duorum latitudinem deflueret. Vnd
adeo conſpicientes ſunt attoniti, ut
Canonicis unus protinus caderet. A

illinde diſcedente , viſa eſt publice in
pro recenti ; ad ſcapulam dextram,
mina vis ſanguinis , in figuram quaſi
ertis ſe porrigens atque amplificans.
Cm quibus demum ſignis ipſa adAn-
titem ducta eſt , recenti & madido
core, ut in ſua præſentia , ut ſcribit,
dito attrectatus , articulis hæreret,
mtis vidētibus & admirantibus. Quæ
onja Maximiliano Romanorum regi,
Hneus transſcripſit 15 Calen. Iu-
ni. Quæ tam horrenda præſagia,quid
ſnificarint , hactenus non video uſu
atefficacia demonſtratum , cæterum
fuiſſe aliquid neminem puto præte-
ri. Eodem anno viri quidam ex
Ilia in Germa. Deinde in Leodium
acenere, tunicis nonnulli lineis, non-
nii pullis laneis,induti,nudis pedibus
&apitibus diſcoopertis incedentes at-
q ligneam crucem in manibus ſinguli
drrentes , juxta edictum Servatoris,
Eangelici , omnibus diebus præter
Dminicam jejunantes, holera, braſſi-
cai & mentam herbarumque radices
cn ſale reſperſo manducantes, abſque
cuſvis pinguedinis appoſitione. De-
nue aquam ſobrie potitantes. In ſa-
c quoque templis ad modum crucis
bchia protendentes , prolixiuſque e-
tates , humi ſe jactabant non amplius
XIV, horis uno in loco, vel hoſpitio
nnentes, niſi quem corporis valetudo
mala

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

mala detinuiſſe. Qui per civitates
oppida atque villas bini ſimul aut te
circumeuntes, cibum hoſtiatim
eſuries compuliſſet mendicabant. I.
nique his ex Clericorum ordine pluri
Sacerdotes & Diaconi atque Hypod-
coni conjungebantur, nihil præter t.
nicam, zonam, ligneam crucem, & ſ.
culum ſecum adferentes, Coloniam
grippinam, Aquiſgranum, Trajectu
& Leodium omnes viſitabant. Erat
lis voluntarie hæc aſſumpta pænite-
tia, quam quiſque pro voto ſuo pera-
bat, alius quidem 3, alius 5, alius ſept
annis, juxta voti qualitatem, quo
ſuapte ſponte obligabant, finito term
no quiſque in ſua reverſus eſt. Anno
nique ſalutis 1504, pridie Idus Ma
apud Leodium innudationes, & aqu
rum diluvium domicilia aliquot a
ſumpſit. Deinde decimo Calendas S
ptembres, in profeſto Divi Bartholom
terręmotus ſub nocte territorium om
concuſſit, cuius rei novitate quam pl
mi deterriti ſunt. Inſuper menſe decem
bri Antiſtes laborare morbo cæpit,
concurrentibus paſſim creditoribu
quum commoveretur, ira nimia exca
deſcens, ægritudini augmentum ded
Vnum ſolummodo curavit, ut à m
gnate Ioanne à Marca Francimon iu
redimeretur, qui anno 1505, III n
nas Februarij in proceſſione, quæ
fe.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ſto Purificationis celebri cultu peragi-
tur, poplexia impediri cæpit. Cæte-
rum valetudinarius aliquamdiu, quum
acre ſta Paſchalia religioſiſſime ad Dei
Opt. Max. cultum comparuiſſet. quum
à Trajecto Leodium adequitaret, in
vais erga ſe excommunicationem ap-
pſam comperit, quare qua venerat via,
retum maturavit, & præ ira fere exa-
nima us eſt. Iterum pridie Kalendas Iu-
lii terræmotus factus eſt, ſed non niſi
momentaneus, & undique aquarum
pluvies invaluit, quam ex continuis
imbribus proveniſſe putaverunt. In
Hasbania undecimo Calendas Auguſti,
ſes in campis abſumpta eſt, & Iecora
Trajectenſium muros, atque præmi-
nentiorem portam abſorpſit. Invaleſ-
cente autem morbo & jam aliquamdiu
periculoſe penetralia ipſa corrodente,
Antiſtes viſendi Leodium deſiderio te-
matur, & ſoſpitatem aëris permuta-
tione ſibi pollicitus, in collegio Divi
Martini locum delegit. Sed quum ca-
ſi Palatium, candela in ſtramine conci-
dente, combureretur Equique luculen-
tiſſimi & muli rari quidem & magno
empti precio, concremati interiiſſent,
 ſeipſum ferens, hac parte plurimum
valetudini ſuæ obfuit. Acceſſit quod
 Kalendas Februarias minus ad ſen-
tentiam ejus concludentibus civibus,
ſtim ſe à civitate ſubducere oportu-
num

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

num duxiſſet, ſatis tumultuanter vel. cu!um conſcenderet, ſpemque omni recuperandarum virium disjiceret. O. biit anno ſalutis 1505, ſexto decim Kalendas Februarias, anno adminiſt. tionis 25. Sepultus in cucullitio M. noritarum, in promontorio Civita: Trajectenſis. Floruit ſub Apoſto'i: viris Alexandandro VI, Pio III, Iulio II, Imperantibus Frederico II & Maximiliano. Inſtituta ſunt ap Leodium duo Monaſteria, unum qu eſt fratrum Obſervantium (quod Hier ſalem dicitur) alterum Adelphorur qui ſe fratres Divi Hieronymi nom nant. Qui contubernio literario adul ſcentes excipiunt, exceptoſque mul diſciplinarum fœnore inſtructos, pare tibus remittunt, quibus ego me totu debeo, non tam quod optimis autorib meam pueritiam imbuerunt, ſed qu hujus religionis, ſi qua eſt atque inſt tuti impulſores fuere. Quorum felix a ventus à Buſcoducis huc proſpect eſt, anno ſalutis 1496, menſe Iu'i Deinde anno ſequenti in Monaſteri Divi Laurentij quidam ſenex à Colo nia adveniens, in condenda cereviſ artificem ſe euntibus, & hac occaſio Converſorum habitum (ſic enim eſt generis homines libet appellare) ade ptus, quum poſt ſecundam noctem i furto deprehenſus poſtridie carnificin

depu

dutaretur quatuordecim larrocino-
rum, & octo ſcortorum cum uxore per-
peccatorum, obnoxius, immani ſuppli-
ci vitam finivit.

Quinquageſimus quartus Antiſtes.

ERardus à Marca filius viri princi-
pis D. Roberti Cliuiæ, Marcæ, &
Ansburgi imaginibus clariſſimi, ad
maxima natus, forma, ingenio, doti-
bus, maxime autem Clementia inſignis
ab illo ſemper, ceu extrema pernitie
horrens. Protonotarius Apoſtolicus,
inter VII Idus Apriles Canonicorum
albo aſſcriptus literarum iuriſque peri-
tia, Iacobo Croijo, quem Philippus
iam in Hiſpanias accinctus, legatione
ſecitis à Sempoi electoribus commen-
darat, calculis omnium haud diffi-
ciliter antepoſitus eſt, anno ſalutis Mille-
ſimo quingenteſimo ſexto, pridie Ka-
lendas Ianuarias. Cui ut in os loqui, &
deinde Rethorum occupationibus ob-
ſtrepere nolumus, ita eo incolume at-
que ſuperſtite, nihil omnino definie-
mus. Cæterum quam ſumus in laudes
illius propenſi, monimenta noſtra te-
ſta protulit.

ENCO-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ENCOMION

Illuſtriſsimi Principis, & ampliſ-
ſimi Domini,

Dmni

ERARDI A MAARC,
LEODIORVM CARDIN

Auctore Placentio.

Vir bonus & prudens Hensbergus Epi-
pus olim
Ante alios forma polluit ille patres,
Inclytus Antiſtes Lodoicus. Borbonus H
Regum atque inde Ducum nobile ſche
fuit
Præſul Ioannes Bellona Corniger audax,
Viribus Herculeis prælia multa tulit.
Hæc tria Præſul habet noſter, forme
Erardus
Martia progenies robore & arte potens.
Eminet hoc quod ſit nactus de Cardine nom
Denique Cæſareo fœdere dexterior
Vt Phœbus rutilo præfulget lumine ſtellis.
Vt reliquis Cæſar præminet imperio,
Vt ſuperantur aves Aquila velocibus alis.
Vt leo devincit ſtrenuitate feras
Vt mare caruleo præcellit gurgite rivos,
Vtque metalla adeo Dalmatica æra p
munt
Sic modo præſulibus ſolus præponitur iſte,
Et bifidis mitra cornibus aſtra quatit.

Sua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

[S]ummus Erardus ovat Romani cardinis Heros,
Archipater, Præſul præcoque Concilii
[D]ux, Comes & Princeps bello maturus & ara.
Vincit, Apoſtolicus ſi modo cedat honor.

Signa ejuſdem Principis, ab eodem conſtructa Diſticho.

[V]Otis decipimur & tempore fallimur omnes,
Mors ridet curas, anxia vita nihil.

Eadem fere iiſdem verbis.

[V]otis decipimur & tempore fallimur & mors
Deridet curas, anxia vita nihil.

[P]atris Nicolai Caroli Gandenſis Elegia in Catalogum Placentii.

NOx erat, & tenui crepitantem ſune lucernam
[N]on procul a noſtra fecerat eſſe domo.
[C]um novus ab dura veniens incude libellus
[E]cce oculos cœpit ſolicitare meos
[I]nicio, invenio nomen titulumque Placentî
[N]e favor exiguo nomine multus erit,
[N]eſcis, ille eſt hic ille Placentius: alto,
[Q]ui colit inſignes abs Helicone deas
T[u]ſa illic fas eſt Daphnæa tempora lauro
[C]ingere, & hoc Princeps Calleopeia ſinit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Quos tu Moſa lavas, hunc agnovere Poëtæ
Quum jaceret gratas læta per arva nuces
Nam puer & cecinit verſus & Apolline dignum
Carmen: quod docto poſſet ab ore legi,
Quanta fuit quondam Paligno copia Vati
Cui facile Aonidum concrepuere fores,
Tanta Placentinum condonat gratia carmi[...]
Et venit ad numeros Muſa vocata ſuos
Commendata igitur tali fœtura parente,
Exit Apollineo ter relegenda choro,
Materiam utramque plauſuſque favorque [...]quentur
Quod nova, quod nullis eſt celebrata vi[...]
Qui Leodi geſſere pedum Chriſto auſpi[...]quorum
In capitis ſummo vortice mitra fuit.
(Sic titulus ſpondet) ſerie narrantur ape[...]
Cum titulo conſtat & liber ipſe ſuo
Legi: & cum legerem Vatem confeſſus ani[...]num
Clarior in pingui Lampade lychnus erat
Sic puto, ſic placuit nitido affulgere libello:
Et rutila in doctas lumina ferre notas,
Sed quum mirarer pedibus prodire ſolutis
Atque ſtilum nulli ſubdere colla jugo:
Tum liber (hunc etenim monita excepiſſe [...]reris
Crediderim: quando me gere te gremio
Arbitrio quorum fortuna Placentia curru
Principibus viſum ſic: ait: eſſe viris,
Cum peterem, cur non pluteo procederet i[...]
Sæpe laboratum nec daret autor opus

Ille: ait: ingenio indulſit præſente Minervæ
Vel voluit populo conſuluiſſe rudi:
Mox ego: ſublimem Leodini Præſulis aulam
Perge liber, tanto vindice tutus eris.
Ne malus infeſto lacerandum Zoylus ore,
Arripiat toto, dilaceretque foro,
Vade bonis avibus, & te juveneſque ſeneſque
Candidulo excipiant pectore, teque legant,
Quin ſciat innocuo plebes minus æqua Cucullo
Eſſe ſub hoc qui te florida Pallas ament,
Et quem pulchra juvent Grynei barbita Phœbi,
Et qui Pegaſtis imbuat ora vadis.

Quarundam Heroinarum territorii Leodienſis ſeorſum Civitati Trudonenſi finitimarum Epitaphia, auctore Placentio.

Inclytæ Heroinæ Mariæ, uxoris nobiliſſimi viri Equitis, Gulielmi à Duraſſo, Epitaphion.

DUraſſi hic conjunx quæ feſtiviſſima ſudat,
Sudat & incolumi nobilitate viget
Fama tenet vivam, quam marmora nulla ſepultam,
Sat ſervant, Maria tam fuit amplus honos
Gloria non tantum, nec avitum ſtemma relucet
Montiniacenis claraque imago domus:

Quantum ſyncera mentis ſcintilla ſerenat:
Et rutila accendit lumina noſtra face,
Sic perituram olim, virtus facit enthea ſalvam,
Quamvis conjugii ſcœna ſit alba tui,
Enixa es ſexus utriuſque haud futile pondus
Qua lege æternum nomen habere potes,
Salve & Ave, longumque vale Heroina per ævum,
Nec lacrymæ deſint in tua fata piæ.

Annæ Duraſſæ, hujus filiæ Epitaphium.

SI neſcis, multa eſt ſpectandi cauſſa Viator:
Anna jacet virgo lactea forma Deæ.
Cui vix dum teneras veſtivit gemma papillas,
Non Ceruſa genas, non ſtibia ulla oculos,
Ecce verecunda mavult ſub imagine mores
Induere illuſtres nobilitate mera,
Quam proavos faſtu, vel Coa veſte referre,
Aut ſolo titulo continuare genus,
Nam poterat clarum Duraßi ſtemmatis omen
Iactaſſe, & fuco ſolicitaſſe procos,
Hac ſpe noſtrates poterat ſuperaſſe puellas
Æmula, quis ſtudium eſt formam emere officio
Verum mens vetuit, neque paſſa eſt indita menti
Canities, qua cum crevit honeſtus amor
Virgo jacet Anna ſagax, Duraſſa puella,
Hoc diſce exemplo tu quoque virgo mori.

Pien-

Pientiſſimæ juxta ac clariſſimæ Heroinæ Theodoricæ, conjugis Prudentiſſimi Magnatis Adeodati à Rivis, & ab Here, &c. Epitaphium.

STemmatis Elderei quondam Theodorica Avorum
Imaginibus clariſsima,
Qua non in Superum cultum propenſior ulla,
Non ulla liberalior
Vnguibus à teneris fulſit virtute, quouſque
Viro Adeodato nuberet,
Cui clara à Rivis, ab Here cognomina, famam
Laudemque conciliaverant
Vnde enixa aliquot fœlicia pignora, demum
Tali orba marito intabuit
Non aliter quam turtur amans, ubi compare functo
Iuges ſuſurros parturit
Hoſpitio excœpit pracones, ſacrificoſque
Clemens, pudica, provida
Pompa Sacramenti diverſis indita clauſtris
Hac matre ſumpſit originem
Deſudat multis titulis, multiſque triumphis
Celebranda mater pauperum.

Eximiæ Heroinæ Antoniæ Scroyæ, conjugis Nobilis viri Gulielmi Abhorion, Epitaphium.

ANtonia Scroya cœlatum hoc marmore corpus

Iactura ingenti poſteritatis obit
Caſto con ugio indulſit, peperitque utriuſque
Sexus, Horioni pignora chara viro.
Quantum habet eximiæ laudis, poſt fata rogoſque
Vita fuit candens, morſque ſevera nimis

At vero quum me non fugeret plurimos noſtratum deſiderare antiquitatem earum Civitatum, in quibus aliquando ſedes Epiſcopalis viguit, viſum eſt & hac parte craſſulis iſtis morem gerere. Vnde annotavi carmina Scioli cujuſdam quæ cujus ſint palati non eſt meum decernere, certe ſunt ſacerdotibus noſtris Diœceſeos, non quidem infimis (illis opinor, quos in Epiſtola depinxi) viſa luculentiſſima.

De antiquitate urbis Tungarorum Carmen.

VRbs quondam Tungris, Tungro de principe dicta
Iliades quem præfecit Dux Francio caſtris,
Cu us germanus Priamo genitore putatur.
Si neſcis modo quæ fueris me conſule, diſce,
Totius Europæ vertex, neque mœnibus impar
Romanis fluvio quam florentiſſima magno,
Quem mare more ſuo veteres dixere Coloni
Inte proſiliiſſe olim doctiſſimus inquit
Plinius inſignem fontem, qui ſæpe mederi,
Febri ſit ſolitus, qualem plerumque reducit
Tertia lux. Sed & octavia es celeberrima dicta
Cæſareo titulo illuſtris, ſumma arce refulgens

Mœte-

ateriam quæ præbuerit fictoribus amplam
unere tantiſper ac claro nomine pollens,
mnibus ex æquo dominata eſt finibus iſtis,
um Conſanguineum Chriſti propellis ab
urbe.

De antiquitate Civitatis Trajectenſis ad Moſam carmen ejuſdem.

Ulius à magno deductum nomen Iulo,
Imperio nondum neq; munere celſus opimo:
um in luſtrum Gallos ſubigendos milite &
armis
ermanoſque excepiſſet ſub jure Quiritum.
ra ectum Europæ ponte illuſtravit & amplis
urribus, invictum neque adactum robore,
poſtquam,
olla Panonphæi ſummiſit legibus ultro
inc clypeo perfert formoſæ virginis omen,
t quinq; in radios rutilantem lumine ſtellam
irifici cuius viſi ſunt ſæpe triumphi.
arti habet addictam gentem plusquam ha-
ctenus arti
lus ducibus, quam Præſulibus parere paratam
uod ſacra imprimis decorat Servatius æde,
ua cathedra effulſit nunc eſt regale ſacellum
ot regum, totidemque Ducum articulata
tutelis,
t nemo effugiat, quicunque oppugnat eandem
eficiat nemo quicunque tuetur eandem.

De Amplitudine Civitatis Leodiæ Carmen ejuſdem.

SAlve mater & eximia virtutis alumna
Legia purpureo Lamberti ſanguine tint
Quam verum ex vero circumfers nomine n
men ?
Salve inquam, quæ enixa viros pietate n
tentes
Tot per templa foves examina tanta, i
omnis
Ætatis, ſexus, precioſa monilia ſervas.
Octo quam ſummo decorant Collegia cultu,
Quatuor Abbatis titulo Cænobia clara,
Adde triginta duo, paſtore utentia templa
Et populi ſublime decus, flagrantia corda.
Ædibus excelſis locus inclytus, undique fun
Parturiente aliquid, carbonibus heic ſcate
illic
Montibus apricis & oderis vallibus iſthic,
Rurſum heic foviculis, Rivis manantibus ill
Moſa iſthic rap da ſe intercipiente procella,
Sit procul optarim, quod vulgo dicitur, atra
Bilis, & in pe us urgens diſcordia mentes.

DIPLO

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

DIPLOMATA
EODIENSIA.

DIPLOMA I.

agobertus Francorum Rex anno 639. *donat S. Amando, Trajectenſi ad Moſam Epiſcopo, fundum, inter Scarpum & Elnonem fluvios, in Diœceſi Tornacenſi ſitum, ad ædificandum Monaſterium, quod hodie S. Amandi dicitur.*

N nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti, Dagobertus divina ordinante Clementia Rex.

Deum nobis fore propitium credimus, d reformandum & confirmandum re-lionis cultum præcipuam curam impen-mus, & religioni deſervientibus mu-ficentiæ & liberalitatis noſtræ manum rimus.

Proinde tam præſentium quàm futuro-m ſolertiam ſcire volumus, quod vene-bilis vitæ *Amandus* Epiſcopus, qui per atiam Dei filium noſtrum *Sigebertum* ba-izavit, jam quibuſdam Eccleſiis ſeu Mo-ſteriis, ad augmentum divini cultus nſtructis ac bene diſpoſitis, Excellen-m noſtram adierit, & ut non deficiens ominicæ vineæ cultor, confidens autem noſtræ largitatis beneficio, locum ſitum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

inter quos fluvios *Scarp* & *Elnonem*, à t
ſtra liberalitate ſibi concedi humiliter p
tierit. Qui locus licet eſſet, propter m
tam ſilvæ denſitatem, ad extirpandum d
ficilis, tamen labori ſuo, imo poſt labore
ſuum, quieti & uſibus Deo militantiu,
quos ibi ſe jam præmeditabatur per Di
gratiam ordinaturum, videbatur opp
tunus.

Nos igitur conſiderantes dignam Rev
rendi Pontificis petitionem, tum prop
totius regni noſtri, ac prolis noſtræ ſtab
litatem ac pacem, tum propter animaru
noſtrarum ſalutem, locum, quem peti
rat, cum utraque aqua & ſilva circu
quaque ſuccreſcente, prona animi dev
tione conceſſimus, & conceſſionem n
ſtram rata legum ſanctione ſtabilivimus

Præcipimus igitur, & ex auctorita
regia jubemus, ut nulla ſæcularis vel E
cleſiaſtica perſona de loco ſupraſcript
cum aqua & ſilva, præfato Pontifici
mea liberalitate conceſſo, ipſi Pontif
ſeu ſucceſſoribus ejus ullam inquietud
nem aut refragationem, vel præjudiciu
ſive violentiam facere tentet, ſed poti
hoc regalis munificentiæ beneficium, ta
ipſe Pontifex & quos ibi ordinaver
quam qui ei ſucceſſerint, ſine ulla dim
noratione, abſque ulla calumnia & co
tradictione, ſecure ac perpetualiter hab
ant & poſſideant.

Quod ſi divina pietas locum ipſe ind
ſtrian

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

uſtriam hujus amabilis viri, ac ſucceſſo-
m ejus, & per devotam largitionem bo-
rum hominum, meliorari & amplifica-
voluerit, quidquid exinde ſive in cauſ-
ſ, ſive in fredis, ſive in pratis, ſive in
rarum diviſionibus & redibitionibus,
e aliquo modo, jus Fiſci exigere pote-
t, in integrum tam præfato Patri, quam
ceſſoribus ejus concedimus. Ipſum ve-
locum & res ad eum pertinentes, quid-
id etiam largitas Principum, vel devo-
quorumlibet fidelium deinceps addi-
rit, ſub tuitionis & immunitatis no-
æ defenſione conſiſtere volumus.

Et ut hæc regalis auctoritas firma ac
convulſa perpetuo perſeveret, præſens
receptum manu propria ſubterfirmavi-
us, & annuli noſtri impreſſione ſigna-
mus; ſucceſſores etiam noſtros, ut in
c ipſum morem noſtrum imitentur,
mmonemus.

Datum Kalendis Maii Indictione 11.
no XI. regni Domini Dagoberti. A-
um Pariſius civitate feliciter, Amen.
Gerardus Notarius, ad vicem Dadonis
ancellarii recognovit.

DIPLO-

DIPLOMA II.

Childericus Francorum Rex, ejuſque ux Blidechildis, dant S. Amando Trajectenſ ad Moſam Epiſcopo Villam Bariſiacum, in agro Laudunenſi ſitam, anno 656. aut 665.

CHildericus Rex Francorum, & Bl dechildis Regina, viro illuſtri Be tuino Comiti, & Bertelando Vicario.

Merito largitatis noſtræ munere ſul levantur, qui pro parentibus noſtris v etiam pro adoleſcentiæ noſtræ ætate f mulantur. Proinde cognoſcat magnitud vel utilitas veſtra, quia nos propter no men Domini vel amorem cæleſtem, Apo ſtolico Patri noſtro Amando Epiſcopo Villam noſtram nuncupatam Bariſiacun ſitam in pago Laudunenſi, quam uſqu nunc Fiſcus noſter tenuit, promptiſſim devotione, cum univerſis villulis ad ſe ad ſpicientibus, & cum omni integritate a ſe pertinente, concedimus & conceſſan eſſe volumus.

Quapropter auctoritate noſtra præſen decernimus ac jubemus, quod in perpe tuum volumus eſſe manſurum, ut ipſan villam memoratam Bariſiacum, cum om nibus ad ſe pertinentibus, tam in terris domibus, vineis, ſilvis, pratis, paſcuis & mancipiis ibidem commanentibus, ſicu

Fiſcu

F:us noſter ibidem tenuit ac poſſedit, &
ip Pontifex Dominus Amandus, ad opus
Mnachorum ſuorum, abſque ulla contra-
d:ione vel diminoratione, teneat ac
pſideat.

ic igitur in integrum hoc noſtræ con-
cſionis beneficium firmnm eſſe volu-
rs, ut jam dictus Pontifex de ipſa villa
Biſiaco, & de rebus ad eam pertinenti-
b; habendi, tenendi, freda exigendi,
mnſiones faciendi, dandi, commutandi,
v quidquid elegerint, faciendi, liberam
afirmiſſimam, per noſtram auctoritatem,
hbeat poteſtatem.

Inſuper omnes ſucceſſores noſtros per
nmen Domini adjuramus, ut nullus eo-
rn ipſam villam, cum omnibus ad ſe
ptinentibus, Domino Patri Amando, vel
ſi; Monachis auferre præſumat, vel ul-
la inquietudinem faciat. Quod, quicum-
c: eſt ille, fecerit, judicium portet, &
ſtentiam damnationis incurrat.

Et ut hæc auctoritas, circa ipſum Pon-
ticem & Monachos ejus, firmior habea-
t, & per tempora ſuccedentia perpetuo
cnſervetur, & ego, dum propter imbe-
cam ætatem minime potui ſubſcribere,
mnu propria ſubterſignavi, & Regina
ſterſcripſit.

Signum Childerici Regis.
Blidechildis Regina ſubſcripſi.
atum ſub die Kalend. Auguſti, anno 2.
regnāte Domino noſtro Childerico Rege.

DIPLO-

DIPLOMA III.

Hilſundis Comitiſſa Strienſis, Anſfredi C mitis Huyenſis, poſt Epiſcopi Ultrajectin uxor fundat ac dotat an. 992. Cœnobiu Thorenſe quod eſt illuſtre nobilium virg num Canonicarum Collegium ad Moſam, in Diœceſi Leodicenſi.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trin tatis. Ergo Hilzondis Comitiſſa terr de *Stryen*, ſequi cupiens eum qui eſt ſpo ſus virginum, de conſilio Domini me Ansfredi, Eccleſiam conſtruxi, in elod meo de *Thorne*, ubi ego & filia mea Bene dicta, ſub regula ſanctæ obedientiæ, i viveremus in hoc ſæculo, ut mereamur futuro amictæ ſtolis albis, inter Angel comparere, in diſtrictu juſti Iudicis.

Itaque amicos mihi faciens de man mona iniquitatis, attuli ad dictam Eccl ſiam omne alodium meum, quod in terr mea de *Stryen* glorioſus Rex *Zuendibold* olim perdonaverat.

In primis ipſam Eccleſiam de *Stryen* quæ eſt conſecrata in honore Mariæ vir ginis, Montem littoris, ubi beatiſſim Gertrudis corporaliter converſata eſt, & cellam habet à B. Amando conſecratam villam *Gilleyela* cum appendiciis, villan *Baerle* cum altari in honore ſancti confeſ ſoris Remigii à me conſtructo, caſtellun *Sprundolheim* cum omni integritate, ſicu

ſtem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ſum eſt ſuper fluvium *Moervvater*; ſilvam aporcos alendos, quemadmodum jacet ier duas Marcas, cum omni jure, wancio, telonio, molendino, cenſu, pedagio aquagio in pratis, ſilvis, agris, cultis & iultis, waſtinis, moris, humido, ſicco, ale, baſſo, prout eadem ego Hilzondis Criſti famula & parentes mei tenuerunt. Non ſit ullus Advocatus, niſi quem frats & ſorores de Thorne Cœnobii elegint: & ſi quiſpiam maligno ſenſu, ſuacnte diabolo, ſe intromiſerit, condemna- eum Dominus mundi Cæſar, qui eſt litimus Cœnobii Advocatus.

Adjuro quoque hæredes ....., Stryen Dominos, per eum qui fuit & venturus e, ne ullam guerram aut malum ingem faciant huic meæ donationi, ſed fin meam ejuſque congregationem defdant in armis & juſtitia. Qui ſecus fecit, portionem habeat cum Dathan & iron: ne remittatur ei peccatum nec in c ſæculo, nec in futuro. Fiat, fiat.

Datum apud Thorne anno nongenteſio nonageſimo ſecundo, Kalendis Iunii, dictione IV. Teſtes fuerunt,

Ioannes Abbas S. Pantaleonis,
F. Balduinus Præpoſitus de Ditha,
G, Decanus.
de militibus noſtris,
Franco de Dungha,
H. de Emelberga,
G. de Sandert, Caſtellanus noſter,
L. Dapifer,

Et de miniſterialibus Epiſcopi,

Chriſtophorus Girardus, in Dom[illegible]
feliciter.

DIPLOMA IV.

Frederici I. Imp. Diploma *de Heriſtallo* [illegible]*cleſiæ Leodicenſi oppignorato, an.* 1171. *ſcriptum.*

IN nomine ſanctæ & individuæ Tri[illegible]tatis. Fredericus divina favente C[illegible]mentia Romanorum Imperator Auguſt[illegible].

Quæcunque inſtituta, vel convent[illegible]nes inter diverſas perſonas ſolemn[illegible] contrahuntur, dignum reputamus, ut ſ[illegible]pto diligenter annotentur, ne per ſucc[illegible]ſiones temporum tranſeant in oblivion[illegible] mentium, & à memoria hominum [illegible]leantur.

Notum igitur facimus tam futuror[illegible] quam præſentium induſtriæ, quod Go[illegible]fridus Dux Lotharingiæ beneficium [illegible]catus ſui, quod ſitum eſt in villa Harſt[illegible] dilecto noſtro Radulpho Leodienſi E[illegible]ſcopo, Aquiſgrani, in præſentia Prin[illegible]pum & totius Curiæ, per manum [illegible]ſtram, pro trecentis marchis oppign[illegible]vit, & idem Epiſcopus, nullo reclam[illegible]te, illud in poteſtatem ſuam contraxit [illegible] quiete poſſedit.

Poſtmodum vero placuit eidem Epiſ[illegible]

po[illegible]

o, ut jam dictum vadium, pro remedio nimæ ſuę, Eccleſiæ S. Mariæ, ſanctique amberti in Leodico conferret, & ad ſti-endia fratrum Deo in Eccleſia eadem mi-tantium deſtinaret.

Vt autem ampliorem roboris perfe-tionem traditio iſta, imperialis nominis uctoritate contraheret, memoratus Epi-copus oppignoratum ſibi beneficium, in elebri totius Curiæ præſentia, in manum oſtram reportavit, noſque illud, petitio-e & aſſenſu ejus, de manu propria in anum Henrici ejuſdem Eccleſiæ Præpo-ti, & Ægidii Comitis de Durachio, qui aditionis hujus Advocatus & Mandi-rnus inſtitutus eſt, Othonis de Malbe-:, Alexandri de Noviomago, ad uſus ipendiarios præbendæ fratrum, ut jam ctum eſt, libere & abſolute tradimus.

Si vero prænominatus Dux idem va-um, datis trecentis marchis, redemerit, ecunia illa in cuſtodia Leodicenſis Ec-eſiæ tamdiu teneatur, donec Alodium : conſilio Epiſcopi & fratrum inde com-retur, unde ſtipendia fratribus perſol-ntur, & anniverſarius dies ipſius Epi-opi annuatim in Eccleſia peragatur.

Statuimus itaque, & Imperiali auctori-e firmiter & diſtrictè præcipimus, ut illa perſona, magna ſeu parva, ſæcularis l Eccleſiaſtica, hujus inſtitutionis .... quatenus improbare, aut irritum revo-re præſumat. Quod qui fecerit, quin-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

quaginta libras auri puri pro pœna perſo[illegible]
vat, dimidium Cameræ noſtræ, & reli[illegible]
quum prædictæ Eccleſiæ.

Vt autem hæc omnia inviolabiliter ob[illegible]
ſerventur, & rata permaneant, præſenter[illegible]
inde paginam conſcribi, & ſigilli noſtr[illegible]
impreſſione juſſimus communiri. Huju[illegible]
rei teſtes ſunt.

Chriſtianus Moguntinus Archiepiſc.
Arnoldus Treverenſis Archiepiſcopus,
Godefridus Trajectenſis Epiſcopus,
Theodoricus Comes de Cleve,
Adelbertus Comes de Molbach,
Henricus de Cuke,
Conradus de Bochesberch,
Robertus de Durne,
Wernerus de Boulant,
Henricus Leodicenſ. Eccl. major Præ[illegible]
Simon Decanus.
Amalricus, Balduin. Rodolph. Archi[illegible]
Robertus Cantor,
Ægidius Comes de Durachio,
Otto de Malberg.
Alexander de Numage,
Euſtathius, frater Advocati Hasbania[illegible]
Turricus de Prato,
Faſtradus de Dummertin,
Thomas de Helmericurt,
Godinus de Hoſemont,
Bodo frater ejus, & alii quam plures.

Ego Henricus Cancellarius, vice Chr[illegible]
ſtiani Moguntini Archiepiſcopi & Arch[illegible]
cancellarii, recognovi.

Ac

Acta ſunt hæc anno Dominicæ Incar-
nationis milleſimo centeſimo ſeptuageſi-
mo primo, Indictione quarta, regnante
Frederico Romanorum Imperatore, an-
no regni ejus viceſimo, Imperii vero de-
cimo octavo.

Datum Leodii III. Kalendas Octo-
bris feliciter, Amen.

DIPLOMA V.

Godefridus III. Lotharingiæ inferioris & Brabantiæ Dux, Collegium Canonicorum S. Ioannis, in Moſaſl. Inſula Leodiei, dotat an. 1174.

Godefridus Dei gratia Dux Lotharin-
giæ, & Comes Lovaniæ, Canonicis
Eccleſiæ S. Ioannis, quæ ſita eſt in inſula
Leodii, tam præſentibus quam futuris in
perpetuum.

Ne aliquo caſu vel aliquo tempore à me
vel à ſucceſſoribus meis aliquod onus in-
debitæ penſionis vobis imponatur, profi-
teor me, nihil amplius juris in villa de *Ni-
thenis* habere, jure Advocatiæ, niſi id tan-
tum, quod homines mei à me tenent, &
viatores mei, judicio Scabinorum, reci-
pere ſolent. In ſegete veſtra, ſive in ſpica-
riis, ſive in granario condatur, nihil Advo-
catum juris habere confiteor.

Quadraginta ergo ſolidos, quos de hor-
reo ſupradictæ villæ veſtræ de Nethenis
annuatim tollendos exiſtimabā, pro amo-

re Dei & propter bona merita Magi
benedicti, Decani ejuſdem Eccleſiæ
ſtræ, petitione fidelis noſtri Rixonis
Monte Tienes, coram Domino Henr
de Iace, Præpoſito & Archidiacono
cleſiæ S. Lamberti, qui vices agebat E
ſcopi, projecto à me pilo pallii mei, ju
morem nobilium, Werpivi, & hæc c
tra omnem ambiguitatem præſenti pa
na conſcribi fecimus, & paginam ip
noſtro ſigillo, adverſus omnem calumni
communivimus. Horum teſtes ſunt.

Præpoſitus & Archidiaconus, Hen
cus de Iace.

Rixo de Hulceim.

De liberis hominibus.

Henricus Vlieme.

Henricus de Adorp.

De Miniſterialibus.

Walterus Rixonis.

Arnoldus filius Dapiferi.

Wilhelmus Verimes.

Acta ſunt hæc Leodii, in Capite j
nii, anno Incarnationis Domini mill
mo centeſimo ſeptuageſimo tertio, H
drico Imperatore Alexandriam novel
civitatem Italiæ potenter expugnante

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

DIPLOMA VI.

…ardus VVeſemalius, Dominus opidi Ber-…izomenſis in Brabantia, agnoſcit ſe debere quotannis quatuor Marcas, Canonicis Vl-traiectenſibus S. Martini & S. Salvato-ris ſolvendas ex pacto, pro prædiis in Bra-bantia ſitis.

D Ilectis Dominis ſuis, viris veneran-dis & diſcretis, Decano & Capitu-… Eccleſiæ Trajectenſis, Gerardus de …eſemale, miles, Dominus de Monte …per Zoma, & de Harſele, quidquid po-…t obſequii & honoris, cum ſalute.

…Veſtras rogamus diſcretiones, quatenus …nitorium nobis factum, ad veſtram in-…ntiam, defectu cujuſdam ſolutionis pe-…niæ, hac vice revocare velitis, & eam …ere revocari .....

…Scientes quod ad hoc dilectum noſtrum …pellanum, latorem præſentium, ad vos …nſmittimus, & quod quidquid idem …pellanus de præmiſſis vobiſcum ordina-…rit, hoc ratum & firmum obſervabimus, …æſentium teſtimonio litterarum, ſigillo …ſtro ſigillatarum.

Datum anno Domini milleſimo ducen-…ſimo octogeſimo, Dominica poſt S. …atthiæ Apoſtoli.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

DIPLOMA VII.

Aliud ejuſdem Gerardi VVeſemalij Diploma.

VNiverſis præſentes litteras viſuris Ge rardus de Weſemale , miles, Domi nus de Berge ſuper Zoom , ſalutem in o mnium Salvatore.

Vniverſitati veſtræ notum facimus pe præſentes, quod tenemur ſolvere bona fi de venerandis viris , Dominis Decanis & Capitulis S. Martini, & S. Salvatoris Ec cleſiarum Trajectenſium, ſingulis annis, in fra Octavas obitus B. Martini, quatuor Mar cas, ſex ſolidos , & octo denarios Coloni enſium denariorum legalium.

Et ſi in ſolutione dictæ pecuniæ dict termino defecerimus , omnes expenſa quas ad monendum, pro eiſdem denarii dicti Decani & Capitula fecerint , eis re fundemus integraliter, ſecundum forma & continentiam priorum litterarum no ſtrarum , quas ipſis Decanis & Capituli dedimus , ſuper ſolutione dictæ pecuni de bonis , quæ de ipſis in pacto tenemu iiſdem annis ſingulis perſolvendæ.

In cujus rei teſtimonium ſæpe memo ratis Dominis Decanis & Capitulis præ ſentes litteras, ſigillo meo, ac ſigillis vene rabilis viri Domini Wilhelmi de Æm ſtelle, Præpoſiti Eccleſiæ S. Ioannis præ dicti loci, & Domini Huberti de Everdin gen ſenioris, militis, cõtulimus roborata

Datur

Datum anno Domini milleſimo ducenteſimo nonageſimo, Sabbato ante Dominicam, qua cantatur, *Oculi mei.*

DIPLOMA VIII.

Ab Hugone Leodicenſi Epiſcopo varia jura urbis Mechlinienſis an. 1300. *dantur Ioanni I. Brabantiæ Duci, uſque ad tertium hæredem ſeu generationem, ea lege, ut dicta* jura *à Ioanne Bertoldo violenter occupata recuperet.*

VNiverſis præſentes litteras inſpecturis Hugo, Dei gratia Leodienſis Epiſcopus, æternam in Domino ſalutem, cum notitia veritatis. Zelus orthodoxæ fidei in eo probatur præcipuè......

Sane cum ad nos & anteceſſores noſtros, Eccleſiæ Leodienſis Epiſcopos, qui ipſam Eccleſiam rexerunt pro tempore, plurima & diverſa jura ac juriſdictiones in oppido Mechlinienſi, & in villa de *Heiſte*, & appendiciis earumdem pertinuerint longis temporibus, & adhuc pertinere dignoſcantur, quæ uſque ad hæc tempora nobilis vir Ioannes Bertout de Mechlinia, & ſui progenitores per potentiam ſuam violenter occuparunt, & adhuc detinent occupata, contra Deum & juſtitiam, in diſpendium animæ ſuæ & prædictæ Leodienſis Eccleſię nō modicam jacturam, conſilio freti bonorum & Iuriſperitorum, opportunū duximus eatenus nobis brachium invocare defenſionis,

Cum igitur, quia illuſtris Princeps Dominus Ioannes, Dei gratia Dux Lotharingiæ, Brabantiæ & Limburgi, ſit fidelis & major ac potentior inter fideles Eccleſiæ noſtræ ſupradictæ, noſtrum, imo potius Eccleſiæ noſtræ gerens negotium, de mandato noſtro & requiſitione debita, prædicta jura & juriſdictiones diu injuriosè ac violenter occupata, ut eſt dictum, ad proprietatem Eccleſiæ noſtræ ſupradictæ reducat, & reducere laboret ſuis ſumptibus & expenſis, noſtræque ſeu Eccleſiæ noſtræ prædictæ facultates non ſufficiant ad tanta onera ſupportanda.

Volentes ſuis laboribus & expenſis merito reſpondere, cum nemo teneatur ſuis ſtipendiis militare, prædicta jura & juriſdictiones univerſas & ſingulas, prout idem Dux revocaverit, ad jus & proprietatem Eccleſiæ noſtræ memoratæ, libere conferimus & donamus ſibi ſuiſque hæredibus, uſque ad tertium hæredem incluſive, cum fructibus, proventibus & adventiciis quibuſcumque.

Promittentes bona fide dicto Duci, quod quam citius poterimus, procurabimus cum effectu, ſuper collatione ſeu donatione prædicta, conſenſum Capituli dictæ noſtræ Eccleſiæ, ſeu confirmationem Apoſtolicam adhiberi.

Præſertim cum ſæpedictus Dux bene valeat promereri, pro eo, quædam jura & juriſdictiones, de quibus providendum

eſt,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ſt, quod ad poſſeſſionem prædictæ noſtræ Eccleſiæ non venerint, quamvis multi anteceſſores noſtri, pro ipſis recuperandis, gravibus inſudaverint laboribus & expenſis.

In quorum teſtimonium & munimen, ſigillum noſtrum præſentibus litteris duximus apponendum. Datum anno Domini milleſimo trecenteſimo, Sabbatho poſt feſtum B. Lucæ Euangeliſtæ.

DIPLOMA IX.

Formula vetus donationis, per traditionem ceſpitis cum feſtuca: qua formula Theodoricus de Anderane, miles, decimas vici Betchenſis, prope Halenum opidum, ad Iaceam fluviolum ſiti, an. 1304. tradidit Monaſterio virginum Ord. Ciſtercienſis, quod Sartum B. Mariæ, vulgo Rothem, nuncupatur, olim in Leodicenſi, nunc Mechlinienſi Diœceſi.

IN nomine Domini, Amen. Noverint univerſi, quod anno Domini 1304. Indictione ſecunda, menſis Iunii die quinta, in præſentia diſcretorum virorum mei, ut publici tabellionis, teſtiumque ſubſcriptorum, & ad hoc teſtificandum vocatorum ſpecialiter & rogatorum, ante altare clauſtri ſeu Monaſterii de Sarto B. Mariæ, quod vulgariter Rothem dicitur,

Leodienſis Diœceſis, Ciſtercienſis ordinis.

Dominus Theodericus miles, dictus de Anderane, perſonaliter conſtitutus, compos mentis & corporis, zelo devotionis ac pro intuitu charitatis inductus, prout hæc omnia facie apparebant prima.

Ipſi Monaſterio prædicto de Sarto B. Mariæ, nomine & ad opus dominæ Abbatiſſæ & Conventus ejuſdem loci, ſuam totius bladi de *Betche*, & in locis circumjacentibus & vicinis, ac ſuam ibidem univerſaliter omnium ſegetum decimam, pure propter Deum, in eleemoſynam, pro animabus parentum ſuorum, nec non ſui ipſius prædicti militis, habendam in futuro, & jam ex nunc poſſidendam (electa ſibi in dicto Monaſterio Eccleſiaſtica ſepultura) donans, dedit pleno donationis inter vivos jure, ex hoc nunc in ſæculum tenendam corporali ac quieta poſſeſſione, & habendam à data præſentis publici inſtrumenti, juſto legitimæ poſſeſſionis titulo, & pariter proprietatis, in quantum in ſe fuit & potuit, quoad poſſeſſionem & proprietatem in ſupradictas, adhibitis etiam ex abundanti quibuſdam ſolennitatibus, quæ ad ſolemniſationem conſimilium fieri conſueverunt,

Videlicet quod major dicti Monaſterii cereus illuminatus fuit, & prædictus miles Dominus Theodericus, cum viridi ceſpite, cui viridis ramus infixus exiſtit, arrepta etiam ſtola, qua frater Ioannes de Valle Dei

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Dei Monachus,& dicti Monaſterii Con-
ſſor, præcinctus fuerat, & ſubſcriptis te-
bus, ad perhibendum ſuper hoc efficax
ſtimonium cum inſtantia convocatis, ob-
lit ſcienter ac ſpontanee, ſuper altare di-
i Monaſterii, Domino Deo hæreditarie
cimam prænarratam, ſub omni modo &
rma prædictis, atque in holocauſtum
l oblationem immolavit.

Acta ſunt hæc ante altare prædictum,
æſentibus ibidem, fratre Ioanne de Val-
Dei, Domino Wilhelmo Rectore, & Do-
ino Ioanne de Lintere, Capellano Eccle-
e de Cortenake, presbyteris, & pluribus
iis ad prædicta vocatis & rogatis fide di-
is teſtibus, anno, die, menſe, ut ſupra.

DIPLOMA X.

arolus Simplex, Francorum Rex, Francon Leodicenſi Epiſcopo poſſeßiones quaſdam, vi ablatas, an. 894. reſtituit, Adeleide matre & Fulcone Remorum Archiepiſcopo petentibus.

N nomine ſanctæ & individuæ Trini-
tatis, Carolus miſericordia Dei Rex.
Si juſtitiam Dei vere diligimus, & au-
s noſtræ pietatis juſtis accommodare pe-
ionibus certamus, morem, ut decet, re-
um frequentamus, & ex hoc in futuro
munerari omnino credimus.

Quapropter notũ eſſe volumus omnibus
Dei Eccleſiæ fidelibus, tam præſentibus
quam

quam & futuris: quoniam noſtræ genu Serenitatis adiens Dominus Franco venerabilis Epiſcopus, reclamavit ſe de quibuſdam rebus, de fiſco ſcilicet Arceias, in pago Portunenſi ſito, quas etiam ab Eva Chunradi quondam muliere, per precariam acceperat, quod vi atque violentia ſibi ac Eccleſiæ ſuæ fuiſſent ablatæ.

Quod ergo ut verum comperimus, ob Dei amorem & S. Lamberti, remediumque animæ noſtræ, perque deprecationem cariſſimæ & venerabilis genitricis noſtræ Adeleidis, ac Domini Fulconis Remorum Archiepiſcopi, præceptum noſtræ auctoritatis & hoc fieri, & ei dari juſſimus.

Per quod jubemus atque præcipimus, ut nemini mortalium liceat, quoquo modo, ab eo vel ab Eecleſia ſua, ſucceſſoribuſque ſuis prædictas res ..... cum omni integritate, veluti continetur in præfata precaria ......

Quæ ab hodierna die & deinceps habeant, teneant, poſſideant, vel quidquid exinde facere voluerint, liberam ac firmiſſimam in omnibus, ſicut de aliis ſuæ Eccleſiæ rebus, habeant poteſtatem faciendi.

Et ut hæc noſtræ auctoritatis largitio, per ſucceſſura annorum curricula, rata & inconvulſa permaneat, manu propria eam ſubter firmavimus, & annuli noſtri impreſſione inſigniri juſſimus.

Signum Caroli glorioſiſſimi Regis.

Rauber-

Raubertus Notarius, ad vicem Auske-
ici Cancellarii, recognovit.

Datum anno Incarnationis Dominicæ
ctingenteſimo nonageſimo quarto, anno
uoque, regnante Carolo, ſecundo, Indi-
tione duodecima, VI. Kalendas Octo-
ris. Actum Attiniaco.

DIPLOMA XI.

*uendeboldus Lotharingiæ Rex dat Cathe-
drali Canonicorum S. Lamberti Col-
legio Leodicenſi Villam Teux,
an. 898.*

IN nomine ſanctæ & individuæ Trini-
tatis. Zuenteboldus divina favente
lementia Rex.

Pro his quæ, ob amorem Dei, Eccleſiis
nctis locisque Sanctorum per manſue-
dinem noſtræ Serenitatis tribuimus, æ-
ernæ felicitatis beatitudine, ipſis inter-
enientibus Sanctis, omnimodis perfrui
onfidimus.

Idcirco, omnium ſanctæ Dei Eccle-
æ, noſtrorumque fidelium, tam præſen-
um noverit, quam futurorum ſagacitas,
uia nos, pro ſalute noſtræ animæ, pii-
ue genitoris noſtri ſereniſſimi Arnulphi
mperatoris, ac noſtrorum prædeceſſo-
um Imperatorum & Regum,

Largimur Eccleſiæ, in honore beatæ
Mariæ,

Mariæ, genitricis Dei & Domini noſtri & præclari martyris Chriſti Lamberti in Leodico conſtitutæ, cui præſidet Franc venerabilis Epiſcopus, villam noſtri dominicatus, ſitam in pago Leuga, ſupe fluvium Poledam, vocabulo Teux, cum omnibus juſte & legaliter ad eam pertinentibus, videlicet mancipiis utriuſqu ſexus, campis, ſylvis, pratis, aquis, aquarumque decurſibus, molendinis, cambis patvis exitibus & reditibus, cultis & incultis, mobilibus & immobilibus, eo tempore & pacto, ut ex hoc, & in antea, præſcriptæ Eccleſiæ, nec non prædicto Epiſcopo, ſucceſſoribuſque ejus, ſine contradictione aliqua, immobiliter perpetuo ſubſiſtant.

Et ne hæc noſtræ benevolentiæ largi o permanſuris ſucceſſionibus infucat ervetur, noſtri annuli impreſſione ſubte inſigniri præcepimus.

Signum Domini Zuenteboldi Regis.

Walgerius Notarius, ad vicem Raerbodi Archicancellarii, recognovit,

Actum VIII. Idus Octobris, anno Incarnationis Dominicæ octingenteſim nonageſimo octavo, regni vero Zuenteboldi ſereniſſimi ac piiſſimi Regis quarto. Actum villa Aquæ ductus, in Dei nomin feliciter, Amen.

DIPLO.

DIPLOMA XII.

Ludovicus Lotharingiæ Rex, Suentiboldi frater & in regno ſucceſſor, an. 910. dat Mortarium villam Canonicis in Caprimonte (opido olim Diœceſis Leodicenſis) degentibus.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis. Ludovicus divina ordinante gratia Rex.

Quoties ſanctarum Dei Eccleſiarum neceſſitatibus munimine regalitatis ſubvenerimus, morem anteceſſorum noſtrorum imitamur: idque nobis ad præſentis ævi ſubſidia, atque ad futuræ beatitudinis præmia incunctanter adipiſcenda, proficere credimus.

Quocirca omnium ſanctæ Dei Eccleſiæ noſtrorumque fidelium, præſentium ac futurorum, prudens agnitio comperiat, quia Hatto venerabilis Archiepiſcopus & Gerberdus Celſitudinem noſtram adierunt, intimando, qualiter frater noſter Suentipulchus, poſtquam à regni gubernatione proceres regni Lotharienſis dehiſerint, cuidam viro Roingo quandam proprietatem dederit, quam ipſe Roingus poſtmodum ad ſubſtantiam Canonicorum, in Caprimonte loco vocato, degentium, utcumque delegaverit.

Cumq; prænominatus Comes hoc taliter ictũ perſcrutaverit, noſtriſq; auribus innotuit,

tuit, humilimeque expetiit cum Hattor
præfato Pontifice, ut pro ſalute animæ no
ſtræ, eaſdem res prænominatis Canon
cis, per noſtræ auctoritatis præceptum
confirmaremus.

Hoc quoque ipſorum petitioni libente
acquieſcentes, præſcriptas res in Com
tatu Leuchia ſitas, Mortariumque locur
vocatum, cum omnibus ſuis appenditii
ut hactenus jam dictus Roingus eas h
bere viſus fuit, ita deinceps, ad ſubſtantiar
ſæpe dictorum Canonicorum, per præſen
tem noſtræ Regalitatis vigorem conced
mus, ac confirmamus.

Videlicet cum manſo indominicato, a
que Eccleſia, cum aliis duodecim manſi
caſtitiis, campis, pratis, paſcuis, ſilvi
cultis & incultis, aquis aquarumve decur
ſibus, molendinis, piſcationibus, viis &
inviis, exitibus & reditibus, quæſitis &
inquirendis, mobilibus & immobilibus
ac mancipiis utriuſque ſexus inibi reſi
dentibus.

Hoc quoque obnixè ſtatuentes ac ſan
ctientes, ut more Eccleſiaſtico, ab ho
dierna die præſcripti Canonici ad men
ſam ipſorum habeant, teneant, poſſidean
noſtrique ob id memores effici delecten
tur.

Et ut præſens noſtræ largitionis &
confirmationis præceptum, per ſucceden
tia tempora, verius credatur, ac diligen
tius ſervetur, manu propria ſubter firmavi
mu

nus. & ſigilli noſtri impreſſione inſigniri juſſimus.

Signum Domini Ludovici ſereniſſimi Regis.

Theodulphus Notarius, ad vicem Rathbodi Archiepiſcopi & Cancellarii ſummi, recognovi.

Data V. Idus Novembris, anno Dominicæ Incarnationis D. CCCC. X. Indictione XIII. anno vero Domini Ludovici X.

Actum in Geleneheim, in Dei nomine feliciter, Amen.

DIPLOMA XIII.

Carolus Simplex Francorum Rex Canonicis Eccleſiæ S. Lamberti Leodicenſis an. 915. dat foreſtum ſeu ſilvam in Arduenna ſitam, Stephano Leodicenſi Epiſcopo, & Raginero I Hannoniæ & Hasbaniæ Comite, petentibus.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Carolus, divina propitiante clementia, Rex Francorum.

Si Deum præ oculis habendo, in augmentandis ſuis Eccleſiis honoramus, noſque fideles in ſuis rectis petitionibus libenter excipimus, divina humanaque nobis ſimul conciliamus, atque regiam liberalitatem moribus paternis exequentes ſ[illegible]mus.

Quocirca omnium noſtrorum fideliu[m] præſentium videlicet ac futurorum,co[m]periat ſolertia, quod Dudo Virdunenſiu[m] Epiſcopus, Raginerus Marchio ſtrenu[us], pariter etiam Robertus noſtræ Sereni[ta]tis executor fideliſſimus,noſtram adieru[nt] excellentiam, poſcentes prorſus.

Vti interventu Stephani venerabi[lis] Tungrorum Epiſcopi, noſtræ conſang[ui]nitati affinis dilectiſſimi, partibus ſanc[tæ] Dei genitricis Mariæ, almique marty[ris] Lamberti, in proprium traderemus for[e]ſtam, quæ olim pertinuerat ad Tectis v[il]lam,quam dato fiſco Zuendip.remiſerat [in] manum regiam, quamque conſtat in pa[go] Luvienſi, atq; in Comitatu Sichardi ſita[m], atque iſtis finibus circumquaq; concluſa[m].

Terminatur à Wlfingi pago, uſque [ad] fluvium Amblevam, inde ad Monaſteri[um] Stabulaus, ſicque vadit ad .... & inde [ad] Salceias, uſque ad Nordrees fontem, & [ad] Haverdii uſque ad Veſere, & idem ad [ri]vum de Solmania uſque ad Solergeas [&] Hukelebac, uſque ad Veſerem & Ge[...] lampiam, uſque ad Hoſpitale, & ſic rev[er]titur ad Wlfingi pagum.

Horum itaque petitioni gratanter aſſe[nſ]um præbentes, egimus, juxta quod fl[agi]tant obnixè poſcentes.

Delegavimus namque ipſam foreſt[am] prælibatis partibus jure perpetuo in pr[o]prium tenendam, & totum undecumq; [in]tegrum, velut dudum ſemper in Reg[i]

ma[...]

manibus conſtiterat, firmavimus omni tempore poſſidendam, in tantum, ut neque à quoquam venatio, ullatenus fiat per illam, niſi Prælati illius Eccleſiæ licentiam omnino habuerit indeptam.

Si quis ita temerario auſu in ea venari præſumpſerit, ſic bannum regium inde componat, quomodo antea componebatur, dum Regum in manibus ſteterat.

Et ut hoc noſtræ auctoritatis præceptum perpetualiter manens, ſemper ſit inconvulſum, has teſtatorias litteras exinde fieri juſſimus, annulique noſtri impreſſione ſubtus inſigniri præcepimus.

Signum Caroli Regis glorioſiſſimi.

Ionſuinus Notarius, ad vicem Herivei Archiep. ſummique Cancellarii, recognovit.

Datum VIII. Kalendas Septembris, Indictione tertia, anno viceſimo tertio, regnante Carolo Rege glorioſiſſimo, redintegrante decimo octavo....

Actum Monaſterio S. Arnulphi, in Dei nomine feliciter, Amen.

DIPLOMA XIIII.

Carolus Simplex Francorum Rex Rutgero Treverenſi Archiepiſcopo reſtituit Trajectenſem S. Servatij Abbatiam.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis. Carolus divina propitiante clementia Rex Francorum.

Dogmate divino inſtruimur, & regia majeſtate monemur, quatenus Sanctorum ea ſub ſolida tuitione provideamus:

& ſi quæ ſunt alicujus pravitate attrita,
priſtinum reverti faciamus ſtatum.

Noverit igitur omnium ſanctæ Dei E
cleſiæ fidelium noſtrorum, videlicet præ
ſentium ac futurorum induſtria, quonia
vir venerabilis nobis fidelis Rutgeru
Treverenſis Eccleſiæ Archiepiſcopus, ſa
pius plangendo adiit Celſitudinem n
ſtram, dicens, quod Abbatiam S. Serv
tii, quæ eſt conſtructa in Trajecto, in Co
mitatu Maſeland, quam dedit per ſuu
præceptum ſibi commiſſæ Treverenſi E
cleſiæ Arnulphus Rex, ſed violentia R
gineri Comitis, & filii ejus Giſilberti,
prædicta Treverenſi Eccleſia jam olim e
ſet injuſte ablata.

Ergo ad cauſſas noſtras ejus proclam
tionem mittens, judicio Scabinorum p
latii noſtri, & atteſtatione omnium fid
lium noſtrorum, ipſam Abbatiam S. P
tro, in cujus honorem eſt conſtructa Tr
verenſis Eccleſia, & prænominato Præſ
li reddimus, ut in perpetuum, ſine cuju
piam contradictione, cum omni integr
tate ipſe & ſucceſſores ejus ipſam Abb
tiam teneant atque poſſideant, & qui
quid pro ſua, ſuæque Eccleſiæ utilitate,
ipſa facere decreverint, liberam in omn
bus poteſtatem habeant faciendi.

Et ut hæc notitia inſtantibus & futu
temporibus rata eſſe credatur, & firmi
habeatur, ſigillo noſtri palatii eam robor
ri juſſimus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Hæc ſunt nomina eorum, qui præfatum contulerunt judicium, videlicet

Epiſcoporum.

Wifridus, Dado, Raubertus, Abbo, Stephanus.

Sed Comitum.

Matfridus, Sigardus, Otto, Fulbertus, Chriſtianus, Erkengerus, Iſembardus, Hungerus, Ecfridus, Ermenfridus, Walterus, item Walterus:

Nec non & Sabinorum.

Blidulphus, Regnardus, Adelbertus, Sigebertus, Witterus, Adelbardus, Rubertus, Bernacrus, Volmarus, Roricus, Otkerus, Ingrannus, Betto, Engilbertus, Filbertus, Iſwardus.

Rathbodus Notarius, præcipiente Domino Rege Carolo, hanc notitiam ſcripſit. Data Idibus Iunii, Indictione VIII. anno XXVII. regnante Rege Carolo, reintegrante XXII. largiore vero hæreditate indepta VII, Actum Heriſtal palatio.

DIPLOMA XV.

Ejuſdem Caroli Regis Diploma alterum, e'u dem argumenti ac ſententiæ.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trini tatis. Carolus divina largiente miſeri cordia Rex Francorum.

Si ſervorum Dei petitionibus aurem li benter accommodamus, divini cultus a more, regium decenter morem exequi mur, ac vitæ æternæ præmia propter hc adipiſci veraciter credimus.

Quocirca comperiat omnium fideliur ſanctæ Dei Eccleſiæ, noſtrorum videlice præſentium & futurorum ſolertia, quc niam Archipræſul venerabilis Treverei ſis Eccleſiæ Rotgerus noſtræ Serenitat culmen adiit, conquerens quod Abbatiar quandam, quæ eſt conſtructa ſuper flume Moſam, in loco Trajectus nuncupato, ul requieſcit corpus ſanctiſſimi Confeſſor Servatii, Arnulphus quondam Rex, depre cante Rathbodo prædictæ Eccleſiæ pri dem Archiepiſcopo, delegaverat S. Petr Apoſtolo ad Cathedram Treverenſem.

Idque ſanctionis præceptum confirma re ſtuduit: ſed irruentibus diverſis contr rietatibus, à poteſtate ejuſdem ſedis R ginerus pridem Comes eandem Abb tiam violenter ſubtraxit, & reclamante d cto Rathbodo apud Regem Zuendebol dum, illam reddere cõpulſus eſt S. Petro.

Verum Zuendeboldo perempto, iterun

à R

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Raginero pervaſa eſt, ac poſt illum ab e-
s filio Giſilberto pari violentia hactenus
gatur reddere.

Cujus petitionem fore ſalubrem cogno-
entes, conſenſu Epiſcoporum noſtrorum,
judicio Comitum, ſeu aliorum fidelium,
prædictam Abbatiam in Trajecto ſuper
mine Moſa ſitam, in Comitatu vero Has-
benſi, in conſpectu noſtro & præſentia
incipum noſtrorum ipſimet prælibato
chiepiſcopo reddere imperavimus, pro
more Dei.

Ita dumtaxat, ut à nobis reſtitutam S.
tro, uſibuſque ſanctæ Treverenſis Ec-
ſiæ, ab hinc in futurum nullus valeat
n ſubtrahere vel dividere exinde; ſed
ſtræ pietatis munere ipſe Archipræſul
gerus, & ejus ſucceſſores memoratam
i Abbatiam habeant, teneant, cum vil-
mancipiis utriuſque ſexus, & omnibus
us juſtè ibidem pertinentibus, & ea-
ndem rerum exactionibus, & omnia ad
pertinentia regant & diſponant pro
i utilitatis ſtudio, ſicut priorum Regum
ctoritates patefaciunt.

anc igitur Abbatiam reddendam noſtræ
ctoritatis præcepto Archipræſuli Rutge-
& ſuæ Eccleſiæ, manu propria robora-
mus, & annuli noſtri impreſſione inſi-
ri juſſimus.

Signum Caroli Regis gloriſiſſimi.

Gozelinus Notarius, ad vicem Rutkeri
hipræſ. ſummiq; Cancell. recognovit.

Data VII. Idus Iulii Indictione VI I
anno regni Caroli inclyti Regis XXVI
redintegrante XXII. largiore vero hære
ditate indepta VIII.
Actum in Villa Theodonis.

DIPLOMA XVI.

Conrado Lotharingiæ Duce poſtulante, Ot
I. Imp. an. 944. dat Faraberto Leod
cenſi Epiſcopo Monaſterium Eiche, qu
nunc eſt Canonicorum Collegium, in a
tionis Leodicenſis opido Maſcica.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trin
tatis. Otto, divina providentia Rex
Si locis divino cultui mancipatis al
quid impendimus, augmenti æternæ r
munerationis cumulum ſperamus in
nos adepturos.

Quocirca noverit omnium fidelium n
ſtrorum cautela, tam præſentium qua
ſuccedentium, qualiter ob amorem omn
potentis Dei, interpellante noſtram lib
ralitatem Duce Conrado, tradidimus
Leodicenſem Sedem, in honore ſemp
virginis Mariæ dedicatum, quoddam M
naſterium, Eiche vocatum, ſuper fluviu
Votra conſtructum, ſitum in pago *Huſ*
in Comitatu Rodulphi, quatenus præfa
Eccleſiæ, cui modo præeſt Farabertus
piſcopus: ſuique ſucceſſores eandem i

de t

e teneant poteſtatem, quam in reliquis abent rebus ad ſuam Sedem pertinentius, cum omnibus ad prænotatum Cœnorium juſte ſpectantibus terris, mancipiis, unctiſque, quæ dici vel nominari poſunt.

Et ut hæc auctoritas noſtra, præceptumne traditionis inviolatum deinceps permaneat, juſſimus hoc conſcribi, ſigillique oſtri impreſſione munitum firmari.

Signum Domini Ottonis Sereniſſimi Regis.

Eimo Notarius, ad vicem Brunonis Archicancellarii, recognovi.

Actum Chuitileneburg, anno Incarnaionis Domini nongenteſimo quadrageſino quarto IV. Nonas Iulii, regni autem Domini Ottonis decimo ſexto, Indictione ſeptima.

DIPLOMA XVII.

Henricus III. cognomento Niger Imp. dat Nithardo Leodicenſi Epiſcopo Comitatum Hasbaniæ, an. 1040.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Henricus divina favente clementia Rex.

Si fidelium noſtrorum voluntati ac petitioni noſtrum aſſenſum pium ac benevoum adhibere curamus, quin ipſi nobis in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

futuro multo fideliores, & ad omne noſtrum ſervitium promptiores ſint, minimè dubitamus.

Quapropter omnibus divini noſtrique nominis amatoribus, tam futuris quam preſentibus, perſpicuum eſſe volumus, qualiter Nithardus, ſanctæ Leodienſis Eccleſiæ venerabilis Epiſcop. noſtram regalem adiit ſublimitatem, humiliter deprecans.

Vt in primis, cauſſa divinæ retributionis; ac ob remedium animæ pii genitoris noſtri Conradi Imperatoris, à nobis, dum vixerimus, nunquam obliviſcendi, nec non ob humilem interventum fidelium noſtrorum Brunonis ſanctæ Wirceburgenſis Eccleſiæ, & Thietrici Metenſis, venerabilium Epiſcoporum, ac pro ſuo aſſiduo & fideli ſervitio, quo patri noſtro nobiſque multum fideliter ſervivit.

Comitatum Arnoldi Comitis, nomine Haſpinga, in pago Haſpingow ſitum, cum tali jure, talique diſtricto, quale parens noſter, aut nos hactenus in illo viſi ſumus habere, in moneta vel telonio, imo cum omni utilitate, quæ ſcribi aut excogitari poteſt, prædictæ Leodienſi Eccleſiæ, in honore ſanctæ Dei genitricis Mariæ, ac pretioſiſſimi martyris Lamberti, qui ibidem corporaliter requieſcit, conſtructæ, ea lege in proprium concederemus, ut hanc proprietatem, quam hactenus in illo habuimus, prefatus Epiſc. Nithardus, ſuiq; ſucceſſores ab hinc poteſtativè habeant.

Et ut

Et ut hæc noſtræ conceſſionis auctori-
is ſtabilis & inviolata omni permaneat
vo, hanc chartam inde conſcribi, eam-
ue manu noſtra propria, ut ſubter vide-
ır, corroborantes, ſigilli noſtri impreſ-
one præcepimus inſigniri.

Signum D. Henrici Regis invictiſſimi.

Theodoricus Cancellarius, vice Burdo-
is Archicapellani, recognovit.

Datum IX. Kalendas Februarii, Indi-
tione octava, anno Dominicæ Incarna-
onis milleſimo quadrageſimo, anno Do-
nini Henrici III. ordinationis duodeci-
no, regni vero primo. Actum Vlmæ fe-
citer, Amen.

DIPLOMA XVIII.

*ons lapideus Dionantenſis ſuper Moſa flumi-
an. 1080. ædificatur, Henrico Epiſcopo
Leodicenſi, Alberto Comite Namurcenſi,
Canone Comite, & aliis conſentientibus.*

N nomine Domini. Quicumque fide-
les iſtud conſcriptum legeritis, ſciatis
oc factum eſſe voluntate & præcepto
enrici Epiſcopi Leodienſis & Comitis
lberti Namurcenſis, à me Godeſcalco
bbate ſanctæ Eccleſiæ Walciodorenſis,
honorem Dei, ad confirmationem ſe-
uentis operis.

A tempore Eilberti Comitis, qui primus
Walciodoro Monaſticā vitam inſtituit,
uſque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

uſque ad tempus iſtud , quo pons lapideu
in Deonant cœpit conſtrui , navem una
magnam , quam Bargam vocant, ad opu
tranſeuntium , habebat Eccleſia Walcio
dorenſis. Hac dabat fratribus nonagin
quatuor denarios ſingulis annis , & Abba
ti , qui præerat , quatuor ſextarios optim
vini.

Cumque placuiſſet Dominis , qui præ
erant loco, ſcilicet Henrico Epiſcopo, Co
miti Alberto Namurcenſi, Cononi Com
ti, & Frunuardo Præpoſito, & opidanei
Iſaac Villico , & Gozuino de Rupe , &
ceteris, ut pons fieret lapideus , unde vill
melioraretur (nam antea quidem fuit, ſe
nulli erat aptus uſui) convenerunt in unu
in eadem villa , III. Kalendas Septem
bris.

Ibi me accerſiens Epiſcopus prænomi
natus, rogatu & conſilio Deonantenſium
aſſentiente de hoc negotio Comite Na
murcenſi, ſub cujus advocatione erat lo
Walciodorenſis , tale quid à me expeti
vit , ut concederem ei , cauſſa gratiæ &
fraternitatis , in auxilium & ad ſuſtenta
tionem pontis, hos reditus, quos dinume
ravi, & quos jure noſtro accipiebamu
cum navi.

Et nos pro hac viciſſitudine iſtud pri
vilegium inibi ad pontem , cum noſtri
omnibus hominibus, & cum omnibus di
verſæ ætatis & ſexus ; ex omnibus locis
ad locum noſtrum attinentibus, & parten
habere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

aberemus, ut nihil omnino ab ipſis eun-
o, redeundo, ducendo, vel aliquid por-
ando intus vel foris daretur vel accipe-
etur; & ſi, quod abſit, tranſitus deſtrue-
etur, aut nimia violentia aquæ pons di-
beretur, navim noſtram ad portum no-
rum, qui illic eſt, reduxiſſemus, & redi-
ıs noſtros, abſque calumnia alicujus &
errore, in primis recepiſſemus.

In qua re nuſquam aſſenſum meum præ-
ere volui, quo aduſque Comes Albertus
lamurcenſis beneficium atque honorem,
uod ab atavo ſuo Comite Robuoldo Ec-
leſiæ Walciodorenſi, in eodem opido, ob
everentiam Genitricis Dei, traditum fu-
rat, petitione adſtantis Epiſcopi, confir-
navit & renovavit.

Videlicet ut nullus ex omnibus nobis
ıbjectis, teloneum vel munus aliquod
ediſſet, cauſſa alicujus mercati, ſed ſe-
nri ipſi & filii eorum permanſiſſent ab
oc tributo & liberi.

Quo facto, cum placuiſſet mihi & ce-
ris omnibus, conceſſimus & tradidimus,
ıæ volebat Epiſcopus, ex ſcilicet condi-
one, ut præfati ſumus.

Actum eſt Deonant, Kalendis Septem-
ris, anno Domini milleſimo octogeſimo,
ndictione III. anno XXV. Imperii Hen-
ci quarti Imperatoris. Teſtes,

Dominus Henricus Epiſcopus.

Godeſcalcus Abbas.

Albertus Comes, Godefridus filius ejus,

Cono Comes. Theo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Theoderieus Advocatus, Heribrandus frater ejus, Godefridus, Dehili, Cono frater ejus.

DIPLOMA XIX.

VValterus de Trudeneris, vir nobilis, Monaſterio S. Laurentii Leodicenſis, dat prædium ſuum Avernenſe, in Comitatu Steppenſi. Quam donationem ſuis litteris confirmat Albero Leodicenſis Epiſcopus an. 1124.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, Ego Albero gratia Dei Leodienſis Epiſcopus, notum facio præſentibus & futuris Chriſti fidelibus.

Quia Walterus de Trudeneris liber homo, prædium quod habebat in minori Avernas in Comitatu de Steps, tradidit, pro ſalute animæ ſuæ, ad altare B. Laurentii ex integro tam in culturis & pratis, quam in nemore & cenſu & familia, quæ illo tempore in ipſo manebat prædio, cum omnibus uſuariis & appenditiis ſuis, cum omni decima indominacatus proprii, nec non & tota juſtitia ipſius prædii.

Advocatiam vero ipſius prædii liberam reliquit in manu Leodienſis Epiſcopi, ut ei ſoli de omni injuſtitia reclamet Eccleſia S. Laurentii, & ut nunquam eandem Advocatiam in beneficium det alicui. Nam in pretium redemptionis animæ ſuæ, ipſum Allodium Deo & S. Laurentio obtu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

:,& ideo Leodienſem Epiſcopum Advo-
atum ibi eſſe voluit, qui ſpecialis provi-
or & paſtor erat ipſius Walteri, tanquam
beri hominis,ſicut & cæterorum libero-
m hominum principatus proprii.

Homines vero, qui de terra cenſuali e-
ſdem prædii ſunt beneficiati,fundos ſuos
Abbate tenebunt,ſicut eo die tenebãt,
o ipſum prædium S. Laurentio eſt tra-
tum,nec præter ſimplicem terræ cenſum
iquod requiſitionis jus,ſive ullam diſtri-
ionem ibi habebunt: quia omnia hæc ad
batem pertinentia ſunt, & ei de omni
juſtitia eſt proclamandum.

Diffinitum eſt etiam, ut nec Walterus
m vivit, nec poſt eum Abbas aliquis
idquam de terra & decima indomini-
li, vel de cenſu, ſive de omni reditu e-
ſdem prædii beneficiare aut diminuere
ffi;eo quod eleemoſyna Deo & S.Lau-
ntio oblata ſit.

Ipſe vero Walterus uſumfructum ejuſ-
m prædii in vita ſua ſibi ex integro re-
uit: & ideo, ne vel ab ipſo dum vivit,
l ab aliquo, poſtquam obierit, ulla ſurre-
ione infringi poſſit, ſummam terræ ad
ominicatum S. Laurentii pertinentis,
mmam quoque cenſus, aliorumve redi-
um,hic ſubannotari placuit.

Primo quidem totam decimam ad in-
minicatum S.Laurentii pertinentẽ, ſive
fructibus terræ cultilis,ſive in fructibus
meſtici nutriminis:deinde viginti bona-

ria

ria terræ indominicalia, & de terra ce
ſuali ſolidos XLI. & III. denarios,
tribus terminis, Epiphania ſcilicet,
Nativitate ſancti Ioannis, & feſtivita
S. Remigii. Qnatuor quoque modios
venæ, in ſolennitate S. Martini, & XXI
capones in Natali Domini, & octo pane
cum totidem cereviſiæ picariis.

Familia quoque ipſius prædii, id eſt, ſe
vi & ancillę ſingulis annis cenſum ſolve
capitis ſui denarios X. unum ad altare
Laurentii, in feſtivitate S. Martini.
eum aliquis eorum ſine hærede obie
XII. denarios dimittet Eccleſiæ S. La
rentii.

Quæ omnia nos rata & inconvulſa pe
petuo manere decernimus, & pro conf
mationis teſtimonio chartam hanc co
ſcribi juſſimus, & noſtri ſigilli impreſſi
ne roboravimus, excommunicantes & a
ternæ maledictionis anathemate conden
nantes eos, qui quovis malignitatis ing
nio quidlibet horum infringere tentav
rint, & Eccleſiæ S. Laurentii ullam i
quietudinem aut moleſtiam concitaverin

Teſtes fuerunt Archidiaconi omnes.
Andreas Præpoſitus.
Henricus Decanus.
Henricus junior.
Alexander, Adelmanus, Seppo.
Emmo, & alii multi ex clero S. Lan
berti.

Dem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

De nobilibus viris.

Godefredus Comes Namurcenſis.
Arnulphus Comes Loſſenſis.
Gisbertus Comes de Thuerate.
Lambertus Comes de Monteacuto.
Wigerus Advocatus.
Willelmus de Loſſez.
Godeſchalcus de Merelevers, frater eſdem Walteri, & alii multi de familia eccleſiæ.
Theodericus de Ponte.
Widericus de Prato. Avelinus.
Lambertus de Hoyo, & Arnulphus frater ejus.
Albertus de Villier, & Theodericus frater ejus, & alii multi.
Actum Leodii anno Dominicæ Incarnationis milleſimo centeſimo viceſimo quarto, Indictione prima, regnante Henrico V. anno regni ejus decimo ſeptimo.

DIPLOMA XX.

Conventus apud Marſnam, prope Traiectum Moſæ, anno 847 celebratus, per Lotharium Imperatorem, Ludovicum Germaniæ, & Carolum Calvum Franciæ Reges, fratres.

HÆc quæ ſequuntur Capitula ſunt, quando tres Reges fratres Lothariu-

ſcilicet, Ludovicus & Carolus,ſimul co
venerunt ſecus municipium Trajectun
in loco qui dicitur *Marſna*, anno Inca
nationis Dominicæ octogeſimo quadr
geſimo ſeptimo,per menſem Februariur
quæ etiam Capitula ſingulorum adnunti
tiones ſequuntur.

De pace & concordia atque unanimit
te trium fratrum & Regum inter ſe ,
quod veriſſimo & non ficto caritatis vi
culo ſint uniti , & ut nullus deinceps ſca
dalorum inter eos occaſiones ſerere poſſ

Vt ipſi mutuo ſibi auxilientur, & con
Dei ſanctæque Eccleſiæ ac ſuos inimic
ſecundum oportunitatem temporis in
cem adjuvent.

Vt nemo per quamlibet cupiditatem l
ges pacis in cujuſlibet eorum regno co
vellere præſumat, quod ſi facere præſu
pſerit , communem ab eis ultionem i
currat.

Vt Eccleſiæ Chriſti per omne eoru
regnum priſtinam dignitatem honore
que retineant : & quidquid ſuperſ
domino Ludovico Imperatore jure legi
mo poſſederunt abſque ulla diminutio
recipiant.

Vt ſingulis eorum fidelibus talis l
conſervetur, qualem temporibus prior
Regum & præcipue avi patriſque eor
habuiſſe noſcuntur : ſi tamen & ipſi p
ſtinam fidem erga ipſos conſervent.

Vt rapinæ & deprædationes quæ qu
ju

jure legitimo hactenus factæ ſunt, penitus interdicantur, & nemo ſe impunè poſt hæc eas præſumere poſſe confidat.

Vt in ſingulis partibus regni Miſſi idonei conſtituantur, qui querelas pauperum & oppreſſiones, ſive quorumcumque cauſſas examinare & ſecundum legis æquitatem valeant definire. Et ſi ab uno in aliud regnum hujuſmodi præſumptores confugerint, ibi ſimiliter opprimantur.

Vt nullus in omni eorum regno deinceps raptum facere præſumat, aut ſi fecerit legaliter puniatur.

Vt Regum filii legitimam hæreditatem regni ſecundum definitas præſenti tempore portiones poſt eos retineant, & hoc quicunque ex fratribus ſuperſtes fratribus fuerit, conſentiat, ſi tamen ipſi nepotes patruis obedientes eſſe conſenſerint.

Vt legati ad Ducem Brittonum mittantur, qui de communi erga eos obſervatione pacis eum commoneant.

Vt ſimiliter ad Regem Normannorum legati mittantur, qui eum conteſtentur, quod aut pacem ſervare ſtudebit, aut communiter eos infenſos habebit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

DIPLOMA XXI.

Ludovicus Germaniæ Rex Lauuium, Foſſas, & alia loca Stephano Leodicenſi Epiſcopo attribuit, ſeu confirmat, an. 908.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis. Ludovicus, divina ordinante gratia Rex. Si Eccleſiis Dei, ſuiſque rectoribus aliquid emeliorationis, ad majora ſublevando, roboramus, dubium non eſt à Deo nos accepturos retributionem, propter cujus hæc agimus honorem.

Quocirca omnium ſanctæ Dei Eccleſiæ fidelium, & noſtrorum præſens futuraque comperiat generalitas, quoniam Herdrimannus, Agrippinenſis Eccleſiæ Archipræſul inclytus, ſimulque *Repehardus* & *Reginharius* egregii Comites, ad noſtræ ſublimitatis accedentes excellentiam, vice Stephani venerabilis Epiſcopi, humiliter ſunt deprecati, ut ob Dei, ſanctæque Mariæ, atque Lamberti martyris amorem, cuncta quæ retro omnibus temporibus, Tungrenti Eccleſiæ fuerunt tradita à noſtris prædeceſſoribus, pari voto, eidem habenda concederemus, ac noſtræ auctoritatis præcepto inviolando tutaremur. Quorum itaque petitionibus tanto libentius ceſſimus, quanto amplius id nobis à patribus noſtris profuturum proſpeximus.

Idcirco

Idcirco hoc noſtræ confirmationis præceptum fieri juſſimus, per quod *Laubacenſem* Abbatiam à Domino patre noſtro, Arnulpho, Rege glorioſiſſimo datam, in pago ac in Comitatu Huinuenſi ſitam, cujus ad præſens Comes videtur adeſſe Sigehardus, ac fiſcum nomine *Tectis* à Rege *Suendi polobo* fratre noſtro conceſſum in pago ac Comitatu Linvienſi poſitum: cujus etiam in præſentiarum idem Comes dignoſcitur exiſtere Sigehardus: atque Abbatiam nomine *Foſſas*, per præſtariam, à Giſla Abbatiſſa, noſtra conſanguinea, noſtræ voluntatis conſenſu, acquiſitam, in pago ac in Comitatu Lummenſi conſtitutam, cujus nunc adeſt Comes Berengarius: inſuper teloneum, ac monetam de Trajecto, noſtra donatione, cum conſenſu Albuini, eo tempore illius Comitis, conceſſam: pariter quoque Abbatiam *Heribotesheim* nomine dictam, quæ à Gerhardo quondam Comite proprio jure habita poſtea, pro culpa infidelitatis, contra noſtram Serenitatem exhibita, noſtro ceſſit donatui verſa, quam prælibato Stephano ipſius proprio affini, quandoquidem manſit ſemper fidelis, dare volentes: tamen ſuæ jam dictæ Eccleſiæ ipſius precatu dedimus: hæc nominata, & omnia cetera, cum omni ſuorum integritate, quæ ibi nunc ſunt, vel juſte acquiri poterunt, jam ſæpius dictæ Eccleſiæ Paſtorique præſenti Stephano, & qui Dei nutu ven-

turi ſunt, æternaliter poſſidenda concedimus.

Eo videlicet ordinis modo, ut quidquid ſecundum Dei ac ſuam diſpoſitionem facere maluerint, libero, quemadmodum ex aliis eccleſiaſticis rebus, in faciendo potiantur arbitrio, quatenus ob hanc noſtræ mercedis ſeu parentum noſtrorum emeliorationem, pro nobis & pro illis præſens, futurique Præſules, cum omni ſibi congregatioue commiſſa, Deum libenter exorare feſtinent.

Vt autem hujus noſtræ auctoritatis confirmatio pleniorem in Dei uomine obtineat firmitatis vigorem manu propria eam ſubterfirmavimus, annulique noſtri impreſſione, inſigniri juſſimns.

Signum Domini Ludovici Sereniſſimi Regis.

Ernuldus Cancellarius, ad vicem Ratpoti Archicancellarii, recognovit. Datum V. Kalendas Februarii, anno Incarnationis nongenteſimo octavo. Indictione undecima, anno autem regni Domini Ludovici octavo. Actum Aquiſgrani palatio feliciter. Amen.

DIPLO-

DIPLOMA XXII.

Otho II. Imp. confirmat poſſeſſiones Eccleſia Leodicenſis an. 981.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis. Otho divina favente clementia Imperator Auguſtus. Noverint omnes noſtri fideles, tam præſentes quam etiam futuri, quod venerabilis Epiſcopus Leodicenſium Noterus præcepta quædam noſtris obtulit obtutibus, quæ ab anteceſſoribus noſtris Pipino, Carolo, Ludovico, & item Carolo, Regibus Francorum, collata erant Eccleſiæ S. Mariæ & S. Lamberti, & inſuper à patre noſtro Othone Imperatore confirmata, ſuper univerſas poſſeſſiones ejuſdem matris Eccleſiæ: quarum iſtæ ſunt capitales, Hoyum, Foſſes. Lobies, Tungres, ... & ſuper cætera loca, cum omnibus rebus & hominibus ad ea pertinentibus, ut omni publica poteſtate excluſa, in manu Epiſcopi ſingulariter conſiſtant.

Nos itaque eamdem ſanctæ Eccleſiæ dignitatem conſiderantes, imperiali edicto præcipimus, ut nullus Comes, nullus Iudex, niſi cui Epiſcopus commiſerit, audeat poteſtatem exercere ſuper ea loca, neque placitum habere, aut freda, aut tributa, aut bannos, aut telonia, aut reditus de ſtatione navium exigere, neque in quibuslibet aliis, quæ vel nunc habentur, vel de cætero habenda ſunt.

Si quis autem contra hoc noſtrum præceptum egerit, & ullam vim in rebus Eccleſiæ, ſub nomine poteſtatis, fecerit, & bannum regium componat, & conatus ejus irritus fiat. Hanc auctoritatem manu propria firmauimus & annulli noſtri impreſſione ſignari juſſimus.

Hildibaldus Cancellarius, ad vicem Willigiſi Archicapellani, notavi. Datum VIII. Idus Ianuarii, anno Dominicæ Incarnationis nongenteſimo octogeſimo primo, regni Othonis II. decimo nono, Imperii vero XIII. Indictione VI. Actum in Gruona.

DIPLOMA XXIII.

Otho III Imp. an. 985. donat Notgero Leodicenſi Epiſcopo Comitatum Hoyenſem ſeu Huyenſem, quem Anfridus Comes antea tenuerat.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis. Otho divina favente clementia, Rex. Cunctis fidelibus noſtris, præſentibus ſcilicet atque futuris per ſcripti hujus prætitulationem manifeſtari voluimus: quia adiit Celſitudinem noſtram venerabilis, & fidelitatis noſtræ in omnibus executor, Notgerus, Tuogrenſium vel Leodicenſium Epiſcopus, ut ei vel ſucceſſoribus ſuis, S. Mariæ, ſanctoque Lam-

Lamberto deſervituris, Comitatum Hoenſem, qui in noſtra ditione hactenus erat, quemque Aufridus Comes, illuſtris vir, qui illum ad præſens tenebat, pro Dei honore, & prædictorum Sanctorum veneratione, ipſiuſque Epiſcopi amore reddiderat, perpetuo habendum concederemus.

Et quia quod reliquum erat regiæ ditionis, in moneta ſcilicet, & telonio, reliquiſque reditibus, munificentia Regum vel Imperatorum, prædeceſſorum noſtrorum, Eccleſiæ S. Mariæ, in Leodio vel Hoyo poſitæ, jam ceſſerat & dilectiſſima mater noſtra Theophania Imperatrix, fiendum petebat, ratum duximus ejus ſubſervire petitioni.

Igitur ſuper id quod ab anteceſſoribus noſtris Regibus vel Imperatoribus, Eccleſiæ jam dictæ Tungrenſi vel Leodienſi conceſſum fuerat, ſcilicet in vicis Trajecto, Hoyo .... Deonanto, vel in Monaſteriis, caſtellis, cortibus, & villis, jam ad ſervitium ejuſdem Epiſcopi acquiſitis, vel de cetero adquirendis, id eſt: ut nullus Comes vel ſub Comite agens, vel Iudex, aut ex judiciaria poteſtate, exceptis eis qui ab Epiſcopo ſuffecti fuerint, in loca ſupradicta reſidere audeat, vel ad cauſſas audiendas, aut freda aut tributa, aut bannos, aut telonia aut reditum de ſtatione navium, aut aliquod omnino diſtrictum exigendum, aut manſiones vel pa-

ratas faciendas, aut fidejuſſores tollendos aut ullas redibitiones aut illicitas occaſiones inquirendas, ſicut continebatur in præceptis Regiis vel Imperialibus, munificentiæ vel immunitatis intuitu, ſuper denominatis Eccleſiis jam olim conceſſis.

Super hæc, inquam, omnia, quæ dicta ſunt, quæque ab anteceſſoribus noſtris Eccleſiæ S. Mariæ ſanctique Lamberti conceſſa ſunt, concedimus eidem venerabili Nothero Epiſcopo, & per eum, omnibus ejus ſucceſſoribus, quod reliquum Hoyenſis Comitatus in noſtra ditione ſuperfuerat, infra eumdum vicum, vel extra, ut tam idem Epiſcopus, quam & reliqui per ſuccedentia tempora Epiſcopi, cuicumque fidelium ſuorum & noſtrorum militum vel amicorum, dari illum cenſuerint, liberam habeant facultatem: ſalva tamen. ſi ita Epiſcopo viſum fuerit, in dando noſtra reverentia, vel propter debitum nobis ab omnibus honorem, vel propter bannum legalius faciendum.

Itaque pro animæ noſtræ vel anteceſſorum noſtrorum remedio, vel Dei ſervitio melius & fidelius explendo, quidquid Cameræ noſtræ provenire poterat ex Comitatu jam dicto, Eccleſiæ ſupradictæ, vel noſtri Epiſcopi ..... cedendum permittimus.

Et ut hoc auctoritatis noſtræ præceptum & firmius credatur, & diligentius ab omnibus obſervetur, manu propria firmavi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

navimus, & annuli noſtri impreſſione ſub-
erſignari juſſimus.

Hildibaldus Epiſcopus & Cancellarius,
ice Willigiſi Archicapellani, recognovi.
Datum Nonis Iunii, anno Dominicæ In-
arnationis nongenteſimo octogeſimo
uinto, Indictione XIII. anno vero Ter-
ii Othonis regnantis ſecundo. Actum
n Gilenheim, feliciter, Amen.

DIPLOMA XXIV.

*Rodulphus, Abbas & Chronographus Tru-
donenſis, VValeramo Duci Limburgenſi,
& Advocato Monaſterii Trudonenſis, per
Epiſtolam explicat originem ac ſtatum e-
juſdem ſui Monaſterii, circa an.* 1130.

GLorioſo Principi & Advocato ſuo
majori Waleramo Abbas Rodul-
hus, & congregatio S. Trudonis fideles
rationes & ferventes. Quia quæſiviſtis à
nobis, notum vobis facimus breviter, Do-
ninum noſtrum S. Trudonem progeni-
um fuiſſe de nobili ſtirpe Francorum
Regum, & Ducum Auſtraſiorum; pro-
pter amorem Dei, reliquiſſe militiam ſæ-
cularem, & Angelica revelatione, & bea-
i Remacli admonitione Metas tranſiſ-
e, & omne patrimonium ſuum B. Pro-
omartyri Stephano tradidiſſe: literas ibi
lidiciſſe, multis miraculis ibidem cla-
ruiſſe,

claruiſſe, & uſque ad ſacerdotis virtutem, ſcientiam & gradum perveniſſe: deinde ad terram noſtram reverſum, Cœnobium noſtrum fundaſſe.

Tanta autem & tot fuerunt prædia ſua, quæ beato protomartyri Stephano tradidit, ut exceptis his quæ Dominus Metenſis Epiſcopus ad Dominicalia ſua tenet, & milites ejus multi in beneficiis habent & exceptis his quæ Eccleſia noſtra adhuc poſſidet, & exceptis multis & magnis, quæ tam olim Eccleſia noſtra perdidit (nam inter cetera Bruges in Flandria alodium S. Trudonis fuit, ubi & congregationem lxxx. Monachorum habuit) exceptis his, inquam, & aliis multis, tot & tanta fuerunt, ut vos habeatis inde in feodo, pro Advocatia, mille & centum manſos. De quibus Comes Giſelbertus tenet de nobis trecentos, exceptis Eccleſiis & ſervis ad eám pertinentibns, & placitis ſuis & juſtitiis ſuis.

Et quia tantis alodiis ditavit S. Trudo Metenſem Eccleſiam, ſancti & religioſi Pontifices, majori liberalitate donaverunt Eccleſiam noſtram, quam aliam aliquam.

Miſimus igitur vobis, quia petiſtis, exemplar chartæ de libertate noſtræ Eccleſiæ & de jure veſtro in ea: quia noſter major Advocatus eſtis.

DIPLO-

DIPLOMA XXIV.

Adelbero Metenſis Epiſcopus explicat jura ad Monaſterij Trudonenſis Advocatum & Subadvocatum pertinentia, anno 1065,

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis, ego Adelbero Metenſis Epiſcopus, notum eſſe volumus omnibus, nos villam S. Trudonis, quæ Sarcinium dicitur, veniſſe, & ob contentionem inter germanum meum Ducem Lotharingiæ ſeu Moſellanorum Fredericum, & Abbatem S. Trudonis, nuper exortam in advocatione ejuſdem loci (quam eidem fratri meo dederam in beneficio) conſilio fidelium noſtrorum uſus, quid noſtri & Advocati juris eſſet in ipſa villa, vel in reliqua Abbatia, ad nos attinente, in præſentia ejuſdem Advocati majores natu conſuluiſſe, ut ſupra hoc negotio quidquid à majoribus ſuis didicerunt, vel ipſi uſque ad illud tempus tenuerunt, fideliter proferrent, & nec timoris, nec amoris gratia in quamlibet partem plus minuſve dicendo declararent.

Qui ſacramento adſtricti nominatim protulerunt, quaſdam curtes eſſe in ipſa Abbatia, id eſt, *Bruloi*, *Lare*, *Mere*, *VVilre*, *Kircheim*, *Staden*, *Halmale*, in quibus nunquam aliquid . ... juris a meis conceſſum

ceſſum eſt Advocato : quia eædem ſti pendiis adſcriptæ fratrum, nulli alteri obaudire debent , quam Præpoſito , & ejuſdem Monaſterii Cellerario.

In Villa autem S. Trudonis, vel in reliquis Abbatiæ villis, profeſſi ſunt, ipſi Duci (quia ut dictum eſt , Advocatiam in beneficio tenebat) ſive Advocato ab eo conſtituto, & tribus generalibus placitis, & magno banno , ſi quis fortè infra villam occiſus vel vulneratus fuerit , tertium denarium debere aſſignari , reliquos autem duos vel mihi vel Abbati.

Ceterum teſtati ſunt, Abbatis vel Villici mei eſſe arbitrii, ut legitimè & liberè, quidquid libuerit ſine Advocato poſſent placitare ſcilicet de terris, de domibus, de alienis uxoribus ducendis, de familiis, niſi grandi fortè exigente negotio , ab Abbate vel miniſtro meo ad rem diſcutiendam invitatus fuerit.

His ergo ita in prædicta villa inquiſitis, & abſque alicujus contradictione collaudatis, aliquanto tempore tranſacto, poſt deceſſum felicis memoriæ jam dicti fratris mei, iterum iidem , qui prius in præſentiam noſtram in caſtello noſtro Salemburca venire juſſi , præſente Domino Vdone, fratris mei ſucceſſore, eamdem Advocatiam in beneficio à nobis habente & Othone Subadvocato , eodem modo, quo prius admoniti, quæ antea potuerunt tunc utique ſunt profeſſi.

Qua-

Quapropter quibuſdam fidelibus noſtris, ...i tunc temporis nobiſcum aderant, con...lium præbentibus, quorum etiam nomi...a infra notari juſſimus, ne quis hoc poſt...modum valeat vel audeat infringere ſub ...erta deſcriptione placuit tam præſentium ...uem futurorum memoriæ commendare. ...t ut hoc firmum & inconvulſum habea...ur, manu propria illud roboravimus, & ...delium noſtrorum teſtimonio, roborari ...ecimus.

Actum publice in ſupradicto caſtello ...a'emburca anno ab Incarnatione Do...mini milleſimo ſexageſimo quinto, Indi...ctione tertia, regnante Henrico III. A...delbero ſanctæ Metenſis Eccleſiæ humi...s Epiſcopus ſubſcripſit.

Adelbero ſanctæ Metenſis Eccleſiæ hu...milis Epiſcopus ſubſcripſit.

Dominus Adelbero Primicerius.

Dominus Theodericus, nepos ejus.

Dominus Gervoldus Archidiaconus.

Dominus Odelricus, frater Ducis Ger...rdi.

Fredericus, Herimannus, Riquinus.

Otho, Bardo, Bernardus.

Stephanus Guntramnus, Wigericus.

Herimanus, Hugo, Gervoldus.

Leudoldus, Theodericus, Arnulphus.

Berengerus, Fæideco, Giſlebertus,

Fiezeco, Adelſtenus, Wacelinus.

Guncelmus, item Wacelinus.

Ego Giſelbertus, ad vicem D. There-

fridi,

fridi, Metenſis Eccleſiæ Cancellarii ſubſcripſi.

DIPLOMA XXVI.

Theodericus Metenſis Epiſcopus Monaſteri S. Trudonis Scrutum ſive Grutam ejuſdem opidi Trudonopolitani dederat: id ſucceſſor ejus Adelbero confirmat.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis. Notum ſit omnibus tam præſentibus quam futuris, qualiter Dominu Theodericus Mediomatricæ ſedis Epiſcopus, in Cœnobio S. Trudonis, per aliquot dies vel tempus moratus, & ibi in ægritudinem incidens ad extremum perveniens cum conſilio amicorum ſuorum donavit eidem Eccleſiæ, & fratribus inibi Deo ſervientibus *Scrutum* ejuſdem opidi, hoc eſt, poteſtatem ponere & deponere illum, qui materiam faceret unde levarentur cereviſiæ, & de ſingulis cereviſiis quæ braſcicarentur in opido noſtro ſex picarios, ad opus fratrum ſuſcipere, quod ad ſervitium .... & anteceſſorum ſuorum pertinebat. Hoc autem ad remedium animæ ſuæ, & aliorum anteceſſorum ſuorum fecit, quatenus memoria eorum non ſicut ante, ſed perfectius & ſtabilius permaneret.

Hoc ego Adelbero ſucceſſor ejus, & cogna-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

cognatione & ordine, quamvis immeritus, in loco ſupradicto conſtitutus advertens, ſimulque cauſſam & neceſſitatem, pro qua prædicti fratres hoc ab eodem Domino meo Epiſcopo expoſtulabant, conſiderans, ſcilicet ut eorum potus, qui eatenus vilior habebatur, poſtea quodammodo melioraretur, decrevi manuſcripti auctoritate notare, meoque ſigillo ſignare Domino Abbati Adelardo ſecundo loci illius, ceteriſque fratribus hoc idem poſtulantibus, quatenus hoc nullus ſucceſſorum meorum infringere audeat, quod ipſe ad remedium animæ ſuæ prædicto Sancto ſibique familiaribus contulit. Ego quoque cauſſa animæ meæ hoc firmavi. Quicumque eſt .... ille detrimento faciat animæ ſuæ.

Actum eſt hoc in Cœnobio prædicti S. Trudonis, anno ab Incarnatione Domini MLX..... Indictione XIII. regnante Rege Henrico III. anno regni ejus quarto, anno Epiſcopatus ejuſdem Domini Adelberonis XIII. coram idoneis teſtibus, quorum nomina ſubter notata ſunt,

Nomina nobilium.

Signum Advocati Ducis Frederici.
S. Subadvocati Comitis Othonis.
S. Folmari Comitis.
S. Herimanni Comitis.
S. Richuini.

S. Herimanni.
S. Aufridi.
S. Crachii.
S. Othonis.
S. Bardonis.
S. Walberti.
S. Theodorici.
S. Vaſonis.
S. Gunzelini.

Nomina plebejorum de familia.

S. Raimundi.
S. Wichmanni.
S. Aſcolphi.
S. Stephani.
S. Ruthardi.
S. Lamberti.
S. Everardi.
S. Lizeconis.
S. Lideconis.

Ego Raimundus, ad vicem Domini Aſonis Cancellarii, ſcripſi & ſubſcripſi.

DIPLOMA XXVI.

Theoduinus Leodienſis Epiſcopus in Hovenſi ſeu Huyenſi eccleſia XV. Canonicos an. 1066. conſtituit.

EGo Theoduinus, Dei gratia Leodicenſis Epiſcopus, notum eſſe volo tam

tam præſentibus quam futuris, qualiter poſt libertatem Hoyenſis Eccleſiæ, quam Maternus beatæ memoriæ Epiſcopus conſecrando primitiavit, adjecerim libertatem etiam villæ. Præfatam ſiquidem Eccleſiam à fundamentis ad laquearia, à laquearibus & ultra reædificavi; quam etiam in auro, argento, gemmis & prædiis, pro modulo meo ditavi, & de Agar Saram eſſe feci.

Prænominata vero villa pro libertate ſua, ad ſumptus Eccleſiæ neceſſarios, omnia mobilia ſua primo mihi tertiavit; quia libertate ut amplius frueretur, poſtmodum dimidiavit.

Prima libertas hæc eſt, quod defuncto in pace Epiſcopo, uſque ad plenariam alterius inſtitutionem, Burgenſes villæ bona fide & bono conſilio, caſtrum Hoyenſe de reditibus villæ conſervabunt. Si vero nos, vel aliquis ſucceſſorum noſtrorum præſcriptam libertatem, vel aliqua jura eorum (quod abſit) infringere tentaverit, concedimus & ſtatuimus, ut Dux Lotharingiæ, & alii tam clerici quam laici ſubnotati ad conſervandum libertatem, & jura eorum (admonitione tamen præmiſſa) eis efficaciter aſſiſtere non omittant.

Die tertio dedicationis Hoyenſis Eccleſiæ, hæc omnia ſupradicta à meipſo corroborata ſunt & confirmata, ſub anathematis vinculo, & à compare meo & cooperatore Lietberto Cameracenſi Epiſc. &

ab omnibus ſacerdotibus inibi aſtantibus. Et ne in poſterum prece vel pretio iſt poſſent immutari, impreſſione ſigilli noſtri prædicta voluimus communiri, ſub aſſenſu & teſtimonio tam clericorum quam laicorum.

Acta ſunt hæc anno Domini MLXVI Indictione I V. Pontificatus noſtri anni XVIII. regni vero Henrici X I.

DIPLOMA XXVII.

Lotharius III. Imp. iura ac privilegia Ecclesiæ S. Servatij Trajectenſis ad Moſam anno 1132. confirmat.

IN nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis. Ego Lotharius hujus nomini Rex Romanorum tertius. Notum ſit omnibus tam poſteris quam præſentibus, quo ſecundum privilegia anteceſſorum noſtrorum, Trajectenſi Eccleſiæ beati Servatii quamdam legem & Iuſtitiam renovavimus, quam antea trecentis annis, & eo amplius in quiete & ſilentio tenuera & eam adſenſu & favore Alexandri Leodienſis Epiſcopi, confirmavimus, ad deſtruendam controverſiam, quam Præpoſitus & Fratres de S. Maria Trajecti, in contradictione ejuſdem legis, ſuſcitaverant.

Eſt autem ipſa lex & Iuſtitia talis, quo Eccle

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Eccleſia parochiæ S. Servatii ſola in Trajectenſi urbe habet decimas & terminum: & omnes, de quacumque regione ad manendum ibi confluxerint, præter familiam S. Mariæ, ſanctique Lamberti, ad juſtitiam Regis pertinent, & in parochia S. Servatii baptizari & ſepeliri debent.

Et conſuetudo eſt, longo uſu in habitum converſa, ut presbyter parochiæ S. Servatii, & presbyter parochiæ S. Mariæ, præſidente Archidiacono, communiter, habeant Synodum in Eccleſia S. Mariæ: ita ut presbyter parochiæ S. Servatii appellet ſuos, videlicet omnes pertinentes ad juſtitiam Regis, ubicunque maneant in eadem urbe, & culpas eorum ſynodali lege corrigat.

Quod ſi quis hanc juſtitiam ulterius infringere tentaverit, offenſam Dei & noſtram & ſucceſſorum noſtrorum, Regali poteſtate fungentium, incurrere meretur: quia dignum eſt, ut quod tam libera Eccleſia, regno attinens, tanto tempore obtinuit, noſtro Regali banno ſtabile & inconvulſum permaneat.

Actum eſt hoc Aquiſgrani, in Paſcha curia, anno ab Incarnatione Domini M. C. XXXII. Indictione, x. regnante Lothario hujus nominis Rege III. Alexandro Epiſcopo Leodii exiſtente.

Hujus rei teſtes fuerunt.

Wilhelmus Præneſtinus Epiſcopu Cardinalis.

Matthæus Albanenſis Epiſcopus Cardinalis.

Ioannes de Crema presbyter Cardinalis.

Wido Diaconus Cardinalis.

Albero Treverenſis Archiepiſcopus.

Stephanus Metenſis Epiſcopus.

Lietardus Cameracenſis Epiſcopus.

De Principibus.

Dux Waleramus.

Dux Simon.

Comes Alnulphus de Los.

Goſuinus de Falcomonte.

Gerardus Hoſtade.

De Fratribus Eccleſiæ.

Ioannes Decanus.

Winandus Cuſtos.

Reinerus Scholaſticus.

Willo Camerarius.

Henricus Cantor.

De Miniſtris.

Godefridus. Chriſtianus. Walteru

Signum Domini Lotharii inviĉtiſſi Romanorum Regis III.

Ego Anſelmus, ad vicem Adelberti Mguntini Archiepiſcopi, Archicancellari recognovi.

HIST

HISTORIA Obſidionis TRAIECTI AD MOSAM

Facta

Auſpiciis Alexandri Farneſii Ducis Parmenſis &c.

Auctore

Richardo Dinotho.

ANno 1579. Maſtrichtum ab equitatu Parmenſi circumdatum eſt, pedites ſtatim acceſſere, qui ab utraque fluminis ripa caſtrametati ſunt, ut ſeſe mutuo juvare commode poſſent, binis pontibus ex ſcaphis ad duo urbis extrema conſtructis, in iiſque firmiſſimo impoſito præſidio. Erant in urbe milites exteri circiter mille, partim Galli & Walones, partim Angli & Scoti, & duodecim civium centenariæ cohortes. Sed maximo adjumento illis fuere duo ruſticorum millia, qui cum uxoribus ac liberis & meliori ſupellectile eo, tanquam in locum tutum, confugerant. Hi in foſſis ducendis, & reparandis aggeribus, ſtrenuam nauarunt operam: qui tamen magna ex parte periere, aut hoſtilibus tor-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

mentis diſcerpti, aut in cuniculis agendis terra oppreſſi. Erat ibi tum Noæus, qui celeritate hoſtium præventus, majores copias introducere non potuit, & Antverpiam ab Aurantio accerſitus, cuidam Sebaſtiano Gallo tribuno adminiſtrationem civitatis tradidit. Hic conatus omnes, promtitudine ſuorum uſus, adhibuit, ut Parmenſem ab obſidione averteret, levia ferens certamina, varias ſtruens inſidias, & circumvicina ædificia incendens: ſed nulla vi prohibere potuit, quominus caſtra circum urbem locarent hoſtes, & prope mœnia accederent.

Primum tredecim muralia tormenta, cum viginti campeſtribus, ad quatienda mœnia promovere: alia poſtea acceſſere, ita ut quinquaginta omnino tormentis murus fuerit diverberatus. Diu in conſilio fuit diſputatum, qua in parte potiſſimum adgredienda mœnia eſſent, tandem, conſentientibus ſuffragiis, decretum, ut ea parte, qua debilior erat murus, minuſque lata foſſa, urbs quateretur, quod oppugnantibus militibus facilior daretur acceſſus. Sed hoc incommodum non animadverſum, quod locus, à mœnibus vacuus, novam foſſam ducendi, & aggerem extruendi poteſtatem dabat. Primum quati mœnia cœperunt, qua parte urbs ad Leodium ſpectat, quę brevi ſunt dejecta. Sed cum oppugnatio inſtituenda eſſet, animadvertere, qui ad explorandam

mœnium

mœnium ruinam præmiſſi fuerant foſſam ſatis latam, quam obſeſſi pulvere ſulphureo, clavis & taxillis ferreis impleverant. Conſpecto periculo Hiſpani, ab oppugnatione ſuperſedere ſtatuere, & tormenta in aliam mœnium partem tranſlata, quibus dejectis, oppugnationem ad utramque ruinam inſtituendam Parmenſis, ex omnium ducum conſilio, ſtatuit. Ad primam ruinam regio, quæ à fœdere dicebatur, deſtinata eſt: id nomen ſortita, quod in navali prælio ad Lepantum cum Auſtriaco fuerat. Ad ſecundam legio Lombardiæ adſignata fuit, cui multæ Germanorum & Wallonum turmæ adhærebant. Antequam autem ſignum pugnæ daretur: tormenta ad utramque ruinam per novem horas continenti impetu fulminarunt. Mondraco ultra amnem erat, qui ex obliquo propugnatores, ad ſecundam ruinam defendendam adcedentes, tormentariis pilis impetebat. Primi Itali, Fabiano Farneſio Duce, ad eam ruinam progreſſi ſunt: quorum promptitudinem & alacritatem Hiſpani conſpicati, ne gloria victoriæ, quam exploratam & certiſſimam eſſe putabant, ipſis præriperetur, gradum accelerantes, ad ſummum ruinæ pervaſere, audaciſſime cum hoſtibus manus conſerentes. Non minus alacriter in prima ruina certabatur ab iis, quibus id munus erat impoſitum. Ante pugnam effoſſus cuniculus incenſus fuit, ſed eventum, qui ſpe-

rabatur, non habuit. Tanta autem animorum contentione ab oppugnantibus & propugnatoribus ibi eſt depugnatum, ut neque acrius neque atrocius ab ullis fieri poſſe, omnes judicarent: ejulatibus ſauciorum & diſſonis pugnantium clamoribus omnia complentibus: vix ad primam ruinam pugna contracta erat, cum eques citato maximè curſu advenit, nuncians, ſocios per ſecundam ruinam, vi patefacto aditu, in urbem penetraſſe. Id à Parmenſi fingebatur, ut invadentibus animus augeretur, & defenſoribus metus incuteretur: hunc ſequutus eſt unus atque alter, qui idem renunciarunt: à prima ruina ad ſecundam tres pariter, ad ementitam ſuorum victoriam nunciandam, miſſi ſunt: ſed propugnatores, ſive quod aſtum hoſtium intelligerent, ſive quod in manibus ſuis ſalutem eſſe poſitam ſcirent, & nihil in fuga commodi apparere: non ſe ad eas voces commovere, ſed conſtanter depugnantes, hoſtium impetum egregiè ſuſtinuere, ita ut hi cum magna ſuorum cæde prælio excedere, & in caſtra ſe recipere coacti ſint. In ſecunda ruina magnam ſtragem edidere ſex tormenta neutica, quæ quod propter exemtiles capſas, quæ tubo per vices adaptantur, ad implendum retrahi non neceſſe eſt, celerius & expeditius adminiſtrantur. Ea in turricula, quæ vi tormentorum caſtrenſium dejici non potuerat, collocata erant, & de-

& deſtinatis ictibus mœnia invadentes impetebant; ita, ut pila una ſæpius bini ternive ſternerentur, aut brachiis tibiiſve mutilati, pugnæ inutiles redderentur. Major etiam cædes edita fuiſſet, ſi ſulfureus pulvis pro votis ſuppetiiſſet, ſed tum apud invadentes tum defendentes, & in utraque ruina ignis pulveris cados corripuit, ita ut magnus numerus uſtulatorum hominum in foſſa viſeretur. Hoc autem accidit culpa militum, qui lagunculas implentes, funiculos accenſos in brachiis geſtabant. Periere ex Hiſpanis notæ fortitudinis duces undecim, ſigniferi quinque: ex Italis tredecim duces trucidati ſunt, undecim vulnerati: gregariorum militum numerus ſupra tria millia fuiſſe dicebatur. Ex oppidanis multi etiam periere, tormentis maxima ex parte diſcerpti, quorum major numerus ex foſſoribus fuit. De toto pugnę ſucceſſu Aurantium ſtatim fecere certiorem, ab eoque auxilium poſtularunt. Is tria equitum millia ſe illis miſſurum promiſit.

Hiſpani, à mœnibus cum magna ſuorum jactura repulſi, animos nequaquam deſpondere: quin in primo expugnandæ urbis propoſito permanentes, aſſidua tormentorum diverberatione, & omni oppugnationis genere, obſeſſos plurimum infeſtarunt: omnes tamen ipſorum conatus, diligentia atque induſtria defenſorum, irriti redditi ſunt: quod Parmen-

menſem, quamvis in propoſito, de non omittenda obſidione, conſtantem, non parum terrebat. Cum vero non ſatis amplum tormentorum apparatum, ad tanti ambitus urbem, firmiſſimo præſidio munitam, diverberandam, ſe habere cerneret, à Leodienſibus viginti tormenta petivit: & quia magnus numerus militum in oppugnationibus amiſſus eſſet: finitimarum urbium atque arcium præſidia in caſtra accerſita ſunt. Miſere Leodienſes non ſolum tormenta, quæ petebantur; ſed etiam quatuor operarum millia cum multo bellico inſtrumento.

His copiis auctus Parmenſis ſumma vi atque pertinacia adoriri obſeſſos cœpit: ſed cum neque oppugnationibus neque cùniculis eorum animos frangere poſſet, qui omnibus ipſius conatibus obviam ibant: ceſpititium ingens propugnaculum erexit, tantæ altitudinis, ut inde facile interiora urbis deſpectare poſſet, & in ſubjectas domos, cum magna earum ſtrage, tormenta adigere. Eo autem confidentius huic operi intentus erat, quod Aurantius & Belgici Ordines in ſubmittendis auxiliis parum eſſent ſoliciti, & in adminiſtrando bello duces non admodum vigilantes, nec efficaces haberent. In magna autem multarum rerum, & maxime militarium virorum inopia, recreabantur oppidani, inani & falſo rumore, qui in vulgus ſpargebatur, parari ſci-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

ſcilicet tormenta,& centum peditum cohortes ad ſigna vocari, quæ illis rribus Germanorum equitum millibus adderentur, ad intromittendum in urbem auxilium.

Eſt inſula quædam exigua in flumine, non procul ab urbis mœnibus, quam Hiſpani, ſi occupari ab eis poſſet, ad urbem infeſtandam, opportunam judicarunt. In eam itaque milites aliquot expoſuerunt, qui tumultuariis aggeribus excitatis, ut adverſus oppidanos ſe munirent, illiſque pro viribus incommodarent: ſed antequam munitiones erigere poſſent, tanta effuſa eſt in eos ferreorum globorum procella, ut multis miſerabiliter diſcerptis cæteri diffugere coacti ſint.

Erat ante portam Bruxellenſem, in exteriore labro foſſæ extans propugnaculum ingens, quod adjacentem mœnium partem protegebat, foſſa lata & profunda circummunitum, & firmiſſimæ ſtructuræ. Illud obſidentibus adoriri viſum eſt, quod faciliorem aditum, ſi caperetur, ad invadenda mœnia, habituri eſſent: ſed ab obſeſſis tam fortiter defenſum eſt, ut in triginta dierum ſpatio invadentes, nihil in ejus oppugnatione profecerint: quamvis exteriorem foſſam virgultis, & terra impleviſſent: tandem obſtinatis animis depugnantes, & defeſſis recentes ſummittentes, ad ſummum propugnaculi pervaſere, & defenſores inde expulere.

Ordi-

Ordines cum obſeſſos ad multarum rerum inopiam redactos eſſe intelligerent, commeatum, ſulfureum pulverem, pilas & aliud bellicum inſtrumentum illis ſummittere decrevere: cum omnia autem itinera ab hoſtibus infeſſa eſſent, & urbs circumvallata, navigiis adverſo flumine ductis, auxilium illud intromiſere. Hiſpani, poſita in ancoris medio in flumine ingenti nave, in eaque firmo militum præſidio collocato, impedire conati ſunt; ſed ob nives liquefactas & juges pluvias exudante flumine, & rapido curſu defluente, vi aquarum ancoralibus funibus perruptis, navis abrepta eſt, non ſine præſidii jactura: unde liber acceſſus ad urbem navigantibus Belgis datus. Hoc ſucceſſu adaucti animis Ordines, plenum ſupplementum obſeſſis mittere, quocunque periculo ſtatuere: & Lalænio Comiti colligendi exercitus cura data: ſed non ea celeritate, qua opus erat, res peracta eſt: & diligentia hoſtium conatus illos reddidit inutiles.

Obſeſſi, ut ſuis neceſſitatem, qua premebantur, ſignificarent, ſingulis diebus ſub noctem aridas faſces in ſacris turribus accendebant. Diu vana ſpe auxilii ſuſtentati, cum negligi à ſuis viderentur; occupante ipſorum animos metu, quod in variis pugnis quam plurimos è ſuis commilitionibus amiſiſſent, ad inopiam pulveris ferè redacti eſſent, & peſte aliiſ-
que

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

que contagioſis morbis laborarent: colloqui cum hoſte cœpere, ſi æquis conditionibus urbe excedere permitterentur, quod autem humanum & lene reſponſum darent, ſegniores in excubiis, & ſtationibus redditi ſunt, & remiſſius eſt militaris ardor, quo acerrimos hoſtium impetus antea retuderant.

Cum Hiſpani in oppugnationibus fœdè repulſi fuiſſent, tentare mœnia amplius non audebant: ſed ſenſim foſſis ductis ad mœnia adcedentes, tam prope munitiones hoſtium ſuas erexerant, ut in eorum vallum lapides jacere poſſent, qua de cauſa fiebat, ut levia certamina inter eos frequenter ſererentur, obſeſſi ſpe pacis, quam brevi ſe adſequuturos putabant, languidiores facti, quotidianam armorum exercitationem omittebant, & hoſtes ad pugnam, uti antea, non provocabant, unde aliquot Hiſpani & Germani milites audaciores facti, per dejecti muri ruinas adrepſere, & ad ſummum valli pervenere. Ibi diligenter contemplati, quid in urbe ageretur, vident, eos, qui in excubiis & ſtatione erant, magna ex parte ſopitos, ut qui erant vigiliis & laboribus aſſiduis oppreſſi: hoc ſtatim Parmenſi renunciatum, qui juſſit ut pluribus ſimul locis hoſtes invaderentur, ſine ullo, ſi fieri poſſet, tumultu. Itaque tympanis & tubis ſilentibus obſidentes, inſtructis ordinibus, in urbem irrupere, & cæſis

qui

qui in ſtatione erant, urbanas munitiones tranſcenderunt, atque in interiora urbis, nequidquam obnitentibus militibus & incolis, penetrarunt. Ibi magna cædes omnis ſexus & ætatis facta, per tres integras horas, in quoſvis obvios ſævientibus victoribus. Poſtea milites & cives captivi facti, ſeſe precio redimere permiſſi ſunt, periere ex oppidanis circiter duo millia & quingenti: nec Hiſpani omnino incruentam victoriam reportarunt. Captus Moncadus Hiſpanus, qui quod à ſuis perfidè defeciſſet, ſtatim reſte ſuſpenſus eſt: præſidii præfectus Sebaſtianus, graviter vulneratus, ad Parmenſem adductus eſt, & apud eum in honore habitus. Victores in capta urbe aliquot dies morati ſunt, dum collapſa mœnia inſtaurabantur, & urbs cadaveribus.

Fama captæ urbis in omnes Europæ partes divulgata, diverſo animorum habitu accepta fuit. Qui Hiſpanorum partes fovebant, magnam lætitiæ ſignificationem edebant, victorum fortitudinem atque conſtantiam miris laudibus extollentes, quod ſuorum commilitonum cæde nullo modo perculſi; ab incœpto deſiſtere noluerint: ſed in obſidione perſtitere, donec urbem planè in poteſtatem redegerint. Qui bonum publicum totius Belgii optabant, diram ſortem infelicis populi miſerabantur, qui funeſto illo civili bello tam duras calamitates perferebat, ac

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

rennorum militum fortiumque civium
aſum dolebant, qui pro patriæ defenſio-
e conſtanter dimicantes, à ſociis deſer-
, & à nemine adjuti, indignam necem
bjiſſent: inefficaces etiam Ordinum
uces, & inexpedita conſilia accuſabant,
ui viros fortes, ac de Rep. bene meri-
os, hoſtium truculentiæ objeciſſent: Sic
iquot antè annis cum Harlemenſibus.pro
atriæ defenſione graviſſima paſſis,egiſſe:
ac ratione ſieri, ut viri fortes pericula
ubire pro communi cauſa detrectent,
uod ipſorum ſalus non magis, quam im-
ellium, Reip. rectoribus curæ ſit: & in
agnis difficultatibus animos deſpon-
eant,quod militum auxilium ipſis in ma-
nas anguſtias redactis ſperare liceat ab
s, qui ſupina negligentia bellica nego-
a adminiſtrant.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

APPENDIX,

IOANNIS METALLI METELLI

LEODIENSIS EPISCOPATVS.

IVLIVS Cæſar Commentariorum ſuorum belli Gallici, libro quinto refert Legionem unam cum quinque cohortibus, quam proximè trans Padum conſcripſerat, abs ſe in Eburones (quorum pars maxima eſt inter Rhenum & Moſam, quique ſub imperio Ambiorigis & Cativulci erant) miſſam, eiſdemque C. Tilurinum Sabinum & L. Aurumulitium Cottam Legatos præfectos fuiſſe, quos una cum Legione prædicta ab Ambiorige & Cativulco aſtu quodam circumventos cæſoſque ad internecionem omnes eſſe ipſe teſtis eſt. Ab ea itaque Legione occiſa Leodienſem civitatem nomen accepiſſe author eſt Hubertus Thomas, & ad eam originem alludere etiam videtur Gallica vox, quibus Liege ea urbs dicitur, quaſi Legio dicerent. Sunt autem qui nominis Etymon referant ad ignobilem quendam rivulum, cui Legia nomen eſt, haud procul Ans oppido ſcaturiente, qui tribus circiter emenſis miliaribus Leodium intrans, Moſæ miſcetur. Cumque Epiſcopatu ampliſſimo gaudeat, populos ſub ſe complectitur Cæſari veteribuſque

notos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

notos ac celebratos, Eburones, quorum veſtigium retinet Ebura oppidulum milliario uno à Leodio diſſitum: Tungros qui Germanos ſe primi dixere, à Leodio & Trajecto ad Moſam æquis interſtitiis trium milliariorum Ieckre flu. ſiniſtræ ripæ inſiſtens oppidum. Centrones eo loco habitaſſe contendunt multi, ubi hodie nonnihil mutata voce Saint Truden id eſt Sanctæ Gertrudis Abbatia videtur, à Leodio ſex, à Tungris tribus diſtans milliaribus. Continet vero Leodienſis Epiſcopatus territorium Ducatum Bovillonenſem, cujus Dux Godefridus anno reparatæ ſalutis octuageſimo nono ſupra milleſimum, in expeditione Ieroſolymitana primus conſcenſis urbis mœnibus, victrices erexit manus, ob idque Ieroſolymitanus Rex ſalutatus fuit, quanquam regnum ſine titulo uſurparit: ei ſequenti anno ſucceſſit Balduinus frater, quem primum Ieroſolymorum Regem Hiſtoriæ dicunt: Marchionatum item Franci Montenſem, Comitatum Borchlonenſem ſeu Lootenſem, & Comitatum Hasbaniæ, cujus civitas præcipua eſt Borckworm. Baronatus vero plures complectiur, Abbatias opulentiſſimas ultra quinquaginta. Omnis ferè Leodienſis urbis vicinia vinum profert, quãquam admodum tenue & ignobile. Carnis, piſcium, ferinarum venationes ingens copia eſt. Vix tandẽ poſſibile æſtimẽt regionem quampiam reperiri

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

chriorem, magiſve fertilem aut fœliciorem hac ipſa, ſive aërem ſpectes, ſive limpidiſſimos fluvios undique agros irrigantes, ſive ſylvas opacas, montes valleſque, vineta & fructus, per omnem vicinum agrum provenientes, ſive tandem ferinarum venatum, piſcationem divitem, amplumque aucupium cuiquam comparare velis. Fluminibus undique rigatur, quorum maxima pars Moſæ miſcentur, Legia, Vta, Veſa, Ambluarus, Iekel, Hoy, Veſera, Vl, Voer, Vrt ac nonnulli alii ignobiliores rivuli, reliqui per Demeram ad Scaldim deferuntur: uti ſunt Ratbeck, Stimmer, Herck, Heſp, amnes limpidiſſimi. Sylvis affatim plena, Ardennæ portiones ſunt, Sylva Iulio Cæſari celebratiſſima. Ejus portiuncula Comitatui Namurcenſi vicina, Saltus Marlignianus dicitur. Montibus Regio hinc inde tumultuatur, unde Minæralium fodinas cernere eſt: nam præter ferri fodinas, quæ juxta Hoy ac Dinantum oppida exercent, ubi & Alabaſtri, Marmoriſque variegiati ac diverſi coloris ingens copia eruitur: plumbi quoque aurique nonnihil reperitur. Ipſe Leodienſis ager foveis cuniculis in imum actis ad miraculum profundis, aſſiduè fatigatur, unde & ferri & carbonum, quos Lithanthraces vocant, vernacula lingua Steenkolen/ ingens eruitur copia. Hinc enim per univerſam ferè Belgicam devehuntur, ac lignorum inopiam levant Quarê hujus

re hujus terræ incolæ tria ſe jactant habere notatu digniſſima, panem pane meliorem, ferrum ferro durius, ignem igne calidiorem.

Salis nitri vix uſquam plus fit. Thermis inſuper aquarum calidarum haud minus ea regio à natura donata eſt. Plinius libro trigeſimo primo, Hiſtoriæ Naturalis meminit Thermarum Tungrenſium his verbis, Tungri civitas Galliæ fontem habet inſignem, plurimis bullis ſtillantem ferruginei ſaporis, quod ipſum non niſi in fine potus intelligitur: purgat hic corpora, tertianas febres diſcutit, calculorumque vitia: eadem aqua igni admota turbida fit, ad poſtremum rubeſcit. Hæc Plinius: Verum is fons non in ipſa Tungrorum urbe, ſed octo milliaribus ab ea diſtante loco viſitur, à Leodio quinque, à Lemburgo duobus cum dimidio. Aquiſgrano quinque, haud procul Spa oppidulo, eum fontem acidum, lingua autem vernacula Zuurenborn vocant accolæ. Lucus eſt amœniſſimus Ardennæ ſylvæ ramus, plurimis ſcaturiginibus aquarum limpidiſſimarum refertus, quarum aliæ aliæque ſunt complexiones ac proprietates ad varia morborum genera efficaciſſimæ: omnium autem præcipuus in edito monte ſitus Savenier appellatur, medeturque tertianæ febri hydropicis, calculoſis, hecticæ febri: ſtomachum purgat, nec non & guttæ Scyaticæ prodeſt, reliquæ notæ ſingulæ cum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Pliniana deſcriptione concordant. Terra Leodienſis tantæ bonitatis, fertilitatis, ac amœnitatis eſt, ut eam Ioannes Mandevilius Anglus, univerſo penè orbe peragrato, omnibus aliis regnis, provinciis ac regionibus præferens, quaſi unice commendarit, eamque ex omnibus elegerit, in qua reliquum vitæ ſuæ curſum vel tempus tranſigeret, ac Leodii eam tandem finivit, ac ſepultus ibidem Anno 1372. Oppida autem civitateſque muris valliſque munitas (præter eas quæ Trajectenſis ſunt diocæſeos) viginti quatuor. Earum prima maximaque eſt Leodienſis, eademque Metropolitana, mirum in modum inter montes celſiſſimos, in amœniſſima quadam valle extructa, Moſa flu. perluitur: is duobus ramis urbem ingreſſus, in compluſculas inſulas elegantiſſimas eam diſpeſcit, ibidemque præter Legiam paulo ante nominatam, tribus pulcherrimis amnibus augetur, Vta, Veſa, & Ambluaro, ex Ardennæ ſaltu profluentibus piſculentiſſimis.

Abundat inſuper urbs ipſa fontium perennium perpetua ſcaturigine: complures enim domos invenias tribus aquarum viventium fontibus ornatas. Civitas eſt ampliſſima, utpote quæ ſuo complexu contineat montes altiſſimos, valleſque haud minus profundas, torrentes compluſculos, vineta haud pauca. Ædificiis conſtat lapideis pulcherrimis: palatium habet Epiſcopale

ſcopale magnificentiſſimum, Collegia, Monaſteriaque ac hoſpitalia ſeu Xenodochia permulta.

Templa tum in urbe, tum in ſuburbiis ultra centum. Civitas eſt populoſiſſima, cujus: Incolæ induſtrii, & ad quævis idonei lingua utuntur Gallica, eaque admodum corrupta. quod inter utramque Germaniam Galliamque ſiti, ab utriſque nonnihil mutuentur. Reliquæ urbes ſunt Bovillon, Ducatus titulo inſignis, Borchloon Comitatus dignitate pollens, quemadmodum & Borckworm. Tungri civitas olim maxima & Metropolitana, Epiſcopali dignitate clara, anno Chriſti 101. is Epiſcopatus poſtmodum, Anno nimirum ſalutis 138, Trajectum, tandem Anno à Nativitate Chriſti 713. Leodium tranſlatus eſt. Tungrorum autem civitas nobiliſſima, ab Atila Hunnorum Rege funditus everſa deſtructaque fuit: præter cætera inſignia magnificaque ædificia, ultra centum templorum ruinas videre erat: unde ejus amplitudo facile colligitur. Poſtmodum tempore Caroli Calvi Imperatoris, denuo à Nordmannis exciſa ſpoliataque fuit, Sicque ex potentiſſima ampliſſimaque civitate (ea eſt rerum omnium viciſſitudo ac inſtabilitas,) in imbecille & exiguum evaſit oppidulum: haud ſecus Huy civitas olim famoſa, ampla potenſque, authoribus nonnullis Benefacta appellabatur. ſplendoris antiqui propter cre-

bras everſiones à Barbaris nationibus perpeſſas, vix quidquam retinuit, quin & ipſum nomen mutavit, hac ætate Hoy, à torrente quodam impetuoſo, ibidem in Moſam influente dici cœpit.

Haſſelt Demeræ fluvii ſiniſtrę ripæ inſiſtit. Dinantum autem ad Moſæ flu. ripam dexteram ſitum, civitas olim negotiationibus ac mercaturæ dedita, ac nobilis, verum crebris incurſionibus ac bellorum tumultibus fatigata, ad inferiorem nunc fortunam redacta eſt. Maſeick ripæ ſiniſtræ Moſæ fluvii adjacet, quemadmodum & Stockem. Bilſen ad Demeram flu. ſitum exiguum oppidulum: Sainct Truden, alias Centron, à Centronibus Cæſari nominatis populis dici putatur. Reliqua oppida hujus Tractus ſunt Tuinum, Viſetum, Varem, Beringium, Herck, Bree, Per, Hamont, Sinei antiquiſſimum oppidum & Covines.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 D 56